

an industry has developed resulting in a cult-like following and support of Ahmad Shah Massoud. As a case in point, during the Jihad Britain's MI-6 contracted with TV broadcaster Sandy Gall to produce a propaganda film portraying Massoud in reverential guise, as "a Tito of Afghanistan." At the time most of the intelligence on Massoud had been provided Washington by Britain. For details of this and the additional benefit of a multitude of new sources regarding Massoud's collaboration with the Soviets see the definitive and exhaustingly researched historical work: (*Afghanistan: Political Frailty and External Interference*, Dr. Nabi Misdaq, 2006, pp.210-213 and 328-330, Abingdon, Oxon, UK) Barbara Kingsolver once wrote "Memory is a complicated thing, it's a relative of truth but not its twin", and given WMDs, forged Niger documents alluding to Iraqi nuclear programs, Iraqi meetings with al-Qaeda operatives in Prague, mobile biological laboratories, Iranian IEDs in Iraq and Afghanistan and other such fantasia proffered by an amoral administration, who could honestly challenge the immediacy and or currency of Confederate General Stonewall Jackson's maxim when he coined "Did you ever think, sir, what an opportunity a battlefield affords liars."

Bruce G. Richardson

Russian Intrigue in Afghanistan

War after all, what is it that the people get? Why... widows, taxes, wooden legs and debt.

...Samuel B. Pettengill

Moscow: In March of this year, a Russia-led Collective Security Treaty Organization (CSTO) voiced disapproval with not being included in what they termed "Afghan Dialogue." A reference to unilateral decisions being taken by the United States that affect not only the so-called war on terror, but deliberations relating to commercial opportunities that have excluded Russia from the contracting process. Russia, however, is on the offensive, countering with an arms/training package offer for the fledgling Afghan Army, said to represent hundreds-of-millions of dollars. According to recent press reports the measure commanded the immediate attention and initial approval of the Karzai government. This story follows observations and subsequent statements by Afghan translators serving with the U.S. military that "Russia has recommenced arms shipments to elements known collectively as the Northern Alliance." Such a juxtaposition or kaleidoscope of weapons transfer borders on the incredulous, as the following interview will attest. According to an al-Jazeera interview with a captured Taliban prisoner in Kandahar on March 17, "Russia has become a major source of arms for the Taliban along with Saudi Arabia and Pakistan." Though unsubstantiated, the interview takes on additional currency with the knowledge that Victor Bout, former KGB officer, has supplied various Afghan factions with arms over the past two or more decades including those of Ahmad Shah Massoud and Taliban. And according to U.N. investigators... could not have done so without the knowledge and connivance of the Russian government.

But perhaps most troubling is the construct of the arms contract. As an apportionment, unspecified references relating to war reparations owed Afghanistan by Russia, and Russia's claim of Afghanistan's indebtedness to Moscow are incorporated in the text. The unsettling nature of this document is multi-faceted. First, the disbursements or credits relative to war reparations due Afghanistan and the disposition of the so-called Afghan indebtedness are not enumerated and or specified. Other spurious elements include, but not limited to, equipment such as T-55 tanks as stipulated in the contract are beyond their useful service life and thus of dubious military value. In response to critics, the Russians have argued that the aging equipment is beneficial as the "Afghans are accustomed to using this equipment and therefore will not require extensive training." Could it be that the wily Russians are scheming to trade their rusting Cold War relics to

Afghanistan in lieu of paying the billions owed in war reparations? Or one might ask as to the nature of the deliberations and the justifications for the Karzai government to accept and initially approve such a one-sided measure that is obviously of more benefit to Moscow than to Afghanistan. The answer may lie in a statement by Russian Defense Minister Sergei Ivanov when he said, "We should be represented in any Afghan discussion or dialogue, as you know... we have many friends in the Northern Alliance."

would not be invited back for future debates. This shameful bias and ignorance of the ramifications resulting from the war on terror can only be characterized as mind numbing.

Warriors of Disinformation: In the run up to the March 2003 invasion of Iraq, the Pentagon planned to create a "Rapid Reaction Media Team" (RRMT) designed to ensure control over major Iraqi media while providing an "Iraqi face" for its efforts, according to a white paper obtained by the independent National Security Archive (NSA) which released it on 5 May 2007. With a budget of 51 million dollars, the plan called for the hiring of 2 U.S. consulting firms who were to be paid \$140,000 each for 6 months work. The RRMT would identify media infrastructure that needed to be kept intact, but work with CENTCOM commanders to locate and disable (bomb) sites where messages were not consistent with the themes the Pentagon wished to convey. On 8 April 2003, a U.S. missile attack destroyed al-Jazeera headquarters in Baghdad, killing reporter Tariq Ayub. It appears that al-Jazeera were not part of the media infrastructure that needed, in the view of the Pentagon, to be left intact. During the 2001 U.S. air campaign in Afghanistan, al-Jazeera's Kabul bureau had also been targeted and destroyed by U.S. missiles. The attacks followed a remark made to British PM, Tony Blair, by U.S. President George W. Bush that, "We should bomb al-Jazeera." The ubiquitous RRMT team has also been reported as having confiscated and or destroyed the cameras of journalists reporting from Afghanistan. One journalist alleged that under the threat of deadly force a U.S. soldier forced him to delete digital images taken during the killing of innocent civilians by the U.S. military. American choreographed elections and democracy has all but invalidated freedom of the press and individual rights in Afghanistan. Other dangers confront journalists as well, the legislative body is made up of Afghanistan's most notorious criminals, law enforcement officials are behind beatings, killings and threats of physical violence to journalists and their family members, Using the power of the state, the attorney general attacks any intrepid journalist courageous enough to educate the public as to gratuitous violence by ISAF forces, rampant administration corruption and embezzlement, collusion and or collaboration. Warlords and narco-traffickers, many of whom are members of parliament or hold government positions hold free reign to punish those who dare to expose their depredations. The American response to this criminal activity has been limited to extolling the virtues of so-called democratic institutions, freedom of the press, open and free elections, woman's rights, a new constitution, the building of schools and other fantasia crafted by Washington's public relations (media) teams.

Massoud-o-mania revisited: Some are irredeemably inclined to "never let facts get in the way of their truths" It is a given that extraordinary expenditures are the hallmark of the Massoud public affairs committee, a propaganda organization with global reach into such revered institutions as the U.S. Department of State, the Pentagon, CIA, Congress, and Hollywood and those fountains of unerring truth, the ever accommodating media. Contrary to the facts, the U.S. military is currently engaged in an unabashed resuscitation of the image of Ahmad Shah Massoud. The *Los Angeles Times* 5/18/07, by Tony Perry, reported that U.S. and Afghan officials had come together in Panjsher to honor the memory of a "great guerrilla fighter," Ahmad Shah Massoud. At the ceremony, Lt. General James L. Mattis said that Massoud conjured up emotions that he 'felt when visiting the grave of George Washington, the Father of our country.' With such gestures, in contravention to the truth, undoubtedly made to placate their proxy militia, the U.S. military has joined hands with historical revisionists from the Northern Alliance, currently reinvented as patriots of The United Front. The constant sophistry and parroting of Massoud's heroism is but a component of a U.S. plan to marginalize the Pashtun community with the elevation of a minority to an exalted, visionary status.. During the

Jihad and the aftermath, the CIA frequently engaged in ethnic demagoguery, publishing fraudulent population figures that the Pashtun population stood at just 25%, the correct number is 62.76%. Members of the State Department engaged in character assassination as well, characterizing Pashtun history as one of oppressing minority groups despite the fact that Afghanistan provided much needed sanctuary for minority groups seeking to escape communist pogroms in Central Asia. This deceptive demographic and faux-history was also designed to marginalize the Pashtuns. As a result of decades of immersion in media manufactured superlatives and focus by the "Beltway Buccaneers"

Warriors of Disinformation

Did you ever think, sir, what an opportunity a battlefield affords liars?

...Confederate General Stonewall Jackson

The media as an extension of government: The American media is no longer in the hands of journalists, it is controlled by advertising executives and corporate bosses who will never put the empire at risk by offending government and advertisers. Journalism schools now teach students how to spin the news away from the uncomfortable truth. "The infrequently visited uncomfortable truth" is comprised of facts surrounding gratuitous violence and civilian deaths in the war on terror, torture of POWs, government malfeasance and corruption, the Mongol Khan-style disdain of the Geneva Conventions by the Bush administration, the wholesale violation of national and international laws, protocols and conventions during the marketing of the war on terror, the symbiotic relationship between corporate America and the government, total support for Israel's apartheid regime, and the expropriation of world resources to name but a few.

Reporters and editorial writers are being turned into shells for those in power. Democracy is handicapped without an independent press. When news is spun, falsely reported, and not reported, the people are deprived both of information and of a voice. Anne Louise Germaine de Stoel once wrote that "Search for truth is the noblest occupation of man, its publication is a duty." True enough. But since Bush launched his so-called "war on terror," embedded journalists, print medium editors and TV broadcasters disseminate what can only be characterized as tactical candor. Self-serving truth, omission, misinformation and disinformation carefully crafted to reflect the agenda and dictate of the power elite so reminiscent of another dark period in time, a time ignoble for its propaganda. In his infamous role as Nazi Propaganda Minister, Joseph Goebbels asserted "make the lie big, make it simple, keep saying it, and eventually they will believe." And though such deception permeates contemporary political discourse, thanks to the Internet, scores of thinking and moral individuals are finding a dissenting rationalization and voice, the [true] manifestation of democracy.

Dehumanize the opponent: Words like "terrorism" and "terrorist" are no longer definitions...they are evasions, often deliberate, of vital issues, but no more so than those in the "war on terror." This is not simply pedestrian use of vocabulary, it is precisely targeted phrasing and intended to terrorize dissent. Especially in the binary mindset of the U.S., once a group has been labeled terrorist it becomes the epitome of evil and to suggest that any of their arguments have merit makes one a terrorist supporter.

Derogatory labels have no legitimate place in statecraft or human rights deliberations.

Military historians attest that what is today deemed terrorism, is quite literally, a tactic. Asymmetrical warfare. As such, one cannot, technically speaking, declare war on a tactic. Terror is not a state or country, it is devoid of capital cities, standing armies, air forces and or a navy against which conventional powers may wage war. But, as George Orwell said "In times of universal deceit, telling the truth will be a revolutionary act." During the recent televised Republican Presidential debate, Anti-war Congressman Ron Paul of

Texas in a revolutionary act of telling the truth, when referencing the motives behind the attacks of 9/11, offered this explanation: "they don't hate us for who we are but for what we do. We have been bombing Iraq for ten years, we are in occupation of Afghanistan and Iraq, we have turned a blind eye towards and supported Israeli brutality in the Gaza and West Bank. And ignored Russian bloodletting in Chechnya. In intelligence parlance, our CIA refers to the 9/11 attacks on New York and Washington as 'blowback' a direct result of our foreign policy. We must therefore change our course and our policy."

Immediately following the debate, while engaged in a "revolutionary act" of telling the truth, the Congressman scored an 45% approval rating from the viewing audience, the highest rating of the entire debate, the media embarked upon a vicious smearing campaign, labeling the Congressman "unpatriotic." Christian conservative radio talk show personality, Rush Limbaugh in tandem with hardcore Republican Fox News commentators and other Evangelical crusaders, misquoted Ron Paul claiming that he said the U.S. deserved 9/11 and that he supports legislating defeat while in support of the terrorists. In a move reminiscent of Stalin's Russia, TV officials said that Ron Paul

In respect of the two elections in Pakistan and USA, I have already declared two winners in Afghanistan Mirror serial No. 107 dated 2007, pp.5-6, as follows:

" Benazir Bhutto would be the winner of the election in Pakistan, if she survives the election " and " Senator Hillary Clinton would be the winner of the 2008 election in America if she survives the election. " To which I add now in January 2008: (And if she survives the pre-election political Maelstrom !)

Unfortunately Benazir Bhutto did not survive the election. I pray for the safety and success of Senator Hillary Clinton, hopefully the next President of the United States of America.

Sayed K . Hashemeayn (Ph .D .)
Editor of Afghanistan Mirror

Senator John Kerry and Rep. Patrick Murphy

Dear John and Patrick,

While the Afghan community agrees with the proposed policy of Barack Obama in pulling the troops out of Iraq we disagree on the notion of more fighting in Afghanistan and the mixing up of what the so-called Taliban want in Afghanistan with what Al Qaeda is doing in other countries. Unfortunately this is another misguided policy which will involve the US for decades in another war and eventually there will be no winners. We know this for a fact because the Afghan people who oppose the foreign occupation of their land are not even so-called Taliban, they are the average Afghans that for generations have opposed foreign invasions and intrusions in their land. This time it is no different, and we would like to explain further why we think the present thinking among the Republicans and unfortunately among some Democrats are not based on the realities of Afghanistan, but, rather on faulty intelligence and faulty analysis. Issues that the Democrats are holding against the Republicans in the war in Iraq. The Bush Administration has turned on the Pushtuns for no reason, except that it allied itself with minorities in Afghanistan to win a war against the majority who had nothing to do with the tragic events of 9/11. The Pushtuns had no enmity against the US. The problems in Afghanistan would have been solved long time ago had arrogance not been used in approaching the issues in Afghanistan. A little reading of Afghan history and recent events which led to the destruction of the Soviet empire would have gone a long way to solving the problems in Afghanistan. Declaring war against the innocent in Afghanistan provided the grounds so that Al Qaeda have branched out in 60 countries. Now the best the US can do is to prevent a melt down of the regime in Kabul-perhaps some watching of the Afghan TV networks will help-before the next election in 2009. We totally advise against expanding the war in Afghanistan. The best approach is through peaceful means including supporting genuine democracy and full participation of all the Afghans, unlike the elections of 2004 and 2005, to bring every one into the fold for wanting more from life. At the same time the US has to be true to its promises for reconstruction and humanitarian assistance. When the Afghans see their kinfolks in the middle of winter with no shelter, little food, with children standing around the refugee camps right in Kabul that consist of some pieces of plastic held up by sticks among the freezing cold and the foreign politicians talk about more fighting, well, you can imagine what the general public will say. We know what they say. We think that the Democrats will have to distinguish themselves in the questions of war and peace from the Republicans. The Muslim community in America was amazed at the statement by some Democrats saying " the Democrats can win this war" referring to the so-called war on terror against the Afghan people, while at the same time criticizing the Republicans for the Iraq war. I hope these comments are useful for moving forward about US foreign policy issues.

Sincerely, Siddieq Noorzoy Director, Afghan Research Society www.afghanresearchsociety.org

Senator John Edwards
San Francisco Meeting
August 1, 2007

January 30, 2007

Dear John,

Enclosed please find some papers which contain discussions and commentaries about deep concerns we in the Afghan-American community have about our native country Afghanistan.

We hope you will find them informative in as much as we receive the views and

opinions of the Afghan people through informal visits and discussions with others who have recently visited different parts of Afghanistan. We also hope that you will seriously consider these discussions and commentaries in your deliberations on foreign policy issues, so critical as to what is happening in the wars in Afghanistan and Iraq. We would much appreciate a response about the costly war in Afghanistan in which the US now has been involved for almost six years. We have argued for a change in US policy toward building a peaceful solution to the conflict in Afghanistan which has

Continued on page 6

EDITORIAL

WORSENING VOLATILE SITUATION IN AFGHANISTAN

The Editor of Afghanistan Mirror wishes a very happy and prosperous New Year to all Afghans and Americans living in these wonderful United States of America: the land of plenty, peace, freedom and democracy.

"American Democracy", however, is unique to USA, successfully adaptable by the socio-economical conditions of the United States of America. However, The US democracy is not easily adaptable and digestible even in neighboring Mexico and the Latin America, whilst the US government is trying hard to export and impose American democracy to the Middle East and Central Asia, where the population is 99% Muslims.

The problem in the Muslim countries, in respect to accepting Western Democracy, is that Muslims believe in QURAN, the Book of God, and not in a man-made convention. Muslims may accept those aspects of Western Democracy which are not in contradiction with Quran, but will never accept those in contradiction. The people in this region prefer to preserve their own traditions and are not willing to change them for material gains. In this volatile region the US pressure for democratization is interpreted as a "war against Islam."

In countries like Afghanistan and Pakistan Western Democracy cannot be established because of orthodox Islam, lack of literacy, education and mass poverty. Benazir Bhutto was killed in Pakistan because she used the slogan of "Democracy" in her campaign. Karzai is hated in Afghanistan because he is considered a puppet of American Democracy. American good will and generosity to Afghanistan, including about twenty billion dollars aid for reconstruction, did not serve the purpose of democracy because it was a mistake to introduce democracy with guns and bombardments. The Warlords Hierarchy set up by the occupying forces to represent and enforce the American democracy was another classical mistake.

The six-year-old war in Afghanistan, stamped as a "war of aggression" by some European circles, has killed about 100,000 men, women and children in a country where revenge is a tradition; this means the US has created about 100,000 hostile and revengeful families, whose remaining male members voluntarily joined the Taliban for revenge. And the six-year intense search for two men- Bin Laden and Mulla Omar- has become an on going "Thousand and One Night" Arabian drama. The more you kill in Afghanistan, the more enemies you create for US generations.

How can even a moderate democracy be established in the absence of any consideration for "Human Rights?" To quote Bruce Richardson, a famous American freelance journalist : "As long as the powerful of the world ignore codified human rights conventions in pursuit of imperial designs of grandeur, what can be the prognosis for civilization?"

History is a witness that Greeks lost the war in this region in 300 B.C.; the Arabs lost in 800 A.D.; the British lost in 19th Century and the Russians lost in 1990. You cannot abolish 30 million Pashtoons because they are against foreign occupation; you are only destroying primitive mud-houses not worth the bombs and bullets! Forcing the Pashtoons to abandon South-Western Afghanistan, which is happening now, you are facilitating an invasion by Iran, whose full influence is already spread over the province of Herat.

The above is a New Year congratulatory note-card from an Afghan-American who is indebted to America for the reflection of the American policy makers.

AFGANISTAN MIRROR

AN INDEPENDENT NATIONAL AND ISLAMIC MONTHLY

AFGHANISTAN MIRROR IS A NON PROFIT PUBLICATION

WE ACCEPTE DONATIONS WITH GRATITUDE

FOUNDER & PUBLISHER

SAYED KHALILOLLAH HASHEMEYAN (Ph. D.) Professor of Kabul University (In Exile)

AFGHANISTAN MIRROR

P. O. Box: 418

Montclair, CA 91763

USA

Tel: (909) 625 - 8051

Every writer is responsible for his/her writing.

Articles published here do not represent the view of the publisher or the Board of Editor.

Articles sent for publication should bear a full identity of the writer.

SUBSCRIPTION RATE

U.S.A.	DURATION	EUROPE/ASIA
\$ 60	YEARLY	\$ 120
\$ 30	6 MONTH	\$ 60

\$ 8 PER ISSUE IN USA

\$ 10 PER ISSUE IN CANADA

\$ 15 PER ISSUE IN EUROPE

\$ 18 PER ISSUE IN AUSTRALIA

Articles not published shall not be returned.

Title	بخش انگلیسی	Pages
EDITORIAL: WORSENING VOLATILE SITUATION IN AFGHANISTAN, BY DR. HASHEMEYAN.....		1
LETTER TO SENATOR JOHN KERRY & PATRICK MURPHY BY AFGHAN RESEARCH SOCIETY.....		2
LETTER TO SENATOR JOHN EDWARD, BY DR. SIDDIQ NOORZOY, AFGHAN RESEARCH SOCIETY.....		2
WARRIORS OF DISINFORMATION, BRUCE RICHARDSON.....		3
RUSSIAN INTRIGUE IN AFGHANISTAN, BRUCE RICHARDSON..		5
THE BANKRUPTCY OF INTERNATIONAL LAW, BY BRUCE RICHARDSON.....		7
AFGHANISTAN: ECONOMIC SOPHISTRY, BY BRUCE RICHARDSON.....		9
THE DOPPELGANGERS, BRUCE RICHARDSON.....		10

ادامه فهرست از پستی اول

- خاطرات دوران فاکولته طب و یادی از استادان آن - دکتور حسین دانشور 56
- خاطره ای از پوهاند نوین ..... - داکترهاشمیان 61
- یک تصویر تاریخی: چهار نفر سپورتمین قدیمی افغانستان..... 62
- یک سند تاریخی از باز دید اعلی حضرت امان الله خان در پاریس 63
- از حافظه زمان تا حافظه تاریخ - عبدالصمد و هوا بزراده فریار..... 64
- پوهاند علامه مرحوم عبدالحی حبیبی - انجنیر خلیل الله معروفی..... 66
- ایا نا توبه افغانستان کی دسولی دنده درلودلی شی؟ - دکتور عثمان تره کی..... 70
- خوش بود گرمک تجربه آید بمیان - دکتور محمد نادر عمر..... 71
- په لندن کی دجبهه ملی افغانستان د جوریدلو په باب پریکړه..... 72
- داکترانی برای درمان دردهای مادر وطن - انجنیر فضل احمد افغان..... 74
- اگر شورای امنیت مداخله نکند افغانستان تجزیه میشود - انجنیر افغان..... 76
- پښتو ژبه او د لیکوالانو مسئولیتونه - داکتر نبی مصداق..... 76
- ادريس عليه السلام - استاد عبدالصمد و هوا بزراده فریار..... 78
- شهادت یک افغان عالم، مجاهد و متدین حضرت محمد هاشم مجددی..... 80
- ضایعه هنرمند محبوب استاد شاه ولی ولی ترانه ساز..... 81
- نقدی بر کتاب "از خاطراتم" تالیف خالد صدیق..... 82
- نقدی بر کتاب "زنان افغان زیر فشار عنعنه و تجمد"..... 84
- تالیف دکتور سید عبدالله کاظم - نقاد داکترهاشمیان

شاعران محترمی که اشعارشان درین مجله نشر شده است:

مرحومین کمال خجندی و سلمان ساوجی (انتخاب استاد پروانه)

جناب سید عبدالقادر (جاهد) - جناب محمد نسیم اسیر - جناب محمد رقیب

جناب الحاج خلیل الله ناظم باختری - ملک الشعراء استاد هاتف

ملی شاعر استاد عبدالله غمخور - میرمن عایشه عبدالرحیزی

میرمن وزمه پاینده خیل - استاد عبدالصمد و هوا بزراده فریار

جناب نعمت الله مختارزاده - جناب پروفسر ذبیح الله التزام

استاد یوسف کهزاد جناب محمد اسماعیل دژم

APRIL 2008

پیام به افغان هموطنم

از طبع سید عبدالقادر (جاهد)

افغان! وطن امروز به بنداست و اسارت
بیگانه پرستان همه در صدر و ریاست
تاراج نمودند غلامان وطن را
دادند ز کف عظمت دور کینت را
برگو چه شد آن نعره «مردانه» دیروز
برگو چه شد آن مزده «آینده» پیروز
آن مشعل ظلمت شکنت را اثری نیست
ز آزادی و آبادی میین خبری نیست

بلبل ز چمن رفت و گلستان تو پژمرد
افسوس که آن همه و شور و نوا مرد
باغ و چمن فتنه، دی زیر و زبر کرد
دامان وطن خون شهیدان همه تر کرد
یاد آرزو رزمیکه تو با روس نمودی
بی لشکر و بی شیپور و بی کوس نمودی
مغلوب چنان لشکر جرار تو کردی
ارواح نیاکان همه سرشار تو کردی
امروز همان حالت دیروز هویدا است
خصمت بلباس دگری جلوه گر اینجاست
افسوس کزان هیئت اکنون اثری نیست
ز آن سطوت و ز آن صولت دیرین خبری نیست
آن مشعل آزادی اکنون شده خاموش
مردانگی و حب وطن گشته فراموش
چون دور کین نغمه، دیرینه بکن ساز
با وحدت و قوام تو طرحی دگر انداز

باهمت مردانه بکن خاک نیاکان
آزاد ز بیگانه و بیگانه پرستان
ننگ است به افغان که شود برده، اغیار
شرم است که در خدمت بیگانه کند کار
تا روح شهیدان وطن از تو شود شاد
کشور شود آزاد، و از آن بیش شود آباد

صنعت الله مجددی که برای جیب پر کردن یواشگن آمد
ضمین ترصیف از امریکا، سپاه امریکا را "قوای دوست" خواند! ۱۱

حرکت نبیل طرفدار رژیم شاهي و در صدد امتیازات است!

محمدایاز نوری از هالیند - نوامبر ۲۰۰۷

استاد عالیقدر و شخصیت مبارز افغانستان داکتر صاحب خلیل الله هاشمیان و فامیل با عزت را سلام و احترامات تقدیم میدارم. امید با صحت کامل و کامگار باشید.

استاد گرامی: اعلامیه ارسالی شما را راجع به (تشکیل حرکت اصلاحی) اقا نبیل مسکینیار را اخذ کردم. در زمینه اظهارات و نظریات شما را راجع به این حرکت کاملاً تایید کرده و در دوام باید عرض کنم که من هر کوشش را که واقعاً به خیر و نجات مردم نهایت مجروح ما بیتاجامد خیر مقدم میگویم. مشخص تر در زمینه حرکت فوق میخوام خاطر نشان کنم که شخص مسکین یار که مالک یک شبکه جهانی میباشد به طور شعوری از حمایت گران سر سخت شاه سابق ظاهر شاه بوده که بنده من حیث یک افغان آزاد نفرت شدید از فامیل نادری داشته و مصداق ادعا و نظریه من شهادت تاریخ معاصر کشور ما میباشد. البته باید تاکید نمایم که ظاهر شاه را اشخاص و گروه های مختلف به اهداف مختلف ستمی، سقوی و غیره محکوم میکنند مگر بنده حقیر که حق یک رای در سرنوشت کشورم دارم، ظاهر شاه و طرفداران شعوری اشرا (که به همه خیانت ها و جرایم این فامیل نابکار واقف اند) از زاویه کافه ملت شهید و غازی پرور و مرحوم اعلیحضرت امان الله خان غازی از گریباتش به محکمه ملت ما میکشتم. نبیل مسکین یار تاریخ معاصر کشور را خوب مطالعه نموده لیکن حاضر نیست کلمه راجع به خیانت و وابستگی ظاهرشاه و پدرش به شبکه جاسوسی انگلیس را به زبان آورد. مسکین یار راجع به بازگشت زلت بار شاه مخلوع به کشور در سال ۲۰۰۲ تحت سایه چتر عساکر انگلیسی و امریکایی و طبق راپور جناب حاجی داوود مسوول جریده (اراده) در کابل که شاه و اعضا فامیل خیانتکارش در طی پنج سال اخیر معادل ۱۵۳ میلیون دالر امریکایی زمین و جایداد غیر منقول را در افغانستان به فروش رسانیده و پول آن را به جیب های خود زده اند، حرفی به زبان نمی آرد...؟! ازین جا میتوان به وجدان کور نبیل مسکین یار و گروه اش که پروانه های شمع ایشان ظاهرشاه (مادر مصایب فعلی افغانستان) میباشد پی برد. مسکین یار در شروع این موضوع چند شب پیهم در لست کانديد ها نام جناب عالی شهزاده داکتر احسان الله خان را یاد اوری کردند اما بعداً آن نام حذف شد و گویا آن شهزاده از طرف افغانها رای کافی نبرد و دیگران پیشی گرفتند!! در حالیکه اگر این حرکت واقعاً به منافع ملی کشور وفادار باشد و کشور را اشغال شده توسط امریکا و انگلیس میداند، باید به هر وسیله پسر شاه امان الله غازی را ریس سمبولیک این جریان اعلان میکردند.

جناب استاد: قسمیکه شما ارزیابی کرده اید اعضا این حرکت به سرکردگی اقا سیرت با نظام و حکومت دست نداشته فعلی و موجودیت قوا اشغالگر کدام مشکل نداشته، بلکه یا میخواهند تحت زعامت کرزی امتیازهای حکومتی بدست آرند و یا از کشورهای استعماری میخواهند که به جای کرزی مقام ارگ را به ایشان تسلیم کنند. نظر این گروه در باره مخالفت مسلحانه دولت فعلی مشخصاً چیست؟ در حالیکه بدون موجودیت قوا خارجی این دولت قادر به دفاع از خود نیست. نظریات شما راجع به یک یک اعضا این حرکت همه وارد بوده، ستار سیرت خود امتحان خود را در جلسه بن داده و خاتم زهره با شوهر زبون اش مثل ماش هر طرف لول میخورد و دیوانه بدست آوردن کدام مقام به هر شکلی که باشد میباشند. داکتر کاظم هم از نامه ارسالی اش به کرزی آشکار نمود که این ساختار فعلی دولتی را تایید میکند و در زمینه خروج قوا خارجی نظر مجهول دارد. بدین ترتیب من فکر نکنم که این حرکت به جایی برسد و درد مردم در آتش افتیده ما را دوا کند. اشتراک نکردن جناب شما و داکتر صاحب میر عبدالرحیم عزیز و باقی ۱۷ نفر اعلان شده از طرف مسکین یار خود مشعر بر ناکامی این جریان میباشد. در فرجام این کلام به یاد واردات به شهید و غازی حقیقی کشور ما طوریکه به جناب استاد عزیز هم خاطر نشان کردم، بیایید حد اقل در موضع ملت قهرمان خود و منافع ملی افغانستان ما قرار داشته باشیم و با کسانی که آگاهانه منافع خارجی ها را در افغانستان تامین میکنند، راه خود را جدا نگذاریم. به امید آمدن نصرت پروردگار به ملت در بند کشیده و سیاه روز ما... آمین

پیشنهاد تصحیح از جانب آقای محمدرقیب

ستاسی محترم توجه دآئینی د۱۰۸۰ گنی ۸۹ مخ ته آپوم جی پکسپی یوخته اشتباه لیدل کیزی. مضمون دمحترم زرملولو صاحب له خوالیکل شوی دی:

(۱) دافغان اوانگریزیه دوهمه جگړه کسې دملامشک عالم صاحب همسنگران محمدجانخان وردک، عصمت الله خان جبارخیل، اومیربچه خان دشمالی وو، خونایب امین الله خان لوگری اومیرمسجدي خان دافغان اوانگلیس په لومړی جنگ کسې مشرتوب په غاړه درلودل. چی دملامشک عالم دقیام په وخت کسې میرمسجدي خان محققا میر اوشاید امین الله خان هم ژوندی نه و. په دیراحترام - محمدرقیب - تلفون ۴۳۳۵-۸۳۱ (۲۰۷)

یادونه: ددواړومحترمودانشمندانو- استاد محمدرقیب اومحقق زرملولو صاحب - څخه هیله کیزی چی (تاریخ موهن لال - جلد دوم) په دقت ولولی. په درناوی. داکترهاشمیان.

صحبتي با تماشاچيان تلويزيونها

موسوی - از کانادا

به تاريخ ۲۶ و ۲۷ اکتبر بين ساعت های ۱۰:۳۵ p.m الی ۱۲:۴۶ a.m آقای پروفیسور داکتر هاشمیان استاد سابق پوهنتون کابل و ژورنالیست شناخته شده کشور که از دو دهه بدین سو مجله وزین «آیین» را به نشر می رساند ، صحبتی داشت افشاگرانه و کوبنده از طریق تلویزیون «پیام افغان» ، که به صورت زنده پخش شده و به دوام آن به پرسشهای بینندگان و شنوندگان برنامه از طرف ایشان پاسخ داده شد .

با آن که موضوع صحبت استاد به صورت مشخص مربوط بود به طرح ایجاد یک نهاد سر تاسری افغانها در عرصه بین المللی ، که مسوولیت پیش برد یک مبارزه طولانی به خاطر ختم اشغال افغانستان را به دوش گیرد و در همان رابطه بر نقش منفی آقای «مسکین یار» دارنده وگرداننده تلویزیون «آریانای افغانستان» از طرف ایشان تاکیدید چند صورت گرفت .- از آن جایی که آقای استاد هاشمیان متن سخنرانی خویش را به صورت کتبی تهیه کرده بودند و امید است آنرا به رسانه ها وسایت های انترنیتی نیز ارسال دارند ، من در اینجا از آوردن خلاصه بحث های ایشان خودداری می نمایم - من نیز که با علاقه مندی بحث را از آغاز تعقیب نموده بودم ، از آن جایی که تا حدودی در جریان قضایا قرار داشته و استاد نیز در متن سخنرانی از من یاد آوری نمودند ، با تذکر چند جمله مبتنی بر آن که - نهاد مورد نظر آن استاد با نهادی که آقای «مسکین یار» تبلیغ آن را می نماید نه تنها بدیل همدیگر نیستند بلکه نقطه مقابل و متضاد همدیگر نیز می باشند .چه در حالی که غرض از ایجاد یک نهاد از طرف استاد «هاشمیان» تلاش به خاطر ختم اشغال و متوقف ساختن کشتار یک ملت است ، نهاد مقابل آن به غرض جابه جایی سر دسته غلامان «حامد کرزی» با فرد دیگری از همان قماش است ؛ لذا بهتر خواهد بود که استاد فعالیت خویش را در راه ایجاد همچو نهادهی بیشتر از پیش ادامه داده مطمئن باشند در صورتی که مردم ما قادر شوند ، که جنایتکاران «ناتو» را از کشور آزادگان برانند - که به گواهی تاریخ قادر خواهند شد - خس و خاشاک و دست نشانندگان رنگارنگ آن را نیز خواهند روئید - در بحث حصه گرفته به امید آن که باز هم امکان صحبت به وجود خواهد آمد ، از استاد تشکر نموده صحبت سایر بینندگان را شنیدیم .

به علت آن که پرسشها ، تبصره ها و بحث ها از طرف هم وطنان ما تمام وقت برنامه را گرفته و مجال اشتراک بعدی برایم میسر نشد تا نظر اتم را بیان دارم ، فرصت را غنیمت شمرده به برخی از پرسشها با آن که از طرف استاد پاسخ لازم خود را دریافت داشته اند ، برخورد نموده برداشت و شاید هم از دید خود پاسخی برای آن ها ارائه دارم . باشد آوردن آن بحث از گفتار درقید نوشتار ، ایضاح و روشنی بیشتری را باعث گردد .

۱ - نخستین نکته به کار گیری تاکتیک شناخته شده ، بازاری و مبتلای می باشد ، که در همچو موارد از طرف برخی از افراد ترسو ، بزدل و خطا کار به غرض ضیاع وقت به کار گرفته می شود . این عده که در بین آنها جواسیس بیگانه نیز به کثرت وجود دارند تمام هم و غم شان آن است تا با ذرایع مختلف ضمن مشغول ساختن خط و سوزختن وقت از تعمیق بحث ها جلوگیری نموده ، در کنار فحاشی به میزبان بحث ، گاهگاهی از طرح مسایل پایین ناف شان هم ابا نورزند .
بالبین چنین افراد که آگاهانه از بردباری دموکراتیک میزبانان سوء استفاده می نمایند و با تاسف که نمی توان آنها را از اول شناخت ، و به مثابه جرثومه های فساد می اند که فضای یک بحث سالم را مسموم ساخته و حق دموکراتیک شنوندگان و بینندگانی را که هزار و یک کار را گذاشته پای صحبت یک انسان دانشمند و یا یک مبارز راه آزادی میهن می نشینند و امید دارند تا چیزی بر اندوخته های شان افزوده گردد ؛ زیر پا نموده با لجن پراگنی در اکثر مواقع یک بحث را به ابتذال می کشانند ؛ باید با قاطعیت برخورد صورت گرفته ، به هیچ صورت بدانها نباید اجازه داد که جراتیم خویش را پخش نمایند . به نظر این قلم میزبانان وظیفه دارند تا جلوه همچو اشخاص را گرفته نگذارند با ضیاع وقت برنامه به حقوق دموکراتیک دیگران تجاوز نمایند و به محض شروع اراحیف صحبت آنها را قطع نمایند .

۲ - نکته دیگر ، نصایح و نلسوزی های عاطفی است در جریان یک بحث و روشنگری سیاسی . این چنین بر خورد ها که باید به صراحت گفت در چنین مواردی هیچ جایی ندارند به صورت عمده به دوشکل خود را متباز می نمایند :

الف - گذشته گذشت ، باید روی گذشته خاک انداخت ، تا چه وقت از کار های گذشته یاد کنیم ، و . . . چنین صداهایی به همان اندازه که امکان دارد از طرف انسان های صادق اما بی اطلاع از دنیای سیاست بلند گردد ، این امکان هم وجود دارد که خطا کاران ، جنایتکاران و وطن فروشان نیز خود را در پشت آن پنهان نموده ، بدان وسیله بکوشند تا پرده بر روی اعمال جنایکارانه و ننگین شان بکشند . و چون یاد دهانی از گذشته نه به خاطر زیستن در گذشته و یا انتقام گیری از این و آن بلکه بدان علت صورت می پذیرد ، که درس لازم را از گذشته گرفته و از تکرار آن در آینده جلوگیری شده بتوانند ، چنانچه گفته اند ، مردمی که از تاریخ و گذشته خود اطلاع لازم ندارند اشتباهی را مرتکب می شوند که پدران شان نیز مرتکب شده بودند ، لذا بر آن عده از شنوندگان و بینندگان گرامی که خود دامن ناپاک ندارند ، لازم است تا در همچو مواردی از طرح چنین مطالبی اجتناب بورزند تا مجرم و یا خایینی چندان نتوانند در زیر سایه آنها خود را پنهان سازند . به همین سان میزبانان نیز وظیفه دارند تا در برخورد با همچو وقایعی با توضیح مطلب در ک شنوندگان و بینندگان عادی خویش را از مساله ارتقاء دهند .

ب - به صورت عمده برخی از کهن سالان اعم از آقایان و خانمها ، به گمان اغلب با نیت نیک و خیر خواهانه ی که دارند ، بدون آن که به عمق و اهمیت سیاسی بحث ها توجه نمایند فکر می نمایند که گویا با چند جوان خون گرم طرف اند و می خواهند مشکل شخصی آنها را مرفوع ساخته آنها را به سازش ؛ تبنانی و مماشات دعوت می نمایند . چنین افرادی با تمام حسن نیتی که دارند باید یاد بگیرند که هر مشکل راه حل خاص خود را دارد و نمی توان برای تمام مشاکل راه حل یکسان پیشنهاد نموده و در دستور کار قرار داد . اینها باید بیاموزند که همان طوری که برای پختن قابلی به خلال زردک نیاز دارند و نمی شود کچالو خلال نموده با آن قابلی پخت ، پدیده های اجتماعی نیز بنابر تفاوت در ماهیت و ذات ، حدت و عدم آن ، زمان و مکان متغیر راه های حل جداگانه داشته ، همه را نه تنها نمی شود با میانجی گری ساده انگارانه حل نمود بلکه در اساس حق نداریم به چنین کاری دست یازیم . در همین مورد معین ایجاد یک نهاد مبارزاتی را که به غرض اخراج اشغالگران و حصول آزادی میهن به وجود آمده چطور می توان با یک نهاد ی که به غرض سازش و به منظور پیشکش کردن خود در پای خوک استعمار عرض اندام

نموده یکسان دانسته بین آنها صلح به وجود آورد؛ به این چنین افراد خیر خواه اما نا آگاه از نظر سیاسی باید فهماند که مبارزه و تقابل بین یک نیروی آزادیخواه و یک نیروی انقیاد طلب ، دعوی بین زن و شوهر نیست که با پلیر میانی بزرگسالان بتوان به حل آن دست یافت . در اینجا جنگ ، تقابل و مبارزه به خاطر ساختن دو دنیای متفاوت است که هر یک از آنها می خواهد بدان دست یابد ، آزادی و یا انقیاد ، حریت و یا بردگی ، دموکراسی و یا دیکتاتوری ، عدالت اجتماعی و یا توحش سرمایه داری و . . . به این چنین نوسان باید تفهیم نمود ، مشاکلی که محتوای سیاسی دارند فقط می توانند با اسلایب لازم خوش حل گردند نه با روش دیگری . به ویژه بر شخص چنین افراد لازم است که وقتی دیدند و شنیدند که میزبانی با طرح ماهیت سیاسی مشکل ،

برای فردی از افراد پرشش کننده و اراده پاسخ متناسب با آن از مساله می گذرد ، به اصطلاح مردم کابل « از قسم ترکانک » کردن طرف خودداری نموده ، وقت منتظرین را بیشتر از آن بگیرند .

از نکات مطروحه در بالا که بگذریم چه استاد متناسب با زمان موجود با آنها برخورد لازم را نمود ، چند نکته دیگر نیز وجود دارد که با وجود پاسخ های متناسب استاد در آن وقت محدود ، می باید در نوشته اندکی بیشتر مورد مذاقه قرار گیرند :

۱ - دوتن از بینندگان محترم برنامه با دو عبارت متفاوت خطاب به استاد در واقع یک موضوع را بیان داشتند . یکی از آنها با طرح اینکه هر چه هست باید در داخل صورت گیرد و دیگری با پیشنهاد این که برای استاد تکت پرواز به کابل را خواهد خرید ، در واقع مخالفت خویش را با کار خارج کشور اعلام داشته و ارزش آن را از نظر دور داشتند . در این مبحث بدون آن که به نیت نیک آنها شک نمایم ضمن ابراز مخالفت خویش با محتوای بحث شان که به تفصیل خواهد آمد ، صمیمانه متذکر می شوم که می تواند در عقب چنین تذکراتی به علاوه از افغانستان بریده ها که نه عرق ملی دارند و نه هم تعلق خاطری به کشور و دنیای غرب را آن بهشت رویایی می دانند ، که به آن پا گذاشته اند و در خفا در صورتی که نماز خوان باشند در هر ۵ وقت نماز به ارواح « تره کی ، امین ، ببرک ، نجیب ، مزاری و مسعود » دعای خیر نموده برای شان « جنات نعیم » آرزو می نمایند که با آوردن چنان مصیبت هایی زمینه ساز آمدن آنها به غرب گردینند و به زندگانی چون « ربانی ، گلبدین ، سیاف ، خلیلی و دیگران » طول عمر آرزو می نمایند ؛ می توانند جوایسی نیز خود را پنهان نموده باشند که بدین طریق از آمدن و آوردن معضله مستعمرات به کشور استعماری جلوگیری نمایند ، که به یقین برای چنین افرادی یاد دهانی از نام افغانستان موجب عذاب بیشتر وجدان مخدوش و خوابیده آنها می گردد . لذا بر همه ما واجب است وقتی می خواهیم در چنان مواردی ابراز نظر نماییم ، پیش از گفتن مطلب مورد نظر را ، ده ها بار سبک و سنگین نموده با در نظر داشت جوانب مثبت و منفی آن ، دهن باز نماییم . چه به علاوه آن که به گفته سعدی شیرین سخن این کلام است که « عیب و هنر » ما را از نهفتگی به بیرون می اندازد ، شرف انسان نیز در گرو کلامش می باشد . چه بسا انسانهایی که با یک حرف نا سنجیده یک عمر بار گران آن را بر دوش کشیده اند .

و اما از نظر سیاسی ، امید است در این که کشور ما از طرف « ناتو به سرمداری امریکا » مورد تهاجم اشغالگرانه قرار گرفته و همه روزه در بیشتر از نصف آن زیر نام تعقیب مولود های دست ساخته خودشان « القاعده و طالب » بر اساس احصایی های رسانه هایشان ده ها تن انسان درد مند و فقیر به خاک و خون کشانیده می شوند ، اختلاف نظری بین ما وجود نداشته باشد ، که اگر چنین باشد باید مفاهیم اشغال و تجاوز را از نو فرا گرفت ، در چنین حالتی با در نظر داشت تاریخ تمام مبارزات آزادیبخش ملی در اقصا نقاط کره ارض و به ویژه مبارزه آزادیخواهانه مردم ما مقابل روس اشغالگر به وضاحت می توان مشاهده نمود ، که دست یافتن به آزادی ملی و طرد قدرت استعماری اگر از یک سو نیازمند وحدت فشرده ملت با بازوان مسلح و مغز رهنمای سالم در داخل همان کشور که مدافع راستین منافع آنی و دراز مدت مردم و کشور باشند ؛ است ، از طرف دیگر ایجاب می نماید که آن جنبش خود را در دیوار های میهن محصور نساخته با تلاش در جهت ایجاد یک جبهه متحد بین المللی علیه قدرت های متجاوز و ایجاد نهاد های دیگری در درون خاک و قلمرو کشور های اشغالگر به غرض بیدار ساختن وجدان خلق آن کشور ها ، زدودن تأثیرات مخرب تبلیغات رسانه های وابسته به قدرت های متجاوز و کشاندن مردمان آنها به دفاع از مبارزات آزادیخواهانه و حق طلبانه خود ، زمین را در زیر پای تجاوز گران به جهنم سوزان مبدل نمودن است . فقط در چنین صورتیست که می توان با اطمینان از پیروزی کامل حرف زد . با در نظر داشت چنین طرز دیدی ، با تمام اهمیت و اولی که کار در داخل کشور دارد ، نباید به کار در خارج از کشور کم بها داده و آنرا به هیچ شمرده . رابطه کار در داخل و کار در خارج می باید به مثابه اعضای یک پیکر سالم در یک جسم زنده در نظر گرفته شود . در یک جسم زنده مانند انسان ، با تمام اهمیتی که مغز و قلب دارند « همان نهاد های داخل کشور » نمی توان تصور نمود که جسمی بدون آنها زنده ماند ، حتی پاره شدن یک شریان کوچک ، عدم ترشح مناسب موادی از بی و یا القلی در معده ، کار نکردن پانکراس ، بندش ایندکس و به همین سان ده ها عامل کوچک دیگری می توانند به معنی مرگ وحد اقل از کار افتیدن آن انسان گردد .

در شرایطی که کشور ما قرا دارد و امپریالیزم غارتگر امریکا قادر شده تجاوز آشکارش را بر حریم کشور ما دفاع از خود جا زده و کشتار بیرغ خلق ما را تعقیب تروریزم تبلیغ می نماید ، نابودی و غارت منابع مادی و معنوی میهن ما را آبادانی و احیای مجدد نام گذاشته است و در یک کلام با خاک پاشیدن بر چشمان خلقهای جهان ، به اسارت کشاندن خلق یک کشور را تلاش برای آزادی آنها وانمود می نماید و با سود جستن از نا آگاهی مردمان کشور خود و کشورهای متحدش ، میهن ما را به ویرانه و کاشانه زاغ و زغن مبدل نموده ؛ بر ماست : در هر جایی که هستیم و دشمنان ملت و کشور ما در آنجا وجود دارند ، به روشنگری پرداخته ، نقاب مکر وریا را از چهره های مخوف و ضد انسانی سردمداران آنها برداشته ، خلقهای آن کشور ها را به پشتیبانی از امر به حق خویش بکشانیم . به یقین در آن صورت است که می توان در اقصا نقاط گیتی ، سردمداران تجاوز و اشغال را چون کفتارهای زخمی و آسیب پذیر دنبال نموده ، آنها را از اوج عظمت فرعونی شان به زیر کشانیده و ادار شان ساخت تا پاسخگوی اعمال و جنایات قیاس ناپذیر خویش باشند .

در همین راستا ، می توان از تظاهرات چند صد هزار نفری مردم کانادا که به دعوت شعبه « کیک » « اتحادیه صلح کانادا » "Canadian Peace Alliance" همزمان در « ۲۲ » شهر این کشور به تاریخ ۲۷ اکتبر صورت گرفت یاد دهانی نمود . یکی از این تظاهرات شکوهمند ، به میدان آمدن هزاران نفر « بین ۵ الی ۷ هزار » اعم از زن و مرد ، پیر و جوان ، فقیر و دارا ، پروفیسور و دانشجو ... در بزرگ شهر تورنتو بود (به این تظاهرات باز خواهیم گشت) حال در صورتی که نیروهای آزادیخواه و میهن پرست افغانستان وظایف مبارزاتی شانرا درست انجام ندهند و به برگزار کنندگان چنین نهاد هایی معلومات کافی و مستند ارائه ندارند و بدان وسیله وجدان آنها را تکان ندهند ، فکر می کنید که خود آن نهاد ها بیایند و برای رهایی ملت ما تظاهرات برگزار کنند؟ به یقین شما هم مثل هر انسان عاقل دیگری پاسخ منفی به این پرسش خواهید داد . نفس این پاسخ منفی موید آن است که در این کشور کاری انجام یافته - البته باید بیشتر انجام می یافت - و دست آورد آن جلب حمایت ده ها و صد ها هزار انسان از امر انسانی و به حق مبارزه آزادیخواهانه مردم ماست . زیرا همین فشار از پایین است که حکومت کانادا در خوشترین لحظات ماه عسل روابط امریکا با آن کشور به ناگزیر اعلام می دارد که عساکرش را از افغانستان الی

فبروری ۲۰۰۹ بیرون خواهد کشید . به یقین در غیاب چنین مبارزاتی حتا این عقب نشینی ناکافی نیز در چشمرسر قرار نمی داشت .

بنا بر نظر داشت مثال بالا ، به جرئت می توان گفت که کار و فعالیت در خارج از کشور نتنها از شمنند و پسندیده است بلکه در بعضی مواقع حیاتی نیز می باشد . اهمیت چنین کار و فعالیت مبارزاتی به خصوص وقتی در داخل کشور دشواری های مبارزاتی از قبیل سرکوب عربیان و کشتار های بی دریغ توام با افت کالی جنبش محسوس و مشهود باشد به مراتب فزونی یافته و اشتیاق ناپذیر می گردد . در چنان حالت هایی بی توجهی به امر مبارزه در خارج کشور می تواند به دوام و استمرار استعمار و سرکوب منجر شده تلفات نیرو های آزادیخواه را تصاعد هندی بیشتر .

۲ - نکته دیگری که از طرف یکی از بینندگان برنامه مطرح شد و با وجودی که از جانب استاد «هاشمیان» بادر نظر داشت وقت برنامه پاسخ لازم را گرفت ، زدن افترا و بستن تهمت بود . آن بیننده باز هم بدون آن که نیت وی را زیر سوال برده باشم کوشید تا نخست آقای «مسکین یار» را «شعله یی و کمونیست» معرفی نموده و بعد از آن به نفی عملکرد وی دست یازد . این پرسش و تاحدی موضع گیری هر چند از طرف «استاد» پاسخ یافته و محکوم شد ، اما بنا بر برخی ضرورت ها که یکی هم

عرض وجود و تکرار مکرر این پرسش و حکم است ، لازم می افتد تا اندکی بیشتر مورد مذاقه گیرد :

به مثابه یک حقیقت تاریخی سه دهه اخیر به همه معلوم است ، که سالها قبل از فاجعه ثور ۱۳۵۷ در کل سه طیف فکری عمده در نهاد های متعددی خود را متشکل نموده و هر یک از موضع خاص خود به خاطر تحقق برنامه های شان کوشا بودند . آن طیف ها که از طرف مردم به «خلق» ، «پرچمی» ، «شعله یی» و «اخوانی» مسمی شده بودند ، با مواجهه افغانستان به بزرگترین تکان اجتماعی و افتیدن آن در گرداب حوادث سیاسی و نظامی روابط بین المللی ، هر سه طیف در موقعیت های متفاوت از گذشته های شان مصدر افعالی گردیدند . در حالیکه «خلق» پرچمی ها و «اخوانی ها» رسماً در یک وابستگی مزدور منشانه با کشور های اجنبی از شوروی گرفته تا آمریکا و از پاکستان و عربستان سعودی گرفته تا ایران و چین قرار گرفته و دار و ندار افغانستان را به حراج بیگانگان گذاشتند و هنگام سلطه بر حاکمیت از کشته ها پشته ها ساختند و هزاران گور دسته جمعی از خود به یادگار گذاشتند ، آن یکی روستا ها ، چشمه ها و اراضی را به آتش کشیده همه را نابود نمود این دیگری از سر رقابت شهر ها را به گورستان مبدل نموده کابل می تواند فقط یک نمونه آن باشد . در حالی که عکس آن دوتا «شعله یی» ها نه به قدرت رسیدند و نه هم آن کو هواره جنایات را در قفا دارند و نه هم سندی وجود دارد که بتوان گفت بلی ! این هم سند خیانت و وطن فروشی آنها . مگر از همان آوان که دوحریف زور مند در تقابل خونین با مردم قرار گرفتند و بین خود هم به تناوب مشغول مجادله و مغالظه شدند ، حریف تاریخی خویش را از یاد نبرده در تمام حالاتی که جنایتی از آنها آشکار می شد و نمی توانستند به شکل دیگری بر روی آن پرده ریا و کتمان کشیده از انتظار پوشیده نگهدارند ، با اهانت به حافظه تاریخی مردم آگاه و به غرض تحمیق عناصر نا آگاه پای حریف تاریخی را به میان کشیده زوزه سر می دادند ، که این کار «شعله یی» هاست ، این ها «کمونیستان و شعله یی ها» اند که مصدر چنین جنایات ، میهن فروشی ها ، آتش سوزی ها ، تجاوز به نوامیس مردم و ... می گردند ، آنهایی که چند صبحی در هنگام مقاومت ضد روسی در پاکستان رنج زنده ماندن را همه روزه تمرین می کردند به یقین می توانند به یاد بیاورند ، که چند بار گلبدین صبغت الله را کمونیست و شعله یی نامیده و چند بار هم خالص گلبدین را . به صورت حتم به یاد دارند که چگونه همه آنها مولوی «نبی محمدی» را به شعله یی بودن متهم می نمودند و وی نیز کوتاه نیامده همه حریفان «حرکت انقلاب» را کمونیست و شعله یی معرفی می داشت ،

۳- مطلب دیگری که به وسیله یکی از شنوندگان مطرح گردید ، حرمت قایل شدن به رسانه ها بود . چنین طرز دیدی با تمام ظاهر زیبا و حد اعلای ابراز حسن نیت در قبال رسانه ها ، با تأسف سخت سطحی نگرانه و عاری از هر نوع درک و قضاوت سالم می باشد . چه در دورانی که ما زندگی می نماییم و از طرف عده کثیری از دانشمندان ، رسانه ها به مثابه قوای چهارم در کنار قوه های اجراییه ، مقننه و قضایه در ساختار قدرت مطرح می گردد ، آن نوع احترام بدون تفکیک محتوا و هدف یک رسانه ، نتیجه ی به جز تحمیق مردم و انقیاد کشور نخواهد داشت . به عبارت دیگر ، در حالی که بیش از صد ها و هزاران نوع رسانه اعم از جراید ، رادیو ها ، تلویزیون ها ، سایت های اینترنتی ، چت روم ها و اتاق های پالتاکی با اهداف گوناگون و متضاد باهم وجود دارند ، و هر یکی بنا بر ذوق و هدف از قبل تعیین شده به پخش مطلب مورد نظر خود می پردازد ، حرمت قایل شدن به همگان بدون در نظر داشت محتوا و هدف آن رسانه ، کلی گویی خطرناکیست ، که می تواند منجر به فجایع غیر قابل تصویری گردد . به خاطر ایضاً بیشتر مطلب از هزاران مورد به ارائه مثال از یک نشریه نژاد پرستانه اکتفاء می نمایم . از تمام خوانندگان این مقال تمنا دارم تا در محیط زیست خویش چنان موردی را در نظر گرفته به قضاوت در باره آن اقدام نمایند . یک نشریه نژاد پرستانه که از بام تاشام سفید را بر سیاه ، عرب را بر عجم ، تاجک را بر پشتون ، پشتون را بر تاجک ، هزاره را بر ازبک ، ازبک را بر بلوچ ، امریکایی را بر آسیایی ، آلمانی را بر یهود ، یهود را بر عرب ، باشنده را بر کوچی ، بومی را بر مهاجر و ... برتر جلوه داده و استخوان شکنی های قومی ، زبانی ، مذهبی ، ملی ، محلی و ... را ایجاد و تشویق نماید ، آیا در خور آن است که صرف به خاطر این که یک رسانه است مورد احترام قرار گیرد ؟ از تعقیب قانونی و بازخواست مردمی مصون مانده به عمل جنایتکارانه اش ادامه دهد ؟ با خزیدن در زیر چتر هزار سوراخ آزادی مطبوعات دریا های خون به راه انداخته ، هزاران خانواده را بی خانمان و به خاک سیاه نشاند ؟ می توانم با قاطعیت بنویسم که از هزاران خواننده این مثال حتی یک تن هم پیدا نخواهد شد ، که وقتی خودش و یا نزدیکانش را در موقعیت مشابه مشاهده نماید بر چنان عملکرد هایی صحنه گذاشته مورد تایید خویش قرار دهد . این حکم را نه از روی تخیل بلکه بر اساس تجربه استنباط نموده ام . بار ها مشاهده نموده ام که وقتی فردی عظمت طلب ، خود در موقعیت ضعیف قرار گرفته و به اصطلاح در یکی از کشور های

اروپایی ، امریکایی و یا کشورهای همسایه چنان ایران و پاکستان و یا قاره جنوبی استرالیا با شعار های «Auslander raus» ، «No Immigrant» ، «خارجی ها اخراج باید گردند ، اخراج مهاجرین و ...» مواجه گردیده و رسانه ای را در فضای چنان حرکتی مشاهده نموده است ، هر چه بد و بیراه بلد بوده نثار آن رسانه ضد کرامت انسانی ، نژاد پرست ، فاشیست و ... نموده است . با پذیرش چنین مطالبی به این نتیجه می رسیم که محض داشتن یک رسانه امری نیست که قابلیت احترام را داشته باشد ، بلکه این محتوای یک نشریه است که می تواند احترام دیگران را بر انگیزد . هر گاه رسانه ای در خدمت ارتقای فهم مردم ، در خدمت بهبود شرایط زندگی فردی و اجتماعی مردم ، در خدمت ایجاد حسن تفاهم بین اقوام و ملیت های ساکن آن کشور ، در خدمت اهداف از ادیخواهانه ، ترقیخواهانه و تساوی طلبانه قرار داشته باشد ؛ آن رسانه بر مبنای فعالیت مثبت و نیکی که دارد

مورد احترام قرار خواهد گرفت در غیر آن «دکان بقالی» را مانند است که با عرضه جنس قلب و بدل مردم را سر کیسه نموده به چشم آنها خاک می پاشد . پر واضح است که چنین نشریه ای به علاوه آن که سزاوار احترام و تقدیر نیست باید به تناسب عملکردش آماج نفرت مردم نیز قرار گیرد .

برگردیم به رسانه های فعال در جامعه افغانهای خارج کشور ، با احتراز از کلی گویی و خوب و بد را به یک چوب زدن و با ادای احترام به آن عده محدود رسانه هایی که طی این سه دهه به خاطر آزادی وطن و رفاه و سعادت هموطن قلم زده اند ،

اکثریت رسانه های منوط به جامعه افغانی اعم از تصویری ، خوانشی و یا شنیدنی را می توان «دکان های بقالی» نامید که به جز مال اسقاط و بچل و بچری چیزی دیگری برای عرضه ندارند . نه از آزادی میهن خبر و دردی دارند و نه هم از سعادت هموطن . آنچه را به مثابه خبر به خورد مردم می دهند چیزی نیست به غیر از تقاله خبرگزاری های غربی و آنچه را هم به مثابه تحلیل و ارزیابی عرضه می دارند ، تشویر استقرار نشریات آفند های ایران و باز تکرار ارا حریف چند مزدور شناخته شده است ، که به هیچ صورت نمی تواند در خدمت مردم و کشور ماقار داشته باشد .

به مثابه نمونه: در حالی که در اجتماع حدود ۶۰ هزار نفری افغان ها در تورنتو بیشتر از ده ها نشریه خبری، خواندنی، شنیدنی و تصویری «بخوانید دکان بقالی» وجود دارد، در تظاهرات ۲۷ اکتبر که به خاطر دفاع از مردم افغانستان برگزار شده بود، به علاوه آن که هیچ یک از آنها در آن جمع وجود نداشت تا تظاهرات را در جامعه افغانی پوشش دهد، حتی به درج اعلان آن نیز مبادرت نورزیده بودند. بین ۵ الی ۷ هزار کاندایی از تبار های مختلف در یک روز معین گرد هم جمع می شوند، تظاهراتی را به راه می اندازند، ترافیک جاده مرکزی واصلی شهر یعنی خیابان Young را ساعت ها مسدود می نمایند، در جریان راهپیمایی به هزاران تن از خبر نگاران حرفه یی گرفته تا عابرین عادی به هزاران قطعه عکس و فیلم تهیه می دارند، به صد ها شعار و پلاکارد با محتوای «اخراج فوری نیروهای کاندایی از افغانستان، قطع کشتار در عراق و محکومیت حمله احتمالی به ایران» در پیشاپیش تظاهرات به احتزاز در می آیند، به صد ها قطعه عکس سیاه و سفید و رنگی از جنایات عساکر ناتو در افغانستان و از امریکا و انگلیس در عراق به نمایش گذاشته می شود، از سیاستمدار و عضو پارلمان تا کارگرواز دانشجویان استاد و پروفیسور جزوه های معلوماتی پخش می نمایند، جوانان ۲۰ ساله امریکایی که با پشت پا زدن به تمام امتیازاتی که ارتش برای آنها بعد از ختم اجرای وظیفه عسکری در افغانستان می توانست پیشکش نماید از آینده، تحصیل و ترقی شخصی خود به محض دیدن صحنه های هولناک و دهشت انگیزی که به وسیله سربازان ناتو ایجاد می گردد؛ بریده، در کانادا تقاضای پناهندگی سیاسی می نماید تا بیشتر از آن شاهد خرد شدن استخوان های پیره زنان و اطفال معصوم در زیر چرخ تانکهای غول پیکر ناتو نباشند، در یک کلام آن هایی که هیچ گونه مناسبتی با مردم ما نداشته و در صورت زیر پا گذاشتن وجدان انسانی می توانند از آن به نفع خود نیز سود جویند صرف به خاطر ترحم انسانی و حمایت اخلاقی از یک امر نیک یک روز از عمرش را برای ما افغانها هدیه می کنند و اما ما چه می کنیم؟ رسانه های ما این بقالان و سوداگران امتعه بنجل در کجا هستند؟ عکاسان و فیلم برداران آنها که در هر یاد و بودی چه از بز باشد و چه از گفتار حاضر و دست به سینه ایستاده اند، در کجا تشریف دارند، تا از آنچه در افغانستان و ایران می گذرد پرده برداشته درد و ماتم مردم خویش را بیان دارند. به مردم کانادا بگویند آنچه به نام تعقیب القاعده و طالب بر مردم ما می گذرد نسل کشی آشکاریست که ننگ آن دامن تمام بشریت ساکت و نظاره گر را ملوک خواهد ساخت. به مردم بگویند که سیاستمداران آنها دست در دست ضحاک زمان مردمان یک کشور را از هستی مادی و معنوی آنها با پولی که آنها مالیات می دهند؛ ساقط می سازند، به مردم بگویند که یکی از مواردی که نا فرمانی مدنی می تواند جواز داشته باشد همین مورد است، به جوانان بگویند که از آن چند جوان وجدان زنده امریکایی؛ بیاموزند و با ترک خدمت بیشتر از این دامن خویش را به خون مردم یک کشور خونین نسازند. مگر افسوس و صد افسوس که در چنان اجتماعی نمی توان از رسانه های افغانی اثری دید زیرا بقالان دوره گرد فقط از محلی عبور می نمایند که امید فروش امتعه بنجل و تقلبی آنها وجود داشته باشد، در چنان مکانی که نه پولی وجود دارد و نه هم پولی، امید بستن به موجودیت یک نماینده از یک رسانه از کره مریم بیشتر عملی تراست تا حضور یک نماینده از رسانه های افغانی. با در نظر داشت چنین حقیقتی آیا هنوز هم می توان از حرمت قایل شدن به آنها حرفی به میان آورد؟ تا شما چه بیندیشید، باشد برای خودتان من فکر می کنم در همچو مواردی سعدی خوب گفته است: عدمش به زوجود.

آخرین نکته ای که در همین رابطه مورد بحث قرار گرفت باز هم از موضع «معلمین اخلاق» آن بود که گویا: این کار بداست، غیر از ما ایرانی ها هم این برنامه ها را نگاه می کنند، آبروی ما نزد آنها می رود و مانند آن. صرف نظر از آن که چنین طرز دیدی تنها منطقی نیست بلکه در تخالف صریح با گفتار بانی اسلام در نهج الفصاحه هم می باشد وقتی می گوید: «یاد کنید فاجر را به همان فعل بدی که دارد تا مردم از وی برحذر باشند.» این نوع درسهای به اصطلاح اخلاقی اگر از کمبود فهم نباشد به یقین می باید در نیت گوینده آن شک نمود. چه چنین افرادی یا معنی شرم را نمی دانند و می خواهند در مورد چیزی که نمی دانند حرفی نمایند، یا این که می دانند و می خواهند از خطا کاری بدین وسیله مذبحخانه حمایت نمایند. به این عالی جنابان باید گفت و آنقدر تکرار کرد تا بفهمند که: این شرم نیست که ما قاتل خود را قاتل، خطاکار خود را خطاکار و وطن فروش خود را وطن فروش معرفی داریم. این به علاوه آن که شرم نیست می تواند به مثابه نمودی از صداقت و پختگی سیاسی ما به شمار رفته، با عث افتخار نیز باشد. شرم آن است که هزاران نفر به خاطر امری که بیشتر به ما مربوط است و در جریان آن، خواهر، برادر، پدر، مادر، کا کا، ماما، اقارب، همسایه و هموطن ما آسیب دیده و می بیند، به خیابان بریزند و ما یا از مقابل تلویزیون و یا هم از سفره ختمی برنخاسته و در چنان حرکتی اشتراک نورزیم. هموطنانی که از شرم هراس دارید می دانید شرم واقعی چه وقت بود؟ شرم واقعی زمانی می بود که در آن جم غفیر، یک تن افغان شرکت نمی کرد. ببینی بریدگی وقتی بود که جامعه افغانی از آن اطلاع نمی یافت. از خجالت وقتی آب شده به زمین فرومی رفتیم که در آن تظاهرات پرشکوه باز هم مثل همیشه آقایان توخی، مشرف و چند تن دیگر از دوستان فکری و اقارب شان اعم از خانمها و آقایان وجود نمی داشتند. خجالت وقتی کامل می شد که آنها ریسک مجازات و زندان را به جان نخریده و بدون شعار های «ناتو از افغانستان خارج شو!»، افغانستان از مردم افغانستان است نه از دارودسته بوش و ابایدی آن!، ناتو! کشتار را متوقف کرده به خانه ات برگرد!، اسلام سیاسی و طالب مولود امپریالیزم غرب و ارتجاع منطقه است با این مولودات تان گورتان گم کنید! و از این قبیل ده ها شعار و پلاکارد دیگر در حمایت از خلفهای عراق، ایران، فلسطین منطقه و جهان بارنگ و کیفیت متمایز از شعار های پنیرفته شده گردانندگان تظاهرات در آنجا حضور می یافتند. شرم وقتی می بود که افغانهای شرکت کننده در تظاهرات هراسان شده از سخنرانی ها و مصاحبه ها باجراید، رادیو ها و تلویزیون ها خود داری می کردند و بدین صورت صدای مردم افغانستان در جایی که می بایست بلند می شد خفه می گردید. خوش باشید که امروز آن شرم و بیینی بریدگی که گفته شود افغانها به تعیین سرنوشت و آزادی خویش علاقه ندارند و هنوز به آن حدی از بلوغ سیاسی نرسیده اند که به همچو مواردی بیندیشند، به یمن شرکت فعال آنها در تظاهرات از دامن ورخسار همه زوده شد. امید است زمانی فرا رسد که ما همه این کاستی ها را شرم بدانیم و به خاطر رفع آن از جان و مال مایه گزارییم. به یقین در آن صورت این شایستگی را خواهیم داشت که در بین ملل آزاد چیزی برای شرمیدن و خجالت نداشته باشیم.

به امید آنروز

یادداشت اداره: برادر ما آقای موسوی که در تمام مبارزات ملی و روشنفکری افغانها در کنار کانداسیم برارند که هفت هزار کاندایی تورانمود مظالم هرده، با شکوهی که بتاریخ ۲۷ اکتبر بخاطر دفاع از مردم و تقاضای اخراج قوای خارجی از افغانستان با اشتراک گله دارند که هفت هزار کاندایی صورت گرفته بود، چندان سیم نگر فتند؛ نمیدانیم علت آن چه بوده است؟؟

استغفی استاد دکتور سیرت از "حرکت ملی اصلاح"

جناب استاد دکتور عبدالستار سیرت که وزن علمی و سیاسی حرکت ملی اصلاح بودند و بخاطر موجودیت ایشان بمناقبه ستون فقرات این حرکت چند نفر دیگر نیز در آن اشتراک کرده بودند، بعد از سه ماه مطالعه و مشاهده، اوضاع، بتاريخ اول فروری ۲۰۰۸ رسماً از عضویت محبت مذکور مستغفی شدند.

جناب استاد دکتور سیرت بروز افتتاح حرکت مذکور بتاريخ ۲۸ اکتوبر ۲۰۰۷ در احتفال تلویزیون آریانا شرکت نموده، ریاست و وزن علمی و سیاسی این حرکت شمرده میشدند؛ ولی در مدت سه ماه هیکه فعالیت سیاسی این حرکت در امریکا و اروپا شروع شد، نامی از استاد سیرت گرفته نمیشد. مثل آنکه چند نفر پالیج شهرت و شخصیت زعیم خود را زدیده برای خود ماسکی ساخته باشند که قلبی بودن آن از دور بر ملا گردیده بود.

از جانب دیگر تائید نیل مسکینیا ر بتاريخ ۳۰ جنوری ۲۰۰۸ از کاندید شدن داکتر زلمی خلیلزاد برای ریاست جمهوری افغانستان، پرده از بسیار رازهای نهفته برداشت. جناب استاد سیرت که یک دانشمند بزرگ عالم اسلام و یک شخصیت غنیمت کشور ما میباشند، بعد از سه ماه مشاهده، گفتار و اعمال اصلاح سالاران، شاید باین نتیجه رسیده باشند که این حرکت عوض "اصلاح" بطرف "حرص جاه و خود خواهی" سوق یافته، بنابراین از عضویت آن استغفی داده اند. ما این اقدام بموقع جناب استاد داکتر سیرت را قابل تمجید دانسته، از موجودیت شان بحیث یک مسلمان دانشمند، مصلح و خیر خواه در جامعه، افغانهای مباحثه جرمقیم کفوریای جنوبی بحرم و صداقت استقبال و احترام مینمائیم. سید خلیل الله هاشمیان

سری خوری ده

په نړۍ کښې د خپل سرو پاچاهي ده
د ځنگل قانون چليري بي باکي ده

يا دارل دي يا څيرل دي يا خورل دي
يو انسان خوري بل انسان سري خوري ده

د انصاف او عدالت تر پلمې لاندې
په هر لوري پر خوارانو زور زباتي ده

د غضب اورونه اوري له آسمانه
سوزوي وچ او لامده برابري ده

جوړ هيواد کړي وران و بچاره په بمونو
بيا کړي لاپې چه راوري مو آزادي ده

چه د گډې يا مقام دپاره جنگ کړي
بيا دعوا نو د جهاد خوشي چتي ده

هلي خلي دي د تېلو ذخيره ته
په خولي واني چه پکار ديموکراسي ده

زه رقيب چه ورته گورم حيرانم
کایناتو کښې چه دا رنگ بي غوري ده

*****

امريکا د رسد د بديل برای
کرزی است! (شاهد)

سوال اداره: آیا این چهره
بکدام اصلاح سالار
شبهات میرساند؟

از طبع گور قریب

مکاتیب وارده

نامهء تشویق آمیز جناب پروفیسر سید عبدالحمید غضنفر
استاد انجیری میکانیک یونیورسیتی تمپل

فاضل دانشمند، آموزگار توانا، برادر محترم داکتر صاحب هاشمیان

سلام عرض میدارم و بس خوشبخت هستم که توانسته‌ام با جناب شما هم صحبت تلفونی داشته باشم و هم میتوانم تشکرات قلبی ام را بخاطر حصول پاکت فرستادگی شما برادر فیض رسان تقدیم بدارم. دسترسی بکتاب تاریخی اثر ترجمهء جناب عالی و همچنان نشریهء تازهء آئینه افغانستان را آرزو داشتیم که از مهریانی شما برادر گرامی موفق بمطالعهء آنها میباشم. هدف دیگر از نوشتن این مختصر بجا آوردن و قدردانی شایان از خدمات علمی و عملی شما که اخیراً از طریق تلویزیونهای افغانی براه انداخته اید می باشد؛ اگرچه بنده افتخار شناسایی جناب شما را قبلاً بلحاظ هم مسلکی بودن در پوهنتون کابل داشتم، چونکه جناب شما در پوهنهی ادبیات و اینجانب در پوهنهی انجیری طی دهه های ۱۳۴۰ و ۱۳۵۰ تدریس میکردیم، اما بیشترین معرفت با کارهای علمی شما از طریق ارائه لکچرهای تلویزیونی شما مخصوصاً از طریق (پیام افغان) برای من حاصل شده است.

من و جمع غفیری از خانواده و دوستان من از بیانات پر محتوا و قیمتمدار شما در معرفی تاریخ ادبیات وطن عزیز نفع میبریم و رفع عطش برای آموزش های فرهنگی می نمائیم.

این مسلم است که آگاهی از وجوهای مشترک تاریخی بین اقوام وطن در راه شناخت وحدت ملی و حفظ آن از واجبات است و بیانات بس پر محتوا، واضح، مبسوط و عام فهم شما درین راه مقدس روشنگر بسا اذهان قرار گرفته است. قدردانی از وجود شخصیهای تحصیل کرده، بادانش، متخصص و فعال چون جناب شما در بین جامعهء عقب مانده و از هر نگاه فقیر ما نیز از واجبات است.

باید متذکر شد که تبحر عمیق و تسلط کامل بر موضوعات موارد بحث در ارائه بیانات شما از انظار پوشیده نمانده است و باعث اعتماد و اتکاء بر هنرهای علمی شما گردیده است؛ همچنان زحمت کشی های پیگیر و ممتد، علاقمندی مفرط بخدمت، روش خالص اکادمیک، حوصله مندی و برخورد مهربانانه شما در مقابل سوالات گوناگون باعث کسب عزت و احترام خاص در بین جامعه گردیده است.

اینرا هم همه میدانند که جمله خدمات شما بدون مزد و فی سبیل الله صورت میگیرد، صرف بحث یک متخصص و تحصیل کردهء حق شناس وطن انجام وجیهه مینماید و متعلق بگروه های قدرت طلب نیز نمیشاید. در عین حال عاری از هر نوع تعصبات و عقاید تنگ نظرانه نیز هستید.

همچنان جاس مسرت است نه جای تعجب که بخاطر خدمات بی شایهء علمی و فرهنگی تان مورد تائید و احترام عمیق هموطنان نیز قرار دارید. صحت این ادعای بخصوص در استدعای پرازا احساس یکی از هموطنان که از ورای امواج همین تلویزیونها بگوش همه سامعین رسیده مشهود است. دعاییه بدرگاه الهی بمرام علاوه شدن یک مقدر از عمرهای دیگران به عمر شریف شما صورت گرفته است. بدون شک اینچنین یک خواسته انتهای محبوبیت شما و انتهای احتیاج مردم رابشخصیت های مثل جناب شما گواه می باشد. بتاسی از عقیدهء پاک اسلامی دوست مردم دوست خدا است و انشاء الله مقام رستگاری تان را نزد وی نیز کمایی کرده اید.

هرینجاما یک عده دیگر از هموطنان شما هم برای شما دعایی داریم و آن اینکه: نخست از خالق جهان و شفاء دهندهء حقیقی طلب داریم تا جراحی کوچکی که در پیش دارید با نتیجهء دلخواه و بدو را زهر نوح کامپلیکیشن انجام یابد و با شفاء کامل و عاجل همراه باشد. ما مشتاقانه در انتظار پروگرامهای تلویزیونی شما میباشیم. ثانیاً استدعا داریم که ذات اقدس الهی سالهای زیادی را بعمربراز فیض شما توأم با صحت مندی کامل و سعادت در حلقهء فامیل نجیب شما افزون گرداند.

استاد گرانقدر برادر گرامی: بخاطر ساختن و گرفتن و نمره دادن امتحانات فاینل مقدور نشدم که زود تر بنامهء پراز لطف شما جواب بدهم؛ از بن نگاه محتاج بعفو برادرانه تان میباشم. علاوه تادریں فرصت نیک من و اعضای خانواده ام حلول عید سعید اضحی رابجناب محترم شما و هم بفامیل محترم شما مبارک میگوئیم. خداوند مهربان برگشت عیدهای خوش و آرامی دایم را بوطن عزیز نیز نصیب بگرداند. آمین یارب العالمین.

باتقدیم احترامات فراوان و اخلاص مندی بی پایان - سید عبدالحمید غضنفر - استاد انجیری میکانیک در یونیورسیتی تمپل، فلا دلفیا، مورخ ۱۴ دسامبر ۲۰۰۷.

سیدخلیل الله هاشمیان، این طالب العلم حقیر، اینهمه لطف و نوازش جناب پروفیسر صاحب سید عبدالحمید غضنفر را بکلمات ادا کرده نمیتواند. نامهء پروفیسر صاحب غضنفر نمایندگی از نجابت خانوادگی، علمیت و تواضع علمی شان و علاقمندی ایشان بفرهنگ و تاریخ کشور زادگاه شان مینماید، و در حالیکه پروفیسر انجیری و مسایل تخنیکی در یک پوهنتون نامدار امریکا میباشند، الحمد لله به ادب و ادبیات فارسی دسترس کامل دارند. تقدیریک شخصیت علمی کشور از مساعی ناچیز این خدمتگار، برایمن مایه مباهات و برای پروفیسر صاحب غضنفر نمودار ادب پروری و علاقمندی عمیق شان بفرهنگ اصیل کشور مالوف شان میباشد. با اظهار سپاسگزاری عمیق، صحت مندی و طول عمر برادر محترم را مسئلت مینمایم. سیدخلیل الله هاشمیان

مکاتیب وارده ۱۷

بارتباط مقاله زرملوال صاحب

لیکونکی: محمد رقیب

لومړی تاسی ته دیرسلامونه او احترامات تقدیموم. اوبیاستاسی محترم توجه د آئینی ۱۰۸ د گنی، ۸۹ مخ ته اړوم چه پکسی یوچه اشتباه لیدل کیزی. مضمون دمحترم زرملوال صاحب له خوالیکل شویدی. -- دافغان اوانگریزپه دوهمه جگړه کسی د ملامشک عالم صاحب همسنگران: محمدجانخان وردک، عصمت الله خان جبارخیل، اومیریجه خان دشمالی وو، خونایب امین الله خان لوگری او میرمسجدي خان د افغان اوانگلیس په لومړی جنگ کسی مشرتوب په غاره درلودل، یعنی د ملامشک عالم دقیام په وخت کسی میرمسجدي خان محققا مراوشاید امین الله خان هم ژوندی نه و. په دیراحترام. تلفون ۴۳۳۵-۸۳۱ (۲۰۷).

بارتباط پیشنهادانجنیرخلیل الله معروفی برای انتقال واعمارآرامگاه

اعلحضرت مرحوم امان الله خان درکابل

نویسنده: کبیرالله سراج: مورخ ۲۱ نوامبر ۲۰۰۷

برادرعزیزالقدرم هاشمیان: میخوامم راجع بمضمون دپلوم انجنیرخلیل الله مهرولی که پیشنهادشان اعماریک آرامگاه باشکوه برای اعلحضرت غازی امان الله خان رادردارالامان نموده اند، یک تبصرهء کوتاه بنمایم. اولامیخواهم ازا احساسات نیک وقدردانی ملت شریف افغانستان تشکر وامتنان نمایم که بعدازتقریباً ۸۰ سال دربارهء کارروائی وخدمات اعلحضرت غازی برای استرداداستقلال و غیره اموریپوسته تقدیرنموده ومینمایندکه برای فامیل (دافغانستان) و سراج قابل افتخاراست. و من نمیدانم بکدام کلمات وزبان از این احساسات نیک ملت شریف تشکر وسپاسگزاری نمایم. ناگفته نماند که اعلحضرت غازی بیک قوم مربوط نبود، او از شما بودو برای شما تا اخیر عمر جان داد و (افغانستان) میگفت.

پیشهاد آقای انجنیرخلیل الله معروفی راتائید میکنم اما یک قصهء مختصر درین باره بیادم آمد که شاید مورد دلچسپی هموطنان محترم قرارگیرد: وقتیکه مرحوم داودخان جمهوری خودراتاسیس نمود، چندروز بعد از آن عبدالمجیدخان که نام فامیلی نداشت وبالقاب مختلف ازقبیل (پخچک) و (کوتله) یاد میشد، بحیث وزیرعدلیه وقاضی القضاات مقررشد. عجیب است که این شخص بغیر از رسته اش که لاباتوریست بود (ودرین رسته هیچ کار نکرد)، بکارهای مهم دیگر از قبیل رئیس پوهنتون، وزیر معارف، سفیر چاپان، سفیر امریکا، سفیر انگلیس وغیره مقرر شده بود، یعنی شخص رموز فهم بود و رمزچهره کردن خود را خوب میدانست! بهر صورت من در آنوقت بحیث رئیس اداری ستره محکمه کار میکردم و یکی از وظایف من نظارت از تعمیر وترمیم قصر دارالامان بود که دفاتر ستره محکمه به آنجا منتقل شده بود. وزیر عدلیه که برای رسیدگی بامور ستره محکمه بحیث قاضی القضاات بدفتر قصر دارالامان می آمد، روزی مرادمرجلس قضاء که مولانا عبدالبصیر نیز وجود داشت احضار و امر نمود که حضور رهبر نمیخواهند بعد از این در قصر منحوس ارگ اقامت کنند، ومیخواهند در قصر دارالامان نقل مکان نمایند. من بوزیر گفتم شاید غلط فهمی شده باشد، زیرا قصر دارالامان محل کار مجلس وزراء و پارلمان بود وهیچگاه برای رهائش نبوده، اعلحضرت غازی برای رهائش خود تپه تاج بیگ راتعین نموده بودند. وزیر گفتم من امر رهبر رابرایت میگویم، قصه مکن، دست بکار شو و تا سه روز این قصر باید پاک وصاف شود تا رهبر از آن دیدن نمایند. قصر در آنوقت تحت ترمیم بود، من برئیس بنائی (آقای کبیر حقوقی) که امور تعمیر وترمیم رابعهده داشت تلفون کردم تا نزد وزیر عدلیه برود. او گفت که صاف و پاک کردن قصر در ظرف سه روز تقریباً ناممکن است وما باید ۲۴ ساعت سه روز کارکنیم و کارگر مزد میخواهد که تقریباً ۵۰ هزار افغانی خواهد شد. رئیس بنائی (آقای کبیر حقوقی) ورقه عرض و درخواستی ترتیب و وزیر امر حوالهء پول را امضاء نمود. سه روز بعد رئیس بنائی آمد وگفت قصر برای معاینه و پذیرائی رهبر آماده میباشد. مجیدخان بهر گشت: کی این امر را کرده، این یک اتهام است! مولانا عبدالبصیر (که بامر رهبر بحیث یگانه عضو ستره محکمه بر حال مانده بود) بوزیر گشت: شما بحضور من این امر را کردید و درخواستی بنائی را منظور و امر اجرای آن را صادر نمودی. قاضی القضاات گفت: بیاد ندارم، بیاد ندارم، این یک اتهام است!

قاضی القضاات ده روز بعد از آن بازمرا احضار نمود وگفت حضور رهبر هدایت داده اند تا مقبرهء اعلحضرت غازی امان الله خان بدارالامان انتقال داده شود، شما جای آنرا انتخاب کنید! من معذرت خواستم وپیشنهاد کردم یک هیات از طرف دولت برای اینکار مقرر شود، زیرا اعلحضرت غازی کاکای من میشود وشاید بالای من این اتهام صورت بگیرد که درین باره پروپاگند میکنم یا اینکه خدانخواستہ اینکار مثل موضوع سابق بیای شما ختم نشود. بعد از همین صحبت این مسئله بکلی خاموش شد و من حقیقت این موضوع را که شخص داودخان این امر را کرده بود یا ابتکار خود مجیدخان بود تا امروز نمیدانم. اما برایما اینقدر معلوم شد که قاضی القضاات جدید از امر وامضاء خود منکر میشود، لہذا تا زمانی که من درستہ محکمه بودم با او از احتیاط کار می گرفتم وبدون سند تحریری هیچکار را اجرا نمی کردم.

قصه اصلی که من میخواستم درینجایان کنم اینست که در سال ۱۹۵۳ وقتی در روم بدستبوسی کاکایم رفته بودم. اعلحضرت غازی یکروز گفتند که من آرزو دارم جسد من در افغانستان و در پهلوی مقبره پدر کلانم امیر عبدالرحمن خان دفن گردد و اضافه نمود که سلطنت کابل شاید فعلاً اجازه ندهد اما روزی خواهد رسید که مانند جسد ناپلیون اینکار از طرف ملت صورت بگیرد. هنگامیکه اعلحضرت غازی در روم وفات نمودند، من عین قصه را بسردار ولی گفتم که شاه غازی مامای سکهء شمامیشوند و وصیت اعلحضرت مرحوم را با اعلحضرت ظاهر شاه برسانید، اما کسی این گپ را نشنید و جنازه بجلال آباد انتقال داده شد و بد پهلوی پدرش امیر حبیب الله خان دفن گردید.

اگر اینکار صورت بگیرد، بنظر من بهتر خواهد بود تا مطابق وصیت اعلحضرت غازی تابوت شان بمقبره امیر عبدالرحمن خان در پارک زرنگار انتقال داده شود، زیرا ساختمان مقبره امیر عبدالرحمن خان یک ساختمان مقبول و قدیمی میباشد و پیشروی خود یک باغ هم دارد، البته این مقبره محتاج ترمیم میباشد و باید بشکل اولی و اصلی آن در آورده شود. جای دیگر بنظر من در جوار میناریادگار استقلال میباشد که آنهم بدست شخص اعلحضرت غازی ساخته شده بود که درینصورت مانند مقبره کمال اتاتورک باید بشکل یک ابدهء ملی تعمیر شود. و جای مناسب سوم در جوار مقبره سید جمال الدین افغانی است که آن مرحوم نیز محرک و مشوق استقلال و آزادی بود و هم در کانون علم و پوهنتون افغانستان قرار دارد. بهرحال این بود نظریات شخص خودم و من بهتر میدانم که درین موضوع، یعنی انتقال و دفن جسد اعلحضرت غازی امان الله خان از عامهء ملت افغان نظرخواهی صورت بگیرد چه اینکار مربوط بملت شریف افغان است نه بفامیل اعلحضرت غازی.

در اخیر یک سوال هم از آقای کرزی و حکومت او دارم: مقبرهء فعلی غازی امان الله خان و پدرش امیر حبیب الله خان قرار قبالة شرعی که در محکمه موجود است زمین شخصی و خریداری شدهء امیر حبیب الله خان میباشد، اما کرزی در قبرستان آبائی مایک جنگسار دفن نموده که بهیچوجه این حق را ندارد و از هیچکدام اعضای فامیل سراج در زمینه اجازه نگرفته و اینکار را خود سرانه کرده است. قوماندان دفن شده قرار مسموع یکی از مجاهدین میباشد، اما آن مجاهد حتماً از خود قوم و قبرستان خواهد داشت و بهتر خواهد بود تا بقبرستان خودش انتقال داده شود. من بحیث یکتا از اعضای فامیل سراج این حق را بخود محفوظ میدانم که هرگاه سوتی کرسی در افغانستان خاتمه یابد و حکومت قانون رویکار شود، تابوت یا جسد مجاهد مذکور را از مقبره آبائی خود خارج ساخته بورثه اش بسپارم و چه بهتر که آقای کرزی همین اکنون این کار را بنام احترام بحق ملکیت مردم اجرا بکند. والسلام.

من طرفدار جدی انتقال تابوت اعلحضرت غازی و اعمار آرامگاه شان در کابل میباشم. هاشمیان
تشبث حزب سازی نبیل مسکینیار یک خود نمائی بیفایده است!

همایون زرداد - از ویرجینیا

محترم داکتر هاشمیان! مجلهء شماره ۱۰۸ آئینه موضوعات زیاد دارد و شما صفحات زیاد را بیفایده بالای حزب سازی نبیل مسکینیار تلف ساخته اید. من نبیل را تقریباً ۱۷ سال پیش که در ویرجینیا یک رادیو داشت میشناسم. او در رادیوی خود و بعد از آن در تلویزیون یکساعت خود همیشه از ظاهر شاه و دادشاه صفت میکرد و هر کس میفهمید که او برای دوباره رویکار شدن شاهی و خاندان محمد زائی یحیی خیل کار میکند. در سالهاییکه ظاهر خان در روم بود، ماه یک عکس یا یک مصاحبه او را نشر میکرد و در تمام محافل خود را بحیث نماینده ظاهر خان معرفی میساخت حتی وقتیکه درباره پادشاه سابق با مردم گپ میزد او را (کاکایم اعلحضرت) میگفت و هر کس فکر میکرد او در حکومت آینده ظاهر خان یک مقام خواهد داشت. اما وقتی کمیسیون روم تاسیس شد و نبیل در آن وجود نداشت، در حالیکه ماه یکبار بروم میرفت، درواشنگتن شنیده شد که سردار ولی بالای کدام موضوع بالای نبیل قهر شده و او را جواب داده است. مردم میگفتند یک موضوع این بود که او یک خانم را با خود بروم میبرد که زوجهء خودش نبود و درین باب کدام شکایت هم بروم رسیده بود. موضوع دیگر قرار مسموع این بود که کسانی بسردار ولی نبیل را ایجننت سی ای ای معرفی کرده بودند و حتی گفته میشد که مصارف هتل و رفت و آمد او را هم میپردازند. بهرحال، نبیل شخص شناخته شده است، هر کس میفهمید و خبر داشت که او در کابل مکتب نخوانده و هم در امریکا تحصیل نکرده اما شخص دست و پائی و با اصطلاح چالاک است و کباب یک چوکی در حکومت کابل میباشد. بار اول خود را بحکومت کرزی بحیث متخصص کمیونیکیشن و تلویزیون معرفی کرده بود و چند نفر سرداران نزدیک بکرزی برای او در موسسه افغان تلویزیون کار پیدا کرده بودند اما داکتر رهین وزیر اطلاعات چهرهء اصلی او را معرفی کرد که این شخص هیچنوع تحصیلات ندارد و فقط تجربهء نظامی در رادیو و تلویزیون داشته که بعد از آن با جواب داده شد و تلاش او برای حزب ساختن برای یافتن یک چوکی در حکومت کابل میباشد و میخواهد این چوکی را بزور تبلیغات بضد حکومت کرزی بدست آورد که گمان نمیکنم نتیجه داشته باشد، بلکه بنظر من یک خود نمائی بیفایده است.

یگانه تاسف من اینست که داکتر صاحب سید عبدالله کاظم درین حزب شامل شدند. من باشخصیت و آثار شان آشنا میباشم یک استاد دانشمند و بسیار غنیمت بوده اینکه بخاطر دست یابی بیک دستگاه تلویزیون یا کدام ملحوظ دیگر، شهرت و شخصیت نیک خود را با قبول کردن زعامت شخص چالاکمانند نبیل بخطر انداخته اند، بسیار مردم متاثر شده، خدا کند قبل از آنکه بوی این حزب برآید، این شخص محترم دوباره بکارهای علمی خود برگردند. با احترام ۳۰ نوامبر

تائید و حمایت از انتقال تابوت اعلیحضرت امان الله خان بکابل

با تائید و تمجید از پیشنهاد مقبول نویسنده توانا و با وقار کشور دیپلوم انجنیر خلیل الله معروفی ❖

جسد غازی و قهرمان ملت افغانستان اعلیحضرت امان الله خان در پایتخت کشور مدفون گردد.

به استقبال و گرامیداشت از 88 سالگرد استقلال کشور از استعمار خون آشام انگلیس، نویسنده و مبارز ملی افغانستان جناب خلیل الله خان معروفی مضمون نهایت زیبا و منطقی را به یادبود از شهیدان و غازیان راه استقلال در پورتال وزین افغان-جرمن به نشر سپردند. که بی تردید مورد استقبال هر افغان افغان دوست و میهن دوست واقع گردیده و میگردد. جناب معروفی ضمن یاد آوری و تعظیم شایسته از مشترکین آن معرکه بزرگ ملی که قوماندان عمومی اش اعلیحضرت امان الله خان غازی بود، برای اولین بار پیشنهاد نموده اند که جسد مفتخر محصل استقلال کشور طی مراسم ویژه از شهر جلال آباد ولایت ننگرهار به پایتخت افغانستان شهر کابل منتقل و در یک محل مناسب و شایسته مدفون گردد. من با تمجید ازین فکر مبتکرانه برادر عزیز معروفی با اضافه به دولت فعلی کشور و ریس جمهور محترم حامد (کرزی) عرض مینمایم که این نظر را عملی نموده باعث خوشنودی روح های پاک شهید و غازی وطن و ملیونها هموطن افغان ما که قلبا به شخص مرحوم اعلیحضرت غازی محبت و احترام دارند، واقع گردد. اینجانب بعد از تفکر زیاد و مشوره با دوستان چند محل را در پایتخت کابل برای آرامگاه اعلیحضرت غازی که عبارتند از یکی از بلندی های بین فاصله دو قصر با عظمت دارالامان، طاق ظفر در ولسوالی پغمان، تپه عقب جناح شمالی کارته وزیر محمد اکبر خان غازی و بالاخص تاریخی کابل را انتخاب کردیم که رای غالب به محل فاصله دو قصر واقع منطقه دارالامان، مقبول به نظر رسید. در ضمن لازم به تذکر میدانم که الی تحریریه هذا به لطف پروردگار دو پسر و سه دختر اعلیحضرت غازی: شهزاده ولیعهد داکتر رحمت الله خان، شهزاده داکتر احسان الله خان، شاهدخت هندیه جان د افغانستان، شاهدخت داکتر ملیحه جان و شاهدخت ناجیه جان در قید حیات بوده، اگر در زمینه از ایشان هم رای و نظر گرفته شود، مقبول است.

با احترام و محبت افغانی محمد ایاز نوری هالند نومبر 2007

بسلسله: مشاعره واستقبال ازاین بیت شاعرشناخته شده وباطبع روان،

محترم سید عبدالقادر (جاهد):

دشمن جان راز غفلت یک زبان پنداشتیم

گرگ را از بی تمیزی، ماشبان پنداشتیم

شعرذیل را تقدیم میدارم: از طبع الحاج خلیل الله ناظم باختری

کار ملک مانشد

ما به چشم دوستی همسایگان پنداشتیم در حقیقت دشمنان و، دوستان پنداشتیم

آفرین و خیر مقدم با سپاس دمدم خلق و پرچم را یکایک مهربان پنداشتیم

جاهد بی مدعا، راه گشا و رهنما غازی و مشکل گشا و سایبان پنداشتیم

طالب راه خدا، ابتدا و انتها پیرو صلح و صفا و قهرمان پنداشتیم

اکبر و اصغر رسید، احمر و اخضر رسید دیو رود یکسر رسید و گلرخان پنداشتیم

رفته رفته در وطن، کرزی و دشت و دمن مرد کلاه و چین و پهلوان پنداشتیم

میهن آزا ده گان، در زمین و در زمان خار چشم دشمنان و جا و دان پنداشتیم

غنچه دل و انشد، چشم ما بینا نشد کار، اک ما نشد و رایگان پنداشتیم

ناظما، در فکر جان، یا به اسباب جهان بار دوش دیگران افغان ستان پنداشتیم

عرض حال و عرض معذرت!

یاران همسنگر، ملیگرایان شریف، هموطنان محترم صحتمند و آرام باشید.

از اواسط سال ۱۹۸۹ تا ماه جنوری ۲۰۰۸ حدود بیست سال میگذرد که مجله آئینه افغانستان در خدمت مردم افغانستان بوده است. آنگاه که من این مجله را تاسیس و نشر کردم ۶۰ ساله بودم و اینک ۸۰ ساله میباشم؛ در تمام این مدت یارویاوری نداشته ام، از تایپستی گرفته تا حامالی و پاکت نویسی، همه بدوش من بوده و بطور حد وسطی روزانه ۱۲ ساعت در حال نشستن بالای چوکی مصروف کار بوده ام. هشت سال قبل تکلیف درد زانو ها پیدا شد و علت آن شدت (آرترایتس) ازبابت نشستن دوامدار و عدم تحرک تشخیص گردید؛ یکسال بعد از آن دکتور معالج بمن اخطار داد که اگر بیشتر از دو ساعت در یکشبهانه روز، آنهم بوقفه، یکساعت در میان، به نشستن ادامه بدهم قسمت سفلی ستون فقرات معیوب وزانو ها فلج خواهد شد. من نتوانستم آن اخطار را رعایت کنم، چونکه کار مجله متوقف میگردد. اما حالا آن پیشگویی و اخطار بواقعیت مبدل گردیده و از یکماه باینطرف با تحمل درد بمشکل راه میروم. راه دیگری جز عملیات (تعویض هردو زانو - KNEE REPLACEMENT) وجود ندارد و قرار است یک زانو را در اواخر ماه فروری تعویض کنند، بعد از فاصله سه ماه زانوی دیگر عملیات خواهد شد.

من بامشکلات زیاد شماره ۱۰۹ را تکمیل و توزیع نمودم و تا شماره ۱۱۰ از شما یاران، همسنگران و هموطنان محترم مهلت میخواهم. اینقدر معلوم است که برای جابجاسازی زانو های مصنوعی باید بیشتر تحرک و کمتر نشستن داشته باشم، بنابر آن حجم مجله در آینده به حدود ۴۰-۵۰ صفحه تقلیل خواهد یافت و مقالات وارده بیشتر از دو صفحه یا مسترد و یا تلخیص خواهد شد. من به تعهد قبلی خود که تا زنده باشم در خدمت وطن و وطنداران خواهم بود، صادق و استوار هستم، ولی همکاران محترم مجله بعد از این نباید باری را بر من تحمیل کنند که کشیده نتوانم. از جانب دیگر باید بفکر تعویض یک خدمتگار ۸۰ ساله و علیل افتاد؛ در کانادا الحمدلله (افغان رساله) بزحمت شباروی برادر محترم همسنگر ماشا غلی احمد شاه هوتکی، بحیث یک ماهنامه مبارز و موفق عرض اندام کرده که در حال نبودن مجله آئینه، همسنگران محترم سنگرافغان رساله را اگر مترساخته میتوانند. از ملیگرایان ساکن در امریکا توقع میروم که بفرستند "خدائی خدمتگار" را حاضر بفداکاری در راه خدمت بوطن ساخته با او کمک کنند و شانه بدهند تا یکمجله ملیگرا و بیطرف را تاسیس کنند و من تا سرحد سپردن امتیاز مجله آئینه افغانستان (بدون توقع مادی، ولی در قید شرایط معقولی) با او همکاری خواهم کرد.

برای شخص فداکاری که حاضر باین خدمت شود، قبلا خاطر نشان میسازم که افغانها به "کم خوان مفت خوان" معروفند و از راه فروش مجله قطعاً نمیتوان مصارف آنرا پوره کرد. از جانب دیگر در امریکا یکعده افغانها مبتلا با خلاق "خوگری" شده اند که دیونات خود را از بابت وجه اشتراک نمی پردازند و من لست این "خوگرها" را در شماره ۱۱۰ نشر میکنم، شما خواهید دید که زاید از چهار هزار دلار مقروض میباشند. برای جلوگیری ازین وضع، اشتراک باید بطور پیشکی و قبل از توزیع اخذ گردد، اما باز هم یک نشریه ملیگرا و بیطرف تنها از طریق اشتراک و اعلانات بپای خود ایستاده شده نمیتواند" مگر اینکه یکعده افغانهای جوان مرد و وطن دوست با آن مساعدت مالی (بدون قید و شرط) نمایند. بامن پسرمان شانه داده و کمک کرده راهیست، و این افتخار بمن حاصل است که در مدت بیست سال خود را بداخلی یا خارجی نفروخته ام و راه و روش ملیگرایی و حقگوئی را تغییر یا ترک نداده ام.

یکعده دوستان بمن کمکهای مختلف و متواتر رسانده اند؛ برادر دم دیلوم کافمن آقای سید عنایت الله مسعود در آلمان و محترمان داکتر محمد گل رومان و احمد شاه هوتکی در کانادا توزیع مجله را بمصرف خود در اروپا و کانادا انجام داده اند؛ آقای محمد داود مومند بطور متداوم همکاریهای اخلاقی نموده، داکتر صاحب عبدالقیوم خان، فامیل محترم انجنیر حیدری، آقای عبدال مصور، داکتر محمد ناصر شینواری، داکتر سمع احمدزی، داکتر زر جان بها، استاد (فریار)، محمد انور دستگیرزاده، جنرال فضل احمد صالحی، آقای عبدالصمد خالقی، داکتر صدیق نورزوی و داکتر یار محمد خان پیوسته کمک مالی نموده و محترمه میرمن ملالی نظام و داکتر صاحب میر عبدالرحیم عزیز در قسمت توزیع مجله بمارکیت های ویرجینیا و تصفیه حسابات آن، صمیمانه همکاری و مساعدت فرموده اند که من از همه آنها ممنون و سپاسگزار میباشم. پاینده و جاودان باد افغانستان آزاد و مستقل.

- خدمتگار افغانستان - سیدخلیل الله هاشمیان

پیرامون گذر ملا غلام ۲۰

استاد قدرت الله حداد فرهاد - ویرجینیا

فصله گذر ملا غلام راقبلا ومقاله شماتحت عنوان "فرق بین ژورنالیسم وجورمالیزم" رابعداد آئینه افغانستان خواندم. مضمون گذر ملا غلام غرضی دارد ومنبع آن همان کتاب (افغانستان در مسیر تاریخ) است، تاباشد آنچه در دل دارد بگوید وبهانه یی بیابد.

زان میترسم که از دل آزاری تو..... دل خون شود و تودرمیانش باشی

در پایان مضمون منتشره امید، "یادداشت اداره" سراسردشنام است که کاراهلش میباشد. استاد هاشمیا! اگر این سخنان ناحق وناپسندنبود از کجاء مردم متوجه تاریخ میشدند!

صانعی باید حکیم وقادرو قایم بذات..... تا پدید آید ز صنع وی بتان قندهار

وجنین هم شد! امروز جوابگوی قوای انگلیس و امریکا بقهر و ناز صنمان کی میباشد؟! این دشنام نویسان بقدری بی ارزش اند که حکیمی فرماید:

مرغی بسرکوه نشست وبرخواست..... بنگر که از آن کوه، چه افزود چه کاست؟

درواقع امر در کتاب واقعات شاه شجاع در باب جناب سید هاشم پاچای کنری تحویل ندادن مالیه بشاه شجاع و اسلحه گرفتن مقابل انگلیس و بقوت روحانی برآمدن و لطف پروردگار شامل حالش شدن درج است و نام (هاشمیان) از اوست. اگر شریفیان بود هم مسئولیت انتقال نمیکرد.

"جان است وزبان است، زبان دشمن جان است"، اینکه میگردد آزمون بزرگست؛ حتی والی بلخ از نامرادی امریکا پیام آورده وبخبرنگاران گفته است. این نامه رابخاطری نوشتم که بچشم سرمی بینم فرزندان به پدران گوش ندارند. این سخن را از حکیم سنایی گویم که بزرگ ماست و پسندیده باشد:

خاطر کز راجه شعر من چه نظم ابلوی..... کور عینین راجه نسناس و چه نقش قندهار

"ای قندهار گشته ز توجایگاه تو" و "والله که لعبتی چو تودر قندهار نیست"

(مسعود سعد سلمان)

واژین ابیات شمادرباره قندهار بزرگ فکر کنید!

برای خاطر جمعی دایمی شما از حرافی های مردم، گفت سنایی صاحب را که از او دور نیستیم، اواز غزنی و ما از کابل، تقدیم میکنم:

سخن کز روی حکمت گفت خواهی..... جدا کن ناس را اول ز نسناس

چوناس آمد بگوحق ای (سنایی)،..... بحق گفتن زهر نسناس مبراس

تشریحات شمارا در علم زبان شناسی می بینم ومی شنوم تا معلومات پراکنده منسجم شود؛ در آن موارد بسیار خوشحال میشوم. بگونه مثال اشتقاق کلمه (افغان) از (پکت) یا (پگت) وتحول آن به (اپگان)؛ روایت دیگر این بود که قوم پکت نزدیک الیان بود که افغان شده است، اما شرح شما طبق یک دستور زبان شناسی است. در فکر من می آید اگر لطف کنید بخشی ازین مبحث را بر مرکز سایی بفرستید وقلیل صاحب آنرا اگر خواسته باش به پشتو ترجمه خواهد کرد؛ گاهی فکر انسان باین میرسد که در پشاور و اطراف آن جوانان وانجمن های ادبی بسیار است که تشنه اینگونه معلومات میباشند. شما میدانید سالها قبل اینجانب "دملی تاریخ فلسفه اوپستونولی" رانوشته بودم، حالا شنیده ام چند جوانی از آن خانقادرست کرده اند و آنرا درس میدهند. این ضرورت را بیشتر برای تشریحات شما حس میکنم چونکه در پشاور و اطراف آن کسانی اند که معلومات شان پراکنده است. این موضوع را با محترم امام الدین سایی نیز مطرح میکنم. با احترام.

بخدمت استاد محترم حداد صاحب اطمینان میدهم که انشاء الله مباحث متذکره رابا توضیحات گرافیک ترتیب داده ارسال میکنم، اما گله من از متصديان مجله وزین (ورج) اینست که نشر مضامین علمی رابزبان دری که یک زبان سچیه و قدیمی ملت افغانستان است مرعی قرار دهند تا اهل ذوق از آن استفاده کرده بتوانند. باستناد تاریخ که جناب شما استاد آن شناخته شده اید، نشر و تکثیر علوم در اروپا از طریق ترجمه آغاز یافت ودانش دانشمندان افغانیزمین از طریق زبان عربی بالسنه اروپایی ترجمه شد. کلیه قبول شده علمی ازینقرار است که دردنیاه یک زبان خالص وجود دارد ونه یک زبان رامیتوان تنها از طریق خود آن زبان انکشاف داد و غنی ساخت. زبان ملی پشتو وجوانان پشتون باید از غنای زبان دری استفاده کنند و درین کار هیچ عیب و غلتی دیده نمیشود. خدمتگاران افغانستان - سیدخلیل الله هاشمیان.

امید در طغیان ناامیدی بی خریطه فیر میکند!

حضرت عنایت الله مجددی از آسترالیا

مرقومه (فرق بین ژورنالیسم وجورمالیزم) که از تیغ برهنه قلم مجاهد، مبارز و مبارک شمادرم شماره ۱۰۸ آئینه تراوش کرده وهم متن مقاله آقای زین العایدن عثمانی تحت عنوان (گذر ملا غلام) راسر تا پاخواندم. والبته یادداشت اداره جریده امیدرا که باهمد امیدواریهایش در طغیان ناامیدی جنونش بجوش آمده است، وچنان بالای شمایی خریطه فیر کرده است که نه بخود و قاروغرتی مانده است ونه به امید اهمیتی.

با هر که هر چه گویی سنجیده بایدت گفت .... تاکفه و قارت پادروانماند (بیدل)

و آنچه شما تحت عنوان (صحبتی با ژورنالستان افغان) بجوابش نوشته اید، الحمدلله همه نهایت سنجیده، شایسته، مستند و مدلل با منطق و اخلاق عالی که شایسته شخصیت شماست، میباشد که امیدهای وطن فروشان و خاک فروشان ستمیان تجزیه طلب راقلع و قمع نموده است. چنانچه ازوارخطایی هزیان سرایی میکنند. متباقی جریان را بگذارید بقضاوت همه مردمانی که جریده امید و مجله آئینه افغانستان را میخوانند.

از نظر من، همین افتخار برای آئینه افغانستان کفایت میکند که هیچ کلمه، هیچ جمله و هیچ مضمونی در آن نشر نشده است که طرف پسند ستمیان، وطن فروشان، تجزیه طلبان و دین فروشان قرار گرفته باشد؛ و توصیه من به آئینه افغانستان و همکاران شجاع، مجاهد و مبارزان اینست که اگر خدای ناخواسته کدام گفتار و نوشتارشان طرف تأیید تجزیه طلبان، وطن فروشان و دین فروشان ستمی قرار بگیرد، هر چه زودتر از همان گفته و نوشته خود توبه و استغفار کنند تا ملامت تاریخ و خلق دردنیوا و شرمسار و ملامت خالق در آخرت نشوند. اگر بمن هر قدر تهمت و دشنام نثار کنند فخر خواهم کرد و سر بلند میگردم و هرگز ارچ جواب را هم برای شان قابل نخواهم شد. و اگر تمجید و تأییدی کنند، این خجالت را بکجا خواهم برد!

بیدل از من اقسام بیان خواهد خواست .... نی تاوان ونه ترجمان باید خواست

دی حیزی میگفت: نیست نظمت یکدست .... گفتم این معنی از خران باید خواست

زیرا از نظر آنانیکه دیروز وزیر چتر پیمان وارساو امروز در پیمان نظامی ناتو و B-52 های امریکایی به تحشم و تعظم رسیده اند، چنانست که آن نوبه دولت رسیده ها توقعاتی دارند که نه بعقل جور می آید و نه بمنطق:

اقبال جهان تحشمی می خواهد .... نی فضلی و نی تکلمی می خواهد

گاوی و خری مایه تحصیل کنند .... آدم بودن شاخ و دمی می خواهد

والسلام - باتقدیم حرمت - عنایت الله مجددی

روسیه و معضله تادیه غرامات جنگ به افغانستان

بعد حقوقی قضیه

دوکتور روستار تره کی

از 2005 م به این سو روسیه تحت تأثیر نوسانات سیاست منطقه و رویای ناتمام پیشروی شوروی سابق در افغانستان گاهگاهی موضوع حصول قروض خود به افغانستان را مطرح ساخته است. طرح این موضوع بصورت اتوماتیک قضیه بغرنج تادیه غرامات جنگ را به جانب افغانی تداعی مینماید. حکومت موجود طبق معمول موقف پاسیف در زمینه داشته و نتوانسته از فرصت های مساعد بدست آمده توجه جانب مقابل را در اینکه طرف افغانی نیز مدعی چیزی بنام تادیه غرامات جنگی است، جلب کند. مضمون رویدست به حلاجی پهلو های حقوقی همین قضیه اختصاص یافته است.

1- تعرض یا کمک نظامی بدنبال مطالبه یک حکومت قانونی؟

شوروی ها در حمله به افغانستان به معاهدات 1921 و 1978 م میان افغانستان و شوروی اتکا کردند. این معاهدات عمدتاً از عدم تعرض دو کشور بالای یکدیگر بحث مینمایند. هرگاه حمله شوروی را به افغانستان به مفهوم تعرض بپذیریم [در رابطه بعداً صحبت میشود] واقعیت اینکه شوروی ها بی جهت به این معاهدات استناد میکردند، بدرستی به اثبات میرسد.

ازین گذشته شوروی ها در تهاجم به افغانستان به اصل «حق دفاع مشروع» اتکا کردند. این اصل بعداً مبنای تیوری «جنگ و قیامی» قرار گرفت که امریکا پس از حادثه 11 سپتامبر برای توجیه حمله به افغانستان از آن بهره برداری کرد.

به زعم دولت وقت شوروی، آنکشور از ناحیه سرحدات جنوبی خود با تهدید بنیاد گرایان اسلامی ایران و توسعه جویی غرب مواجه بود. بنا به خود حق میداد طبق ماده 51 منشور موسسه ملل متحد [م،م] با لشکر کشی به افغانستان از اصل حق دفاع مشروع استفاده کند.

اما منشور م،م،م استفاده از حق دفاع مشروع را تحت نظارت شورای امنیت مجاز میداند. شوروی ازین حق بدون تجویز شورای امنیت استفاده کرد، و چنینکه شورای امنیت ابتکار تأمین صلح در افغانستان را بدست گرفت با ویتوی شوروی مواجه شد.

شوروی ها بعداً مدعی شدند که ارسال قشون به افغانستان نه تعرض، بلکه کمک نظامی بدرخواست مقامات افغانی است. تا حال هیچگونه سند معتبری که تقاضای کمک نظامی از طرف مقامات حکومتی ویا حزبی افغانی مطرح شده باشد، در دست نیست. با فرض اینکه مطالبه کمک از جانب افغانی شده باشد، موضوع مهم، مرجع مطالبه کمک است که باید از مشروعیت و اعتبار لازم برخوردار باشد؛

اصولاً باید درخواست کمک از جانب حکومت برهال صورت بگیرد. میباید حکومت برهال بر مجموع قلمرو ملی حاکمیت داشته باشد. با ذکر چند مثال تاریخی میتوان به قضیه روشنی بیشتری انداخت: در 1958 م در خواست کمک از طرف حکومت لبنان، از امریکا اصولی معلوم میشود. قصه ازین قرار است که درین سال سوریه و مصر یک جمهوریت واحد اسلامی که عمر کوتاه داشت [1958-1961] تشکیل کردند. سوریه خواست با استفاده از فرصت،

لبنان را که از نظر تاریخی جز قلمرو ملی میدانست به خود ملحق کند. امریکا بدنبال مطالبه حکومت برهال لبنان که کشور ول قلمرو ملی را در دست داشت، 10 هزار عسکر به آنکشور فرستاد که در آن لحظه به لبنان امکان حفظ استقلالش را بخشید.

«مویوت» رئیس جمهور زهر برای حل معضله «سبایا» [کتابگاه سابق]، نو بار [1977-1978] از کمک نظامی فرانسه و مراکش استفاده کرد.

اما مداخلات متعدد نظامی شوروی در اروپای مرکزی و افغانستان با مثال های تاریخی ایکه ذکر کردیم قابل مقایسه

نیست: شوروی غالباً بدنیاال تغییر در هیأت حاکمه کشور های هنگری [1956]، چکوسلواکیا [1968] و افغانستان [1979] با اندیشه اینکه احتمال خروج این ممالک از حوزه نفوذ کمونیزم مطرح بود، دست به مداخله زد. مداخله شوروی در افغانستان همزمان با ظهور یک کودتای آرام عملی شد که طی آن جناح مورد سواظ خلق به رهبری حفیظ اله امین، جناح انتلافی خلق و پرچم به رهبری نور محمد تره کی را که مورد حمایت شوروی بود از قدرت خلع کرد.

حفیظ اله امین در صدد بهبود مناسبات با کشور های غربی بود: «بولد» شارژدافیر سفارت امریکا در کابل در 1981 باری گفت: امین مکرراً از امریکا مطالبه کمک اقتصادی میکرد. اما امریکا از دفع الوقت کار میگرفت و اعطای کمک را بدریافت نتیجه قتل «دابس» [سفیر امریکا در کابل] حواله مینمود.

«بولد» میگوید: «امین به کمونیزم عقیده نداشت. وی در وضع دشواری برای نجات افغانستان قرار گرفته بود». امین در مصاحبه خود در 25 اکتوبر با واشنگتن پست در خواست کمک از امریکا را تکرار کرد و صریحاً گفت، ما از امریکا توقع داریم با درک واقعیت های منطقه بما کمک کند. «تالی ستوارت» ژورنالیست دیگر اعتراف میکند، که امین میخواست از طریق وی به امریکا پیام درخواست کمک را تکرار کند.

مسافرت وزیر خارجه افغانستان [شاه ولی] و پاکستان [آغا شاهی] بکشور های یکدیگر، وعده مسافرت متقابل حفیظ اله امین و ضیا الحق به پاکستان و افغانستان و بالاخره طرح تشکیل یک حکومت انتلافی امین - حکمتیار همه قراین تلاش امین در جهت دادن ثبات سیاسی به افغانستان به همکاری پاکستان و غرب به حساب می آمد. اما ضیاالحق که در 1959 معاهده دفاع مشترک با امریکا امضا کرده بود، عجله نداشت تا با امین مصالحه کند. پاکستان میخواست با معرفی امین به امریکا به مثابه محموله خطر کمونیزم، مناسبات را با ایران و امریکا بیش از پیش دوستانه بسازد؛ تا از یکطرف از کمک های پولی و اقتصادی امریکا استفاده کند و از جانب دیگر امریکا را به انصراف از مخالفت با پروژه اتومی پاکستان تشویق نماید.

«برژنسکی» مشاور امنیت ملی «ریگن» در خاطرات خود مینویسد: «من 400 میلیون دالر کمک به پاکستان پیشنهاد کردم، ضیاالحق به کمک های امریکا به مصر [3 میلیارد دالر] اشاره کرد و گفت پاکستان به همین مقدار توقع دارد».

بنا امین متمایل به پیوستن به کامپ غرب بود. قراینی وجود ندارد که وی از شوروی مطالبه کمک نظامی کرده باشد. اینکه نامبرده بعد از مغضوب واقع شدن به قتل رسید، حدس گرایش «ضد انقلابی» بودنش را نزدیک واقعیت میسازد. ببرک بار ها در بیانات خود امین را اجنت سی، آی، ای خطاب کرد.

ازینکه بگذریم ببرک هیچ وقت به مطالبه کمک از شوروی اعتراف نکرده است. اصولاً وی بعد از اشغال افغانستان توسط شوروی بر مسند ریاست جمهوری نشانده شد. نامبرده قبل ازین اشغال در شوروی قرار داشت و دارای مقام رسمی برای توجیه قانونی بودن مطالبه کمک، نبود.

نکته دیگر اینکه عدم کنترل کامل به مجموع قلمرو ملی، مشروعیت حکومت های امین و ببرک را معروض به سوال ساخته و آنها را در زمینه درخواست کمک فاقد صلاحیت حقوقی گردانیده بود.

کوتا سخن در دوران حکومت کمونیست ها نه رئیس دولت، نه رئیس حکومت، نه شورای انقلابی ونه هم اورگان های رهبری حزب تقاضای حصول کمک نظامی را از شوروی ها نکرده و بنا لشکرکشی شوروی ها به افغانستان یک تعرض آشکار به حق حاکمیت ملی یک کشور همسایه و تخطی از اصول زیست باهمی و قوانین بین المللی به حساب می آید.

2 - برخورد حقوق بین المللی با تعرض:

حقوق بین المللی در برخورد با تعرض موقف روشن دارد.

از محکمه نورنبرگ که به غرض رسیدگی به جنایات جنگی نازی ها دایر گردید تا کاتوانسیون های بین المللی قرن 20 [1925، 1929، 1949، 1993] تعرض در کته کوری جنایات جنگی به شمار رفته است. درین مورد قاعده عمومی حقوق بین المللی مبتنی به یک اصل حقوق داخلی است که طی آن: «تولید کننده خساره به غیر مکلف به جبران آن است». در واقع مجازات پرداخت جبران خساره، عکس العمل طبیعی و منطقی در برابر تخلف از یک قاعده حقوقی به حساب می آید.

به مبنای همین اصل فاتحین جنگ عمومی دوم، تاوان جنگ را از آلمان متعرض دریافت کردند و روسیه باید غرامت جنگ 10 ساله را به طرف افغانی به پردازد.

3 - سوال وراثت امپراتوری شوروی:

به این سوال که طرف دعوی افغانستان دولت شوروی سابق است، یا مرکبات فدراسیون ویا دولت فدرال شعی روسیه؟ باید پاسخ مناسب دریافت کرد.

میباید مقدم به بحث انتقال حق وراثت دولت بدونکته روشنی انداخت:

- مبانی حقوقی انتقال حق وراثت

- متصدی حق وراثت

- مبنای حقوقی حق وراثت روی منطبق ثبات و تداوم هویت دولت اتکا میکند. به این حساب دولت ها منحصراً عنصر ثابت، وارث شناخته میشوند نه حکومت ها به مثابه عنصر متغیر.

دولت فدرال شوروی روسیه عضویت همان کاتوانسیون های بین المللی را دارد که دولت شوروی داشت. وراثت دولت ها حتی تا اعطای تاریخ کشافیه

میشود: «ویکتور چرنومیل» صدراعظم وقت روسیه طی کنفرانس

مطبوعات 1996 خود در پاریس، گفت: «روسیه حاضر است تائیدیه قروض

دولت تزاری را به اروپا بشمه بگیرد...» در اوائل 2005 مقامات روسیه فدراتیف مطالبه 11 میلیارد دالر قروض خود را که شوروی وقت به حکومت های

فدراتیف روسیه [فدراتیف روسیه] به عنوان پدیده پدیدار و متصدی حقوقی تعهدات بین المللی یا برچا ماند، به تعداد اجزای متلاشی شده فدراسیون، دولت ها و حکومت های نوی

«موضوع متغیر» به وجود آمد. دولت موجود روسیه منحیت ملار خنواده فدرال شوروی سابق، وارث و محموله

اصلی تسلسل تعهدات بین المللی شوروی شناخته میشود. هرگاه در کشوری حکومت ها بدنیاال تغییر، از وجایب بین المللی خود سرباز زنند، موقف خود را صریحاً اعلام

نمی نمایند. روسیه تا حال اعلامی دال بر استسکاف از ادای تعهدات مهم بین المللی بدست نشر در مدیا نداده است. بنا

افغانی اعطا کرده بود ، نمود. این درخواست طی سالیان بعدی تکرار شد و دامنه آن تا تاریخ نزدیک اگست 2007 کشانیده شد. اگر حق حصول قروض از دولت شوروی سابق به دولت روسیه فعلی انتقال کند ، دلیلی وجود ندارد که مسئولیت حمله نظامی به افغانستان از اولی بدومی انتقال نکند.

از آنچه گفتیم چنین استنباط میشود که دولت فعلی روسیه وارث دولت شوروی است و مسئولیت جنگ افغانستان را بدوش دارد: روی همین منطق اکثر زمامداران شوروی که پس از متلاشی شدن دولت شوروی روی صحنه آمدند لشکرکشی شوروی به افغانستان را شدیداً مورد انتقاد قرار دادند.

- در مورد اینکه وارث تعهدات و الزامات بین المللی دولت فعلی روسیه است و یا علی السویه همه اعضای فدراسیون که علی اکثر دولت های مستقلی اند ، باید تأکید کرد که : روس ها 65 در صد نفوس داخل اتحادیه [شوروی] را تشکیل میکردند. آنها به همین تناسب در اورگان های نمایندگی فدراسیون تمثیل میشدند. بنا روس ها در کلیه اورگان های رهبری حزب و دولت مسلط بودند و تصامیم مهم سیاسی در سطح داخلی و خارجی [از جمله تجاوز به افغانستان] از جانب آنها یا با اعمال نفوذ شان بالای سایر اعضای فدراسیون اتخاذ میگردد. در نهایت دولت روسیه موجود ، وارث اصلی ، حقیقی و حقوقی فدراسیون شوروی و طرف دعوی ملت افغانستان در رابطه به تادیبه غرامات جنگی است.

بنا اگر قرار باشد که دولت افغانستان دعوی حصول غرامات جنگ را مطرح کند ، باید طرف اصلی دعوی ، دولت روسیه باشد. اینکه روسیه بعداً کشور های عضو فدراسیون شوروی را در معامله شریک میداند یا خیر؟ مساله ایست مربوط مناسبات ذات البینی پیشین دولت فدرال روسیه با کشور های عضو فدراسیون نه دولت افغانستان. [که درین حال تناسب پیشین قوت های داخلی اتحادیه مورد بحث قرار خواهد گرفت] .

4 - موقف حکومت های افغانی :

پس از خروج قوای شوروی سه حکومت در افغانستان تشکیل شد . دو حکومت اولی یعنی حکومت مجاهدین و طالبان واجد مشروعیت نبودند. با آنهم در موضوع غرامات جنگ موضع گرفته اند. حکومت ناشی از کانفرانس بن که دارای مشروعیت قسمی و مشروط است، تا هنوز موقف روشنی در زمینه ندارد.

مولانا برهان الدین ربانی در 1991 چنینکه وکیل وزارت خارجه حکومت مجاهدین در پشاور بود مسافرتی از راه تهران به شوروی کرد. وی در رابطه به انتقال قدرت از حکومت کمونیست به حکومت مجاهدین موافقتنامه یی را طی 10 ماده با شوروی عقد نمود ، که دران از غرامات جنگ ذکری به میان نیامده بود. بعداً معلوم گردید که ربانی با شوروی روی یک موضوع بنیادی به توافق شفاهی رسیده است و آن انصراف طرف افغانی از مطالبه غرامات جنگ در صورت شناسایی حکومت ائتلافی آینده مسلمان - کمونیست از جانب شوروی است. این همان حکومتی است که با تشکیل آن علیه پلان صلح م ، م ، م کودتا شد و فصل نو خشونت و جنگ باز گردید که تا کنون ادامه دارد. شوروی مسئول غرامات جنگ 10 ساله شریک این کودتا شناخته میشود.

در 1992 نماینده حکومت مولانا ربانی در م ، م ، م که از توافق شفاهی و پنهانی ربانی در رابطه به تاوان جنگ با شوروی اطلاع نداشت ، ضمن بحث پیرامون قضیه افغانستان در مجمع عمومی ، مطالبه جبران خسارات جنگ را از شوروی سابق کرد. نماینده شوروی در جواب همین قدر گفت که ما در رابطه با هیات افغانی به ریاست ربانی قبلاً به توافق رسیده ایم .

وقتی مولانا ربانی در رأس اداره کابل قرار گرفت طی یک مصاحبه مطبوعاتی با ژورنالیست ها در کابل ، توافق شفاهی گذشته را با شوروی ها تازه کرد و گفت: « مسئولیت جنگ بدوش نظام گذشته شوروی است . حکومت جدید روسیه دارای برانت ذمه است ». به این ترتیب نماینده افغانستان در م ، م ، م از اصل قضیه مطلع ساخته شد.

حکومت طالبان بخش رزمنده ، عدالت خوا و در عین حال بنیادگرای اسلام سیاسی را تمثیل میکرد و از جانب گروپ کشور های مخالف کامپ شوروی ، حمایت میشد. مسئولین این حکومت چندین بار در رابطه به بازگشت یتیمان افغانی از روسیه و حصول غرامات جنگ از آن کشور ابراز نظر کرده بودند.

در حکومتی که پس از کانفرانس بن تشکیل شد، گروهای وابسته به شوروی سابق و روسیه فعلی پست های مهمی از جمله وزارت خارجه و کلیه سفارت های افغانی را اشغال کردند و رهبری سیاست خارجی را بدست گرفتند . طرح مطالبه غرامات جنگ توسط حکومتی با چنین ترکیب دران زمانیکه روسیه موضوع درخواست قروض خود را از

افغانستان مطرح کرد، مقدور نبود. گروه های جنگی وابسته به ستراتژی روسیه تا کنون در حکومت و پارلمان نفوذ دارند.

5 - مشکلات عملی حصول غرامات :

قبل از جنگ عمومی اول جبران خساره شکل الزامی و اتوماتیک برای طرف مسئول داشت. بعد ازان در بخش عمده قرن 20 ، صیغه الزامی و اتوماتیک را از دست داد و مقید به سه شرط شد :

- طرح مسئولیت کشور طرف دعوا [متعرض] از جانب یک مرجع معتبر بین المللی .

- محدود شدن پرداخت غرامات صرفاً به خسارات وارده نه مصارف دفاعی جانب معروض به تجاوز .

- تعیین غرامات با ملاحظه توان پولی و مالی طرف مسئول تا یک بیعدالتی موجب ظهور بیعدالتی دیگر نشود.

رعایت حقوق بشری هین تثبیت جبران خساره در معاهدات بین المللی 1919 وارسا [ماده 232] ، 1919

صلح با اتريش [ماده 178] و 1951 صلح با جاپان [ماده 14] تصریح شده است.

حقوق بین المللی در رابطه به حصول غرامات جنگ از صلاحیت و تحکم لازم برخوردار نشده است :

توضیح و استعمال اصطلاحه منوع
- برخی سیاستمداران امریکائی به مسئولیت امریکا اعتراف کردند.

بعدها موافقتنامه پاریس [27 جنوری 1973] قورمول جبران خساره را با عبارت
مهم و عاجزانه چنین مطرح کرد: «... امریکا به تبعیت از شیوه های سخاوتمندانه
سیاسی گذشته خود جراحات جنگ را التیام خواهد بخشید...» به

ویتنام در حالیکه جیباً سر از مبارزه ضد استعمار بلند کرده بود، مورد تجاوز امریکا قرار گرفت [1964 -
1975] . پاشیدن مواد سمی که برای مسوم ساختن زراعت ویتنام از طرف قوای هوایی امریکا بکار برده شد،
تا هنوز هم قربانی به جای میگردد . این پروگرام به شیوه دیگر برای مبارزه ضد مواد مخدر در افغانستان
شامل اجتنای عملیات نظامی امریکا در افغانستان است.

محکمه « روسل » Russia که به قصد پرداخت غرامات جنگ به ویتنام تشکیل شد ، امریکا را طبق قوانین
بین المللی در دو مورد مسئول شناخت :

همین منظور یک کمیسیون مختلط آمریکا - ویتنام تشکیل شد. کمیسیون در جولای 1973 بدون اخذ نتیجه منحل گردید. چه آنچه را ویتنامی ها جبران خساره جنگ مینامیدند به نظر آمریکایی ها اعطای کمک و خیرات بود که حدود و ثغور آن طبق میل بخشاینده تعیین میشد.

اشغال فلسطین توسط اسرائیل و جنگ دوامدار ناشی از آن که کاملاً مغایر اصول بین المللی است، طرح جبران خساره جنگ را مطرح نساخته است. حق بازگشت فلسطینی هانیکه در 1948 و یا بعد از آن مهاجر شدند با ارائه دلیل نژادی یهودی بودن دولت اسرائیل، رد شده است. در مذاکرات متعدد هیچگاهی پرداخت جبران خساره به فلسطینیان شکل کانکرت نگرفته است. پرداخت تاوان جنگ تعرضی به فلسطین باید شامل همان تجویزی شود که در مورد تجاوز عراق به کویت از جانب شورای امنیت [رجوع به مابعد] اتخاذ شده بود: یعنی ملزم ساختن مسئول به پرداخت جبران خساره وارده.

امریکا علی الرغم صدور حکم محکمه بین المللی عدالت [م ، ب ، ع]، تاوان جنگ 1980 نیکاراگوای ساندنیست را نپرداخت.

رول [م ، ب ، ع] در حصول تاوان جنگ به نفع مداخله شورای امنیت رو به کاهش است. چه شورای امنیت طبق اساسنامه م ، م ، م پاسبان تأمین صلح قیاس شده است. مبتنی به همین استدلال غرامات جنگ 1990-1991 کویت نمت عراق از مدرک 30 فیصد عاید نفت عراق از جانب شورای امنیت حواله شد. درین تجویز بیشتر منافع کشور های غربی مورد نظر بود. چه از یک طرف اقتصاد کویت به خرچ عراق به پا ایستاد و از جانب دیگر کمپنی های غربی که در بازسازی کویت سرمایه گذاری کردند، پول سرشاری به جیب ریختند.

در پرداخت غرامات جنگ اصل توانمندی اقتصادی عراق در نظر گرفته نشد. عراق با تادیه 2,5 میلیارد دلار طی 13 سال معروض به فقر و ورشکستگی شد. کمیونیکه به منظور تادیه غرامات جنگ از سوی شورای امنیت تشکیل شده بود به اتکا به فورمول « تعرض مولد مسئولیت است » اکتفا کرد و به عراق حق دفاع را در مورد بسیاری از مطالبات بدون سند و بی اساس دعوی جلب ها نداد. اصل تقابل دعوی و ضد دعوی که در تعامل حقوقی گذشته به شدت مراعات میشد، در مورد عراق از نظر انداخته شد.

جنگ های قاره افریقا اختلاطی از جنگ های داخلی و خارجی است. محرکین و مسئولین مستقیم یا غیر مستقیم این جنگ ها که هزاران و حتی میلیون ها کشته به جا گذاشته است، با آنکه شناسایی شده اند، هیچگاهی به هدف جبران خسارات وارده، به محاکمه کشانیده نشده اند.

نتیجه

حقوق بین المللی در بسا قضایای جهانی از جمله تادیه غرامات جنگ از قوت امر و نهی لازم برخوردار نشده است. مناسبات بین المللی را در واقع اصل تناسب قوا سیاسی در سطح بین المللی تنظیم مینماید که دران به ضابطه های حقوقی توجه کمتر میشود.

افغانستان از نظر « تیوری حقوق » برای دریافت تاوان جنگ در موضع حق به جانب قرار دارد. اما از « نظریاتیک » موانع متعددی پیش رو است. از جمله:

- داشتن موقف ضعیف بین المللی در برابر یک ابر قدرت.

- موجودیت ستون پنجم در ارکان دولت و بیرون از آن. این ستون تا وقتی که مورد توجه است برای بی ثبات ساختن حکومت مدعی طرح دعوی غرامات، همیشه در حالت « تیاریسی » قرار خواهد داشت.

از دو الترنیف مطرح ذیل، ثانوی آن واره دار معلوم میشود:

- استمداد از شورای امنیت آنطوری که در مورد پرداخت تاوان جنگ به کویت از جانب عراق در متن صحبت به آن اشاره شد. این الترنیف کار را به جایی نخواهد رساند. چه روسیه به مثابه عضو شورای امنیت فوراً از حق ویتو در برابر درخواست افغانستان استفاده خواهد کرد.

- طرح قضیه به م ، ب ، ع بدون گذشتن از کانال شورای امنیت. در محکمه حکم بر میانی « تیوری حقوق » صادر میشود. درین حال هیچ اشکالی در تثبیت حق افغانستان وجود ندارد. آنچه اشکال آفرین است، تطبیق فیصله محکمه است.

برای اجرای حکم محکمه شیوه تجربه شده مراجعه به شورای امنیت است: شورای امنیت در حالیکه به مثابه مرجع تصمیم گیرنده کاری در زمینه از پیش برده نمیتواند [رجوع به ماقبل]، به عنوان اورگان اجرایی م ، م ، م برای تطبیق فیصله های م ، ب ، ع دارای سابقه کاری خوبی است. ماده 94 منشور م ، م ، م حاکی است: « شورای امنیت در صورت لزوم برای تطبیق فیصله های م ، ب ، ع به صدور توصیه و نهایتاً اتخاذ تدابیر لازم اقدام میکند ». این « تدابیر لازم » اعمال تعزیرات مختلف النوع را از ادرس کلیه اعضای م ، م ، م احتوا مینماید.

به استثنای فیصله هانیکه در مورد پرسونل گروگان آمریکایی در تهران [1980] و مسئولیت امریکا در عملیات نظامی علیه نیکاراگوای [1986] بدون قوت اجرایی صادر شد، سایر تصاویم م ، ب ، ع بالای کلیه اعضای م ، م ، م مورد اجرا قرار گرفته است. اعضای شورای امنیت ندرتاً در برابر اجرای حکم م ، ب ، ع از حق ویتو کار گرفته اند. بهر حال [باری که افغانستان از نظر حقوقی حق به جانب قرار گرفت، در صورت ظهور مانع غیر قابل رفع در اجرای حکم محکمه، میتواند موضوع را از ساحه دعوی حقوقی به عرصه اخلاقی بکشد. نتیجه این شیوه جلب توجه دولت روسیه به ابفای مسئولیت اخلاقی اش در برابر ویرانی افغانستان خواهد بود. درینحال غرور و تکبر ابر قدرت روس با اعطای کمک های به اصطلاح « بشر دوستانه » جریحه دار نخواهد شد. اما افغانستان در حالیکه باید،

مأخذ به زبان فرانسه:

Alain Pellet. حقوق بین الملل عمومی. پاریس. 2002.

C. Calvo. حقوق بین المللی تئوریک و پراکتیک. پاریس. 1986.

L. Renault. مقدمه بر مطالعه حقوق بین المللی. لاروس. 1981.

H. Weaton. عناصر حقوق بین المللی. لیزیک. 1974.

یادداشت های شخصی به زبان دری

از یک حق طبیعی خود بهره مند شود. بار الزام اخلاقی دریافت « خیرات » را بدوش خواهد کشید. این رسم دینیست که در آن « زور بکسرس حق مینماید ».

بخشایش نام نهاد 11,13 ملینارد دلار قروض شوروی سابق به افغانستان بدینال موافقتنامه پاریس بدستی نشان میداد که روس ها در حالیکه آمادگی ایفای مسئولیت های حقوقی خود را ندارند، کم و بیش حاضر به تمکین به

درجانب اخلاقی خود هستند. « پایان » دوکتور روستل تره کی فرانسه

15 اگست 2007

سلسلهء تجلیل از رجال خدمتگار افغانستان ۲۵

خدمتگار صادق افغانستان شخصیت عالیجناب پروفیسر دکتور عبدالقیوم خان

یکتن از رجال برجسته و خدمتگار صادق افغانستان که در معارف و تشکیلات اداری افغانستان اصلاحات مفید و تحولات عصری انجام داده و الحمدلله هنوز حیات دارند، جناب پروفیسر دکتور عبدالقیوم خان میباشند که خودشان و منزل شان در حومهء واشنگتن مرکز تجمع روشن فکران افغان میباشد که همه بجانب شان ارادت و احترام فراوان دارند. جناب داکتر عبدالقیوم خان در کابینه های افغانستان بحیث وزیر داخله، وزیر معارف و معاون صدراعظم کار کرده و در موقف وزیر داخله بار اول اصلاحات در تشکیلات اداری افغانستان رویکار آوردند؛ قبل بران کشور افغانستان به هفت نایب الحکومتی تقسیم شده بود و از طریق این نوع تشکیلات نه تنها بمشکلات مردم رسیدگی شده نمیتوانست، بلکه امکانات انکشاف (خصوصاً در ساحه های معارف و صحیه) بسیار بطی و ضیق بود. به پیشنهاد این وزیر خیر خواه مردم افغانستان، تشکیلات جدید شامل ۲۹ ولایت رویکار آمد؛ بطور مثال از ولایت کابل که قبلاً شامل مناطق پروان، کاپیسا و لوگر بود، سه ولایت جدید پروان، کاپیسا و لوگر ایجاد گردید، و ولایت مشرقی بسه ولایت ننکرها، لغمان و کنرها تقسیم شد. در وزارت معارف هم به توسعه و تکثیر معارف توجه بعمل آمد و هم بار اول بالای بهبود کیفیت تعلیم و تربیه کار شد که رشته تخصص داکتر صاحب عبدالقیوم خان میباشد.

داکتر صاحب عبدالقیوم خان در دورهء جمهوریت قلبی محمد داود خان متوجه تسلط روز افزون کمونست ها شده از افغانستان بکشور عربستان سعودی مهاجرت کرد و در پوهنتون مکه مکرمه تدریس مینمود، اما از آیندهء وطن تشویش داشته از اینجا بر جال کشور سعودی پنج ماه قبل از کودتای کمونستی سقوط داود خان راپیشگویی کرده بود. بعد از کودتای ثور ۱۹۷۸، داکتر عبدالقیوم خان توجه جدی رجال کشور عربستان سعودی، سفرای امریکا و ایران در کشورهای مختلف را به استیلاى شوروی و توسعهء کمونزم در افغانستان جلب نموده، نظریات و پلانی برای مقابله با کمونست ها تا سقوط آنها ارائه نموده است. تلخیصی از این اسناد در سال ۲۰۰۳ بزبان انگلیسی نشر شده و پیشگوئی هاییکه داکتر صاحب موصوف از اوضاع و واقعات افغانستان درین اسناد نموده، نه تنها خدمت و علاقمندی شان را بوطن بلکه شناخت و بصیرت شان را از چگونگی و تحولات اوضاع در افغانستان نشان میدهد. چندان اقتباس از اسناد مذکور ذیل تقدیم میشود:

— از نامهء مورخ ۶ دسامبر ۱۹۷۷ بعنوان شهزاده فیصل وزیر خارجهء عربستان سعودی که از وی تقاضای ملاقات برای رسیدگی با اوضاع خطرناک افغانستان شده بود:

... ملاقات ما شاید با ارزش ترین و تاریخی ترین نیم ساعتی در زندگی ما باشد، چونکه انشاء الله برای زایل ساختن یک محکومیت تهدید کنندهء سیاسی در افغانستان کمک خواهد کرد، آنهم در فرصتی که سقوط قریب الوقوع محمد داود را بدنیال خواهد داشت. ...

درست پنج ماه بعد ازین نامه، در ماه اپریل ۱۹۷۸ کودتای کمونستی و سقوط داود خان صورت گرفت!

از نامهء مورخ ۱۸ اکتوبر ۱۹۷۷ بعنوان آقای زاهدی سفیر ایران در واشنگتن:

... پلان من مقدمتاً متوجه جلوگیری از کودتائیست که توسط عدهء کمونست ها برای سقوط داود خان صورت میگیرد؛ تعداد کمونست های کلیدی بعد از سالها تدقیق رنجبار در واقعات سیاسی افغانستان، بعقیدهء من اکنون به بیست نفر تقلیل یافته است. ...

از نامهء مورخ ۱۵ دسامبر ۱۹۷۷ بعنوان شهزاده صاتم بن عبدالعزیز (برادر اعلی حضرت پادشاه عربستان سعودی):

... اجازه بدهید نکات مهم مذاکرات قبلی خود را پیرامون دوجبهتی سیاسی قضیه افغانستان بحضور و الاحضرت تکرار نمایم. ... ظهور یک حزب کمونستی در افغانستان با حمایت کامل اتحاد شوروی حدود یک ربع قرن سابقه دارد. ... چهرهء سیاسی واقعی حکومت داود خان مغشوش است، در حالیکه کمک بعناصر کمونستی برای بدست آوردن قدرت کاملاً روشن میباشد. ... هیچ شک و شبهه ای وجود ندارد که کمونست ها بمجردیکه وضع ضعیف صهی داود خان را خرابتر ببینند، همه مساعی سالهای دراز انتظار خود را برای بدست آوردن قدرت پیاده میکنند. ...

از نامهء مورخ ۲۲ جنوری ۱۹۸۰، فقط یک ماه بعد از اشغال نظامی افغانستان:

... شوروی ها با اشغال نظامی افغانستان بتاريخ ۲۵ دسامبر ۱۹۷۹، پلان چهار مرحله ای بسیار خطرناک خود را برای مسلط شدن باین کشور استراتژیک آسیایی تکمیل و در منصفهء اجراء قرار دادند. ... و

این چهار مرحله عبارتند از: (۱) کودتای سرطانی داود خان بمقابل پادشاه ظاهر خان که از حمایت کمونست‌ها و تأیید ماسکو برخوردار بود؛ (۲) کودتای تره‌کی اپریل ۱۹۷۸؛ (۳) کودتای امین؛ (۴) کودتای ببرک ...^{۳۳}

از نامه مورخ ۱۸ اپریل ۱۹۸۱ بعنوان سفیر امریکا در عربستان سعودی :
 «... اکنون رویای جدیدی در کابل بتاریخ شب کرمس ۱۹۷۹ هنگامی تولید شده که تانکهای شوروی در سرکهای کابل سرازیر میشدند، و این صحنه بعقیده من آغاز سقوط امپراطوری شوروی میباشد... بملاحظه قمار شوروی در دسامبر ۱۹۷۹، چنین بنظر میرسد که افغانها بطور غیر شعوری در تغییر دادن مسیر تاریخ کمک کرده اند...»^{۳۴}

از نامه مورخ ۱۰ نوامبر ۱۹۹۲، بارتباط یادآوری رویدادهای رقتبار افغانستان:
 «... من از سالها باینطرف از وقوع یک کودتا بمقابل داود خان تشویش داشتم، و برای جلوگیری از آن بیدریغ تلاش میورزیدم، نه بخاطریکه من آرزوی تمدید رژیم داود خان را داشتم که برای همه افغانها قبیح و نامطلوب بود، بلکه با استعمار باین واقعیت که آنچه بعد از داود می آید بمراتب بدتر از او خواهد بود. تعویض داود متاسفانه یک رژیم کمونستی بود که بحمايت ارتش سرخ رویکار آمد... و من باطمینان کامل میدانستم که کمونستهای آماتور افغان بدون کمک ارتش سرخ برای درازمدت بقدرت مانده نمیتوانند...»^{۳۵}

داکتر صاحب عبدالقیوم خان همه مساعی جمیله خود را برای با خبر ساختن امریکا و کشورهای اسلامی از خطر تسلط کامل شوروی انجام داده بودند؛ ولی در آنزمان دنیا با افغانستان چندان علاقمندی نشان نمیداد که در آخرین بی تفاوتی کشور مادر اشغال شوروی در آموهمه بدبختیهای افغانستان ناشی از همان اشغال است. با کمال تاسف می بینیم که امروز هم حکومت دست نشانده کابل از رجال دانشمند و باتجربه کشور کار نمیگیرند. موجودیت داکتر صاحب عبدالقیوم خان یک غنیمت بزرگ برای افغانستان و مایه دلپری برای افغانهای مهاجر در امریکا میباشد. خداوند متعال عمر دراز و صحت خوب باین فرزندان متحان داده افغانستان اعطا نماید.

سگ دیوانه

م. نسیم «اسیر» ۱۹ دسمبر ۰۷ فرانکفورت

در بین عوام «بگیریش که نکیریت» اصطلاحیست در برابر دیده درایانی که تلاش دارند کلاه نکره خود را به دوش دیگران بیندازند و خود را پاکدامن و بی گناه جلوه بدهند. امروز همه در جهان می دانند که مرکز تمویل، تربیه و صدور تروریزم، همسایه شرقی افغانستان است که شعله ی آن از سه دهه دامنگیر سرزمین محبوب ما شده است. خنده آور است که درین اواخر این دیده درایان حرفی در چشم جهان خاك می پاشند و ادعای نمایند که اسباب نارامی های اخیر در مملکت شان مداخلات تروریستی افغانستان می باشد که این را می گویند بگیریش که نکیریت.

این شعر به همان مناسبت سروده شده است اگر لازم باشد لطفا نشرش کنید .
 از قدرت بیگانه بگیریش که نکیریت   کردند صد افسانه بگیریش که نکیریت
 تهمت به تو بندد ز سر دیده درائی   همسایه ی دیوانه بگیریش که نکیریت
 در هر قدم از فتنه، سر راه من و تو   دامی نهاده بگیریش که نکیریت
 خود دزد سر کردند، اما به تو کوید   دزد آمده در خانه بگیریش که نکیریت
 درد دل افسرده ز اندازه فزون شد   دندان به دندان بگیریش که نکیریت
 خود پای به زنجیر چون دارد و مارا   خوانده همه دیوانه بگیریش که نکیریت
 در بند اسارت بکشد ملت مارا   با حلقه ی زولانه بگیریش که نکیریت
 از راه سیاست بکند فکر ریاست   رندانه و دزدانه بگیریش که نکیریت
 تو خون جگر می خوری، او خون دل تو   پیمانه به پیمانه، بگیریش که نکیریت
 تا پا به حریم وطن ما نکذارد   ای عاشق مستانه بگیریش که نکیریت
 خود پیشتر از آنکه شوی دست و کریان   بالین سگ دیوانه، بگیریش که نکیریت

از بهر فریب تو «اسیر» آن ستم آئین

خواند بتو افسانه بگیریش که نکیریت

افراط و تفریط

ملک الشعراء استاد هاتف

امان از گونه گونی های آفاق
 که گه زهرت چشاند گه تریاق
 یکی رامی نشاند بر سر تخت
 دگر را واژگون سازد بتلاق
 گسی شیرازه بندد دفعه عیش
 گسی از غم فرو می پاشد اوراق
 زمانی مشکلات آسان کند حل
 دمی هم زندگانی را کند شاق
 یکی را راحت و نهمه ببخشد
 دگر را افکند در زنجیر شلاق
 گروهی ناشر اخلاق و حکمت
 فریقی شهره لاف انداخت و پتاق
 فرو در چاه تفریط انداخت جمعی
 بود یک دسته در افراط و اغراق
 مبر از یاد نیرنگ پنهان را
 که با کس نشکند دلخواه چیناق
 چو این عالم نمیماند بیک حال
 بمطلب میرسد بی شبهه اشتاق
 ز گردشهای رنگ، هاتفا هبداست
 نسوزد تا ابد در هجر عشاق

فتویٰ بنرخ روزی از بی علمی در تلویزیونها! 27

عبدالعلی نور (احرارى)

شبکه‌های تلویزیونی برون مرزی مادرپهلوی سایبرنامه‌ها، بعضاً برنامه های دینی رانیز به نشر میسرسانند که بسیار مفید و ارزنده است، چنانکه علمای دینی در پرده تلویزیون ظاهر میشوند و مسایل اسلامی را مطرح میکنند و سواالت بینندگان خود پاسخ میگویند. اما بعضا دیده میشود که بینندگان خارج موضوع سوال میکنند و یا خود پاسخ میگویند. اما بعضا دیده میشود که بینندگان خارج موضوع سوال میکنند، ولی پاسخی که میشوند با دقیق نیست بازوری بی علمی گفته میشود، و میکوشند از ماهیت موضوع طفره بروند و فتوی خود را جهت تزریق ضحک ساختن به ارزشهای تمدن غرب صادر کنند و ازمهمترین آوورتراست که در تقویت گفته خود حدیثی از پیغمبر (صلم) نقل میکنند، بدون آنکه فرق کردند آن حدیث صحیح با مضییع یا موضوعی است، حتی ماخذ حدیث رانیز ذکر نمیکنند. شاید هر برنامه تلویزیون هزاران بیننده داشته باشد، بنابراین اگر بیعت عالم دین سخنی نادرست و غلط از زبان ما برآید، ما همه بینندگان خود را به کجراه کشانیده ایم و در پیشگاه خداوند (ج) مسئول خواهیم بود. بخصوص اگر فتوی ما خاندانا خواسته نه از روی علمی، بلکه نظر بنرخ روز صادر شده باشد! چه بهتر است انچه را نمیدانیم، بگوئیم که "نمیدانم". آیا گردانستن عیب است؟ ماباید فرهنگ "تمیدانم" را در وجود خود پیروانیم و این صداقت و برگی گوینده را نشان میدهد. مشهور است که از امام مالک (رح) سی چهل مساله فقهی رسوال کردند، ایشان یکصداه جواب دادند، ولی بجواب بیشتر سوالها گفتند: "نمیدانم".

از جانب دیگر، بعضی برنامه‌گذاران تلویزیون ادعا می‌کنند که در تفسیر قرآن بحدith ضرورتی نیست. چه ادعای پوچ
بیاموردی !!! مگر اینها نمی‌دانند که احکام در قرآن بطور مجمل آمده و این حدith است که احکام مجمل را به تفصیل
بیان می‌کند و چگونگی تطبیق و اجرای آنرا برای ما می‌آورد؛ مثال ساده‌ای مثال نماز است: در قرآن مجید آمده‌شده که نماز بخوانید،
ولی توضیح نداده که چگونه نماز بخوانید و دقیقاً در چه اوقات نماز بخوانید و چند رکعت بخوانید و نماز چه بخوانید، یعنی
سایر مسایل مربوط به نماز در قرآن نمی‌یابید. این حدith است که تفصیل آنرا بیان می‌کند. آنانی که چنین مسایلی
و اعوان می‌کنند، بطور واقعی می‌دانند که این ادعایشان نامعقول و غیر علمی است، و از آن گذشته ناخوش و متشیخ احکام قرآن
بدون مراجعه به حدith چگونه ممکن خوانده‌بود؟ بیم آن می‌رود برنامه‌ای که بحدith اهمیت قابل متنبه و حدith
را نادیده می‌گیرد، مسلمانان آن برنامه را "برگشت از قرآن" بخوانند!!!! و السلام من التبع الهدی

لايې زاړه زخمونه خلكه جوړ شوي نه دي
نه يې زاړه غمونه هم څه كم شوي نه دي
دا پرهرژلى اولس ولې بيا بيا وژني
د افغانانو بحى به واويلا وژني

په خرواري بمونو ولي کورونه د دوی
په مرگاني توغندو وژني خپلونه د دوی
دا بې گناه انسانان په څه گناه وژني
د افغانانو بچي به واويلا وژني

رامعلو مېرې هسې، نوې حربه ده جوړه
نوی نيرنگ دی د وخت، نوې فتنه ده جوړه
د ترور بزم په تور ټوله دنيا وژني
د افغانانو بحی به واوبلا وژني

وړه خبره نه ده ځکه غوغا کومه
لویه راپېښه ده نن، ځکه زړا کومه
د اسيا زړه ودرېږي لویه اروا وژني
د افغانانو بحې، به واوبلا وژني

د "بن لادن" او طالب خبره نكومه
د اقتدار د وړو غمونښه نكومه
د زمانې فرعون د وخت موسى وژني
د افغانانو بچي، په واويلا وژني

بوشي ! لويه اروا وژني

ملی شاعر استاد عبداللہ غمخور

پرون وروس وژلي نن يې امريکا وژني
د افغانانو بچي، په واويلا وژني

د خپل غرض لپاره د دهستکرو په نوم
د خپل مقصد لپاره د بنسټکرو په نوم
په دې پلمه او نامه وژلي بیا وژني
د افغانانو بحسې به وایيلا وژني

نه يې د چا د بدو خلکه تابيا کړې ده
نه يې د چا د مرگي د سر سودا کړې ده
په څه خبره يې "بوش" سبا بېگا وژني
د افغانانو پچي به واويلا وژني

چانه کړېوان څېړې کوم چانه هې ها وکوم
چانه په چغو چغو د حال رڼا کوم
افغان کښې ده جوړه پیر او بز وکړي
د افغانانو بچي، په وار وړل او وړي

د ولسمشر کرزي سره مرکه کاظم بيمار الکوزي دکابل پوهنتون استاد

خبرلوڅي: کرزي صيب ستاسي په نظر مسعود جهاد کړي دي؟
کرزي: ته خبر نه يي هغه خو ډير لوي مجاهد و، په اخر کي زه هم د هغه سره وم.
خبرلوڅي: خلک وايي چه هغه يواځي د جهاد پکول په سره ووپه حقيقت کي دروسانو د جنرالانو سره يي پټ قراردادونه امضا کول او د جهاد سره يي خيانت کاوه دا رښتيا ده؟
کرزي: هر څوک بايد د يو چا سره قرارداد امضا کړي تر څو چه شهرت ته ورسېږي؟

خبر لوڅي: ډير ښه صيبه! ستاسي نظر د فيلډ مارشال قسيم فهم په برخه کي څه دي؟
کرزي: قسيم فهم خو ډير لوي مارشال دي د هغه په مارشالي کي زه هيڅ شک نلرم.
خبرلوڅي: کرزي صيب مارشال خو هغه چاته ويل کيږي چه په يوه يا دوه بين المللي جنگوکي اشتراک کړي وي. مارشال فهم چيري مارشالي اخيستي ده؟
کرزي: ولي تا ونه ليدل يا خبر نه يي چه مارشال صيب دروسانو پر ضد پدي لوي جنگ کي لويه برخه اخيستي وه؟
خبرلوڅي: لکه څنگه چه زه خبريم فهم ډير لږ ښوونځي لوستي، او بله داچه ده او مسعود دروسانو لاسونه مچول. او هم فهم د احمدشاه مسعود سره تمانچه گرځوله او د هغه بادي گارډ وو تاسي څه نظر لري؟

کرزي: زه له دي څخه خبر نه وم ځکه چه زه په هغه وخت کي ددوي سره نه وم.
خبرلوڅي: ښه صيبه! کله چه تاسي اوس پوه شوى نو کولاي شي چه دده څخه د فيلډمارشالي لقب واخلي؟
کرزي: نه! ځکه چه دا لقب فهم ته رمز فيلډ د امريکي ددفاع وزير ورکړيدي دا هغه وخت وو چه مارشال فهم د امريکايانو سره دطالبانو په ويستلو کي مرسته وکړه.
خبرلوڅي: کرزي صيب که چيري ستا په ياد وي درباني، مسعود، اوفهم حکومت د طالبانو له لاسه داسي ماتي خورلي وه چه د څلورکالو لپاره درپه در گرځيدل چايي سلام ته وعلیک هم نه وايه. اصلا طالبان د نړئ لوي قدرت امريکي مات کړيدي، ستاسي نظر پدي برخه کي څه دي؟
کرزي: خبرلوڅيه! فکر کوم چه ستا لاس د بابا ږيري ته نژدي کيږي. موضوع دي حساسه کړه زه داسي پوښتنو ته ځواب نه وایم داسي پوښتني زما په شخصيت پوري هم برخورد کوي.

خبرلوڅي: کرزي صيب تاسي دي خداي د مسعود او فهم غوندي نه کړي تاسي تر اوسه د امريکا او انگليس په خاطر خپل ورونه نه دي وژلي! هيله من يم چه مرکي ته دوام ورکړو؟

کرزي: ښه! خو په پوښتنو کي غربي اړخ مه ښوروه.

خبرلوڅي: کرزي صيب تاسي ښه پوهيږئ چه تاسي هرڅه کوى دنيا او افغانان پري ښه پوهيږي. نو ولي شريفانه په دي اعتراف نه کوى چه ستاسي د لاسه هيڅ نه کيږي اويا تاسي د بل چا لپاره کار کوئ؟

کرزي: دا چه دنيا او افغانان پوهيږي يا نه پوهيږي زه يي پروا نه لرم. زه اوس د لوي شهرت خاوند يم د هيجا زور په ما نه رسېږي، اوکه اعتراف وکړم خلک به راته د شاه شجاع خطاب وکړي، چه دا نوم مي ډير بدي راځي! بله داچه زما د حکومت ټول

ماښت کي يواځې د مړي کي چکر ووم، کله په لندن کي چکر ووم، کله په پاریس او داسې ځايونو کي د مسعود دروسانو لاسونه مچول. او هم فهم د احمدشاه مسعود سره تمانچه گرځوله او د هغه بادي گارډ وو تاسي څه نظر لري؟

خبرلوڅي: ته دي خوښه کاله اوسې داملت دکمپن اوکرغېز ژوند سره علان لري. ددوی دى لوى خداى ملا شي، ځکه چه

مشرى غبروى اختر به يى مازېگړى وى.

وزيران د لوړ رتبه مامورين زما غوندي کسان دي مونږ ټول پدي مزدورى خوشاله يو، چوکي، پيسې، عزت او ډېرو لرو.

خبرلوڅي: دا شکر دي صيبه! چه ستا غوندي نور هم شته چه ته يواځي نه يي. لطفا

دا راته ووايه چه په دي شان و فر خوشاله يي کښه؟
کرزي: پوښتنه يي مه کړه د خوشالي په جامو کي نه خايريم. ټول خلک، راته ولسمشر صيب خطاب کوي تک را ټک مي په الوتکو کي دي د نړئ مشهور کسان په

استاذ نجيب محفوظ

29

دكتور عنایت اللہ لیڈال صورتگر

استاذ نجيب محفوظ اديب مشير مصرى، برنده جايزه نوبل در آداب و فنانت .

نجيب محفوظ در سنه ۱۹۱۱ ميلادى در قاهره در ناحيه تدريس جلاله متولد گرديد . پدرش عبدالعزیز احمد باش مرد سياسى بود و در قيام آزادگواهي مصر از اجتنال انگليس ، بازى هاى انقلاب ، سسد زغلول باش و محمد فريد و مصطفى كامل همراه بود .

نجيب محفوظ حيات ادبى خود را از سن بيست سالگى آغاز كند . در ابتدا مقالات اجتماعى و فلسفى نوشت . بعد از آن در سالهاى ۱۹۴۰ م نوشتن رومانهاى تاريخى از مصر قديم بر راخت - "عجب الاقدار" و "رادويس" و "دكنج الطييه" از رومانهاى تاريخى مشهور او يباشند . بعداً نجيب محفوظ نوشتن حيات مردم و دنياى اجتماعى ششم روى آورد و بعد از داستان کوتاه و طريف و بعضى درامها از حيات مردم نوشت . داستانهاى کوتاه دى در مجموعيات متعدد نشر شد . شكار مشهورش "هنا" الشائيه " با - Traillagiz - يباشد كه در جلد نوشت شده است ؛ "بين القصرين" و "قدر الشوق" و "السكويه" .

باشه اين شكار نجيب محفوظ در تنها در مصر ، بل در جملہ عربى زبان باوج شهرت رسيد و دستم نوبل و اديب بزرگ شناخته شد . وقتا كه نجيب محفوظ جوان الشائيه راجعه خواندم و نقد براى دكتور ط حسين فرستاد ، ط حسين برآن اثر در جريده الاهرام نقد طريفى نوشت و به منظور داستان نوبل كه به در ادب جديد عربى بشارت داند . اين شكار ، ادب جهان شمرده شده است و به زبانهاى زنده دنيا ترجمه شده است . استاذ نجيب محفوظ در سال ۱۹۸۸ ميلادى جايزه جايزه نوبل در آداب گرديد . حصول اين جايزه جهانى فخرى الحقيقه اعتراف است به اوج رايج ادب عربى در ميان آداب جهانى !

در سال ۱۹۷۰ م جريده مشهور جرمنى "دى سايت" - وقت - يکى از داستانهاى کوتاه نجيب محفوظ را "عزير لولو" - به آلمانى ترجمه نشر کرد . نامه ادبى جريده نوشت ؛ "اگر نجيب محفوظ نزد ما نبود ، ما نمونما بول معروف ميگريدم . تا نجيب محفوظ جايزه جايزه نوبل شد ... " (مجموعه لطيف ترجمه نشر آناش جهان ادب راسته است . نجيب محفوظ راسته) .

استاذ نجيب محفوظ در ۱۵ اکت ۲۰۰۲ م در سن ۹۵ سالگى در قاهره چشم از جهان پوشتيد و نجيب عظيم ادبى را براى جهان عربى زبان بوديت گذاشت .

خلاصه اخبار

اقدامات و تبلیغات اصلاح سالارنبیل برای تعویض حکومت کابل

نبیل مسکینیار در پروگرام (نگاه) روز سه شنبه ۱۳ نوامبر ۲۰۰۷ بارتباط بیانات همانروز حامد کرزی در کابل چنین نتیجه گیری کرد که گویا کرزی استعفی نموده است و دوبار از استعفی او تذکر داد: آنگاه باطمطراق زیاد افزود که فردا در منطقه سانفرانسسکو مجلس حزبی بانتظار اوست و او برای دو روز رنده شمال کلفورنیا می باشد. از ارتباط دادن موضوع استعفی کرزی با مجلس حزبی (حزب ملی اصلاح) در شمال کلفورنیا، نبیل مسکینیار میخواست به بینندگان تلویزیون خود تلقین کند که حزب او برای تعویض حکومت کرزی آماده گی میگیرد. مانعیه مجلس حزبی او را در شمال کلفورنیا بعدا بطالع شامیرسانیم. ولی آنچه در ارتباط استعفی کرزی و تعویض او توسط ۹ نفر اعضای حزب نبیل مسکینیار قابل تبصره میدانیم، همانا تکرار مقوله معروف "عجله کار شیطان است"، می باشد، زیرا:

از تاسیس تلویزیون تجارتی آریانا مدت یکنیم سال میگذرد، ونوش جاننش که خوب پیسه میسازد، نوش چانش که با مقامات حساس واشنگتن مناسبات نزدیک دارد و از سیاست واعمال امریکا در افغانستان علنا تأیید و حمایت میکند؛ درین کشور کاپیتالستی کسب اصلی پیسه سازست. اما از لحاظ تبلیغات سیاسی، تلویزیون نبیل فقط بیک پای استاده است: نطق، مبصر سیاسی، راپورتر، خبرنگار، خبرساز، پروپاگاندچی و خلاصه همه چیز خود نبیل است. او بعجله حزب "حرکت ملی اصلاح" را ساخت که مرام آن تعویض حکومت کابل توسط این حزب می باشد. البته این هدف حق مشروع او و هرافغان دیگر می باشد. اما بعجله موضوع استعفی کرزی را به بینندگان خوش باور خود و خصوصاً حزب منتظر خود تبلیغ کرد تا آنها را از تعویض موعود حکومت کابل در آینده نزدیک مطمئن سازد، در حالیکه کرزی استعفی نکرده و تابوش در واشنگتن باشد کرزی در کابل خواهد بود. از حرکات و تبلیغات نبیل مسکینیار عجله که کار شیطان است مشهود می باشد. وقتی از سانفرانسسکو برگشت، و هیچنوع تبصره ای درباره مجلس حزبی خود که با مساعی داکتر سید عبدالله کاظم ترتیب شده بودن کرد، و نگفت که چند هزار نفر دیگر به حزب او افزوده است، زیرا یکماه قبل تعداد اعضای حزب خود را ۵۴۰۰ نفر اعلان کرده بود؛ اما در پروگرام نگاه روز ۵ شنبه گفت که برای چند روز غرض افتتاح یک کانسرت (۲۳ نوامبر) رنده المان می باشد، و از آنجا بکابل خواهد رفت. نبیل درباره هدف مسافرت خود بکابل در تلویزیون خود تا حال صحبت نکرده، اما از زبان اعضای حزب او شنیده شده که در کابل یک جمعیت دوهزار نفری منتظر اصلاح سالارنبیل مسکینیار می باشد و ورود او را در میدان هوایی کابل توسط باجه خانه بلدیة استقبال و مورتور او همراه باجه خاه تاشهر کابل مشایعت خواهند کرد. خبرهای نوپیرامون اصلاحات سالارنبیل بعد از آنکه او بجرمنی برود، که البته در ضمن کانسرت در شهر کولن (بتاریخ ۲۳ نوامبر) که هدف آن پیسه سازی است، هدف سیاسی تاسیس حزب (اصلاح سالاری) را در آلمان نیز دنبال خواهد کرد، گزارش خواهد یافت. اینکه او طوریکه اعلان کرده از آلمان بکابل خواهد رفت یا خیر، و نتیجه اقدامات او در آلمان و کابل در صفحات بعدی همین مجله گزارش خواهد یافت. از آنجائیکه نبیل مسکینیار خصلت های خود پنداندن و دروغگوئی دارد که مثالهای مستندان در شماره ۱۰۸ تقدیم شده، ما وظیفه خود میدانیم اقدامات و تبلیغات او را بمنظور روشن ساختن اذهان عامه تعقیب و گزارش بدهیم.

مصاحبه وکیل پارلمان میرمن صفیه صدیقی باتلویزیون پیام افغان

میرمن صفیه صدیقی وکیل مردم ننگرهار در پارلمان کابل بتاریخ نوامبر مصاحبه جالب و مفصل با آقای عمر خطاب در تلویزیون پیام افغان داشت، این خانم در جمله هیات پارلمانی به بغلان رفته بود و طالع مند بود که در حادثه انفلاق، همه شنیدند و تمجید کردند. موجودیت خانمهای روشنفکر، صادق، وطن دوست و باجرات مانند میرمن صفیه صدیقی در ولسی جرگه قابل افتخار است.

دولت کرزی باطمطراق زیاد کمیسیونی برای تحقیق انفجار و فاجعه بغلان مقرر کرده و ما انتظار نتایج آنرا داریم!

۳ شنبه ۲۵ دسامبر ۲۰۰۷ - تلویزیون آریانا - پروگرام (نگاه): نبیل مسکینیار بایک پرسنده که استدلال میکرد زبان رسمی وزبان مامورین دولت در کابل باید زبان فارسی باشد چونکه ۷۰ فیصد مردم کابل زبان پشتورانی فهمند، موافقت کرد و گفت: "شما درست میفرمائید."

در قسمت دیگر این پروگرام بارتباط بطی بودن (حرکت ملی اصلاح)، اصلاح سالارنبیل گفت: "این حرکت تا حال منسجم نشده تا حال خطوط اساسی و نصب العین تدار، حرکت بسیار بطی پیش میرود، لهذا من بحیث مبتکر این حرکت بعد ازین خود را عضو رسمی حرکت دانسته برای فعال ساختن و سریع ساختن حرکت فعالانه دپست بکار می شوم..."

۲۸ جنوری ۲۰۰۸ - پروگرام (ازگپ گپ میخیزه): امشب پنجشنبه نبیل مسکینیار را برای کاندید شدن بمقام ریاست جمهوری افغانستان تشویق و تبریک میدادند و او هم باتبسم و تواضع تمکین میکرد.

ما وظیفه داریم و مکلف هستیم شخص یا حرکتی را که برای غولاندن مردم تبارز کرده، خصوصاً وقتی یک شخص دروغگو و باتوک در راس حرکت وهم در راس یک دستگاه تلویزیون قرار میگیرد، اهداف و بیانات شان را افشاء کنیم، که در غیر آن در نزد خدا (ج) و مردم گردن بسته میمانیم. داکترهاشمیان

استاذ نجیب محفوظ
ترجمہ از مولیٰ دکتور عنایت اللہ لیوال صوبہ

ہلو! استاد محمود شکاری؟

ہی، بزمائید، شما کیستید؟

— عفو بزمائید، بدون سوخت قبلی شما راجعت مدہم.

— بزمائید، بزمائید، آیا ممکن است شرف ترم؟

— خیر، نام سہمیت، یکی از حد ہمازی کہ شامل

خود را بشی عرض میکند ...

— دوشیزہ عزیز، آمر بزمائید!

— برین، لطفا!

— برین محترمہ، اگر گنبد، در خدمت شما!

— ولاکن قصہ من درازت.

— پس آیا بتر نمی شود آنرا برای من بنویسید؟

— آفسوس کہ در نوشتن آنقدر خوب نیستم.

— آیا توانید لطف نموده در دفتر مجد نرسن بیایید؟

— جرات کافی ندارم۔ لا اقل الحال! ..

ولمحو ای در کلمہ "الحال" توقف نموده و خندہ بلیغ و کوناھی کرد،

کہ مثل هدایش خوش آیند بود ... بعداً او سوال کرد:

— آیا توانید ہر روز در مفسدین چند دقیقه وقت گزینہا را از من بچید؟

— طریق خاص! ... پس "شہر زاد" خطاب کنید!

— شہر زاد! چہ نام جذابیت! ..

— بخشد، نام ستعارت.

او خندید و گفت: "شہر زاد" شما گوش فرمائید!

ہمچنان خندہ ای بلیھی کرد کہ مثل هدایش خوش آیند بود ... و ادامه داد:

— نمی خواہم شکل سبتین و محدودی را بشی عرض کنم، این قصہ طریقت، طریقیہ نہا گنہم.

- امیدت را شنونده صبورى بشمارید .
- و خود پیش بکنم هرگاه وقت بشا ساعد نباشد ، طوری بمن بنمایند .
- تحت امر شما !
- و لاکن امروز بدون توجه قدری وقت شما را گرفتم . پس صحبت را به فردا بگذاریم ...
- فردا بیگذازم ... قبول بفرمایید ، اعتراف میکنم که قلم بشتر خواه شماست که را بسوی شما جذب کرد .
- تشکر !
- نه تنها قلم شما ، بلکه تصویر شما هم !
- او با اهتمام زائد پرسید :
- تصویر من ؟
- بلی ، در چشم من واسع شما صفای نظر و ترهم و انسانیت جدیده را خواندم که افسردگان را بسوی خود دعوت میکرد ...
- مگر تشکر !.. (و او باز خندید) کلام شما مانند شعر لطیف است .
- او وانمود کرد که در زندگانی دنیا امید وجود دارد .
- او گوشک را گذاشت ، تبسمی کرد ، لمحه ای بفرقت ... و باز تبسم کرد ...

° ° °

۲

- جلو ...

- شهر زاد !

- احلاً ، آنانی انتظارک یا شهرزاد !
- راستاً بموضوع داخل رشوم تا وقت شما را ضایع نکنم .
- ها ، بشا گوش دارم ...
- بلی ، ما از مادر یتیم شدیم ، پدر ما ازدواج کرد - من و خواهرم که از من دو سال جوانتر است ، طغولیت و صباوت خود را محدود از مهر و عطوفت مادر گذشتاندیم .
- و لاکن در تعلیم خود جز قبیله فرو گذاشت نگذریم . پدر ما هم فوت کرد و مجبور بخانه ماما انتقال کردیم . او بهر رویا مایه حوالی پنج جینه معاش برد .
- آنهم در آن وقت !

- بلی ، حتی بعضی احتیاجات بهرم ما را هم کفایت نمیکرد . در خانه ماما خوش و آرام نبودیم ، و بر روح جسم بار سنگینی را میکشیدیم ، احساس غربت و آلم میکردیم ، خدمت خانه او را میکردیم ، بدبخت بودیم ، نه کم و نه زیاد ! ...

- بلی ، کاملاً نفوسمست ، افسوس ...
- ضابطی از من خواستگاری کرد و با او ازدواج کردم . خانه کهنه ای که از پدر برایمانده بود ، ما مایم آنرا بنزدخت و از پول آن هزینه عادی برایم تهیه کرد . شوهرم با اینکه حالت و موقف مرا کاملاً میدانست ، با آنهم رویه اش را تغییر ندهد ... با آنهم محبت در میان ما وجود داشت ...
- فکر میکنم در محبت تان ، چیزی را از من دریغ نرزاری !
- نه ، دیگر چیزی در میان نبود ... بهیبت ، شرف بودن او بود ، آنچه در حبیب در شرف میکرد ، بدون آنکه به زن و خانه و زندگانی فکری بکند . هر چاره مستوسل شدم ، و لاکن بی نتیجه ...
- میخواستم ببرسم در آن وضع شما هیچ سئوالیتی نداشتید ؟
- برگز ، باور کنید من بکیات زناشوهری بسیار راغب بودم و با تمام محبت بران عرض داشتم و لاکن بد فرجامی و خواریهاد مایه سیهای آنرا قبضه قیاس کرده نمی توانستم ...
- درست !
- همیشه او را متوجه سئوالتهای زوجیت میکردم و لاکن ساعی من بی نتیجه میماند . با ملاطفت بوی مستوسل میشدم ، او را بر حذر میداشتم و حتی احتجاج میکردم ... و در نهایت ضروریات خانه را در اول ماه مطالبه میکردم و لاکن جواب عادی او همین بود که با دسته رفقایش بخانه آمدند ، پر خورند و تا مطلع فجر نوشیدند ، شب با را چنان رنگدشتانند و روز دیگر چون گدایا میروند .
- و دیگر امور روزانه چه طور میگذاشت ؟
- مرا وادار ساخت تا به ما مایم رجوع کنم و این برایم سختی بود ، و یا از خواهرم قرض مطالبه کنم که به محض آن برایم ناممکن بود .
- از جانب دیگر در ازدواج ما او از خوش انداز خود قرض گرفت ، و همین بود که حیات زناشوهری ما سبب و مشعل شد و به فقر و احتیاج مبتلا شدیم .
- بلی ، این نفوسمست است ...
- زواج ما بنا کامی انجامید و عاقبت محکوم آن به طلاق منجر شد . بخانه خواهرم انتقال کردم و همیشه خود را از دست دارم و حیات بر من سخت و زلتبار گردید ...

- پس شکل شاید در بین باشد ؟

- صبر کن ، ما هنوز در گذشته هستیم و بیشتر برای شما طول نیده هم . بعد از مردن یک از اطلاق ، شوهر دوباره بمن مراجعه کرد . دیدم رخواهد حیات زناشوهری خود را از سر گیریم . دگفت که تجربه تلخ زندگی او را تأذیب و تمذیب کرده است . روزی مرا در یک پالیسون برد تا موضوعات حیات آینده خود را با هم حل و فصل کنیم . مرا در آغوش فشرد و عذر و التماس کرد که بعد از جدائی زائنه حیات را بخشیده است ...

- آیا تسلیم شدی ؟

- ندانستم که با رد عجیبی معامله میکنم ... پس بسیاری از موضوعات زواج جدید خود را مناقشه کردیم . و او وعده کرد که روز دیگر محلاتات ما میم را رود .

- صدايت آهسته شد و تغییر کرد !

- بلی ، بعد از آن برایم ثابت شد که او حرف متقابل شدن را مطالبه دارد . نامه ثانی برایم نوشت و هفته ای بعد از متقابل شدن ما ، دانستم که رخواهد پیش از آغاز حیات جدیدش ، از حقوق من خود را اخلاص - صی ، چه آدم پستی ...

- بلی ، و لاکن از ذکر ب ازین ناروائیها شما را زحمت نمیده هم . پس تا صحبت آینده ...

بقیه و خاتمه در شماره قبلی ۱۰۸ نشر شده است !

هنوز نگرانست که ملکش با دیگرانست !

فرستنده: دکتر عنایت الله لیوال صورتگر از سویسزولیند

یکی از ملوک خراسان سلطان محمود بکلیکین را بخواب دید بعد از وفات او بصدال که جمله وجود او ریخته و خاک شده بود مگر چشمانش که همچنان در چشخانه همی گردید و نظر میکرد همه حکما از تعبیر آن فروماندند و درویشی که شرط خدمت بجای آورد و گفت

هنوز نگرانست که ملکش با دیگرانست

پس نامور بر زیرین دفن کرده که پیشش روی من یک نشان نام

زنده است نام فرخ نوشیروان که چه بسی گذشت که نوشیروان نام

عایشه عبدالرحیمزی

دلوی احمد شاه بابا پاه ویا

دنیکو خاوره یی په توره لاسته راوړه
یرغلگریه تشتیدلو له سنگر شو
توری شرنگ نه یی غلیم په ویره راغی
هرگوزارد میر خمن په زړه خنجر شو
" د دیلی تخت هیرومه چی رایادشی "
په دی شعر د پښتونخوا د زړگی سر شو
دلوی بابا اشعار لکه سره زردی
هریو شعری د (عایشی) په غوز گوهر شو

راڅرگند د علم دریاب نه یو گوهر شو
د ادب په زیب سینگاریه لوپهنر شو
په فطرت کی یی نبوغ و میشته شوی
هر پښتون یی له نبوغه مفتخر شو
هم یی توره هم د علم دیوه په لاس کښی
د افغان ادب تاریخ تری منور شو
ټول افغان یی را جرگه په غټ تدبیر کړ
بیلابیل قومونه یی یو کړل ستر رهبر شو

د لیونو غوندي

34

وږمه پايڼده خپل

ویش پر مونږه گډ شو بی له شپونه د رمو غوندي
گرځو وارخطا او سرگردان د لیونو غوندي
ویش پر مونږه گډ شو

د اد ته مو څو ک نشته نه فریاد زمونږ اوري
څو پوري چه خپل کور کي جنگیرو مونږ د سپو غوندي
ویش پر مونږه گډ شو

رحم پر مونږ وکړي آی مشرانو د وطن زمونږ
څو به لمبوي ځوانان په وینو کي د اوبو غوندي
ویش پر مونږه گډ شو

جگه خپل شمله کړی د انگریز د قدم لاندې نه
څو به په خپل کورکي مونږ اوسیدو د پردو غوندي
ویش پر مونږه گډ شو

پا څي شو یو موتی، یو لاس کړو یو هدف خپل
څو به مونږ دبل په خوله خوزیرو د رندو غوندي
ویش پر مونږه گډ شو

کله گاوندې کوي تیري کله پردې پر مونږه باندي
مونږه دودوي هره گړي د سپیلنو غوندي
ویش پر مونږه گډ شو

ورور وژني نن ورور درست خبري د وحشت کوي
کور کي دي وږمي شیطانان ناست دي لیو غوندي
ویش پر مونږه گډ شو

کمرته پته ده سلامونه !

دا دد شاعر د لیکلې نوي لیکنې شاعری دی

ستا حضور ته ځي درو لیکل

دغه نوي شاعره وږمه پايڼده خپل لیکلې شاعری دی

د دد لیکلې شاعری د صفا حق لیکلې شاعری دی

تر دد لیکلې شاعری لیکلې شاعری دی

د پردونو کر

وږمه پايڼده خپل

گونگوسي د هري لوري رنگ رنگ اورم
نن خان کړي په پښتو ژبه اقرار دي

راته گوري کړي یو بل ته سترگونه
زما په کور کي د پردې نوکر بادار دي

گاوندې مي اشاري پرون کولي
ښکاري جوړ د لنډغرو بیا بازار دي

غلو حساب ورته نیولي لار کي ناست دي
وطن بیا خپل بایلي په قیمار دي

د شهید کونډه سوالگره څنگه نه شي
اوږي تږي ماشومان ورته قطار دي

چه همت غیرت مو وبایلودو ای ورونو
رب پر مونږه د هغه وخته په قار دی

چه یي کنده زما بچیانو ته کنله
اودس زمونږ نوبت به تیر شي ددوي وار دی

پښتانه مړه شول پښتو وږمي مړه کيږي
ما بایلي په دنیا باندي اتبا ردي

تنک حوصله

م. نسیم « اسیر » ۱۶ اکتوبر ۲۰۰۲ فرانکفورت

در قسمت من دولت دیدار ننگجد
کم حوصله ام ساخته این گردش ایام
ای بخت سیه طالع خوابیده من بین
از تنگی جا در دل آغشته به خونم
ویران شده این شهر، به تعمیر دل من
بیمار ترا جان به لب آمد، مددی کن
منت کش ناز کس و نا کس نتوان بود
بردار سری را که حقیقت نه پسندد
مارا طلب نوش و ترعادت نیش است
با خاطر آزرده افسرده مزاجان
با شیخ که دارد طمع خام بگویند

گفتم بتو صدبار « اسیر » غم و دردم

یکبار دگر گویم و تکرار ننگجد

واده دی مبارک شه استاده

د عبدالوکيل پکتياوال ليکنه د هاليمه څخه

د انډرې ديراوژد او پخوانی تاريخ لری او په همدغه موده کې دمختلفو افکارو او اندېښنو انسانان د قدرت گدی ته رسيدلي او د ځان د بقا د پاره ئی دخپل غوښتنی د پاره هر څه چه ئی له وس يا توان کيده، صرفه نده کړی. د مثبتو کړو زما مداران يا هيڅ نشته، که فرضاوی هم، د گوتوپه شماردی (البته علمی دانشمندان مستثنی دی). ولی زما په نظر دکاډبو کړوتیکه داران او په قدرت مين کسان دیرزیات دی چی دنړی په وروسته پاتی او بی وسه وگړو باندی د دومره ناروا ظلم او تیری کړی دی چی د سلیم العقل انسان د پاره دمنلو وړندی. د مثال په توگه په پخوانی زمانی کی د صلیبی جگړی یاد چنگیز وحشیانه یرغل چی په هغوکی دیر بیگناه انسانان په دیر بیرحمی ووژل شول، چی د صلیبی په جگړه کی دمقدساتو څخه ناجایزه استفاده وشوه او په دوهمه کی دجاه طلبه، خودخواه، ناپوه، اومغرور زما مدارانویا مشرانو بلهوسی اوناپوهی ددی ټولو فجایعو موجب وگرځید.

يا همدا اوس د امریکا سرزور او بیهوش مشردانکلیس د شیطان صفت حکومت په مشوره او تحریک د پخوانی زمانی دینشمرانه ماتی په انتقام، اوس جعلی او غیر واقعی تاپه د طالب او القاعدی په نامه جوړ اوهره ورځ په افغانستان او عراق کی په سل هاو بیگناه انسانان وژل کیزی - دا ولی؟ ایا دنړی او امریکا خلک یی نه وینی چی عام خلک پخپلو کورو کی د B-52 په بمباریو په بیرجمانه توگه وژل کیزی چی واده ماشومان او ښځی هم پکی خپل ژوند له لاس ورکوی، خوپه خبری رسنیو کی یوازی خپریزی چی دومره طالب تلف شول. د امریکا خلک باید دا خبری وتړی او پری نزدی چی نور د بیگناه خلکو ژوند تباہ کړی. که یرغلگر پدی فکر کی وی چی په ډنډرو او درواغو خلک وغولوی، په حقیقت کی دوی ځان غولوی، ځکه چی خلک واقعیتونه پخپلو سترگو وینی. همدا علت دی چی هره ورځ دمقاومت تله درنیزی، درواغ موقتی تاثیر لری اما حقیقت څرگندیزی. همداچی ورځ په ورځ مقاومت ځواکمن کیزی زما د ادعا ثبوت دی. اوس مقاومت ملی صبه لری ځکه ټول خلک داشغالگرو په اصلی ماهیت پوه شوی دی چی دوی داستعمار او استثمار ځواکونه دی اود خپلو خاصو گټو په منظور اومقصد راغلی دی، نه زموږ د بیا ودانولو د پاره.

ما په وار وار ویلی چی د بنیادگرایی مرکز په پاکستان کی دی او همدا اوس تورمخی پرویز مشرف پدی اعتراف هم وکړ او د اسلام آباد (لال مسجد) خونړی پیښه یی مستند ثبوت دی. پاکستان دا ابتدا نه له همدی مرام ته جوړ شوی او تر څو چی داداستعمار ناجایز چی موجودی بنیادگرایی او فراطیبت نشی ورکیدای، ځکه بنیادگرایی په پاکستان کی د عقیدې پهیث منل شوی دی اوعقیده په محض خبرو تغیر نه موندلی شی. له بلی خوا همدغه بنیادگرایی د تورمخی پرویز مشرف د پاره لنگه غواده چی کال ۱۲ میاشتی پاکستان ځنی حاصل اخلی، پدی معنی چی د بنیادگرایی او تروریزم دمخ نیوی په نامه یی په ملیاردو دالر مرسته پاکستان ته ورکړ کیزی. نو ځکه بنیادگرایی کمه شوی نده بلکه په همدغو بیسور وژل شوی او تقویه شوی دی. او هم داشغالگرو او یرغلگرو بی سنجشه او بیجایه بمباری او عوامو خلکو گن شمیر وژل هم د بنیادگرایی په تقویه کی دیر موثریت درلود.

د امریکا زما مداران د عراق ناوړین او فاجعه داستخباراتو غلط راپور بولی، له دغواظهاراتو په داگه څرگندیزی چی عراق بانندی تیری هیڅ نوع مشروعیت نه درلود خو په سلهاو زره کسان ووژل شول؛ دا دیره لویه فاجعه او بشری جنایت دی چی ذیدخل کسان باید د بین المللی منل شوی قوانینو په استناد تر عدلی تعقیب لاندی ونیول شی. دا د بشر د حقوقو د سازمان دنده ده چی اقدام وکړی او گرم کسان د قانون منگلوته وسپاری... همدا سی هغه بیعدالتی چی افغانستان بانندی شوی، مثلاً د افغانستان په مزارشریف کی د امریکا دستازی په حضور څلور- پنځه زره اسیران په کانتینرو کی واچول شول او په دشت لیلی کی په دلنیز توگه ووژل شول، د بازخواست وړ پوښتنه تردی دمه هیچا نده کړی. برسيره پردی په افغانستان کی داسی تاپه جوړه کړی چی هر څوک د دوی مخالف دی؛ پر خلکو بانندی دطالب یا القاعده تاپه لگول کیزی او د امریکا یی ځواکونزدانوته لیزل کیزی. هغو کسان چی په همدی نامه نیول شوی هم ټول د ISI د تورمخو کاراودسیسه و چی د امریکا ذهنیت د افغانستان په لوری تغیر ورکړی. حتی په افغانانو بانندی دالعتنی جگړه د ائتلافی ځواکوسره هم د ISI پلان او طرحه وه، داسی چی د ISI ایجننتان زمونږ د هیواد په جنوبی سیمو کی په ائتلافی ځواکو برید پیلوی، خواشانه د پنجواڼی یا گرمسیر دولسوالیو کلیوته کوی اود ایساف قهاری بمباریو په کلیو شروع کیزی. خو بهرنی ځواکونو پدی نه پوهیزی چی داد ISI توطئه ده.

د پورتنی ذکر شوی حقایقو اومستند د لایلو په شته والی کی، کیدای شی چی امریکا پخپله ادعا، یعنی دنړی مشرتوب، کامیابه شی؟؟؟ د سلیم عقل به مخی خو ځواب منفی دی، بلکه ددوی غیر انسانی اعمال او فجایع ورځ په ورځ په افغانستان او عراق کی زیاتیزی اودنړی خلک هم پری پوهیزی. پای

کتاب جالب وخواندنی "از جنبش مشروطه تا دلت مشروطه در افغانستان"

بقیمت ۳۰ دالر از دفتر مجله دستیاب شده میتواند.

شخصیت گرانقدر ملی جناب حامد صاحب 36

نویسنده بزبان پشتو: آقای محمد داود مومند (طبق وعده قبلی ترجمه دری آن تقدیم میشود)
جای افتخار و مباحثات است که امروز درباره یک شخصیت برجسته سیاسی و علمی جناب دکتر عبدالصمد حامد با قلم شکسته و ضعیف خود، آن برداشت فکری و احساس شخصی خود را بیان میدارم که از دوره زندگی متجلی و پرتقوی داکتر حامد و از شخصیت علمی و خدمات عملی شان در ذهنم منعکس است. یک ضرب المثل معروف دری زبانهاست که میگوید: "رازدان بزرگان، بزرگان اند." بعقیده من در مورد یک شخصیت ملی، سیاسی، و علمی مانند جناب حامد صاحب چیزی نوشتن وظیفه اخلاقی آنده دانشمندان و نویسندگان افغان است که دارای دپلوم (Ph.D) و تالیفات باشند. متأسفانه تاکنون من بقلم ذوات موصوف چیزی درباره شخصیت چند بعدی حامد صاحب و تراوشات فکری شان چیزی نخوانده ام. لهذا من خود را مکلف دانستم که در سطح دانش و معلومات محدود خود باین مناسبت چیزی بنویسم، زیرا بیشترین انتظار کشیدن و چپ ماندن در نزد من چشم پوشیدن و گوشه گرفتن از یک مسئولیت وجدانی، تلقی میشود.

یکی از رهبران بزرگ آزادی نیم قاره هندوستان و زعيم بزرگ افغانهای ماوراء خط تحمیلی دیوزند، خان عبدالغفار خان، میگفت که: "اقوام زنده از زنده های خود واقوام مرده از مردگان خود تجلیل بعمل می آورند." جناب عبدالغفار خان بارتباط ادعای شان دو مثال نهایت زنده و برجسته را ارائه میکردند:

مثال اول در مورد مفکر بزرگ و شخصیت سیاسی و مبارز جهان اسلام علامه سید جمال الدین افغان بود. مثال دوم که خان عبدالغفار خان ارائه میکرد زعيم بزرگ معاصر ملت افغان اعلحضرت غازی امان الله خان بود که در نتیجه افتشاش بچه سقو و توطئه استعماری انگلیس نهضت انقلابی و مترقی آن پادشاه و پندوست خاموش و آرمانهای بزرگ آن راد مرد کبیر بخاک سپرده شد (۱). در اینجا تذکار این موضوع لازم می افتد که اگر چه غازی امان الله خان در قلب افراد ملت افغان جای داشت، اما در دوره اقتدار محمد نادر خان و خانواده اش تاریخ مسخ گردید و بالای دوره درخشان سلطنت غازی امان الله خان و اوراق تاریخ آندوره توسط حکومت وقت خاک پاشیده شد و نام اعلحضرت امان الله خان از اوراق تاریخ حکومتی حذف گردید.

از آنجائی که مرحوم پاچا خان از جمله حامیان و ارادتمندان جدی و سرسخت غازی امان الله خان بود، من شخصاً از زبان مرحوم پاچا خان شنیده ام که او پادشاه افغانستان محمد ظاهر شاه گفته بود که: "استقلال افغانستان تحت زعامت امان الله خان حاصل شده ولی شما این افتخار را به پدرتان محمد نادر خان منسوب میسازید." جناب پادشاه سابق از این جسارت حیرت انگیز عبدالغفار خان سخت ناراض گردیده و در یک محفل خصوصی گفته بود که: از دست این بزریش دار به بینی رسیده ایم." خلاصه اینکه تجلیل و قدردانی از شخصیت های ملی و سیاسی که حیثیت سرمایه های ملی یک کشور را دارند وظیفه ملی و تاریخی یک ملت زنده و مستشعراست و از استعداد، تراوشات فکری و ذهنی، دانش، تدبیر، فراست، و پندوسنی، رهنمائی و قیادت عملی و هم طرز قیادت همچو شخصیتها استفاده نمودن باز هم بزنده بودن وجدان شعوری مردم ارتباط میگیرد.

ارتباطات و مناسبات افراد یک جامعه و در مجموع ارتباطات مظلوم معنوی جامعه با شخصیت های ملی شان به شعور سیاسی، تنور سیاسی، دانش سالم، احساس ملی، تفکر ملی و بصیرت عالی آن جامعه دلالت میکند که با گذشت زمانه ها و قرنهای مختلف تاریخ از تسلسل چنان ارتباط معنوی در بین نسلها، تاریخ درخشان یک جامعه را میسازد. اگر چه تاریخ تبلور شرایط اقتصادی، سیاسی و کلتوری یک جامعه پنداشته میشود، اما در موازات همین شرایط میتوان نقش رهنمائی شخصیت های ملی و زعامت ملی و قیادت ملی را در قوام و تکامل پروسه شعور ملی و ایدیا لوزی ملی جامعه و در پیشرفت، همبستگی، انکشاف، توانمندی، استحکام، استقلال، تمامیت ارضی، تجمع و همبستگی طبقات و اقشار مختلف جامعه در یک محور و خلق کردن شعور یگانگی، وحدت و تفکر، رسالت و اهمیت تاریخ ساز را حایز میباشد. یک جامعه هیچگاه بدون یک زعامت و قیادت مظلوم ملی با اهداف ملی خود رسیده نمیتواند. لهذا موجودیت شخصیت های سیاسی ملی و واضحا در راه تشکل و تکوین چنین یک زعامت ملی اجزای ضروری ارکان اساسی و بنیادی آن پنداشته میشود. برای من در دوره زنگی ام مایه سعادت و خوشبختی است که در چوکات یک دولت ملی تا حد زیاد صاحب یک حکومت و زعامت ملی شدیم. از صدارت سردار داود خان شهید گرفته تا جمهوریت او، یعنی حکومت های مرحومین داکتر یوسف خان، شهید میوندوال، دکتر محمد ظاهر، نور احمد اعتمادی و شهید محمد موسی شفیق مایه تا حکومت های ملی بودند و در تمام کابینه های این ادوار، باستثنای یک مهاجر پاردریائی محمد خان جلال که جاسوس معلوم الخال اتحاد شوروی بود، بالای کدام وزیر دیگر کابینه شک و شبهه و اتهام جاسوسی یا خدمت بکدام کشوریگانه شنیده نشده، و هم

(۱) در دوران اغتشاش بچه سقو و حامیان انگلیس، جناب عبدالغفار خان ضمن میتنگها و تظاهرات عظیمی در تمام مناطق قبایلی و افغان نشین ماوراء خط تحمیلی دیورند بنفع حکومت غازی امان الله خان مرحوم تبلیغات نموده اعانه جمع آوری میکرد و اعانه ها را توسط یک وفد برهبری یکی از خدائی خدمتگاران معروف، مرحوم مولانا محمد اکبر (خادم)، بخدمت اعلحضرت غازی فرستاد. محمد داود مومند

هیچکدام از وزراء تابعیت کدام کشوریگانه را نداشتند. اما متأسفانه با رویکار آمدن نظام کودتای سرداری سردار داود خان از عنعنۀ مقدس ملی و سیاسی تخطی بعمل آمد و اکثر وزیران کابینۀ داود خان خلقی و پرچمی و مانند جلال رجاسوسان اتحاد شوروی و عناصر فروخته شده بودند؛ اکنون نیز با ستناد اخبار (افغان) در کابینۀ حکومت محکوم کرزی یک جاسوس سابقۀ اتحاد شوروی عضویت دارد. در دوره حکومت های ملی کشور ما خصوصاً در روشنائی نظام دیموکراسی که بوسیله قانون اساسی ۱۹۶۴ تضمین شده بود، گروه های استخدام شده و موظف شده توسط اتحاد شوروی و چین از قبیل پرچم، خلق، شعلۀ جاوید و همچنین گروه های اخوانی برای تخریب و نابودی این حکومت های ملی و دیموکراسی سهم و رول اساسی داشتند.

در تاریخ معاصر کشور ما تسوید، تدوین و انفاذ قانون اساسی ۱۹۶۴ برای تضمین حقوق سیاسی هموطنان ما و هم برای پیشرفت و ترقی کشور ما یک وثیقۀ مهم ملی بوده که از نظر متن و محتوی در کشورهای همسایه و اسلامی شاید یک وثیقۀ بی مانند بوده باشد. جناب داکتر صاحب حامد در تسوید این قانون اساسی سهم بسیار وزین، بزرگ، موثر و روشن داشته است. در تاریخ معاصر کشور ما در قسمت حقوق اساسی تبیین نظری، دانش علمی و تجربیۀ عملی داکتر صاحب حامد شاید بی مانند باشد. بعد از جناب حامد صاحب، دومین شخصیت دانشمند افغان درین رشته بنظر من نویسنده مبارز و دانشمند نستوه جناب داکتر عثمان روستا تره کی میباشد.

جناب حامد صاحب در چوکات حکومت ملی وظایف محوله را در شعاع حرمت، متانت، دیانت، صداقت، وقار، عزت النفس و اصولیت انجام داده است. برای حامد صاحب ارجحیت منافع ملی و خدمت صادقانه بملت افغان معیار های مقدسی بود که تخطی از آنها برای او گناه بزرگ ملی بشمار میرفت.

جناب حامد صاحب در کشمکش اقتدار مثلث سرداران (پادشاه، سردار عبدالولی، سردار محمد داود) خود را در یک موقف غیر منسلک قرار داد، اما تقرب او یا پادشاه یا ارتباط وظایف دولتی بود، نه بمنظور اکتساب مقام بالاتر یا حفظ چوکی و استفاده شخصی از قدرت حکومتی و دوام آن. اما در مرحله دیگر که پادشاه سابق در روم حزب می ساخت، حامد صاحب دعوت های مکرر پادشاه را برای شمولیت در حزب نپذیرفت و در شورای پادشاه سابق شرکت نکرد. از نقطه نظر شعور و تفکر ملی و استقلال فکری، جناب حامد صاحب در قطب مخالف همه سرداران قرار داشت. حامد صاحب منحیث یک شخصیت ملی و علمی واجد جوهر، متکی بشخصیت خود موقف گرفت. از لحاظ نظری و عملی برای فهم و درک مفاهیم و ارزش های ملیت افغان و عملی ساختن آن، سردار ها و محمد زائیاها ازین امتیاز بزرگ قطعاً سهمی نگرفته بودند. در تاریخ معاصر افغانستان من محمد زائی و سردار دوم را نمیشناسم که مانند حامد صاحب بزبان اکثریت مردم افغانستان چنان تسلط علمی داشته باشد (۱). بعد از اعلحضرت نادر شاه، سردار ها و نازدانه های محمد زائیاها از فرهنگ عنعنوی و زبان ملی خود چنان فاصله گرفتند که اطلاق کلمۀ افغان بالای آنها، با در نظر گرفتن تمام وجوه اساسی افغانیت، محال بنظر میرسد. زعمی که بزبان مردم اکثریت کشور خود وافهام و تفهیم در آن زبان بیسواد باشد، چطور میتواند که زعامت و قیادت و رهبری ملت خود را ادا کند؟

نوری ژبی زده کول که لوی کمال دی ..... خپله ژبه هیرو ل بی کمالی ده

زعیم بزرگ ملی و بابای پشتونها مرحوم محمد گل خان مومند بعد از آنکه از وظایف دولتی مستعفی شد، مدت طولانی در شهر ایک ولایت بلخ زندگی میکرد. هرگاه پادشاه سابق محمد ظاهر شاه بولایت بلخ میرفت معمولاً برای دیدن محمد گل خان بابا بخانه او میرفت. چون مومند بابا با پادشاه بزبان ملی و اکثریت مردم یعنی پشتو صحبت میکرد، لهذا پادشاه اعتذار خود را به مومند بابا با الفاظ ذیل بیان نمود:

”وزیر صاحب، من پشتو می فهمم، ولی صحبت کرده نمیتوانم.“

اینرا میگویند ”عذرت ترا ز گناه!“ پادشاه کشور که خود را بزرگ زائی می شمارد، با قوم بزرگ و ”هموطنان عزیز“ ملت خود از افهام و تفهیم عاجز است، آنهم در حالیکه خود را عضو همین قوم بزرگ می شمارد! امیدوارم خوانندگان محترم این مقاله، مقاله داکتر رحمت ربی زیر کیار راتحت عنوان ”نوا سه های بی کمال احمد شاه بابا در ارگ“ بخوانند.

من (داود مومند) در عمر خود اتباع روسی مانند اسلانو ف و دوریان کوف و خارجیان دیگری مانند آنها را دیده ام که بزبان ملی ما پشتو صلاحیت کامل داشتند. باری یک تبعۀ انگلیسی در ارتباط با اکسیدانت یک موتر، تصادفاً با من صحبت بزبان پشتو شروع کرد، او گفت که مدتی در پشاور بسر برده که طبعاً موجب تعجب من شد. اما بنظر سرداران بی خاصیت زبان ملی پشتو یک زبان سبک، حقیر، نامتمدن و حتی ”زبان دوزخ“ جلوه کرده است. مرحوم استاد حمزه، پادشاه غزل پشتو میگوید:

اغیار گویند که پشتو زبان دوزخ است .... من با پشتوبه جنت میروم (ترجمه از پشتو)

پادشاه سابق محمد ظاهر خان را منحیث یک موسفید محترم بحیث (کا کا جان) قبول داریم، اما اعطای لقب (بابا) برای او

(۱) جناب حامد صاحب بعد از مطالعه متن پشتوی مقالهء ساغلی داود مومند دو چیز به او گفته است:

(۱) یکده سرداران را میشناسند که بزبان پشتو افهام و تهیم میتوانند.

(۲) رئیس پوهنتون کابل بودند ولی رتبهء پوهاندی نداشتند.

به احمد شاه بابای کبیر تحقیر و اهانت است. این بهتر خواهد بود که ظاهر خان (کرزی بابا) و سرود ملی اونیز (سرود کرزی) خوانده شوند.

بنابر آن در چنان شرایطی که قیادت و زعامت کشور و ملت با فقر ثقافتی و کلتوری مواجه باشد، پس چطور در بین شخصیت‌های عالیرتبه دولتی و عامه مردم زمینه جرگه ها، صحبتها، گفت و شنید و مباحثه، تفاهم، نزدیکی و مناسبات دوستانه میسر شده میتواند؟ چنانچه پادشاه ظاهر خان، سردار داود خان، سردار عبدالولی، داکتر یوسف خان، نور احمد اعتمادی، و امثال آنها از چنین صلاحیتهایی بهره و عاجز بودند. پس در چنین شرایط فقط الرجالی، موجودیت شخصیتی مانند جناب حامد صاحب برای جامعه مایک نعمت ملی بشمار میرود. بعد از تجاوزات اتحاد شوروی، مسئله افغانستان شکل جهانی پیدا کرد. مقدرات ملت و کشور ما بدست ایالات متحده، پاکستان و ایران افتاد. در پاکستان زمام سران تنظیمهای هفتگانه بریسمان (ISI) و در ایران اختیار سران گروه هشتگانه به ایزار بند آیت الله خمینی بسته شده بود. در کنفرانس لاهور پندی که بمنظور تاسیس اولین حکومت تنظیمی از جانب دولت پاکستان دایر شده بود، شخصیت ملی دکتر عبدالصمد حامد موقف خود را ضمن بیانیه ای از نظر علم حقوق و هم از نقطه نظر و جایب ملی روشن ساخته و با کنفرانس مذکور مقاطعة نمود.

دفتر پادشاه سابق در روم منحیث یک مرکز غیر دینامیک، غیر متحرک و سیر بین بالقوه برای ملیگرایان و تکنوکراتان افغان مانند سرابی یک منبع امید بود. در بین گروه چاپ اندازان سیاسی با اصطلاح مردم قطن "کلوخ سواران" نیز درآمدند و بدور پادشاه حلقه زدند که بالنتیجه بالای مقدرات کشور ما بزرگشی جهانی شرم آورو فاشیستی شروع شد، چنانچه شاعری میگوید:

خوش بود گرمحک تجربه آید بمیان... تاسیه رو شود هر که دراوغش باشد

حالات و حوادث زمانه از روی بسامردم نقابها را برداشت و چهره ها، خصلت و خاصیت ارتجاعی این نوع اشخاص ابن الوقت را با فغانها و جهانیان نشان داد. در تمام این همه کشمکشها و داد و گرفتارها جناب حامد صاحب در قطاران عده ذوات نادر شامل است که استقلالیت شخصی و موقف ملی خود را موفقانه حفظ نموده و تقوای سیاسی خود را به موطنان افغان ثابت نموده است. حامد صاحب شاید گانه شخصیت سیاسی باشد که به سراب سیاسی روم بازی نخورد و عطش سیاسی خود را درین سراب نشکستاند. حامد صاحب از دانش عالی سیاسی و تفکر ملی برخوردار میباشد. دانش عالی سیاسی او برایش گفت که از میثا و زین و حواریون زعامت خنثی روم خود را دورنگه دارد. حامد صاحب میدانست که "از پشم روم شال ساخته نمیشود."

باساس معلومات من، هنگامیکه (بابای کرزی) محمد ظاهر شاه تصمیم برفتن بکشور خود گرفت، از جناب حامد صاحب تقاضا نمود که در رکاب اعلحضرت قرار گرفته و همراه او بکشور برود. جناب حامد صاحب بحواب (کرزی بابا) محمد ظاهر شاه گفت که من از اصول خود تیر شده نمیتوانم و روزه سیاسی خود را به شراب نمی شکنانم. حوادث زمانه یکبار دیگر موقفهای انفرادی ضعیف و تلاشهای تجارتنی سرداران خاندان شاهی از قبیل (بابای کرزی) محمد ظاهر شاه، جنرال عبدالولی، سردار سلطان محمود غازی، پسران پادشاه و نواسه های او مثلاً مصطفی ظاهر را به موطنان افغان و مردم جهان نشان داد. باساس نشرات جراید آزاد کابل، تاکنون معادل چهل میلیون دلار زمین و قصرها از طرف اعضای خاندان شاهی فروخته شده و پول نقد آن بآنکهای خارجی انتقال یافته است.

خدمتگاری صادق امریکا (کرزی) نیز از دکتر حامد صاحب دعوت نمود بکابل بیاید و بقانون اساسی ساخت امریکا مشروعیت ببخشد. اما حامد صاحب با دریافت این دعوت بخندید و نه تهاریاست کمیسیون تسوید قانون اساسی کرزی را نپذیرفت، بلکه تا امروز با فغانستان تحت اشغال نرفته است. طوفانهای حوادث و واقعات رخ داد، این طوفانها بسیار شخصیتها و گروه ها و جنبش ها را مانند خس و خاشاک بلعید و هضم کرد، اما جناب حامد صاحب در مسیر این طوفانها به برکت تفکر ملی، شخصیت ملی و استقلالیت سیاسی خود مانند درخت کهن ریشه بجای خود مستحکم باقی ماند که این بیت لسان الغیب حضرت رحمن بابا در مورد موصوف ثبوت واضح ادعای مامیباشد:

لکه و نه مستقیم پخپل مکان یم... که خزان را باندی راشی که بهار

اکنون مقدرات کشور ما بدست ایالات متحده امریکا میباشد و امروز افغانستان مانند دوره اشغال سپاه سرخ شوروی محکوم قرار گرفته است. کشور و ملت ما در حال حاضر از زعامت و قیادت ملی کاملاً محروم بوده و بالهای شخصیتهای ملی ما بریسمان غیر مرئی و سحر آمیز استعمار بسته شده است. مع هذا ما جناب حامد صاحب را یک شخصیت غنیمت ملی میشماریم و برای صحتیابی و دوام عمرشان دعا میکنیم. ختم - محمد داود مومند

مترجم از پشتو بزبان دری: سید خلیل الله هاشمیان

گریز از جمهوریت

متاع معنی بیگانه از دون فطرتان جوی --- زموران شوخی طبع سلیمانی نمی آید
گریز از طرز جمهوری، غلام پخته کاری شو --- که از مغز دو صد خر، فکر انسانی نمی آید (علامه اقبال)

دجمپورله هنگامی لری تشته --- چاری نشی سمولای غلامان
که دز روخ و شور سره یوهای کړی --- حاصل نشی تری یو فکر دانسان (محمد داود مومند)

افغانستان: استدلال اقتصادی ناقص و غلط

نویسنده: بروس ریچاردسن - ژورنالیست معروف امریکائی
افغانستان شناس و صاحب آثار زیاد پیرامون افغانستان

مترجم: دکتور سیدخلیل الله هاشمیان

*** ما اول بخاطر دین جنگ کردیم، بعد بخاطر کمونیزم جنگیدیم، و اکنون بخاطر مواد مخدر و تروریزم می جنگیم. بهانه های مابرای تسلط بالای جهان همیشه تغییر نمیکنند... *** (سرج تانکیان)

ماسکو عادت کرده تا از وقت و زمان استفاده کند. ماسکو باین صرافت رسیده که دوستان دوران اتحاد شوروی اش در "جبهه متحد" کمونستی تحت بررسی و بازخواست قرار گرفته، ایدئالوجی کمونستی با فلاس مبتلا و پوچ شده، لہذا فدراسیون روسیه اکنون در مورد افغانستان ستراتیجی تخریبی را اختیار نموده است. بهانه ساختگی (قرض) و ماهیت این پالیسی جدید روسی بمکلفیت های نام نهاد مالی افغانستان در دوران اشغال اتحاد شوروی متمرکز میباشد که اکنون روسیه فدرالی آنرا تقاضا دارد. این قرضه با اساس تقاضای ماسکو بالغ بر ده بلیون دالر میباشد، که ۷۰ فیصد این مبلغ را مصارف نظامی اتحاد شوروی در دوران اشغال (۱۹۷۹-۱۹۸۹) تشکیل میدهد. در واقعیت، سیستم محاسبوی حق بجانب ماسکو قیمت آن اسلحه جاتی را از افغانستان تقاضا دارد که برای تخریب و نابودی مردم و ملت افغان استعمال کرده، چنین تقاضا بذات خود مضحک و خنده آور است. علت انتشار مضاعف و پروپاگند این موضوع از جانب روسها و اضافی میدهد میشود: قرارداد هائیکه بین رژیم های کمونستی افغان و اتحاد شوروی تسوید و توسط قدرت نظامی شوروی تحمیل شده از نگاه قوانین بین المللی، این طرز العمل غیر قانونی (بلکه چنایات جنگی) بشمار میرود. رسیدگی به ادعای باز پرداخت ماسکو، بعلت بی سابقه بودن آن، در هیچیک محکمه (بیطرف) پذیرفته نخواهد شد. ماسکو میداند قرارداد هائیکه توسط مزدوران آن امضاء شده پشتوانه و اسعار نداشته است. علاوه بر آن، این نوع قراردادها غیر قانونی بوده و تحقق آنها تنها از طریق عملیات ناموجه نظامی میسر میباشد. و عملیات نظامی وسیه با افغانستان بخاطر تحصیل قروض در حال حاضر که قوای امریکادر آنجا حضور دارد، ناممکن بنظر میرسد.

لہذا سوال پیدامیشود که روسیه بفکر چه اقدامی میباشد؟ هنگامیکه رئیس جمهور سابق افغانستان برهان الدین ربانی بماسکو پناه برد تا حق مسلم تقاضای غرامات جنگ افغانستان را با حمایت روسیه از رژیم ربانی و بعضی کمکهای دیگر معاوضه نماید، موضوع تقاضای غرامات جنگ وجه بین المللی بخود اختیار نمود. البته ماسکو حاضر بقبول و پرداخت غرامات نشد، ودلیل آورد که این موضوع در مسئولیت فدراسیون جدید روسیه منحیث جانشین دولت سابق شامل نمیشد، ولی از جانب دیگر قرضه اتحاد شوروی نیز بذات خود با فلاس مواجه و برباله دان تاریخ سپرده شد. از آنجائیکه فروش رایگان و تاریخی مردم افغانستان توسط ربانی یک نوشته روی یخ و غیر قابل تحقق تلقی گردید، ستراتیجی ماسکو نیز بعرض ارجاع موضوع بقضاوت بین المللی، به انکار از مسئولیت انجامید. ماسکو بمنظور امتناع از بحث و مذاکره و خنثی ساختن انتقادات، چالاکي بخرچ داد تا مسئولیت قرضه را دوباره بدوش افغانستان اندازد.

انورالحق احدی وزیر مالیه افغانستان در "کلوب پاریس" در سال ۲۰۰۵ با الکسی کودرین وزیر مالیه روسیه ملاقات نمود. اما در پایان مذاکرات نتیجه آن شد که افغانستان هیچنوع اعترافی از جانب روسیه بارتباط غرامات جنگ بدست نیاورد، بالمقابل روسیه توافقی بارتباط پرداخت قروض نام نهاد شوروی با قسط مختلف بدست آورد. در تحت شرایط سادی و نورمال اینچنین توافقی غیر معمول تلقی نمیگردید، ولی بضمانت تاریخ مناسبات بین روسیه و افغانستان هیچگاه وضع عادی و نورمال نداشته است.

اکنون عالم شک و بدگمانی بالای مذاکرات فوق الذکر و تماسهای دیگری که همه بقسم سری و مخفی صورت گرفته، بوجود آمده است، و چنانچه (لارڈ اکتون) قرنهای پیش گفته بود *** هر چیز در پرده اسرار در نهایت فاسد میشود.***

دکتر احدی وزیر مالیه افغانستان در حال مذاکرات سری با روسها در ماسکو، اروپا و امریکا دیده شده است. احدی مذاکرات پنهانی با بعضی از اعضای جبهه نام نهاد متحد ملی (بشمول قزلباش) است. گروه حمایت روسیه در افغانستان

دکتر احدی

اصلاح سالارنبیل لیونی سردار را "محمد داود شهید، قهرمان راه آزادی افغانستان" خواند!

در پروگرام "از گپ گپ میخیزد" روز دوشنبه ۱۹ نوامبر ۲۰۰۷، اصلاح سالار نبیل مسکینیار ضمن یک تقریر احساساتی پیرامون خلاها و نواقص حکومت کرزی، سه بار با طمطراق زیاد لیونی سردار را بنام "قهرمان راه آزادی افغانستان، محمد داود شهید" یاد کرد و با این گفتار خود چشمن و انمود ساخت که گویا از پیروان لیونی سردار بوده و می خواهد یک حکومت دیکتاتوری سرداری، مانند جمهوریت سلطنتی لیونی سردار داود خان در افغانستان روی کار بیاید. او مانند همیشه کرزی و روش حکومتداری او را کوبید و گفت: "کرزی باید قدرت را بشخصیتهای ملی بدهد و خودش از افغانستان برون برود. اگر چه او از خود در جملهء شخصیتهای ملی نام نگرفت، اما از آنجائیکه تاسیس حزب (حرکت ملی اصلاح) برای تعویض حکومت کرزی روی کار آمده، هر کس که بیانات او را شنیده، مقصد او را درک کرده که گویا کرزی باید بصورت فوری حکومت خود را بدست اصلاح سالارنبیل مسکینیار تسلیم بدهد.

یک خانم از نبیل پرسید: "آقای مسکینیار، شما همیشه کرزی را تحقیر و انتقاد می کنید و می گوئید او باید استعفی بدهد. اگر شما می خواهید بعوض کرزی مقرر شوید، بفرمائید سویه تحصیل شما چیست و چقدر تجربه و معلومات دارید؟" خانم مذکور که هنوز میخواست صحبت و سوال کند، لین اوطیق معمول قطع شد، و بجواب او اصلاح سالارنبیل چنین گفت: "... من یک آدم باسواد نیستم، یک آدم مکتب خوانده نیستم، اما من یک احساس بدستیار شدیدی، بسیار بالا ترو بلند تراز داکترها و PH.D. ها دارم و حاضر نیستم این احساس خود را به ده میلیون دلار بفروشم ..."

پالیسی جدید امریکا: مسلح ساختن قبایل!!!

نیویارک تایمز ۲۰ نوامبر با استناد منابع موثق وزارت دفاع امریکا پلان سری امریکا را افشاء کرد که گویا حکومت بوش می خواهد قبایل پشتون را بمقابل القاعده مسلح سازد. تفصیلات و جزئیات این پلان هنوز معلوم نیست، ولی اینقدر در خبر گفته شده که قبایل پشتون ساکن در سرحد شمال غربی (پشتونستان) و بلوچستان شامل این پلان است. بنظر ما، وضع حکومت بوش در حال حاضر بضرب المثل در می شباهت دارد که "شخص مغروق در دریا به رخس و خاشاک دست می اندازد." این پلان از خود امریکان نیست بلکه (ISI) پاکستان یکبار دیگر امریکارا حتمی ساخته باینوسیله می خواهد پشتون را توسط پشتون بقتل برساند، و البته هدف امریکا که دستگیر کردن بن لادن توسط این پلان میباشد، ابدابر آورده نخواهد شد، زیرا بن لادن قبلا بمحافظین خود هدایت داده که هرگاه در محاصره قرار بگیرد و امکانات فرار او میسر نباشد، باید توسط محافظینش کشته شود. لهذا ازنده دستگیر کردن بن لادن یک امر محال است! جنبهء دیگر این پلان نیز ناقص بنظر میرسد: فرض کنیم امریکا موفق شود جسد مردهء بن لادن را بدست آورد، آیا جنبش و حرکتی را که بن لادن و القاعده در اذهان مسلمانان جهان بضد امریکا تزیق نموده، از بین برده میتواند؟ سوال مهم همین است، زیرا القاعده موفق شده امریکارا بحیث دشمن اسلام بمسلمانان جهان معرفی کند. لهذا امریکا عوض آنکه شش سال را برای بدست آوردن بن لادن تلف کرد و در بین مسلمانان جهان بیشتر دشمن برای خود خلق نمود، بایست بدلجویی و قناعت مسلمانان میپرداخت، که نپرداخت. حالانیز دیر نشده، امریکا باید سیاستی را در پیش بگیرد که ذهنیت "اسلام دشمنی" امریکا در بین مسلمانان جهان تغییر نماید. در غیر آن صدها بن لادن و ملا عمردیگر از بین توده های مسلمان جهان بضد امریکا قد علم خواهند کرد!!!

در باب مسلح ساختن قبایل پشتون در امتداد سرحدات پاکستان و اینکه این قبایل بعد از مسلح شدن چقدر و تا کدام وقت به امریکا و اهداف امریکا وفادار خواهند ماند، نیز سوالاتی موجود است. یکی از این سوالات اینست که (ISI) یکعده پشتونهای پول پرست و طرفدار حاکمیت پاکستان را پیدا کرده آنها را مسلح می سازد تا توسط آنها نهضت "پستونخواه"، یعنی تحریک پشتونستان، را خنثی ساخته و ابدیت قرارداد منحوس دیورند را تثبیت نماید. امریکا و انگلیس که قبلا بدولت پاکستان وعدهء برسمیت شناخته شدن قرارداد دیورند را توسط حکومت کرزی داده اند، از پلان (ISI) مبنی بر مسلح ساختن قبایل طرفدار پاکستان، حمایت و تصور می کنند از طریق این پلان قرارداد دیورند توسط خود پشتونها برسمیت شناخته خواهد شد که در آن صورت احتیاجی برای برسمیت شناختن آن توسط حکومت کابل احساس نخواهد شد.

جنبهء دیگر این سیاست که (ISI) برای تحقق امریکا خنثی ساختن بن لادن را عنوان کرده، اما هدف پاکستان اینست که توسط مسلح ساختن قبایل طرفدار پاکستان پشتونهای داخل افغانستان را که در حال حاضر با حکومت کابل در جنگ بوده و از حکومت کابل متنفر میباشند، برای الحاق پاکستان برانگیزد!!! عکس العملها از اشخاص داخل افغانستان و از قبایل آزاد در برابر این پلان تاکنون مثبت نبوده، ولی از جانب حکومت کرزی که در برابر پلان و تصمیم حکومت امریکا اظهار مخالفت کرده نمیتواند، تاکنون چیزی شنیده نشده است.

و در نهایت، یک جنبهء دیگر این پلان، مانند کار دو لبه نتیجه خواهد داد که هرگاه پشتونها مسلح شوند، لب تیز و بران دیگر این کار پاکستان را تجزیه خواهد کرد، و ما بانتظار آن روز و روز شماری می کنیم. و من الله التوفیق

ترجمه فارسی جلد دوم تاریخ موهن لال کشمیری در ۴۵۰ صفحه

بقیمت ۳۰ دلار از دفتر مجله دستیاب شده میتواند.

تخم ایران در مرزعه افغانستان

پروسهء شخصیت سازی ایران در افغانستان پایهء اکمال رسیده است!

داکتر ثار احمد صمد از کانادا

افغانستان دارای سابقهء بسیار طولانی اهمیت جیوپولیتیک منطقهء آسیای مرکزی بوده و همین موقعیت مجازات و ضربه های کوبنده را بر بیکر این کشور وارد ساخته است. در قرن ۱۹ بر تانیای استعمار گرو روسیه تزاری این کشور را مورد قربانی هوسهای توسعه جویانه شان قرار داده بودند. ایران طفیلی نیز بنوبه خود قدرتهای استعماری رادنبال مینمود تا لقمه ای از این "شکار" را ببلعد. در اواسط قرن بیستم، به تعقیب جاگزینی ایالات متحده بعوض برتانیای، و مبدل شدن روسیه تزاری با اتحاد شوروی، جنگ سرد میان این دو بزرگ قدرت جهانی ایجاد گردید و اوج گرفت و سرانجام با متلاشی شدن اتحاد شوروی در ۱۹۹۰م جنگ سرد قسما پایان رسید.

افغانستان طی این پنجاه سال بمثابهء یک لابر اتوار استراتژیها و رقابتهای منطقوی و جهانی تثبیت شده است. این وضع بخصوص پس از حادثهء عظیم جهانی بحداد و حساس خود رسیده که نتایج آتی را در برداشت:

الف) فروپاشی و مرگ اتحاد شوروی کمونستی که در نتیجه آن "جنگ سرد" خاتمه یافت.
ب) رویکار آمدن پیروزمندانه ایالات متحدهء امریکا بمثابهء یک ابر قدرت جهان و ترمدهای یکجانبه آن در کشورهای بی ثبات.

ج) حملهء تروریستی ۱۱ سپتامبر بر نیویارک و واشنگتن در سال ۲۰۰۱
این سه رویداد و انکشافات بهم پیوسته، بخصوص در طی شش سال اخیر بر علیه افغانستان و بقای صلح در آن، دست بهم داده و افغانستان را به قربانگاه و میدان جنگ امریکا بر ضد رقبای منطقوی و جهانی آن مبدل ساخته است.

بهر صورت، افغانستان از دو قرن بدین سو در میان دو ابر قدرت (هند برتانوی و روسیه) و کشور متهم در ایران موقعیت داشته، تا اینکه اولی مبدل بدولت کمیشنکار و مکارپاکستان، و دومی مبدل به "ستان" های سه گانه میراث روسیه شوروی (تاجکستان، ازبکستان و ترکمنستان) و سرانجام سومی مبدل بیک دولت منافق و هژمونستی ایران در برابر افغانستان شده است.

دولت ایران در طی ۲۰۰ سال گذشته همواره منبع درد سر با افغانستان و در جستجوی نفوذ توسعه طلبانه و نفوذ سیاسی، فرهنگی، مذهبی، استراتژیکی، استخباراتی، تبلیقاتی و قبیلوی در این کشور بوده است. ایران در اواخر قرن ۱۹ در تلاش تصاحب ولایت هرات بود تا اینکه بالاخره ساحهء آباد و شاداب هشتادان، منطقهء وسیع ایوبی و همه کاریزهای آن، نمکسار، قسمتهای زیاد سیستان، هامون، هیرمند و سهمیه جبری آب رود هلمند را توسط برتانیا از خاک افغانستان بتصرف خود درآورد که تا هنوز در تسخیر آنهاست. از جملهء نفوذ سیاسی و فرهنگی ایران، سعی در تبدیل تقویم هجری قمری به شمسی، اهمیت دادن و رجحان روز "توروز" بالاتر از اعیاد اسلامی، وارد ساختن بیشتر اصطلاحات فارسی ایران در زبان دری افغانستان یعنی "مفرس ساختن دری"، تکثیر مجانی هزاران جلد کتاب، مجلات و سایر مواد مطبوع به ادارات و کتابخانه ها و موسسات تعلیمی و فرهنگی و دوایر افغانستان، تشویق زمامداران وقت در تاکید حفظ زبان دری من حیث یگانه زبان رسمی واداری در افغانستان، اعطای سکا لرشپهای تحصیلی با فغانها در پوهنتونهای ایران (که فارغان آن بطور روز افزون بمهره های افغانی فشار و نفوذ ایران در افغانستان تبدیل شده اند)، سعی در منزوی نگاه داشتن افغانستان در منطقه تا مداوم دستنگر این و آن باشد، و غیره و غیره.

ولی به تعقیب انقلاب اسلامی ایران و اشغال نظامی افغانستان توسط اتحاد شوروی، یک چانس خداداد بدولت ایران رخداد که تهران بعد از آن پیوسته بمنظور تحت تاثیر درآوردن هویت ملی افغانستان و در نهایت حتی انهدام آن پرداخته است. رژیم تهران بخصوص طی دههء جهاد تثبیت سیاسی و مذهبی در افغانستان داشتند، و در دورهء پنج سالهء طالبان تثبیت سیاسی - استراتژیکی (البته بالای حدود ده فیصد قلمرو خارج حاکمیت طالبان) و بالاخره پس از اشغال افغانستان توسط امریکا، تثبیت فرهنگی و استخباراتی - قبیلوی در افغانستان داشته اند. این طرق دسترسهای هژمونستی تهران در طی سی سال اخیر بعضا تشدید و بعضا کاهش یافته، گاهی تعجیل و گاهی بطی گردیده، ولی ابدافرو گذاشت و زایل نشده است. باید گفت که اهداف سیاسی ایران با در گرونیهای سیاسی افغانستان بطور موازی سیر تاکتیکی داشته است. به نحوی که اگر قبلا با اهل تشیع افغان سروکار داشته اند، بعدا بر محور زبان و حمایت از اقلیت های قومی متمایل بایران شکل گرفته است. اگر بطور تخلیص و فشرده عرض شود، رژیم تهران در افغانستان سرمایه گذاری عظیم استراتژیکی و فرهنگی نموده و نهالهای استخباراتی آن امروز درختهای "پرتومی" شده اند. رژیم تهران بغرض معافلت و نگهداشت برنامه های هستوی خود برای امریکا مشکلات خلق نموده و آنرا پیگیرانه در شرق و غرب کشور خود مصرف میدارند. رژیم تهران در جنگ عراق دست دراز داشته، حالانکه برای آینده در مرزعهء افغانستان کماکان تخم نفاق و بیگانه بروری و تجزیه طلبی را کشت نموده و سعی دارند تا سرانجام افغانستان را نیز دچار بیماری "عراقی" کنند. تهران مسلسل با استثمار فرهنگی در افغانستان با دستهای آزاد ادامه داده و موجودیت دولت جعلی و ساختهء اجانب در کابل دریچهء چنین امتیازات را بایران خوب باز نگه داشته است.

بتعقیب اشغال افغانستان و سردمداری امریکا، رقابتها و استراتژیهای برای مقاصد جیوپولیتیک امریکا و قدرتهای منطقوی

منجمله ایران کلاً در افغانستان متمرکز شده و این کشمکشهای حساسی است که افغانستان را قهرابماجرایی کشانیده که بدست دیگران آفریده شده اند. افغانستان امروزی مرکز ثقل ستراتیژیهای ضدونقیض کشورهای بزرگ و قدرت های منطقه شده که این تشبثات منافی منافع ملی کشور ما میباشند و مردم افغانستان بمتابه همیزم این تشبثات شدیداً مورد استثمار قرار گرفته اند.

ایالات متحدهء امریکا بمتابه قراول اشغال افغانستان دارای بیش از پانزده هزار نیروی جنگنده در کشور ما است و این حالت برای رژیم تهران قابل قبول نبوده و آنرا خلاف منافع خود میدانند، ولی علی الرغم آن، ثبات اساسی و استحکام دائمی را در افغانستان نیز خواهان نبوده و آنرا نیز منافی منافع ویژهء خود تلقی میکنند. مع هذا تهران مداخله های بظا هر سازنده و در باطن فریبنده میکند و سعی دارد تا اسباب تهیج و برآشفستگی و آشنگتن را نیز فراهم نساخته و با آهستگی و احتیاط هر چه بیشتر به بذرافشانی خود در مرزعهء بیصاحب افغانستان ادامه بدهد. یک مثال بسیار کوچک این اعمال نفوذ "مدرسه خاتم النبیین" در نزدیکی لیسه حبیبیه کابل است که ایران ب سرمایه چهارده میلیون دلار برای حزب حرکت اسلامی آصف محسنی احداث کرده و به آن ۳۶۰ هزار جلد کتاب عقیدوی را اهدا کرده است. این مدرسه پنج طبقه ای دارای ۶۰۰ اطاق درسی بوده و بیش از ۱۵۰۰ محصل در آن تحصیل خواهند کرد و کار ساختمانی این مرکز کلتوری ایران ۹۰ فیصد تکمیل شده است.

پروژهء شخصیت سازی که از نیم قرن بدینسو توسط ایران در افغانستان پایه گذاری شده بود، اکنون بپایهء اکمال رسیده است و مهره های گمنام و مجهول الهویهء مدافع منافع ایران در تار و پود نا تومی افغانستان خوب رخنه نموده اند. از چند ماه باینطرف مقامات ارشد و برخی افسران ارتش امریکا ادعا میکنند که تهران ب طالبان اسلحه و تجهیزات فراهم میکند، ولی رژیم تهران این ادعاها را شدیداً رد نموده و از هر گونه کمک نظامی ب طالبان انکار میورزند. نمایندهء طالبان در زمینه گفته است که "بلی، ما اسلحه و تجهیزات ایرانی را در جنگ بر علیه نیروهای اشغالگر استعمال میکنیم، ولی آنرا ایران نی، بلکه ائتلاف شمال در اختیار ما قرار داده که یک وقتی آنرا بر علیه ما استعمال مینمودند...". پس چنین پیدا است که این جنگ سالاران ائتلاف شمال هستند که اسلحه و مهمات کهنه ایرانی را ب طالبان میفروشند و ولینعمت خود را در زمینه در تنگنا قرار داده اند. این قضیه اکنون من حیث یک "حقیقت شیرین" بواشنگتن و یک "حقیقت تلخ" در تهران خوبتر مبرهن گشته است. ولی برخی ناظرین معتقد اند که ایران عجالتاً در عقب گروه مقاومت طالبان علیه امریکا سنگر گرفته است.

دست درازی تهران در افغانستان بصورت مزمن و در عراق بطور حاد در جریان است. رژیم تهران در افغانستان کماکان بمداخله های ستراتیژیکی، استخباراتی، فرهنگی، مذهبی و قبیلوی ادامه میدهد. مهمتر از همه تهران فعلاً در افغانستان براستخدام گماشته های استخباراتی خود بطور مسلسل افزوده و نفوذ فرهنگی خود را با شدت هر چه بیشتر رونق و پختگی میدهد تا در آینده بنفع شان تمام شود. ولی دولت ساخت خارجی در کابل نه قادر و نه مایل ب جلوگیری از فعالیت های مضر و مخرب ایران در کشور خود میباشد. رژیم تهران از نگاه ستراتیژیکی همین اکنون دارای منافع ضروری و عاجل در افغانستان است، از قبیل اینکه:

اول - خاتمه دادن هر چه سریعتر حضور نظامی امریکا در افغانستان؛

دوم - بهر طریق که ممکن باشد جلوگیری از حاکمیت دوبارهء طالبان در افغانستان؛

سوم - پشتیبانی از اقلیت ها، خصوصاً اهل تشیع و سایر عشایر غیر پشتون و بسیج آنها به نفع خود و بضد وحدت ملی در افغانستان.

ایران در سال ۲۰۰۶ تقریباً نیم میلیون ویزه صادر کرد تا افغانها (بیشتر اهل تشیع) بایران رفت و آمد داشته باشند. دولت ایران بتعقیب اشغال افغانستان توسط امریکا، طی این شش سال یک بلیون (یکهزار میلیون) دلار در افغانستان مصرف نموده است. تهران رهبران اهل تشیع افغانستان را تشویق میکند تا با حامد کرزی بخاطری همکاری داشته باشند که وی بنفع پشتونهای خود نبوده بلکه اقلیت پرور و زیان آور با کثرت است. گفته میشود که در این اواخر تشکل یک ائتلاف جدید افراد بنام (جبهه متحد ملی) بمتابهء ستون پنجم نیز به تشویق تهران صورت گرفته، چون کلیهء مشتریان و موکلین سابقهء ایران درین جبهه تجمع نموده که برای آیندهء بذرا ایران در کشتزار افغانستان مفید و ضروری محسوب میشوند.

تهران برای انحراف عامه و بخاطر جلوگیری از غیض و غضب و آشنگتن، در صحنهء سیاسی افغانستان نیز از دورویی، فریبکاری، بزدلی و تملق و در مجموع از منافقت محض کار میگیرد. فلیپ جوالدی یک افسر سابق (CIA) بتاريخ ۲۴ جولای طی یک مصاحبه گفت که محافظه کاران جدید در واشنگتن میکوشند تا از طریق یافتن بهانه های گوناگون دستگاه اتومی ایران را فلج یا منهدم سازند. وی افزود که ایالات متحده در سال ۲۰۰۳ این تقاضای ایران را که از طریق سفارت سویس ارائه و پیشنهاد شده بود که اگر ایالات متحده پشتیبانی خود را از سازمان مجاهدین خلق (ایران) متوقف سازد، در عوض ایران نیز شش نفر محبوسین القاعده بشمول فرزند اسامه بن لادن را ب امریکا تحویل خواهد داد، رد نمود. مجاهدین خلق در عرصهء زمامداری صدام حسین مقیم عراق بر علیه ایران فعالیت مسلحانه داشتند و امروز این سازمان بکمک امریکا از سابق بیشتر فعال شده است.

دلیل دیگر مداخلهء جدی و سهم ایران در افغانستان حمایت و نگهداشت امریکا از سازمان آزادیخواه اهل تسنن ایران بنام (جندالله) است که رهبران عبدالمالک ریگی یکتن از بلوچهای نامدار بوده و در کشور افغانستان اقامت دارد. امریکا باین گروه که در شرق ایران عملیات میکنند کمک نظامی میدهد. مبارزین جندالله چندین اختطاف و قتل در ایران نموده و رژیم

تهران رابستوه آورده است. امریکاهنرئوع معامله دربارۀ جندالله رانیزبتهران ردنموده وازانعطاف درزمینه خودداری میورؤد.

مقابلۀ لفظی یاجنگ الفاظبین رسوی جمهورامریکاواپران برعلیه یکدیگرظاهرادارتباط باوضاع وخیم عراق ولی درپس پرده بخاطرپیاده ساختن پلانهای منافی منافع کشورهای منطقه ازجمله افغانستان، درین اواخرابوج خودرسیده است. آقای بوش دربرابر "فعالیتها قاتلانۀ رژیم تهران درعراق" هوشدارداده، درحالیکه آقای احمدی نژاد "قوای اشغالگر درعراق رامحکوم بشکست دانسته ومنمایل بهپرساختن خالیگاه ستراتیژیکی درآنجاشد." "دائرهمین هوشداروجورج بوش بودکه فردای آن (۲۹ آگست) مقتداالصردرهبرملیشاهای مهدی، موکل اصلی ایران درعراق، بطورغیرمترقبه اعلام نمودکه هرگونه فعالیتهای رزمی ملیشاهای مهدی برای مدت ششماه معطل وموقوف خواهدناتاند. بلی، اینسکت یک حرکت دیگرناکتیکی ودورورنی رژیم تهران که یک گام بعقب رفت. ازجانب دیگر، حامدکرزی رئیس رژیم کابل ضمن ملاقات ازامریکادراوایل ماه آگست کوشیدتابرای خودیک موقف استقلال سیاس بدهد وراجع بنقش ایران درمعضله افغانستان ومنطقه اذعان داشت که "ایران یک همکارمثبت وکمک دهندهویک راه حل است." ولی فردای آن بوش درکمپ دیوید طی دیداری بارکزی اظهارات "استقلال طلبانه" کرزی راجداردنموده تلویحافهمانندکه "پای خودرافراترازحدصلاحیت خود" درازنکند.

بهرصورت، رژیم ایران آگاهانه یاناخودآگاه دراثرسیاست نادرست امریکامبدل بیک قدرت منطقوی شده است. واشنگتن دراثرمشی خارجی غیردقیق خودعجلانوه وعاقبت نیاندیشانه ایران رابلای جان خود وکشورهای منطقه ساخته است. چنانچه درغرب آن تیغ صدام حسین ودرشرق آن شمشیرطالبان رازرخ ایران بدورافگشندکه درهرردوصورت فعلاخودرادرگیرمخمسه واسیردام نموده، ولی رژیم ایران رابرعلیه خودوسایرین بحیثیک تهدیددراورده است که دیگربمشکل مهارخواهدشد. درغیراین، اگر واشنگتن برپالیسی خارجی خوددرمنطقه مجدداغورعمیق ودقیق نکند؛ اگرسیاست نادرست خودرادوباره ازحالت "نظامی" بحالت "سیاسی" درنیورده؛ اگرعملیات نظامی وستراتژیکی قهرالودخودرادرهردوکشوراشغالی (عراق وافغانستان) اصلاح وترمیم ننماید؛ اگرآزاتکاء خودبرمجرمین، جنگ سالاران، فاسدین، وبیگانه پروران درافغانستان تغییرجهت ندهد؛ اگرپیاهمسایه های افغانستان منجمله ایران ازسیاست ویرخودمعقول، مدبرانه ومسئولانه کارنگیرد؛ اگر درافغانستان "مقاومت" راعملابه "مخالفت" کاهش ندهد؛ اگر بامقاومت مسلح افغانهانمحتیث یک حقیقت تلخ ازدرمدانکره، مفاهمه وموافقه پیش نیاید؛ شاید درخندیکه خودکنده است بیشتروعمیقترفرو رود والبنه ایران نیز درعین زمان دارای قدرت اتومی خواهدشد. درمجموع، مذاکره بخاطرصلح بامقاومت مسلح افغان واقع بینانه ترین، عادلانه ترین وکم خرج ترین راه خروج از بن بست فعلی میباشد که ایران ایدانزانمیخواهد. تجارب تلخ وروندانکشافات اجتماعی ثابت ساخته که یگانه راه اساسی حل معضله افغانستان همانانگفتگوی صادقانه، واقعبینانه وسازنده بامقاومت مسلح افغان ازجانب امریکا است وپس! واین یگانه ابتکاری است که نجات افغانستان، رهایی امریکاوتجریدیرژیم ایران وهواخوانان آن رابدنبال خواهدداشت! والسلام، نثاراحمدصمد:

nsamad57@hotmail.com

جنگ موسی قلعه :

قرینه ترس از صلح 4

دوکتور روستار تره کی

پلان جنگی ضد تروریسم امریکا در افغانستان جزئی از یک ستراتیژی عمومی جنگی است که از سومالی آغاز و با گذشتن از فلسطین ، لبنان ، عراق و پاکستان به افغانستان ختم میشود .

افزایش عملیات ترورستی بدنبال آغاز جنگ ضد تروریسم در سطح جهان قرینه شکست این پلان به حساب میآید . علی الرغم این شکست ، جنگ با تروریسم در عالمی از تردد و سردرگمی ادامه دارد .

مقابله نظامی با آنچه تروریسم خوانده شد ، در مقیاس جهانی کار مشکل چه که ناممکن بود چه جبهه دشمن معلوم نبود . ستراتیژیست های کاخ سفید تیوری جنگ و قیامی را مطرح نمودند و برای سهولت کار چند مرکز (سودان ، فلسطین ، عراق ، افغانستان) مقابله با تروریسم را ایجاد کردند . مبارزه با تروریسم در مواردی با مداخله مستقیم نظامی متحدین غربی توأم شد (عراق و افغانستان) در صورتیکه در حالات دیگر (فلسطین و لبنان) از متحدین منطقوی (اسرائیل) استفاده بعمل آمد .

برای تحریک اعصاب و نهایتاً کشاندن رزمندگان اسلام سیاسی به مراکز تعیین شده « جنگ ضد تروریسم » ماشین عظیم تبلیغاتی دنیای غرب به حرکت افتاد : کاریکاتور حضرت محمد ترسیم شد، در موارد مختلفی به قرآن توهین صورت گرفت ، به اجساد شهدا آتش زده شد و غیره . اینهمه به مقصد سوق جهادپرست ها به جبهات داغ قبلاً تثبیت شده جنگ و حذف فزینی شان .

آنچه مربوط افغانستان میشود ، ائتلاف ضد تروریسم علاوه از شیوه های ذکر شده از تکتیک تبلیغ در اطراف آمادگی برای آغاز مذاکره با مقاومت مسلح بهره برداری سرشار کرد :

زمینه سازی به قصد بدست گرفتن اداره برخی ولسوالی ها از جانب مخالفین مسلح به هدف ایجاد امید به آنها برای مذاکره از موضع قوت و در عین حال جلب و جذب رهبران مخالفین و متحدین خارجی شان درین ولسوالی ها ، یکی از شیوه های بدام کشیدن مخالفین مسلح به حساب آمد . به این حساب مخالفین ساده دل به امید کاذب آغاز مذاکرات در ولسوالی ها تجمع کردند و هدف خوبی برای قلع و قمع از طرف قوت های ائتلاف قرار گرفتند .

نگویم زجنگ بد اندیش ترس ز آوازه صلح او بیش ترس

بسا کس به روز آیت صلح خواند چو شب شد سپاه بر سر خفته راند « سعدی »

حمله ائتلاف نظامی داخلی و خارجی به موسسه قلعه که طی آن صد ها تن ملکی کشته شد نشان داد که قوت های خارجی طی سالیان اخیر از بخش شایعه مذاکره با مخالفین مسلح برای تمرکز و تجمع آنها در محلات معینی و سپس درهم کوبیدن شان از طریق بمباردمان هوایی استفاده نموده است .

عملیات نظامی در موسسه قلعه علی الرغم مظاهر موفقیت آمیز ، قرینه بلاتکلیفی و سرگیچی ائتلاف نظامی بین المللی است که در جریان آن فقط کشتن به خاطر « هیچ » مورد نظر است . چه :

... طی عملیات صد ها تن از مردمان ملکی کشته ، معیوب و یا بیجا شده اند . بر خلاف گمان قبلی هیچیک تبعه خارجی در میان شهدا وجود نداشت . ادعای قوای حکومتی در موجودیت اتباع خارجی در میان کشته شدگان تا وقتی زیر سوال است که « فاتحین موسسه قلعه » مرده ها را سر حرف زدن به قصد بیان هویت خود نیاورده اند .

... مخالفین مسلح با پوتانسیل دست نخورده جنگی به مناطق هم جوار عقب نشسته اند . یقیناً آنها از نیروی خود به قصد تصرف مناطق دیگر استفاده خواهند کرد و برای اظهار وجود به حملات انتحاری در شهر ها خواهند افزود .

... هیچ تضمینی برای حفظ منطقه بدست آمده از طرف قوای خارجی و داخلی وجود ندارد .

... مخالفین مسلح بکمک پاکستان در سوات ظاهراً حذف شده اند ، اما خطوط اصلی تدارکاتی آنها در بلوچستان (کوئته) دست نخورده باقی مانده است .

واقعیت آنست که عملیات نظامی بکمک خارجی وقتی با تلفات ملکی توأم باشد ، روی هر مقصدی که سازماندهی شود (توسعه حاکمیت دولت ، مبارزه با تروریسم ...) نمیتواند قابل توجیه باشد . آنهم در شرایطی که سوال مشروعیت حضور قوای خارجی جواب قناعت بخش دریافت نکرده است .

بهبتر بود تا عملیه سیاسی یعنی مذاکره با مخالفین مقدم بر عملیات نظامی قرار میگرفت و از عملیات نظامی از روی اجبار در صورت ناکامی مذاکرات سیاسی و داشتن اطمینان به حضور ملیشپای خارجی در میان صفوف مقاومت آنهم توسط اردوی داخلی استفاده بعمل می آمد .

بسیار احتمال داشت که طی یک مذاکره جدی و صادقانه و توافق روی استقرار یک حکومت ملی، مسلکی و غیر وابسته به گروه های جنگی و در عین حال وعده خروج قوای خارجی (بعد از تدارک زمینه خود کفانی امنیتی)، ملیشیای مقاومت خود طرد جهادست های خارجی را از صفوف خود بعهده میگرفت.

جنگ موسی قلعه نشان داد که هسته جنگی ائتلاف جهانی ضد تروریزم علی الرغم انزوای روز افزون در میان متحدین، در تعیین ارجحیت بین دو الترنیف صلح و جنگ بیشتر روی ستراتژی جنگی تأکید میکند.

لنگر اندازی «چوت انداز» روی ستراتژی جنگی مانند گذشته در آینده نیز:

- جنگ را طولانی و فرساینده خواهد ساخت.
- تلفات انسانی ناشی از جنگ را بالا خواهد برد.
- روحیه دشمنی با مسیحیت و یهودیت را در میان توده های مسلمان، بیش از پیش تقویت خواهد کرد و نهایتاً دیالوک تمدن ها را به بن بست خواهد کشاند.
- به جذبات نوپای دیموکراسی، حقوق بشر و حقوق زن بخصوص در کشور های اسلامی معروض به جنگ صدمه خواهد زد.
- تروریزم را به افزار انتقام جویی از غرب مسیحی و اسرائیل یهودی و حکومت های وابسته به غرب در کشور های اسلامی تبدیل خواهد کرد و گره معضله فلسطین را پیچیده تر خواهد ساخت.
- فاصله میان روشنفکر مکتب خوانده و روحانی مدرسه دیده را بیشتر خواهد ساخت.
- موجب ایجاد حکومت های دیکتاتور در کشور های اسلامی خواهد گردید که برای سرکوبی توده های ناراض از حکومت های سربرآورده از جامعه روشنفکر متحد با غرب، همیشه انگشت روی ماشه تفنگ خواهد داشت.
- جنگ موسی قلعه مظهر ترس از صلح است. صلحی که با منافع جنگ سالاران افغانی متحد با هسته جنگی ائتلاف نظامی بین المللی در تقابل قرار میگیرد.
- جنگ موسی قلعه قرینه ترس از صلح است. صلحی که دران حرف آخر را مردم میگویند و این حرف ممکن با آنچه به زور بمباردمان ها بر خلق اله تحمیل میشود، مغایرت داشته باشد. «پایان»

دوکتور روستار تره کی فرانسه 15 دسامبر 2007

مؤلف "گدیران باز" وجدان خود را بخاطر شهرت و پول فروخته!

پروفیسر دکتور یار محمد ازویرجینیا

دانشمند محترم و گرامی جناب داکتر صاحب سید خلیل هاشمیان

امید است با جمله فامیل صحت داشته باشید، برای ما افغانها جای افتخار است که در جامعه خود اشخاصی مثل شما داریم. هر زمانیکه دشمنان وطن خواسته اند با فتخارات و ارزشهای والای ملت فقیر ما تجاؤز نمایند، شما سینه خود را سپر ساخته و ازین ارزشها دفاع نموده اید. همه معلوم است که فعلا وطن ما بیک بحران شدید داخلی و خارجی دست و گریبان است. هزاران طفل افغان از گرسنگی و مرض می میرند و هزاران زن افغان بیوه و بی خانمان شده و در کوچه ها بگدائی مصروف اند و یاد رملک های بیگانه از روی مجبوری حتی بکارهای ناشایسته می پردازند. پیر مردان و پیر زنان ما جز اینکه دست بدعا درگاه خالق لایزال بلند کنند، چاره دیگری ندارند. علاوه بر این مردمان بیگانه در اثر شکنجه و بمباردمان اجنبی و متجاؤزین تلف میشوند، اما یک تعداد ظالمان و نوکران خارجی باین هم اکتفا نکرده در بین مردم بانواع مختلف تفرقه می اندازند و بانوشته ها و کتابها و فلمهای فضول از قبیل (گدی پران باز) و غیره خدمتگذاری خود را بشکل نوی از سر میگیرند. بنده هم فلم ناسزا و دروغین (گدی پران باز) را با خانم خود دیدیم. نزدیک بود که در تالار سینما به آواز بلند بگوئیم که فلم گدی پران باز همه اش دروغ، پراز تبعیض و تفرقه اندازی میباشد و بدبختانه مؤلف این کتاب وجدان خود را بخاطر شهرت و پول فروخته است.

محترم داکتر صاحب هاشمیان، من نوشته شما را که قیلا در باره این فلم توهین آمیز نوشته بودید بدوستان و هم مسلکان خود تکثیر کردم، همه با شما موافق بوده و از جرات اخلاقی شما تمجید میکنند و برای شما صحت کامل و موفقیت بیشتر خواهند داد. با احترام داکتر یار محمد - ۷ جنوری ۲۰۰۸

کتاب جالب و خواندنی "از جنبش مشروطه تا دولت مشروطه در افغانستان"

تالیف داکتر حشمت بقیمت ۳۰ دالر از دفتر مجله دستیاب شده میتواند.

موسی قلعه - بقلم فضل غنی مجددی 45

شماره مسلسل ۱۰۹

دفاع ساکنان موسی قلعه انسان را بیاد دفاع مسلمانان از بیت المقدس در ایام جنگهای صلیبی می اندازد. بلی موسی قلعه سقوط نمود قسمیکه بیت المقدس سقوط نموده بود و همان اسباب که سقوط بیت المقدس را آماده ساخت سبب سقوط موسی قلعه را نیز آماده نمود که در این مضمون اسباب سقوط هر دو شهر اسلام را بررسی نموده نقاط مشترک بین هر دو را بیان خواهیم نمود.

علمای تاریخ اسلامی در عصر وسیط و معاصر متفق اند که نقطه ضعف در بدن اسلام حکومت اسلامی میباشد و صلیبی ها و محلدین شرقی یعنی کمونستها از همین نقطه یعنی ضعف حکومت اسلامی داخل خاک اسلام شدند و با استفاده از حکومت ضعیف و غلام صفت مسلمانان را نابود و فساد را انتشار دادند.

برای توضیح بیشتر این مطلب بیاید با هم آنچه مؤرخین مسلمان تحلیل نموده اند نظری سریع اندازیم. اسناد أحمد الشقیری که جنگهای صلیبی را تحقیق و بررسی نموده سقوط شهر انطاکیه را (حالیاً باسم الاسکندرونه بوده و فرانسوی ها این شهر را به زعیم ملحد اتاتورک اهداء نمودند) این طور بیان میکند:

انطاکیه چندین ماه محاصره بود و نبرد در داخل و خارج آن ادامه داشت و مردم شهر دفاع مجید نمودند. در حالیکه جنگ در داخل شهر انطاکیه و خارج آن جریان داشت دو امیر مسلمان بنامهای (رضوان) امیر حلب و (دقاق) امیر دمشق که در سرحد انطاکیه بودند با هم داخل جنگ بودند و هر کدام بی صبرانه سقوط انطاکیه را بدست صلیبی ها انتظار داشت و تصور میکرد که صلیبی ها نظر به همکاری شان با ایشان انطاکیه را بین رضوان و دقاق تقسیم میکنند.

مؤرخ بزرگ اسلام ابن القلانسی می نویسد: «صلیبی ها به امیر دمشق نامه فرستادند و در آن امیر دقاق را اطمینان دادند که صلیبی ها فقط آن شهرهایی را میگیرند که تابع دولت روم در سابق بود و فکر هجوم به دمشق را ندارند. از شهر انطاکیه فقط آن گروه از مسلمانان دفاع نمودند که شهادت می خواستند.»

مؤرخ جنگهای صلیبی (رانسیمان) می نویسد که صلیبی ها بعد از داخل شدن به شهر انطاکیه ده هزار مسلمان را بقتل رسانیدند.

بعد از سقوط انطاکیه صلیبی ها بطرف بیت المقدس حرکت نمودند. استاد الشقیری می نویسد: «شام بطور عمومی آماده سقوط بود زیرا امرای شام مثل امیر انطاکیه (سیان) و امیر حلب (رضوان) و امیر دمشق (دقاق) و امیر حمص (شمس الدوله جناح بن ملاعب) و امیر الموصل (کربوغا) و امیر حماه (سلمان) همه داخل جنگ و خلافت با یکدیگر خود بودند و از سقوط یکدیگر خوشحال می شدند.»

دو خلافت بزرگ اسلامی در آن زمان یعنی خلافت فاطمی در مصر و خلافت عباسی در بغداد به دعوت مردم به ارسال کمک گوش ندادند زیرا حفظ سلطنت و جاه و جلال مانع فرستادن کمک به مسلمانان میشد و زیاده تر از این هر دو خلافت سرّاً با صلیبی ها به تماس بودند تا منفعت بیشتر نسبت به دیگری داشته باشند و نتوانستند مسائل مذهبی بین خود را فراموش کنند و فاطمی ها از قتل سنی ها توسط صلیبی ها خوشحال بودند.

بیت المقدس محاصره شد و بالاخره سقوط نمود. ابن العبری الماطی می نویسد: (یک هفته صلیبی ها مردم شهر بیت المقدس را می کشتند و در یک هفته زیاده تر از هفتاد هزار مسلمان کشته شد).

مؤرخ (ریمون دیگل) که با صلیبی ها در حرکت بود می نویسد که وقتی داخل حرم شریف قدس شد خون تا زانوهایش می رسید.

علامه محمد الغزالی علماء و فقهاء را در سقوط امارات اسلامی و بیت المقدس نقد شدید میکند و سؤالات ذیل را در مورد مطرح میکند:

- موقف فقهاء نسبت به زعمای که شکست را به امت اسلام آوردند چه بود؟
- آیا ایشانرا ترک نمودند تا در آخرت مورد عقاب خداوند قرار گیرند؟
- چرا فقهاء مانع رسیدن حکام فاسد به کرسی حکم نشدند؟
- زمامدارانی که با صلیبی ها همکاری نمودند و مرتد شدند، فقهاء و علماء چگونه در مقابل ارتداد و خیانت شان معامله نمودند؟

اسلام، مسلمانان را به جسد واحد تعریف میکند، چرا علماء و فقهاء تقویت جسد واحد را نکردند؟

آیا فقهاء و علماء آیه مبارکه (و لا یزالون یقاتلونکم حتی یردکم عن دینکم این استطاعوا... تا آخر آیه) البقره

217: و کافران ییونسته با شما در جنگ اند تا آنکه اگر بتوانند شما را از دین تا برگردانند. را نخوانده

بودند و معنی آنرا نمی دانستند؟

کدام لذت ها بود که ایشانرا (علماء و فقهاء) از دین شان مسافه داد؟ مناصب بلند و بدست آوردن حرام

مانع خدمت و مصلحت عمومی مردم از طرف شان بود.

الغزالی ادامه داده می نویسد: خائنینی که در گذشته سقوط انطاکیه را آماده ساختند امروز شرایط را برای سقوط پایتخت های جهان اسلام آماده میسازند و سکوت در مقابل اعمال شان کفر است. در علم تاریخ معقوله ایست که تاریخ تکرار میشود یعنی واقعات تاریخی بشکلی از اشکال تکرار می شود. واقعات اخیر افغانستان نظریه این معقوله را قوت بخشید.

افغانستان مورد تهاجم قوای صلیبی قرار گرفت. انگلیسها هرگز فراموش نکرده اند که ملت افغانستان ایشان را به ذلت و خواری از وطن خود رانند. جهان غرب فراموش نکرده که ملت فقیر افغانستان توانست بزرگترین و قویترین قوای نظامی را در تاریخ معاصر یعنی روسیا را شکست داده و فرضیت جهاد که مسلمانان آنرا فراموش نموده بودند تجدید شد و جهان غرب بعد از سقوط شوروی به خطر جدید و قوه جدید که بنام اسلام است رو برو شد. سقوط افغانستان را نباید فقط در قوت قوای غربی سراغ کرد بلکه در همکاری و خیانت زعمای سیاسی کشور های همسایه و گروه های قومی و زبانی و مذهبی داخل افغانستان جستجو کرد.

ایران که پرچم اسلام را بلند نموده و از عقیده اسلامی دفاع میکند با امریکا در حمله اش به افغانستان چنان همکاری نمود که کشور های غربی نکردند. پاکستان که بنام اسلام تأسیس شده رئیس نظام عسکری آن در سقوط افغانستان و به رسانیدن کرزی به کرسی حکومت در افغانستان چنان به اخلاص همکاری نمود که کانگرس امریکا نکرد و در مقابل ده بلیون دالر حاضر شد افغانستان و شرف و عزت مردم پاکستان را بفروشد.

گفتیم تاریخ تکرار میشود، امیران متعدد در افغانستان در مقابل پول و رسیدن بقدرت فراموش نمودند که مسلمان هستند و از افغانستان میباشند. پول و قدرت مؤقت را بالاتر از خدا و آخرت دانستند و ما همکاری شانرا در خلال حمله هوائی غرب به خاک افغانستان بچشم دیدیم. ملاحظه نمودیم که ذکر مردان را قطع نمودند و به دهن هموطنان خود فقط بجرمیکه از قوم پشتون هستند ... پاشیدند و مرده های هموطنان خود را آتش زدند. و در مقابل این همکاری با کفار برتبه مارشال و جنرال و وزیر رسیدند لیکن ندانستند که مناصب دنیا مؤقتی است و حساب آخرت شدید و عذاب الهی حق.

همانطوریکه فقهاء و علماء در وقت حملات صلیبی به شام و بیت المقدس سکوت نمودند و به مال دنیا و مناصب کاذب خوشحال شدند علمای سوء و مشایخ کذاب ما نیز تسخیر افغانستان را مبارک گفتند و نظام دست نشاندۀ را قانونی معرفی نمودند و همکاری به اهل کتاب را از جمله فرائض اسلامی به ملت ما معرفی نمودند.

این صحیح است که تاریخ تکرار میشود و با تکرار تاریخ قصه های همکاری و نتایج آن نیز تکرار خواهد شد و هر روز در صحنه سیاسی افغانستان مشاهده میکنیم که آن گروهی که همکاری نمودند مناصب خود را از دست میدهند و علمای کرام و مشایخ عظام اعتبار و منزلت شان در بین ملت بر زمین سقوط میکند.

تاریخ تکرار میشود، بعد از سقوط بیت المقدس صلاح الدین ایوبی ظهور میکند و سیاست جدید را رسم میکند و آن اینکه اولاً باید امراء خائنین را از بین برداشت و علمای سوء را جزاء داد بعد از آن در فکر آزاد ساختن خاک اسلام شد. ملت افغانستان که تجارب تاریخ و تکرار تاریخ را ملاحظه نمودند باید مأیوس نباشند از بین ملت ما صلاح الدین تولد خواهد شد و ملت افغانستان در طول تاریخ خود ضعیف و مریض شده لیکن نمرده است و دوباره بقوت رسیده است. این مرحله هم بزودی می گذرد و روزی میرسد که ولس مشر خاین به ولس و کشور و خدمتگار به استعمار را مانند نجیب در یکی از پایه های برق کابل خواهیم دید. و بزودی روزی میرسد که خائنین که زیر خاک شده اند مانند ببرک کارمل از خاک کشیده شده و به آتش سوختانده خواهند شد. این روز بزودی خواهد رسید بشرطیکه ملت افغانستان به قرآن و سنت چنگ بزنند و قومیت و مذهب و نژاد پرستی را بخدا پرستی تبدیل کنند و خداوند حالت قومی را تبدیل نمیکند تا خود قوم حالت خود را تبدیل نکند.

در اخیر به سکنان موسی قلعه مقاومت شانرا تبریک میگویم و تاریخ افغانستان شجاعت و دیانت شانرا ثبت خواهد نمود و موسی قلعه رمز مقاومت در تاریخ اسلام بوده و یکی از افتخارات مسلمانان میباشد. ملت افغانستان باید صبر داشته باشند و صبر است که انسانرا تقویت نموده و در فرهنگ اسلامی صبر معنی آن تسلیم و استسلام نیوده بلکه معنی آن مقاومت و عمل با اخلاص است.

از مقاله جناب فضل غنی مجددی و حضرت عزت الله مجددی و عنایت الله مجددی و فضل غنی مجددی و امثالهم شب و روز برای اعتلای اسلام خدمت و دعا میکنند، اما بصفت الله مجددی در خدمت دالرو کفار قرار گرفته سنگ تپه اب اولین مدرسه خارجی را میگذارد

ملت مسلمان افغان قدرت اسلام را یکبار دیگر با تسخیر مجدد موسی قلعه ثابت خواهد ساخت !!!

«قهرمان جعلی» ای که «مغاره نشین ها» را «قهرنشین ها» ساختند

بلی هموطنان گرامی، «مسعود پرستان» کمافی السابق از قصر با بیرون ریختند و باز هم یادی از «کابل سور» یعنی احمدشاه مسعود، سردار همه جنگ های تفرقه افکن داخلی را با پایکوبی ظاهری ولی باطن مرده جشن میگیرند. احمد شاه مسعود یکی از قوماندانان جمعیت اسلامی و بنیان گذار مجتمع مومنان «شورای نظام» آن تنظیم تاریخ نهم سپتمبر ۲۰۰۱ در شمال افغانستان بقتل رسید. قاتلین وی بنظر خود آن قذاتیان القاعده و انمود شده ولی شواهد علایم قبل و بعد از قتل وی، این حادثه را به اعماق شکوک و ابهام میبرد. اکثر ناظرین و تحلیلگران افغانی و غیر افغانی قتل مسعود را یک ماجرای امروز دانسته که عناصر جمعیت و متوفیان آن و نیز دست دولتها و شبکه های خارجی استخباراتی را در آن دخیل خوانده اند. به هرحورت، این مسئله که مسعود را کی کشت، اکنون اهمیت خود را در لایزال رویدادها که روند الکشافات پینسبال اخیر از دست داده و مسعود پرستان نیز اکنون در فکر و غم آن نیستند، واسفته ها و مریدان مسعود در طی این مدت زمان ابد نه کوشیده تا «شبهه ها» افغانی را در تشخیص و مجازا سازند که باعث قتل سر کرده ای یعنی جنکسال مسعود هستند. به غیر سال اخیر، عرصه بود که دار و دسته مسعود در طی آن بطور ناکاسته سعی نموده تا از جنکسال مسعود به جنکسال «ک» مکتب کفری «ا» «چهره چند زندگی» و «قهرمان ملی» بسازند. در حالیکه عملکرد سابق جنکسال مسعود برعکس این همه بود و شواهد در زمینه بیان اخیر از مشهود است. افشا سازی هایی نموده و مراجع دست اول رسوایی ای که نموده که همه ثابت میسازند که جنکسال مسعود کی چهره امروز، به نایز شبکه های استخباراتی بیگانه، سارق ثروتها و ملی کشور، اقله سالار جنگجوی نظامی و قومی و سراجانیم کفر معامله گر و تفرقه افکنی ماهر و خضر بود. جنکسال مسعود با زندگی خاص و موانیکه با فرقه چهل بشوری و زنگی خاص و سبب جهات و جاذبه های دست بسته در قوای مهاجم شوروی تحفه میداد. آری، وی کی «شهر کاشغاری» ای پیش نبود. مسعود به مشوره و رهنمودی ای ولیمتای های روسی خود حکومت و خدمت مردم مجاهد افغانستان را بر علیه روسیه مهارانه به مخالفت و خدمت با پاکستان مبدل ساخت و با این ارتکاب خویش آب بیشتر بر بار اسباب گریمین ریختن تا اینکه جهاد را به قسام مبدل ساخت.

مسعود پرستان که از طرف زورمندان ماورا ابحار بر سر ملت افغان آورده شده اند، یعنی عده ای از «مغاره هندو کش» به «قصر کابل» و دیگرانی از «کوچه ها و پس کوچه های غرب» به «کاخ های کابل» رسانیده شده و توسط ویستامین بی پنجادو (B-52) مورد

هموطن بیگانه را به شهادت رسانیده اند. جنکسال مسعود یکی وقتی با حزب محکمتار در کتاب، نجراب، شمالی و کابل جنگ های تاجکی داشت که امروز مسعود پرستان انطرف کابل برید خویشانی دانسته که مسعود پرستان مقابل را مجرم و طرف خود را موجه و انمود معرفی (چون آنها به حاشیه رانده شده اند) بازهم جنکسال مسعود را دوستانه و بعداً در کابل برید خویشانی دانسته که مسعود پرستان مقابل را مجرم و طرف خود را موجه برحق معرفی داشته است. به همین ترتیب، جنکسال مسعود با علی مزاری، خللی، و بالاآغره با طالبان جنگ های مدحش داشتند و همه آنها را یک طرف

و متجاوز و غیره خوانده و لی طرف خود را «معموم» و «مقاومت کننده» و این آن معرفی داشته (چون اگر قدرت ابتدا در قدرت نداشته اند) «ایا این ممکن است که مسعود در همه این جنگها ایستاد و طرف مقابل هر یک متجاوز و مجرم باشد؟ یا در چنین جنگ های غیر ملی یکطرف بر حق و طرف مقابل هر یک تاجح» میباشند؟ نه، ابدانه جنگ نفسانی همواره هر طرف را بر طرف مجرم می داند. غیره ایست که یک طرف فعال حاکم باشد و همه چیز را طبق دلخواه شان به همه تحویل کنند.

سوال اینست که چرا از میان این همه جنگ افروزان فقط مسعود به اصطلاح «قهرمان ملی» ولی دیگران همه باید مجرمین و فاسدین، متجاوزین و غیره باشند؟ یا ساحتی باید که این همه جنکسالاران به شمول مسعود علی سلیقه مجرمین و جنایت کاران هستند و باید محاکمه شوند. پس چنین پیداست که جنکسال مسعود در همه جنگ های داخلی نقش فعال و اساسی داشته است، ویرانی های نموده، کشتار های کرده و جنایتاتی مرتکب گشته که بخوبیه های کابل و مرقد های شصت هزار متوفیان این شاهان عینی این اعدا است که امروز به همه نابال ها، جوانان افغان و فرزندانشان از شرو چنک این عاشر سرور و مفسد راهی خوانده یالت.

و به دالک ملی به عزیز برده است، دیگر لازم نیست که زشتی ها و بدی های او را انقدر زیاد کنیم، و ولی به چنین آقایان باید گفته شد که ایا شما از مسعود پرستان نیز چنین خواهش و استدعایی داشته اید تا آنها سالکرها و تحلیل های مبنوعی «شعبه امیر» و «تجمع اور» مسعود را بنا حق جشن بگیرند؟

از صفحه ۴) در واقع مسعود از سباز جنگ افروزان زنده و مرده و مغرور چه ارجعیتی دراد؟ که مغذالک، تا ولتیکه سالکدر های جمل و فریبیده مسعود جریان دانشهانش مالوزی با این رسوا سازی های چهده و عملکرد خایانه اش مسعود نیز از طرف ملت شپهر پرور افغان کماکان ادامه دادند بافت تا این «بزنس سیاسی» مسعود پرستان نقش برآب شود. این نام و سیمای دردمن خردم افغانستان با افغان خون و جنگ را از رسمیه می نمود. شخصیت

بطور خلاصه گفته می توانیم که شمار جنکسال مسعود ای که «پشکن از زنده بمانی» ایا اینست «قهرمان ملی؟» مسعود پرستان؟ ایا اینست وزیر دفاع «شیر لقب» مسعود پرستان که با پورش طالیان بلکان سرربع اسیر به شمال گریخت و مردم کابل را به حال خود رها ساخته و همه دارایی های او را دزدانه با خود به پنجشیر برد؟ مسعود که طالیان را پاکستانی می گفتند، چرا میدان را به «پاکستانها» رها ساخت؟ وی که «شیر» بود چرا از پورش جند پاکستانی گریخت؟ نه خیر، طالیان افغانی بودند و هستند ولی مسعود را شکست فاجش داد. تمهد وی با سائین کابل که «تا آخرین رقم حیات در پهلوی شما ایستاده و شما را مدافعه میکنم» چه شد؟ راه، چه شد؟ «شیر» و «کابل گریز» ایا اینست «شخصیت چند بندی» و «مکتب مسعود»؟ ایا احمدشاه مسعود بدین این جنگها و تباهاکاری ها و دزدی ها دیگر چه کرده است؟ ایا

مردمان وی بیشتر از این چیز دیگری چه برای عرضه دارند؟ ایا مسعود در همه ای چانه زدن ها و جالیش ها و جنگهایش صرفاً مدافع حقوق گروهی و محلی خودش نبود؟ ایا در یک کلام مختصر گفته می توانیم که احمدشاه مسعود چیز کمتر از جنکسالار اعظم و چیز بیشتر از «مدافع حقوق گروهی و محلی خودش» نبود؟ لهند، که پروتیه های «قتل دلت» را به مسعود در «اقتدار دلت» بار به داد او را فرمایند و پس، مغذالک، ایا مسعود پرستان و مریدان جنکسال مسعود حق ندارند تا از چهره و شخصیت امروز مسعود بنام سالکدر و «تجمع برداری سیاسی» حق دارند تا خود تجارت سیاسی کنند؟ آری، حق دارند تا خود تجارت سیاسی کنند؟ ولی آن روز زور نیست که تاریخ تکرار خواهد شد، خشم مردم و قهر ای های کشور مجسمه ها، و بورتیت ها و پت های خنجر مسعود

شاهدان عینی این اعدا است که امروز به همه نابال ها، جوانان افغان و فرزندانشان از شرو چنک این عاشر سرور و مفسد راهی خوانده یالت. و به دالک ملی به عزیز

اقتباس از نشریه «وزین (افغان رساله)»

تقسیمات

قوای خارجی

د افغانستان

ISAF REGIONAL COMMANDS & PRT LOCATIONS

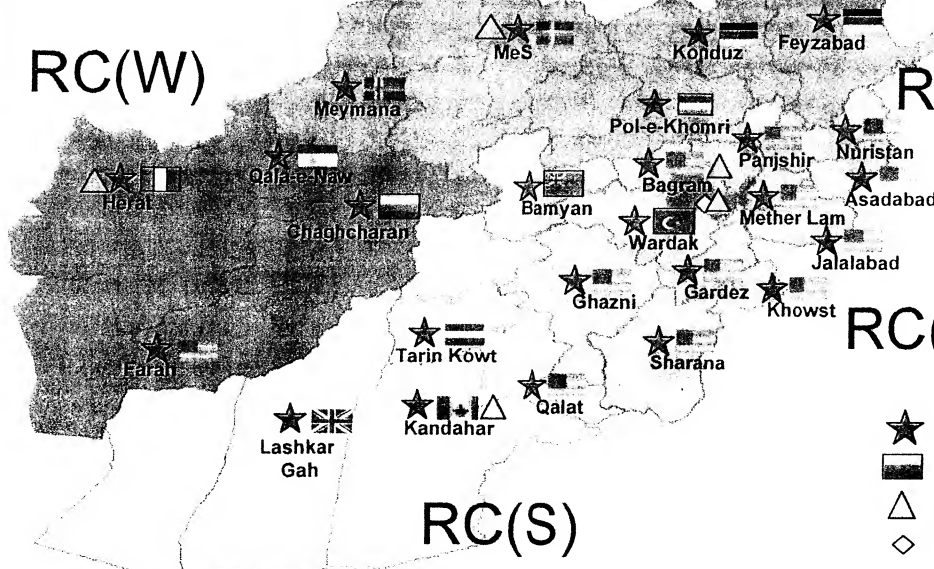
RC(N)

RC(W)

RC(C) Kabul

RC(E)

RC(S)

- ★ ISAF PRT
- ▬ PRT Lead Nation
- △ Regional Command
- ◇ KABUL

Mission: Conduct military operations in the assigned area of operations to assist the Government of Afghanistan in the establishment and maintenance of a safe and secure environment with full engagement of Afghan National Security Forces, in order to extend government authority and influence, thereby facilitating Afghanistan's reconstruction and contributing to regional stability.

Key Facts:

- Commander: General (USA) Dan K. MCNEILL
- Current HQ: HQ ISAF X (USA lead) from 4 FEB 2007
- 38 Troop Contributing Nations
- ISAF Total Strength: approx 41144 (Includes National Support Elements)
- Remaining USA Contingent: approx 7,000 (Operation Enduring Freedom)
- ISAF AOR (Afghanistan land mass) 650,000 km²
- 25 Provincial Reconstruction Teams (PRT)

قوماندهان عمومی: جنرال امریکایی (دان مک نیل)

سپاه ۳۸ مملکت سهم گرفته
مجموع قوای ایساف ۴۱۱۴۴ نفر
قوای خاص امریکا ۷۰۰۰ نفر
ساحه تحت عملیات ۶۵۰۰۰۰ کیلومتر مربع

Regional Command Capital: (approx strength 4800)
• HQ ISAF in Kabul (Composite)

مرکز قومانده منطقه قوای: کابل

سهمگیری تعداد قوای کشورهای خارجی را در جدول ذیل می بینید:

Troop Contributing Nations (TCN): The ISAF mission consists of the following 38 Nations. (The troop numbers are based on broad contribution and do not reflect the exact numbers on the ground at any one time)

NB: Georgian troops not yet deployed

	Albania	138		Finland	85		Lithuania	195		Spain	715
	Australia	907		France	1073		Luxemburg	9		Sweden	340
	Austria	3		Georgia	-		Netherlands	1516		Switzerland	2
	Azerbaijan	22		Germany	3155		New Zealand	138		The former Yugoslav Republic of Macedonia*	129
	Belgium	368		Greece	146		Norway	508		Turkey	1220
	Bulgaria	401		Hungary	225		Poland	937		United Kingdom	7740
	Canada	1730		Iceland	11		Portugal	162		United States	15108
	Croatia	199		Ireland	7		Romania	536		ISAF	41144
	Czech Republic	233		Italy	2395		Slovakia	70		National Support Elements	4140
	Denmark	454		Latvia	97		Slovenia	42			
	Estonia	128									

* Turkey recognises the Republic of Macedonia with its constitutional name. Current as of 22 Oct 2007

جنایتکاران و جانیان جنگی باید محاکمه شوند!

انجنیر عبدالواسع وزیر

حقوق بشر، ثوابین مدنی و عدالت جهانی حکم میکنند که مجرم بایست بمیز محاکمه کشانیده شود. جنایتکار، قاتل، چپاولگر، متجاوز، مستبد و غارتگر بهر سویه ای که باشد مجرم است و برای تامین عدالت اجتماعی در یک کشور باید با ایشان معامله قانونی گردد.

کشور عزیز ما هم در دهه ۸۰ و ۹۰ دستخوش علمکرد گروه های مختلف جنایتکاران شد و این جنایت از زمان بقدرت رسیدن چپپها شروع و تا دوران طالبان ادامه داشت. کشانیدن مردم بزدانان پلچرخی و شکنجه دادن های بالاتر از قدرت انسانی، زنده بگور نمودن ها، فرار تحمیلی ملیونها افغان از کشورشان، فیرهای متوالی راکت بالای منازل شخصی، ساختمانهای دولتی، محروم نمودن فرزندان وطن از کسب علم و دانش، چورو چپاول موزیم کابل، غصب حقوق زنان، تجاوز بر نوامیس مردم، همه و همه تخطی از قانون بشر شمرده میشود. زمانیکه افغانستان بعد از دوده و وحشت داخل مرحله نوین گردید و با وضع نمودن قانون اساسی بملت و جهان تعهد کرد که بعد از این اتکا باین اصل، عدالت اجتماعی در جامعه جنگ زده افغان تطبیق و کشور از منجلا ب وحشت و ناامنی رهایی یافته و بسوی یک آینده درخشان در حرکت میشود. اما متاسفانه در این اواخر یک عده از وکلای ولسی جرگه برای برائت از جرم و جنایات خویش مسوده ای را به تصویب رسانیدند که با اساس آن قاتلین و مخربین کشور عفو و بخشش گردند تا ایشان بتوانند با آرامش خاطر زندگی کنند. این عده جنایتکاران با دست زدن بچنین عمل غیر قانونی یکبار دیگر ثابت نمودند که تخلف از قانون و پا گذاشتن بالای حقوق و خواستهای مردم افغانستان خصلت، هدف و پیشه شان است، غافل از اینکه اکنون ملت و مراجع قانونی جهانی در داخل و خارج از کشور مراقب حال و اوضاع ایشان هستند؛ چنانچه شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر که حدود پنجاه نهاد عضویت آنرا دارد با انتشار اعلامیه در تصویب این منشور اعتراض کرده و اظهار نموده اند که ولسی جرگه افغانستان صلاحیت تصویب چنین منشوری را ندارد.

بر علاوه، تصویب این مسوده با تعهدات بن و قانون اساسی هم کلاملا مغایرت دارد زیرا در قانون اساسی افغانستان رعایت و احترام به کنوانسیونها و میثاقهای بین المللی و اعلامیه جهانی حقوق بشر تاکید شده است. اگر چنین است دولت افغانستان بایست در چنین موقع حساس و اتکا بقانون اساسی و میثاقهای بین المللی برای برگذاری محاکم عدلی جنایتکاران جنگی بسوی مدلی و جهانی باید به آرای عامه رجوع نموده و بگذارد که قربانیان جنگ و ملت جنگ زده افغان تصمیم بگیرند تا بجهان ثابت شود که دولت افغانستان بر مبنای عدالت اجتماعی و دموکراسی استوار بوده از وحشت و جنایت فاصله گرفته و بسوی یک آینده روشن در حرکت است.

اگر یک حکومت واقعی مردمی بوجود میامد و قانون حاکم میبود هیچوقت آقای کرزی جنایتکاران مردم مظلوم ما را عفو نمی نمود؛ این ضعف حکومت، آنها را اجرات بخشید تا جبهه نامتجانس ملی را اعلام نمایند. نواسه پادشاه که شخص کم سواد بوده و خواب ریاست جمهوری را میدید هم منحرف شده با قاتلین ملت هم پیمان گردید. آه آن گورهای دسته جمعی افغانهای شهید دامن قاتلین و حمایت گران شان را میگیرد و مردم آنها را در محکمه اسلامی و ملی و مردمی خواهند دید. والسلام

اوضاع دولت خداداد افغانستان در سال ۲۰۰۸

پوهاند دکتور محمد نادر عمر - فرانسه - اول جنوری ۲۰۰۸

در طول شش سالیکه گذشت البته یک تعداد آبادیها صورت گرفته که در برابر مصرف ملیاردها دلار خیلی ناچیز است. آنچه بدرجه اول بایستی به آن عطف توجیه میگردد تامین امنیت و ثبات است که فقدان آن عوامل داخلی و خارجی دارد. از جمله عوامل داخلی حضور جنگ سالاران و جنایتکاران در دستگاه دولت بخصوص در ولسی جرگه است که جنایات هم دیگر را بخشیده و جبهه ای بنام (متحد ملی) را تشکیل داده اند.

خود کوزه و خود کوزه گرو خود گل کوزه..... خود هم بر سر آن کوزه خریدار برآمد

مجرمین در دستگاه دولت در پستهای کلیدی در مرکز و ولایات حضور دارند؛ آنها افراد مسلح در اختیار داشته، کشورهای مداخله گرا سلحه و پول کافی برایشان میدهند که حتی گاه گاه رئیس جمهور را نیز تهدید میکنند. جناب کرزی از مداخلات یک کشور هم سایه سخن راند اما نام آن کشور را افشاء نکرد که واضحاً ایران است که پول سرشار در اختیار جنایت پیشگان قرار میدهد.

مداخله پاکستان در امور افغانستان در طول سالهاییکه گذشت واضح و آشکار است که گروه های مختلف شامل عرب و عجم، چین و پاکستانی، افغان و غیره را آموزش نظامی داده زیر نام طالب با افغانستان میفرستد. اسیرانیکه دستگیر میشوند باین مداخله پاکستان بمنظور بی ثباتی و برهم زدن امنیت، بوضاحت اعتراف میکنند و میگویند که در کمپهای نظامی پاکستان آموزش دیده برای جنگ، بمب گذاری و عملیاتهای انتخاری با افغانستان فرستاده میشوند. شایعاتی

پیرامون اینکه ایران نیز اسلحه و پول هنگفت در اختیار طالبان قرار می‌دهد، بتواتر شنیده می‌شود.

جبهه ملی که قرار می‌سموع با ستاره روسیه بنیان گذاری شده از طرف ایران رهبری می‌شود و پول کافی در اختیارش قرار می‌دهند. مصطفی کاظمی سخنگوی اسبق جبهه متحد ملی که در مدارس تبلیغاتی ایران تربیت یافته و دوره تحصیلات ابتدائی را در ایران گذرانده، بمنظور آمادگی وی برای حصول دیپلوم داکتری، یکنفر پروفیسر ایرانی موظف گردیده بود تا به وی آموزش دهد و او را برای گذراندن امتحان از راه دور آماده گرداند تا از ینگاه موسوم به (نور) دیپلوم داکتری بدست آرد، اما مرگ این آرمان او را بگور برد. متعاقب قتل مصطفی کاظمی در حادثه بغلان، حکومت ایران علی الفور تغییر پالیسی داده وزیر خارجه و سفیر ایران در افغانستان از حکومت کرزی توصیف نموده، ایران را همسایه دوست افغانستان و نامو کردند. مجله دزد دل افغان می‌پرسد: "چه شد که رژیم آخدی ایران دفعتا در مورد افغانستان مهربان می‌شود و از وخامت اوضاع امنیتی کشور مه کهدست خودشان در تشدید وخامت دخیل است، ابراز نگرانی می‌کند و پشتیبانی شان را از حکومت کرزی ابراز می‌دارد؟ این تغییر سیاست آنی ایران فوراً متعاقب قتل مصطفی کاظمی در حادثه انفجار در بغلان بعمل آمد..." بقول جناب دکتور میر عبد الرحیم عزیز، کاظمی در مدارس تبلیغاتی ایران تربیه شده و سرسپرده رژیم خشن آن سامان گردیده بود. سخنور خوب دری بود اما لفاظ که می‌توانست بسا کسان را به بیراهه بکشاند. از همین رو خطروی نسبت بهمه دارو دسته خصوصاً دفاع از منافع ایران و روسیه بمراتب بزرگتر بود. تشکیل جبهه متحد ملی که با ستاره روسیه روی صحنه آورده شد، اوج خدمتگذاری به بیگانگان است؛ مصطفی کاظمی درین جبهه شخص اول و عمده شمرده می‌شد.

مداخله ایران در افغانستان خیلی گسترده است. جاگزینی اقوام اخراج شده هزاره مورد نظر در هرات، بادغیس و دیگر ولایات همجوار ایران، تکثیر و انتشار کتابهای طبع ایران، تغییر کلمات دری بفارسی معمول در ایران، افتتاح دفتر فرهنگی در پوهنتون کابل از مداخلات آشکار ایران بشمار می‌رود، و باین ترتیب کلتور و فرهنگ ایران را در افغانستان مسلط می‌سازند. کتابهای طبع ایران که در آنها کلمات دری بفارسی مروج در ایران تعویض گردیده بتعداد بیشمار با افغانستان وارد و در مکاتب و کتابخانه ها توزیع گردیده است. دخالت وسیع ایران در افغانستان که هدف آن ملحق ساختن هرات و دیگر ولایات همجوار با ایران می‌باشد، بمراتبی خطرناکتر از پاکستان استولی توجهی به آن نمی‌شود. ایران پروگرام وسیع مداخله در امور افغانستان را رویدست گرفته است. تعداد زیادی از اعضای ولسی جرگه و مامورین بلندرتبه حکومت وابسته با ایران، روسیه و پاکستان است که بر حسب پالیسی های اجنبی عمل می‌کنند.

در درجه سوم حضور اشخاص فاقد اهلیت و کفایت در دستگاه دولت است، در حالیکه شخصیت های واجد اهلیت هم در داخل کشور و هم در خارج کشور وجود دارد که آرزوی بازگشت و انجام خدمت را دارند، اما برای جلب آنها اقدامی صورت نمی‌گیرد. بطور مثال محترم عبدالحمید مبارز از مدتیست که در کابل حضور دارد و برای وزارت اطلاعات و کلتور مناسب ترین شخص است و قبلاً هم در انوزرات مطبوعات و نشر تراوسعت داد اما اکنون وی بگون و طیفه مشخص در کابل بسمیرد. همچنان محترم انجنیر سید هاشم میزاد که شخص تحصیل کرده و در وزارت معادن و صنایع تجربه کافی دارد، در حالیکه از طرف رئیس جمهور برای انجام وظیفه دعوت گردید و چندین سال در کابل منتظر ماند، دوباره با امریکا برگشته در یک اداره امریکائی کار می‌کند (۱).

در پایان سوال اینست که آیا حکومت امریکا قدرت جلوگیری از نفوذ طالبان و تامین امنیت و ثبات و استقرار یک حکومت دارای اهلیت و کفایت را ندارد و عمداً ادامه همین وضع آشفته را بنفع خود می‌داند؟؟؟ وقتی امریکا در سال ۲۰۰۱ تصمیم گرفت فقط با دو پرواز پیاده ۵۲-B در ظرف کمتر از یک هفته حکومت را بر جای طالبان را سقوط داد و آنها را بیرون راند. اکنون بهمراهی ناتو اردوی ملی افغانستان توان مقابله با طالبان را ندارد؟؟؟ که تعجب آور است!!! این پالیسی نه بنفع امریکا است نه بسود منطقه و جهان! مردم افغانستان انتظار تجدید نظر امریکا را دارند* در مدت سالهایی که گذشت نه کدام بند آگردان ساخته شد که زارعین بزراعت پردازند و نه کدام فابریکه بوجود آمد که کارگران مصروف کار گردند و تولیدات افزایش یابد. پس از تهاجم شوروی در افغانستان حکومت پاکستان بمنظور ادغام سرحد آزاد از اعمال نفوذ در افغانستان در قدم اول شخصیت های ممتاز از آذینخواه افغان را که در زمان جهاد پاکستان هجرت نموده بودند، از قبیل داکتر سید بها والدین مجروح، عزیز الله الفت، جنرال کتوازی، حدران، چونزائی، عبدالاحد کرزی و غیره را بقتل رسانید و عده دیگر مانند عبدالرحمن پژواک را وادار به ترک پاکستان نمود. تنظیم های بنیادگرائی اسلامی حکمتیار، ربانی، سیاف و غیره را حمایت و تقویت نمود. گروه جاهل و فاقدهویت را زیر نام طالبان سازمان داده در سال ۱۹۹۶ بسرکردگی ملا عمر روانه افغانستان نمود. طالبان در طول پنج سال حکومتداری در افغانستان بر طبقه نسوان قیود می‌مورد وضع نموده، مکاتب دختران را بستند. پاکستان برای ملا محمد عمر که شخص فاقد سواد و از یک چشم نابینا است لقب امیر المومنین را اعطانمود. نامبرده خرقه مبارک را در قندهار بدور خود پیچانده در محضر عام ظاهر گردید. این همان خرقه مبارک است که در بین صندوق قرار داشته احمد شاه بابای کبیر و دیگر سلاطین افغانستان با کمال احترام در برابر آن زانو زده مراتب احترام بجا می‌کردند، اما ملا عمر مغایر عنعنه اسلامی و افغانی عمل کرد.

(۱) انجنیر سید هاشم میرزاد بحیث مشاور سفیر امریکا بمعاش ماهوارسی هزار دلرب داخل سفارت امریکا طاق واقامت داشت؛ و اناقدر بیعقل نبود که در حکومت کرزی شامل شود! * از امریکائیها انتظار داشت زیرا برای منافع خود کار می‌کند؛ باید از ملت افغان انتظار داشت تا قوای خارجی را بیرون و کشور خود را مستقل ساخته زمام امور را بدست خود بگیرند! هاشمیان

دردورهء حکومت طالبان، پاکستان منابع اقتصادی و سرمایه های افغانستان بشمول غنایم موزیمهارابه یغمابرد، جنگلات کنرونورستان را قطع وپاکستان ارسال کرد؛ سایردرختان میوه حتی ریشه پسته رامحونمود تا مردم افغانستان رامحتاج بازارهای تجارتی پاکستان گردانند. مردم افغانستان دچار فقر و تنگدستی شدند و در اثر مساعدت راهبان مسیحی در کابل در حدود یکصد هزار افغان بدین عیسویت گرائید که بکمک راهبان و کلیساهای بتدریج زمینه مهاجرت شان بامریکا و اروپا فراهم گردید.

حکومت پاکستان طالبان افراطی شامل مردمان چچیم، عرب، شاکستانی، افغان و غیره را بمنظور تباهی و بربادی افغانستان در کمپهای تربیوی آموزش دهشت افگنی داد. پایگاه های آنها را در مناطق سرحد آزاد قرار داد تا از حضور آنها در داخل پاکستان انکار کنند و برای اغفال جهان آزاد و قوت ا اهالی این مناطق را تحت بمباران و حملات نظامی قرار داده چنین وانمود میکنند که طالبان را سرکوب مینماید. اهالی سرحد آزاد که تابعیت پاکستان را نمی پذیرند و خود را افغان اعلام مینمایند مورد حملات نظامی و هوایی اردوی پاکستان قرار میگیرند. حکومت پاکستان از نام طالب و مدرسه سوء استفاده کرده آنرا برای انجام عملیات تروریستی و دهشت افگنی بکار میبرد. حکومت پاکستان بطالبان افراطی اجرای عملیات انتحاری را آموزش میدهد که شخص انتحار کننده هم خود را میکشد و هم مردم بیگناه دیگر بشمول اطفال و زنان را که انجام همچو عمل قبیح مغایر احکام دین مبین اسلام است. خداوند همه گناهان را می بخشد بجز از قتل نفس خود و سایر بیگناهان. طالبان افراطی مکاتب را میسوزانند و علمائیرا که ایشان را از اجرای اعمال افراطی بر حذر میسازند نیز بقتل میرسانند.

در افغانستان از آغاز اسلام بحکم اینکه طلب علم برای مردوزن فرض است، مدارس دینی بنیانگذاری شده و طالب العلم های جید تقدیم جامعه گردیده، مانند البیرونی، خواجه عبدالله انصار، نورالدین محمد جامی، مولانا جلال الدین بلخی، سید جمال الدین افغانی و امثالهم که همه شاگردان مدارس بوده اند. اکثریت مردم افغانستان علم دین را از مدرسه آموخته اند. طالب دین یک قشر مورد نیاز جامعه اسلامی بشمار رفته موجودیت آن در یک کشور اسلامی مانند افغانستان ضرورت اجتماعی میباشد؛ اما جای طالب در مسجد و مدرسه است نه در حکومت، و اگر طالب حکومتداری کند فاجعهء دوران طالبان تکرار خواهد شد.

درین اواخر اقدام محاسن سفیدان و بزرگان اقوام مناطق شرقی افغانستان بمنظور ترغیب مردمان قبایل برای مفاهمه و نزدیکی با دولت یک اقدام مناسب و پسندیده است تا طالبان افراطی را از خود جدا سازند، و متباقی دردستگاه دولت شامل گردیده در اعمار مجدد و آبادی افغانستان سهم گردند. این مساعی بزرگان قومی از طرف رئیس دولت حسن استقبال و قدردانی شده و تجویز گردیده که نمایندگان شان بولایات مختلف افغانستان سفر کرده مردم را بتأمین این مرام و هدف نیک تشویق نمایند.

نفوس افغانستان به تناسب منابع عایداتی آن افزونتر است (۱)، مردم بیکار و بی روزگار هستند، از همین سبب است که بسرقت و رهنزی، چور و چپاول، گروگان گیری و آدم کشی میپردازند. اگر مصروفیتی برای شان ایجاد و عوایدی مهیا گردد، بزندگی عادی خود بر میگردند. مهاجرین مقیم ایران و پاکستان و ممالک دیگر نظیر بلحوظات سیاسی و اقتصادی اخراج میشوند، در افغانستان نه براس شان سرپناه است، نه کار و نه عایدی برای رفع احتیاجات ضروری شان. افغانهای خیر خواه باید توجه مقامات (۲) را به تهیه مسکن، ساختمان بندهای آب و فابریکه، تهیه و وسایل زراعتی، تخم اصلاح شده و گندم و سایر حبوبات، تشویق زارعین برز و پنبه، غرض نهال و جلوگیری از قطع جنگلات، منع کشت کوکنار و غیره امور مفید و مولد سفارش و بتوسعه و تشویق صنایع دستی از قبیل قالین بافی و غیره توصیه کنند. حکومت افغانستان در عوض اینکه بتولیدات زراعتی توجه نماید، بواردات از پاکستان و ایران مصروف است و با افزایش سالانه یک میلیارد دلار واردات از پاکستان مباحثات میکند.

(۱) بحوالهء ریسرچهای منابع غربی، ساحهء کشور افغانستان ۶۰ میلیون نفوس را نان داده میتواند، البته در صورتیکه از زمین و منابع کشور استفادهء درست بعمل آید. هاشمیان

(۲) کدام مقامات ؟؟؟ دولت افغانستان یک موسسه فاسد، آلهء دست اجنبی و فاقد صلاحیت است. اگر منظور از "مقامات" قوای اشغالگر خارجی باشد، این قوای برای منافع خود و استعمار و استثمار افغانستان کار میکنند! پس باید ملت افغان سرنوشت خود را بدست خود بگیرد تا اینهمه اصلاحات صورت گرفته بتواند و برای این منظور اخراج قوای خارجی ضروری میباشد. متأسفانه یکعده افغانها طرفدار دوام اشغال افغانستان توسط قوای خارجی بسرمداری امریکا میباشند. جمعیتی بنام (حرکت ملی اصلاح) که به تشویق و اشنگتن رویکار آمده، امریکا را خدای جهان پنداشته هر نوع تحول را در افغانستان از امریکا و توسط امریکا تقاضا میکنند؛ اکثر اعضای این جمعیت بشهامت و اهلیت ملت افغان ایمان ندارند. موسس این حرکت - نبیل مسکینیار - هر روز تبلیغ میکند که اگر قوای خارجی برون شود، جوی خون در افغانستان جاری میشود. اما او کشتار روزمرهء امریکا را که تعداد آن بزیاد از دود صد نفر رسیده و دریای خون را تشکیل داده اصلا بی اهمیت بلکه نادیده می شمارد، بلکه کشتار بیشتر را تشویق میکند، چونکه درین تعداد زاده ها شامل نیستند، بلکه غریب بچه های گرسنه و پایی لچ شامل اند که مخالف اشغال کشور شان میباشد و امریکا آنها را بنام طالب کشته راهیست! همه ملت افغان طالب نیست، اما ۹۵ فیصد ملت افغان مخالف اشغال میباشد. آزاد یخواهان و استقلال طلبانیکه بزیر نام طالب کشته میشوند، ۹۰ فیصد آنها طالب نیستند! هاشمیان

از جانب دیگر اگر مکاتب موجود است، معلم ندارد؛ پوهنتونها در مرکز و ولایات تاسیس شده اما استاد و وسایل تدریسی ندارند. ربانی سه چهار صد شاگرد را از صنوف مختلف مکاتب بدخشان بکابل آورده و در حالیکه بکلوریا نداشتند با اساس فرمان در پوهنحی طب شامل ساخت؛ شهرانی بنوبه خود تعدادی از شاگردان صنوف پایان مکاتب ولایات شمال کشور را با خود بکابل آورده با اساس فرمان شامل پوهنحی طب و دیگر پوهنحی ها و لیلیه پوهنتون ساخت.

یک پروفیسر امریکائی که با پوهنحی طب توامیت داشت، بعد از مشاهده وضع تدریسی این پوهنحی، در بازگشت با امریکا در محضر استادان گفت که "در پوهنحی طب کابل داکترنی، بلکه قصاب تربیه میشود، و ما با احساس مسئولیت نمیتوانیم توامیت خود را دوام بدهیم..." پوهنتون کابل با استثنی تعداد محدودی، فاقد استادان و رزیده و لوازم درسی است. من شخصا پوهنحی طب رفتم و تقاضا کردم یک عدد قیچی و یک پنس بیاورند تا قلب و چگونگی دوران خون خرگوش را بشاگردان نشان بدهم. رئیس پوهنحی گفت مانه لا براتوار و نه سامان آنرا داریم؛ در حالیکه موافقتنامه همکاری طبی با فرانسه صورت گرفته، اما کسی نیست که مایحتاج را تقاضا کند: "مستمع صاحب سخن را بر سر کار آورد!" قرارداد های توامیت اگر عاری از استفاده و تنهایی نام وجود داشته باشد بدرند نمیخورد، این نوع قرارداد ها باید با منابعی عقد گردد که مثمر ثبات شود. این نوع بیکفایتی هادر دوا و ایردولت در اثر گماشتن اشخاص بیکفایت در راس امور صورت میگیرد. بدولت افغانستان پیشنهاد میشود که در راس دوا و اشخاص با کفایت و کار فهم گماشته شود.

کسانیکه بنام جهاد بمیلیاردها دلار اندوخته اند، این دارائیهای باید برای رفع احتیاجات باز ماندگان جهاد که اکثر معلولین هستند بکار انداخته شود. در صورتیکه همچو صلاحیت را حکومت نداشته باشد توجه ممالک ذیدخل را باید در زمینه معطوف ساخت (۱). ختم

(۱) تابکی ما منتظر توجه ممالک ذیدخل یعنی امریکا باشیم! تابکی تحت اشغال و گداگر کمک دیگران باشیم؟! تابکی ما منکر خود و ملت خود و چشم براه دستور و رهبری غیر باشیم؟! تابکی ما وقت خود را بملامت کردن ایران و پاکستان تلف کنیم، چونکه حکومت ملی و مردمی نداریم تا در صدد دفع مداخلات اجنبی بیافتد؟! چرا بمردم خود حق قایل نشویم که تقاضای خروج قوای اشغالگر را بنمایند؟

پوهاند دکتور محمد نادر عمر سابق رئیس پوهنحی طب پوهنتون کابل شخص شریف و وطن دوست بوده پیوسته ب فکر اصلاح و اعتلای وطن میباشند، اما هیچ اصلاح و تحولی میسر نمی شود تا سرنوشت کشور بدست خود افغانها نیافتد! از پانزده میلیارد دلار کمک امریکا بقیمت یک هزار دلار قیچی و پنس و سامان عادی لا براتوار و پوهنحی طب، جائیکه برای این ملت مریض و زخمی داکتر تربیه میکند، کمک نشده؛ همه این پولها دوباره بجیب خود امریکا و مزدوران آن افتیده، کشور ما خرابتر و مردم ما فقیر تر شده اند! دوام اشغال فساد اجتماعی و ضعف اخلاقی و معنوی بارمی آورد که هدف اساسی اشغال نیز همین است تا ازین طریق مفهوم وحدت ملی ناپدید شده و کشور مطابق با میال اجنبی تجزیه گردد! فاعتبروا یا اولی الابصار! هاشمیان

پاسخ به پرچمیهای مقیم هالیند

پوهاند دکتور محمد نادر عمر از فرانسه

بنده در مضمونیکه در شماره ۳۸ مجله آئینه افغانستان بنشر رسید، نوشته بودم که: "شوروی نظر آزمندان اش را بطرف افغانستان دوخته بود و برای نیل باین هدف ناپاک یک مشت عناصر هرزه و اوباش را بیزیر نام خلق و پرچم سازمان داد." عده ای از پرچمیهای مقیم هالیند در برابر این نوشته عکس العمل نشان داده پیغام فرستادند که آنها که اکنون جوانان ۴۸ ساله هستند، در دوره حکومت کمونستی ده ساله بودند و مرتکب جنایتی نشده اند، چرا بنام هرزه و اوباش مخاطب قرار گرفته اند؛ و علاوه کرده اند که کمونستها مانند جهادی ها به چور و چپاول و ویرانی و غارتگری نپرداخته اند.

خاطر نشان میشود که در طول جهاد عده از مجاهدین واقعی و پاک طینت بشهادت رسیدند و متباقی آندر پایان جهاد اسلحه را بزمین گذاشته در پی کاشان رفتند. کسانیکه از نام والای مجاهد سوء استفاده کرده اند جنایتکاران هستند و هیچگاه بحیث مجاهد شناخته نمیشوند. جوانان پرچمی مقیم هالیند که بدوام وابستگی شان باین سازمان ننگین افتخار میکنند، گورهای دسته جمعی را که پیهم بنمایش گذاشته میشوند دیده اند! از اعدام موسی شفیق، میوندوال، نور احمد اعتمادی و دهها وزیر، جنرال، معین، رئیس، جنرال، استاد و محصل و دیگر فرزندان اصیل این کشور انکار میکنند. آیا از دگاه عالی هاگ که جنایتکاران خلقی و پرچمی را جلب و بمحاکمه میکشاند اطلاع ندارند؟ چند نمونه از یغما و غارتگری اعضای بلندرتبه خلق و پرچم ذیلات ذکر داده میشود. این اوباشان علاوه بر اینکه پروژه های اقتصادی مملکت را دمار کردند، پس انداز افغانستان بانک را نیز تاراج نمودند. قرار اطلاع موثق در دوره حکومت مرحوم محمد داود خان دولت جمهوری قادر گردیده بود مبلغ هشتصد ملیون افغانی را در افغانستان بانک ذخیره و پس انداز نماید. هکذا مبلغ پنجصد ملیون دلار ذخیره اسعاری مملکت در بانک جهانی وجود داشت. خلقیها و پرچمیها که باین ذخایر دست یافتند، این سرمایه ملی را بیعاشی و خوشگذرانیهای شبانه و خریداری موترهای ضد گلوله (انهم از اتحاد شوروی) و دیگر ولخرجی ها حیف و میل نمودند و قسمت اعظم ذخیره اسعاری کشور را از بانک جهانی ببانک دولتی اتحاد شوروی انتقال دادند.

خیانت دیگر این گروه مزدور و خود فروخته خلق و پرچم انست که در دوره حکومت مرحوم محمد داود خان قرار بود از طرف ملل متحد جلسه ای راجع با امور آسیا و جنوب شرق آسیا بنام (واسکاپ) در هتل انترکانینتل کابل دایر گردد که از طرف دولت افغانستان مرحوم داکتر عبدال حکیم طبیبی موظف گردیده بود که با همکاری وزارت پلان در ترتیب و تنظیم جلسه متذکره ترتیبات لازمه اتخاذ گردد. چون بار اول بود چنین مجلسی باین بزرگی و اهمیت در افغانستان دایر میگردید، تصمیم گرفته شد بمنظور حفظ پرستیز افغانستان در سطح ملی و بین المللی، یکصد عراده موتر بنز از آلمان خریداری شود که موترها به بندر کراچی مواصلت نموده بود. بارویکار آمدن رژیم کمونستی که خود را حافظ منافع همه اقشار و طبقات مردم افغانستان قلمداد می کرد، کمونستهای این موترها را باین خودشان تقسیم کردند و حتی فروختند و هم بجنرالهای شوروی دادند، و باین ترتیب این سرمایه ملی محو و تلف گردید.

نمونه دیگر خیانت و وطن فروشیهای رژیم کمونستی خلق و پرچم کارنامه وکیل پسر خاله ببرک کارمل است که ابتداء در اس وزارت مالیه گماشته شده بود. یکی از مامورین بلند پایه افغانستان بانک که شخصیت صادق و وطن پرور است، رویدادی راحکایت نمود که روزی وکیل وزیر مالیه همراه با سر مشاوری آن وزارت به افغانستان بانک آمده اصرار نمود از ذخایر پشته وانه بانکی (طلا، نقره، و آثار گرانهای تاریخی) دیدن نمایند. از طرف موظفین بانک بوکیل گفته شد این صلاحیت جزء اطرار بانکی است و بجز از رئیس بانک و شخص اول حکومت دیگر کسی حق ندارد آن آگاهی داشته باشد. اما وکیل بامنتهای وقاحت و بی شرفی اصرار نمود و مقامات افغانستان بانک را مجبور ساخت کلیدهای مخصوص صندوق های ذخایر بانک را در اختیار سر مشاوری قرار دهند. این همان وکیلی است که پرچمیهایی لقب قهرمانی اعطا کرده بودند و بعد از وزارت مالیه در دوره نجیب وزیر خارجه کشور بود که اکنون با سرمایه هنگفت در کشور سویس استراحت دارد. افغان شریفیکه مسئول مراقبت این سرمایه ملی بود، پس از ملاحظه این عمل خیانانه وکیل وزیر مالیه، ترک وطن نموده و فعلا در یکی از ممالک غربی بنام مهاجران راحیات میکند.

گزارش مختصری از زندانی شدن روشنفکران در زندان پلچرخي :

متعاقب کودتا شور حکومت جنایتکار کمونستی بگروگرفت استادان پوهنتون و سایر روشنفکران آغاز کرد که مدت یک هفته از آنها در وزارت داخله استنطاق صورت میگرفت و پس از آن روانه زندان پل چرخي میگردیدند. کسانی که با خطا پردازم شامل این زندانیان بودند عبارتند از مرحوم داکتر ولید حقوقی، داکتر سید عبدالله کاظم، داکتر عزیز الله لودین، داکتر عثمان هاشمی، داکتر غلام محمد نیاز، داکتر عبدالله عثمان، مرحوم داکتر اختر مستمندی، داکتر میر علی اکبر و این جانب داکتر نادر عمر. داکتر میر علی اکبر را خیلی ظالمانه شکنجه نمودند و بعد تیر باران کردند. داکتر حقوقی را بحدی با چوب زدند که از تمام بدنش خون جاری شد، و در طول شب خون جاری شده خشکیده لباسش به بدنش چسبیده بود. صبح وقت پهره دار که از دیدن آن منظره متاثر گردیده بود یک سطل آب گرم را بایک مقدار نمک و داکتر حقوقی داد و گفت به تشناب برو و نمک آب را بسرو جانت بریز تا لباست از بدنت جدا شود، و یکدست پیراهن و تنبان

کهنه خود را بپوشد.

در پایان هفته اول بهنگام نیمه شب که زندانیان از وزارت داخله روانه زندان پل چرخي گردیدند، قوماندان محبس که در انتظار رسیدن زندانیها بود، وقتی چشمش بداکتر حقوقی افتاد که از موتر پائین میشود، او را صدا کرد "حقوقی صاحب ته یی؟" داکتر حقوقی گفت: هو صاحب. قوماندان مثل حیوان وحشی بر حقوقی حمله کرده ویران ضربات لگد و قنذاق تفنگ قرارداد بحدی زد که دیگر از لگد و قنذاق زدن مانده شد. سپاهیان داکتر حقوقی را از زمین برداشته بیکی از اطاقهای محبس بردند. اتفاقاً من و یک تعداد از استادان که اسم شان در بالا تذکریافت، نیز در ان اطاق جاداده شده بودیم. فردای آن من از داکتر حقوقی پرسیدم چرا قوماندان محبس مانند سگ دیوانه تنها بر تو حمله کرد؟ داکتر حقوقی گفت: "در یکی از محلات قندهار بین اهالی بالا آب و پائین آب بالای تقسیم آب برای زراعت دعوی بود که والی قندهار بمصالحه بین آنها موفق نگردیده از مرکز تقاضای رسیدگی نموده بود. من که معاون ستره محکم بودم بمنظور مصالحه بین اهالی آن منطقه موظف گردیدم. بزرگان قوم از اهالی بالا آب و پائین آب را جمع نموده به آنها گفتم شما بین خود در تقسیم آب فیصله کنید. آنها پس از مفاهمه موافقه کردند که یک هفته اهالی منطقه بالا آب از آب جوی برای زراعت شان استفاده کنند و هفته بعدی اهالی پائین آب استفاده نمایند. من در سرحد بین دو منطقه که جوی آب جریان داشت یک دربند بشکل پخته کاری ساختم که کسی نمیتوانست در غیر از موقع نوبت خود از آب جوی برای آبیاری استفاده کند. اهالی منطقه بالا آب که دیگر نمی توانستند در خارج از نوبت شان از آب جوی استفاده کنند ناراض بودند. و این شخص که اکنون قوماندان محبس است از جمله اهالی ناراض بالا آب است. ... " مرحوم داکتر حقوقی یک نابغه بود؛ در طول دوره حبس از زخم معده رنج میبرد؛ این شخصیت دانشمند و خدمتگزار صادق کشور در اثر همان ضربات بعد از کشور فرار سه جان بحق سپرد. روحش شاد باد.

اگر مثالهای فوق برای قناعت کمونستهای مقیم هالیند کافی نباشد من حاضر م مثالهای دیگر هم ارائه کنم و باینکه هزاران افغان ستم دیده تجربه ها و سرگذشتهای خودشان را بیان خواهند کرد. ومن الله التوفیق .

ترجمه فارسی جلد دوم تاریخ موهن لال کشمیری در ۴۵۰ صفحه

بقیمت ۳۰ دالر از دفتر مجله دستیاب شده میتواند.

شماره اخیر مجله آئینه افغانستان، مورخ اکتوبر ۲۰۰۷ع، مطالبی راجع به شرح زندگی و فعالیت‌های ناچیز ادبی و فرهنگی این حقیر را بقلم ناشر محترم و فاضل آن مجله بنشر رسانیده اند که از اخلاص و محبت ایشان سپاسگذارم. ولی این مطلب را، که گویا من در زمان کودتاه تره کی - امین عضو سازمان خلقی قندهار بوده‌ام، در حق خویش یک بهتان و اتهام نارو ادا نموده‌ام، آنرا شدیداً رد مینمایم.

من در زمان کودتاه تره کی بحیث معلم در لیسه مشرقی قندهار و بعد ازین معلم در لیسه انصاری کابل و در پهلوی آن عضو اجیر با المقطع شعبه پشتوی آژانس باختر کار کرده‌ام. شاگردان، همکاران معارف و موسسات فرهنگی آنوقت و اکثریت قلمبدستان کشور همه مستشعر اند، که از آغاز کودتاه تره کی تا به انجام آن من با هیچ یکی از این نهادهای سیاسی کشور و سیاست‌بازیهای آن رابطه نداشته‌ام.

اینجانب در سالهای اول نوجوانی (با اصطلاح فرنگی سالهای تین ایجری) خویش تحت تاثیر جو سیاسی مسلط بر محیط تعلیمی و تحصیلی کشور به سیاست کشانیده شدم. آنزمان سالهای اخیر سلطنت محمد ظاهر شاه، یعنی سالهای آخر دهه چهل شمسی بود که روشنفکران محصل تحت جاذبه شعار دموکراسی، آزادی و برابری درآمده و بنده نیز در آن فعالیتها اشتراک نمودم. بعد از اینکه مطالعه و شناخت من راجع به جریانهای سیاسی آنوقت عمیق تر شد، در همان سالهای آخر دهه چهل و اوایل دهه پنجاه شمسی (قبل از کودتاه داود خان) از جریانات سیاسی و در مجموع از سیاست فاصله گرفتم.

یاد استاد بزرگوار مرحوم و مغفورم، علامه رشاد (رح) گرامی باد، از زبان پر فیض اش این بیت حضرت ابوالمعانی میرزا عبدالقادر بیدل را شنیده و حسب حال خود یافته بودم، که گفته است:

آهوی دشت معاصی را دور و زوی سردهید

تا کجا خواهد دید آخرش کار رحمت است

از آن تاریخ بعد در هیچ سازمان، تشکیل و یا حزب سیاسی، اعم از چپ و راست عضویت نداشته و ندارم، ولی موقف فردی ام در قبال مسائل سیاسی کشور همواره موقف ملی و میهنی بوده، هرگونه تجاوز علیه تمامیت و استقلال کشور را به زبان و قلم محکوم و از افتخارات و نوامیس ملی و تاریخی میهن به زبان و قلم دفاع نموده‌ام.

یقین دارم که منبع معلومات دور از حقیقت ناشر مجله آئینه افغانستان را صاحبان غرض، حسود و پیر عقده تشکیل داده، که متأسفانه در جامعه افغانی ما تعدادشان کم نیست و من از آنها گله ای هم ندارم. ولی توقع من از ناشر محترم و فاضل مجله این بود، تا راجع به این اتهام اولاً از اشخاص سالم و بی غرض تحقیق مینمود و بعداً اگر لازم و مفید میدانست، آنرا نشر میکرد.

بهر صورت من از بارگاه خالق متعال و یکتا راجاندم تا معاندین را هدایت فرموده و اتهامات شان را در حق این معصوم عاصی و سیله (کفاره الذنوب) گرداند. علیه توکل و الیه انیب.

محمد معصوم هوتک اوکویل - کانادا ۲۵ نومبر ۲۰۰۷ع

توضیح مدیر مسئول

پیام اعتراضیه جناب آقای محمد معصوم هوتک عیناً نشر شد. عنوان این پیام بایست "رد یک شایعه" میبود، نه "ردیک اتهام"، چونکه نویسنده مقاله منتشره شماره ۱۰۸ آئینه افغانستان نه تنها خصومتی با جناب برادر دانشمند محترم محمد معصوم هوتک ندارد، بلکه بدانش و آثار فرهنگی این فرزندان دانشمند افغان ارج گذاشته و فعالیت‌های مثر او را برای معرفی و شکوفائی فرهنگ اصیل افغانی در مهاجرت همیشه ستوده است.

مدیر مسئول معلومات خود را در مورد شرح زندگی دانشمند هوتک از هیچ مقام یا شخص در مهاجرت کسب نکرده، بلکه در زمان اقامت در افغانستان و از شایعات داخل افغانستان بخاطر داشته است. مدیر مسئول بامر حرمین استاد عبدالحی حبیبی، عبدالروف بیتوا، فیض محمدانگار، عبدالرسول پشتون، پوهاند عبدالشکور رشاد و برادرش نجیب پشتون و محترم داکتر محمود حبیبی و عده دیگر شناخت و مناسبات نزدیک داشته و معلومات خود را درباره جریانات سیاسی در ولایات کشور از زبان آنها و عده دیگر بدست آورده است. اما باید اذعان و اعتراف نمود که آنچه را در آنوقت معلومات میخواندند، شایعات محیط بود و هیچگونه سند و دست آویزی برای ثبوت شایعات وجود نداشت. اینکه دانشمند هوتک میگویند "منبع معلومات را صاحبان غرض، حسود و پرقصد تشکیل داده..." در شرایط افغانستان صادق میباشد، مع هذا دانشمند محمدمعصوم هوتک هیچگاه و در هیچ شایعه متهم بکمونسیت نبوده است، ولی در دوره زعامت تره کی یکعده جوانان مسلمان و غیر حزبی در قندهار مجبور به همکاری با مقامات حزبی شده بودند.

قصور ناشر مجله آئینه که زندگی نامه محترم هوتک صاحب را با اخلاص و رواداری کامل نوشته است، اینست که قبل از نشر آن بایست از محترم هوتک صاحب درباره همکاری شان بحیث یک روشنفکر غیر حزبی با حزب خلق استعمال مینمود، و اکنون که جناب هوتک صاحب هر نوع همکاری با حزب خلق را رد نموده، بلکه اعلام مینمایند که "از سالهای آخر دهه چهل و اوایل دهه پنجاه شمسی بعد در هیچ سازمان سیاسی، اعم از چپ و راست، عضویت نداشته و ندارم." و دوتن از منورین قندهار ساکن کانادانیز از عدم تعلقی شان با حزب خلق شفاء بمدير مسئول شهادت داده اند، ناشر مجله آئینه افغانستان از قصور غیر ارادی خود که آنرا "اشتباه" میتوان خواند، معذرت میخواهد. داکتر سید خلیل الله هاشمیان

خاطرات دوران فاکولته طب و یادی از استادان آن

(نگاهی به بحران امنیت و کشته شدن داود خان)

پوهندوی دوکتور حسین دانشور

در شماره ۹۰ تاریخی ۱۵ نوامبر ۲۰۰۰ دو هفته نامه وزین زرنگار تحت عنوان "خاطرات دوران مکتب و نگاهی به سیستم تعلیمی افغانستان و کانادا" مضمونی از این قلم به تحریر آمده بود، که در آن به گذشته های تعلیمی افغانستان اشاره های رفته بود و از استادانی که یاد شان گرامی باد، ذکر خیری به عمل آمده بود. و در اینجا قبل از همه لازم میدانم تا از اشتباهی که در مورد اسم دوتن از آن استادان گرامی صورت گرفته بود، پوزش خواسته و آنرا تصحیح بدارم. دوتنی که اسمای شان اشتباه ذکر شده بود، یکی محترم سید گل خان عطایی است که در آن نوشته به نام محمد گل خان آمده، که ایشان همین حالا در شهر تورنتو زندگی دارند و دیگری محترم اسحاق خان یوسفی برادر داکتر نصر الله یوسفی بود که اشتباهاً یونس خان یوسفی تحریر شده بود.

بر گردیم به خاطرات تحصیلی آن زمان. در آن وقتها امتحان کانکور وجود نداشت و شاگردان فارغ التحصیل لیسه ها، بدون کانکور به فاکولته ها پذیرفته میشدند. بدین معنا که فارغان اول نمره مکاتب به فاکولته های دلخواه شان میرفتند و متباقی را خود وزارت معارف و ریاست پوهنتون به فاکولته های مختلف تقسیم میکردند از اینکه بنده از مکتب غازی اول نمره فارغ شده بودم و نظر به شوقی که داشتم، فاکولته طب را انتخاب کردم، پیش از آنکه به فاکولته طب داخل شوم، لازم بود تا یکسال (پی سی بی) را سپری می کردیم. در همین سالی که من در پی سی بی درس میخواندم، یک مضمون دیگر به نام ریاضیات در دروس اضافه شده بود و لذا اسم آنرا گذاشته بودند (ام پی سی بی). خوب به یاد دارم که دوم حمل سال ۱۳۳۹ هجری شمسی بود که من روانه (ام پی سی بی) شدم. خانه ما در جمال مینه در جوار لیسه غازی قرار داشت و به فاکولته و پوهنتون خیلی نزدیک بود روزی که روانه فاکولته شدم، هوا کمی بارانی، اما خیلی ها معتدل و خوشگوار بود. بهار کابل را نمی توان در کانادا جستجو کرد. وقتی به فاکولته ساینس رسیدم که در آنجا صنف (ام پی سی بی) را میخواندیم، همه شاگردان داخل صنف شدیم. اولین دوره بود که دختران و پسران در یک صنف درس میخواندند.

رییس فاکولته ساینس مرحوم پوهاند عبدالغفار کاکر بود. برای سه چهار روز به صنف آمده و صحبت های مفصلی میکرد. شخص بذله گو و خندانی بود و شاگردان را همواره می خنداند. گفتار وی جنبه تشویقی داشت و بیشتر می کوشید تا شاگردان را به سوی فاکولته ساینس ترغیب کند. چند روز بعد دروس معمول فاکولته شروع شد و استادان فزیک، کیمیا، بیولوژی و ریاضیات به نوبت آمده و درس میدادند و در ضمن در لابراتوار های کیمیای حیاتی واقع در پل باغ عمومی و لابراتوار فزیک در فاکولته ساینس نیز هفته یکی دو روز در بعد از ظهر ها مشغول کار عملی میشدیم. استادان ما محترمان پوهاند عبدالحکیم ضیایی، عبدالرحمن عبادی، مرحوم عبدالشکور خان، محترم ناصری، احمد شاه جلال، بلبل شاه جلال، و یک نفر استاد امریکایی بودند.

خوب به یاد دارم که از جمله تعداد کثیری شاگردان در چانس اول امتحانات فقط ۱۷ نفر کامیاب شدند که بنده یکی از آنها بودم. البته در چانس دوم عده زیادی کامیاب شدند. خلاصه اینکه در تقسیمات آخر سال بخت من مطابق آرزویم بود و من به فاکولته طب پذیرفته شدم و در سال ۱۳۴۰ شمسی شامل فاکولته طب و در ۱۵ جدی ۱۳۴۵ هجری شمسی از فاکولته طب فارغ شدم. استادان فاکولته طب در آن زمان عده از فرانسوی ها (چون فاکولته طب کابل با فرانسه توامیت داشت) و عده از افغانها بودند.

آوردن اسمای عده از استادان فاکولته طب را در اینجا، ازین سبب لازمی میدانم که تا یادی و ذکر خیری از ایشان به عمل آید، زیرا آنها در آموزش و تربیت فرزندان کشور زحمات قابل قدری کشیدند و هم از جانبی خاطره از آنها زنده شود و یاد و نام شان بار دیگر بر زبانها تکرار گردد و از یاد نسل ما نرود:

مرحوم پوهاند دوکتور عبدالفتاح هرا، پوهاند دوکتور عبدالرحیم رشیدی، پوهاند دوکتور سید عبدالقادر بهاء، پوهاند دوکتور سید اسحاق خان، پوهاند دوکتور سیفی، پوهاند دوکتور عبدالولی نکی، مرحوم پوهاند دوکتور عبداللہ عمر، پروفیسور هلی امریکایی، داکتر عرفان فطرت، داکتر معصوم خان، داکتر عزیز الله، پوهاند میر شرف الدین انصاری، پوهاند دوکتور واسع لطیفی، داکتر سید سلطان حمید، مرحوم پوهاند دوکتور ضیا احمد ذنین، مرحوم پوهاند دوکتور عبدالرحیم تیزین، مرحوم پوهاند دوکتور فقیر محمد شفاء، مرحوم پوهاند دوکتور رسول، مرحوم پوهاند دوکتور واسع بابری، مرحوم پوهاند دوکتور نظر (حج علی طاهری، مرحوم پوهاند دوکتور قیوم رسول، مرحوم پوهاند دوکتور واسع بابری، مرحوم پوهاند دوکتور نظر

محمد سکندر، مرحوم پوهاند دوکتور محمد عثمان انوری، مرحوم پوهاند دوکتور یوسف هما، مرحوم پوهاند دوکتور محمد هاشم کمال، مرحوم پوهاند دوکتور سلام الدین ویس، پوهاند دوکتور بالمکنداس، دوکتور حبیب دل، پوهاند داکتر غیاث صافی، دوکتور سید عظیم لطفی، پوهاند دوکتور اختر محمد خوشبین، پروفیسور پاسکالیس (روانشناس)، داکتر کمال سعید، مرحوم پوهاند دوکتور علی احمد خان، مرحوم پوهاند دوکتور صفر علی خان، پوهاند دوکتور کریم عفت، پوهاند دوکتور حسین نصرت، پوهاند دوکتور سید احمد حسینی، پوهاند دوکتور صمد علی حکمت، پوهاند دوکتور عطا محمد معالجی، دوکتور فتح صمیم، پوهاند دوکتور عبدالصمد سراج، دوکتور ایوب روحانی، دوکتور ضیا مایل، پوهاند دوکتور رحیم لودین، دوکتور سیف الرحمن صمدی، پوهاند دوکتور عبدالفتاح نجم، پوهاند دوکتور ایوب اکبر، پوهاند دوکتور نصیر احمد وجوهات، دوکتور رحیمی مولانا، داکتر کریم نصر، پوهاند دوکتور نوراحمد بریخ، پوهاند دوکتور اختر مستمندی، پوهاند دوکتور عبدالغفار متوکل، پوهاند دوکتور ابراهیم مجید سراج، پوهاند دوکتور خیر محمد ارسل، پوهاند دوکتور محمد گل رنخوریار، مرحوم دوکتور ضامن علی غرجی، دوکتور صورتگر، مرحوم دوکتور احسان الله رشتیا، مرحوم داکتر عظیم سدوزی، مرحوم دوکتور عظیم مجددی داکتر سید حسن معنوی، پوهاند دوکتور جان محمد فیضی سکندر، دوکتور لالا نبی صالح، پوهاند دوکتور قاسم یونس زاده و داکتر کبیر شکیب.

علاوه ازین استادان، عده یی استادان دیگری که من افتخار شاگردی آنها را نداشته ام، ولی مقام شان همواره برایم ارجمند بوده است، اینها هستند:

پوهاند دوکتور عبدالله واحدی، پوهاند دوکتور محمد ابراهیم عظیم، دوکتور اسعد احسان غبار، مرحوم پوهاند دوکتور عبدالواحد رشیدی، داکتر اعجازی، داکتر ضیا احمد خان، داکتر نژند، مرحوم داکتر عمر درمان، پوهاند دوکتور محمد نادر عمر، دوکتور علی بنیاد، دوکتور عبدالحق نظری، دوکتور هاشمی، داکتر گل مکی، داکتر صابره نصیر و عده دیگر که اگر اسمای شان را درین فهرست نیاورده ام، به دیده اغماض بنگرند.

قابل یادآوری میدانم که ازینهمه استادان و دوکتوران کشور، که درین نوشته تذکار به عمل آمد، آنهایی که به رحمت حق پیوسته اند، خداوند روان شان را شاد دارد و ما دیگرانی که حیات دارند، متأسفانه همه کشور را از ناگزیری ترک گفته و در ممالک مختلف گیتی بسر میبرند.

این مطلب را برای آن تذکر دادم تا معلوم شود که افغانستان کنونی کاملاً در یک خلای علمی و تخصصی به سر میبرد و فاقد استادان و دوکتوران متخصص و با تجربه میباشد، و مانند دیگر ساحات حیات علمی و فرهنگی و تخنیکی، همه چیز خود را از دست داده است.

خوانندگان عزیز باید این مسله را بدانند که کشور در وضع جبران ناپذیری قرار دارد، چه مرده ها زنده نمی شوند و زنده ها هم در غربت بسر میبرند و کشور خالی از همه چیز شده است که جبران اینهمه خلای علمی در طی یک نسل حتی ممکن نیست.

در هنگامی که این یادداشت را مینوشتم خبر وفات پروفیسور داکتر عرفان فطرت، پتالوژست لایق و پشتکار دار در اثر سکت قلبی در امریکا را شنیدم که به کاروان رفتگان پیوست و بر کمبودهای ما بازهم کمبود دیگری را افزود. خداوند او را غریق رحمت کند که استاد دانشمندی بود و افسوس که ما هر روز چیزی را از دست میدهم، بی آنکه جایش را پر ساخته بتوانیم.

به هر حال این استادان در موقعیت ها و مواقف مختلف علمی و اکادمیک قرار داشتند، که تشریح همه آنها برایم مشکل است. زیرا بنده مدت بیست سال میشود که افغانستان را ترک گفته ام و تا جایی که حافظه کار میکرد، از آن مدد گرفته ام همچنان اگر در حصه رتبه علمی شان کدام اشتباهی رخ داده باشد، عفو میخوام. دوران فاکولته از دوره های بسیار خیال انگیز و دوست داشتنی زندگی من بود و شرایط و امکاناتی که فاکولته تهیه میدید، نیز بسیار عالی بود، مثلاً نان چاشت تمام محصلین مفت و رایگان وجود داشت و علاوه برآن برای هر محصل اطرافی، لیلیه و غذای رایگان وجود داشت و علاوه برآن برای هر محصل مسافر سفر خرج نیز داده میشد تا به خانواده های خود برگردند. برای هر محصل سالانه ۶۰۰ افغانی که پول قابل توجهی بود، برای تهیه دریشی و لباس نیز داده میشد. در دوران ستاژ که در شفاخانه علی آباد و یا مستورات کار میکردیم، نان چاشت را با استادان خود در یک میز صرف میکردیم.

در سال ۱۳۴۵ هجری شمسی که فارغ شدم، لباس مخصوصی برای فارغان تهیه شده بود که شامل کلاه و چین سیاه بود و درروز معینه تمام فارغان پوهنتون در جمنایوم جمع شدند، چون من از فاکولته طب درجه سوم فارغ شده بودم، لباس مخصوص را پوشیدم و به داخل جمنایوم رفتم. وزیر معارف مرحوم پوهاند دوکتور محمد عثمان خان انوری بود، وزیر صحنه که در مجلس نیز اشتراک ورزیده بود، مرحومه کیرا نورزایی بود، همچنین بعضی وزرای دیگر و استادان پوهنتون نیز درآن محفل اشتراک کرده بودند.

محفل رسماً از طرف پوهاند دوکتور محمد عثمان انوری افتتاح گردید و پس از سخنرانی افتتاحیه خود، از مرحوم محمد هاشم خان میوندوال دعوت به عمل آورد تا شهادتنامه های فارغان را توزیع بدارند. مرحوم میوندوال قبل از توزیع شهادتنامه ها، بیانیه همه جانبه یی ایراد کردند و در مورد وضع صحنه مردم و ضرورت ملت افغانستان به دوکتوران طب اشاره نمودند و گفتند که جامعه افغانی ما یک جامعه متفکر بوده و تصمیماتش بر پایه خرد و دانش استوار میباشد،

نامبرده فرمود مردم ما باید با همدیگر محبت و مشارکت داشته باشند و بهترین تصمیم را در راه اعتلای وطن خود باید اتخاذ کنند امراض گوناگون وجود دارد و مردم ما هنوز هم ازین آفات جان خود را از دست میدهند، زیرا سیستم وقایه و تداوی اساسی، مخصوصاً در اطراف افغانستان کمتر وجود دارد و در بسیاری جاها اصلاً وجود ندارد و مردم به شکل بسیار بدوی و ابتدایی زندگی میکنند.

شماره مسلسل ۱۰۹

میوندوال مرحوم صحبت های بسیاری کرد که همه را به خاطر ندارم و بعد به توزیع شهادتنامه ها پرداخت. من افتخار دارم به اینکه شهادتنامه خود را از دست وی به دست اوردم. افسوس که عکسهای آن صفحه ها را در اختیار ندارم و عکسهای که گرفته بودم همه اش در افغانستان ماند و نیست و نابود گردید. اما آن خاطرات در ذهنم زنده هستند و تا زمانی که زنده باشم آن خاطره ها را هرگز فراموش نمی کنم. خیلی ها محفل با نام و نشانی بود. روز اقلایی و روشن، هوا معتدل و منطقه پوهنتون و علی آباد سرسبز و زیبا بود.

دوره کارم از جنوری ۱۹۶۷ میلادی شروع شد که پس از گذشتادن امتحان کانکور، در فاکولته طب ننگرهار به صفت استاد به تدریس آغاز کردم. در آن زمان طب ننگرهار با تیم های امریکایی "کیپر مدیکو" و "پیسکوریس" توأمیت داشت و استادان امریکایی مانند داکتر بالدوین، داکتر فریکی، داکتر مملن، پروفیسور هدلی، پروفیسور کوکس برای هفت سال ایفای وظیفه میکردند، که علاوه برین تعدادی از نرسها و تکنیشن های لابراتوار نیز در آنجا مشغول کار بودند. از کابل نیز استادان فاکولته طب به نوبت برای تدریس می آمدند و اوضاع فاکولته طب ننگرهار رو به انکشاف و ترقی بود. اما از آنجایی که در فارم هده، غازی آباد، ثمر خیل و کانال ننگرهار روسها کار میکردند، نفوذ آنها در آن ولایت بیشتر بود و توسط ایادی خود در طب ننگرهار نیز مداخله میکردند، که در نتیجه وضع امریکایی ها را خراب کردند و بالاخره آنها دلسرد شدند و طب ننگرهار را ترک گفتند.

در زمانی که امریکایی ها در آنجا کار میکردند، سامان و لوازم طبی و جراحی به شمول کتب طبی از امریکا به مقدار زیاد وارد طب ننگرهار میشد و به شعبه ی "فامیلی پلانینگ" نیز شیر خشک و ادویه جات رایگان می پرداختند. اما همین که امریکایی ها طب ننگرهار را ترک گفتند، گراف رشد طب ننگرهار به مرور حالت نزولی را اختیار کرد تا اینکه کودتای ۷ ثور همه چیز را واژگون ساخت.

زمانی که پوهاند دوکتور محمد عثمان انوری وزیر معارف بود، پوهاند دوکتور سید عبدالقادر بها به حیث اولین رییس فاکولته طب ننگرهار مقرر گردید و دومین رییس طب ننگرهار پوهاند دوکتور عبدالله واحدی بود. پس از چندی، مقام ریاست پوهنتونها از شکل انتصابی بدر آمد و به صورت انتخابی درآمد. دو نفر خود را برای احراز مقام ریاست طب ننگرهار کاندید کردند که عبارت بودند از پوهاند دوکتور سید عبدالقادر بها و پوهاند دوکتور شیرزاد یعقوبی، که در نتیجه پوهاند دوکتور سید عبدالقادر بها با اکثریت آرا به حیث رییس انتخاب شد. پس از چندی وی خود را برای احراز کرسی ریاست پوهنتون کابل کاندید کرد. کاندیدان دیگر دوکتور عبدالرحیم نوین و پوهاند سید بهالالدین مجروح بودند، که دوکتور نوین به نفع پوهاند دوکتور سید عبدالقادر بها از کاندیدای خود گذشت و در نتیجه انتخابات دوکتور بها با به دست آوردن زیادترین آراء به حیث رییس پوهنتون کابل انتخاب شد و رییس طب ننگرهار پوهاند میر شرف الدین انصاری انتخاب شد.

اما پس از چندی که انتخابات ریاست، مشکلات و جنجال ها را ایجاد کرد، دولت تصمیم گرفت تا شیوه انتخابی را کنار گذاشته و دوباره به انتصاب روی آورد و پوهاند دوکتور کرام الدین کاکر را به حیث رییس طب ننگرهار از کابل اعزام نمود. پس از پوهاند کاکر، پوهاند دوکتور شیرزاد یعقوبی رییس طب ننگرهار مقرر شد و در اواخر دوره ریاست او کودتای ۷ ثور واقع گردید و اوضاع خراب شد و استادان و شاگردان به مرور به مهاجرت پرداختند و ترک درس و تدریس کردند.

خوب به یاد دارم که در ماه حوت ۱۳۵۶ هجری شمسی مرحوم سردار محمد داود خان به ننگرهار تشریف آوردند و میخواستند با اهالی آنجا از نزدیک ملاقات کنند. هوا خیلی خوب و معتدل بود. پیشین روز بود که من و یک تعداد دوکتوران و نرسها و سایر کارمندان طبی، به شمول مردم نزدیک محل آنجا، برای استقبال از داود خان از شفاخانه برآمده و در کنار سرک ایستادیم. به مجردی که موتر شان نزدیک شفاخانه مربوط طب ننگرهار رسید، محمد داود خان از موتر پیاده شده و با تمام مستقبلین دست داد و سلام و علیک کردند. چند قدمی پیاده حرکت کرد، اما قوماندان بختیار گل منگل از ایشان خواهش کرد تا با موتر حرکت کنند فردا که روز بارانی نیز بود رییس فاکولته طب ننگرهار پوهاند دوکتور شیرزاد یعقوبی همراه با شف های طبی و من که در آن وقت شف سرویس نسایی و ولادی بودم، به ملاقات محمد داود خان رفتیم. تعدادی که از شش، هفت تن بیشتر نبود، ما همه در برنده ساختمان باغ شاهی منتظر رییس جمهور بودیم. مردم ننگرهار با چتری های دست داشته خود، در ساحه بیرون ساختمان منتظر بودند تا بیانیه رییس جمهور را بشنوند. ساعت ده و نیم روز بود که مرحوم سردار محمد داود خان با موترش رسید و با مدعوین سلام و علیک کرد و بعد پشت میز خطابه که با مایکروفون مجهز بود قرار گرفت. هر دو دست خود را به رسم سمبولیک با یکدیگر فشرد و تکان داد و مردم برایش کف زدند و مرحومی در حدود نیم ساعت راجع به برنامه ها و اهداف انکشافی دولت سخنرانی کردند. بعداً که سخنرانی رییس جمهور پایان یافت، مردم پراکنده شدند و ما در باغ شاهی که محلی زیبا و سرسبز و ملو از گل و سبزه بود، باقی ماندیم. اهالی قریه ها و ولسوالی های مختلف با خوانین و ملک های شان که در چار طرف باغ اخذ موقع کرده بودند، جوقه جوقه و به نوبت به نزدیک رییس جمهور میرفتند و رییس جمهور از نزدیک با آنها ملاقات میکرد. تا نوبت به ما رسید ساعت یک بعد از ظهر شده بود و امر شد تا استادان طب ننگرهار بیایند. ما با رییس خود آقای شیرزاد یعقوبی روانه محل نشستگاه رییس جمهور شدیم. مرحوم داود خان تا دهلز به استقبال ما برآمد و با هر کدام ما دست داد و احوالپرسی کرد. بعد نوبت صرف غذای ظهر شد و ایشان گفتند شما اول بروید و نان بگیرید چون با قاشق و پنجه غذا صرف می کنید، بعداً مردم عادی می آیند و آنها به طبیعت خود غذا صرف می کنند. لذا ما اولین کسانی بودیم که وارد سالون غذا خوری شدیم. موظفینی که غذا را سرویس میکردند، همه ملبس به البسه مخصوص بودند و دستکش های سفید در دست داشتند سالون غذا خوری مقبول و مجلل بود و غذا های متنوع بالای میزها چیده شده بود و موظفین برای مدعوین بشقاب و پنجه و قاشق را تقدیم میکردند. ما غذا های لازمه را گرفتیم و بعداً مردم عام و اهالی آمدند و بر اطراف میزها رفته، با دست به خوردن غذا شروع کردند. مرحوم داودخان اندکی غذا گرفتند و در سالون ایستاده بودند و با اشخاص دورپر صحبت میکردند و گاهی هم به منظره غذا خوری نظر میکردند. پس از صرف غذا مردم پی کار خود رفتند و اما امر شد که استادان طب ننگرهار رفته نمی توانند، چون سردار محمد داود خان میخواهد آنها را از نزدیک ملاقات کند. همان بود که ما همه به یک اتاق رفتیم و بالای کوچ و چوکی در مقابل وی نشستیم و چای و قند برای ما آورده شد و ما هر یک خود را برای داودخان معرفی کردیم. بعداً ایشان به صحبت شروع کردند و ساعتی در موارد مختلف حرف زدند که بخش های از

صحبت آن را که هنوز به یاد دارم چنین بود: "انسان مانند سنگی است که به حقیقت نمون ضرورت دارد، هرگاه سنگی بزر منظم و درست و دارای برآمگی ها که منظر خشن دارد، در برابر امواج پرتلاطم آب قرار می گیرد، به مرور زمان، نقاط خشن آن از بین رفته، صیقل یافته و شکل مقبول و منظم را اختیار میکند. انسانها نیز به چنین صیقلی در جای دیگر گفتند: "من نی کمونست و نی طرفدار کمونست می باشم، اگر شما از من بپرسید کمونستیم چیه میگویم"

یعنی مرحله بی خدایی. اما من طرفدار سوسیالیزم می باشم. اگر از من بپرسید سوسیالیزم یعنی چه؟ میگویم که سوسیالیزم یعنی تأمین عدالت اجتماعی. باز هم گفتند که "اگر من افغانستان را از جان خود بیشتر دوست نداشته باشم، من بی شرف باشم."

از گفتار مرحوم سردار محمد داود خان ثابت شد که وی واقعاً شخص مومن و وطن پرست بود.

پس از ختم ملاقات از نزد ایشان رخصت شدیم و فردا قرار بود داودخان با محصلین طب ننگرهار و استادان در "بندرونه" ملاقات کنند.

فردا ساعت نه در بند درونته رفتیم، هوا معتدل و آفتابی بود. استادان و محصلین طب در آنجا جمع آمده بودند. مرحوم داودخان تشریف آوردند و با حاضرین مصافحه کردند و پسر خرد سال داکتر یوسف باجوری که با پدرش در آنجا بود، مورد توجه مرحومی قرار گرفت و او را در بغل نوازش کرد، که داکتر باجوری را خوشحال ساخت و او از محمد داود خان تشکری کرد. درین وقت رییس طب ننگرهار یک بوتل کوکاکولا را با گیلان بالای میز در برابر مرحومی گذاشت. ایشان با مطایبت گفتند که رییس صاحب خیلی غریب هستی، برای من آوردی و برای دیگران نه! همان بود که برای دیگران هم تعارف کردند. در ضمن صحبت های خود گفتند: "من جوان بودم، یک شب اعلیحضرت محمد ظاهرشاه برایم گفت که شما را به حیث رییس تنظیمه مشرقی مقرر کرده ام، تا فردا باید تصمیم بگیری که می روی یا خیر؟ من تمام شب را به چرت و سودا گذراندم و فردا تصمیم گرفتم که باید بروم. همان بود که فردا در موتر جیبی که شامل راننده و یکی دوفتر دیگر بود، عازم مشرقی شدم و از راه لته بند میآمدیم. در راه موتر ما پنجر شد و تایر عوض کردیم، خلاصه خود را به مشرقی رساندیم و در محلی که به نام فرقه یاد میشد، برایم جای تهیه دیده شده بود. شهر جلال آباد طوری که حالا میبینید، چنین زیبا و سر سبز نبود. هوای آن خیلی گرم بود و شبها از دست قوله شغال ها آدم را خواب نمی برد. با وجودی که برای من پشه خانه تهیه شده بود، با آنهم پشه مرا نیش میزد. صبح که از خواب بیدار شدم گفتم خداوند من که رییس تنظیمه و فردی از خاندان شاهی میباشم، با این مشکلات مواجه هستم، خدا میداند که مردم عوام و غریب ما چه حال دارند؟ از همینجا بود که مفکوره مردم دوستی و وطندوستی و مبارزه در راه آن برایم پدید آمد و به همین منظور در مقابل عضو فامیل و پسر کاکایم یعنی اعلیحضرت محمد ظاهر شاه قد علم کردم. منظورم خدمت به افغانستان است و بس. من اگر بمیرم و بدانم که افغانستان یک مملکت متمدن و مترقی شده است، در زیر خاک هم افتخار خواهم کرد.

گفتار شان که ختم شد، رییس طب ننگرهار داکتر شیرزاد یعقوبی گفت که سردار صاحب محصلین در جمنازیوم منتظر اند. همان بود که همه ما دسته جمعی روانه جمنازیوم شدیم. در آنجا تعداد کثیری از محصلین و استادان جمع شده بودند و مرحوم داود خان بالای ستیزی که در آن مایکروفون قرار داشت رفتند و صحبت کردند و سخنان آن روز شان بیشتر سیاسی بود، در مورد ترور علی احمد خرم، معاون وزارت پلان، و قاتل آن مرجان نام حرف زدند و از مداخلات پاکستان و در گذشته از جنگ قوم صافی با دولت و فعالیت های ملای لنگ که عامل بیگانه بود، صحبت مفصل کردند و بر احزاب اخوانی تاختند و از گفتار شان پیدا بود که افغانستان از دست احزاب چپ و راست صدمه خواهد دید. چنانچه همان طور هم شد. اما افسوس که ایشان خبر نداشتند که اشخاص وابسته به اجنبی دور و بر خودش را هم گرفته بود، چنانچه اشخاص ملی مانند مرحوم میوندوال و مرحوم ماما زرغون شاه و سایر شخصیت های نامدار کشور، در زمان خودش، زمینه شهادت شان توسط همین عاملین فراهم گردید.

مجلس ختم شد و سردار روز دیگر عازم ولایت لغمان شد. باقی قصه برای خوانندگان عزیز معلوم است که ایشان به کشورهای اسلامی سفر کردند و حج عمره را انجام دادند و چون به وطن برگشتند، توطنه علیه رژیم آغاز گشت و میر اکبر خیبر ترور شد و گروه خلق و پرچم تظاهرات را به راه انداختند، تا اینکه کودتای کمونیستی ۷ ثور ۱۳۵۷ صورت گرفت و سردار محمد داود خان و اعضای خانواده اش قرار ذیل، همه به شهادت رسیدند:

سردار محمد نعیم خان، زینب داود، عایشه، بلقیس آصفی، شکی غازی، زرشاد داود، محمد عمر داود، ویس داود، شیما داود، خالد داود، زرمینه غازی با تعدادی از کودکان، جمعا هفده تن از اعضای خانواده رییس جمهور شهید شدند. روان شان شاد باد.

دنیای امروز دنیای پیچیده ایست و اداره امور جامعه نیاز به برنامه مشخص و نیروهای کار کشته و با تجربه دارد. امروز یک شخص تنها نمی تواند کشور را اداره کند، تمام ملت در کار و پیشرفت مملکت شان مسولیت دارند و برای رسیدن به آینده مطمئن باید تلاش کنند. و حقوق و آزادی های مردم باید احترام شود و در جامعه این حق باید تأمین باشد.

به یاد دارم که صنف ششم ابتدایی مکتب در پغمان بودم، تابستان بود و یک روز جمعه در بازار چندان بایی ایستاده بودم که دیدم یک موتر سیاه در کنار سرک توقف کرد و اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه آن وقت کشور از آن پیاده شد و در مقابل دکان کبابی ایستاد و کباب فرمایش داد. من و چند تا بچه های دیگر که در آنجا بودیم، به طرفش دویدیم و چون نزدیک رسیدیم، سلام کردیم. اعلیحضرت علیک گفت و تبسم نمود و بعد بر سر من به حساب نوازش دست کشید. کبابی چند سیخ کباب را (نمی دانم چند سیخ بود) در بین نان خاصه کشید و دو دسته برای اعلیحضرت تقدیم نمود. شاه پول کباب را پرداخت، ولی کبابی قبول نکرد و اصرار شاه بی نتیجه ماند. پادشاه به موترش داخل شد و راننده شاه مقداری پول را برای کبابی پرداخت و موتر شاه به طرف تپه پغمان به راه افتاد. عجیب آزادی و دموکراسی وجود داشت، انسان باید به جامعه دموکراتیک افتخار کند.

خاطره دیگری که از پادشاه دارم زمانی بود که اینجانب مستحق مدال "پوهنه" در رتبه پوهنملی شناخته شدم و مدال خود را از دست اعلیحضرت محمد ظاهرشاه حاصل کردم و در رادیوی کابل نیز از من نام برده شد.

اعلیحضرت شخص آرام و متین، حلیم و بردبار و بی ضرر بود و دارای صله رحم بود، اما افسوس که عده با وی همکار نبودند و زمینه عدم رضایت مردم را بر می انگیزتند هر چند نواقص و مشکلات زیادی در وطن وجود داشت اما بعدها که

شاه و ضلع و حشمتاک کشور ششم، دانستیم که دوره سلطنت شاه، زمان امن و صلح و صفای بود. باور کنید که صفته های زیبایی و هوشن کابل را در هیچ جا ندیده ام، استادان مجلس، شاگردان پاک و نقیض که همه خوش و تبسم بر لب داشتند، آزادی طبیعت نسوان که با کمال اخلاق و تربیت عالی و نزاکت اجتماعی وجود داشت. استادان ما از سطح عالی تعلیم و دانش بهره ور بودند و اکثر آنها کسانی بودند که در دانشگاه لیون فرانسه نیز تدریس کرده بودند و این جای بس افتخار برای یک مملکت فقیر بود که فرزندانش در کشور پیشرفته بی چون فرانسه تدریس کنند. اما افسوس که همه چیز واژگون شد و عناصر شناخته شده، با کمال ذنانت و حماقت از دموکراسی نوین یاد کشور که می توانست آینده مطمئنی برای فردای

تعرض علنی دوستم بر خانه و ناموس اکبربای 5

بقرار اخبار واصله از کابل اکبربای رئیس قومی ترکمنهای ولایت شمال که در شهر کابل زندگی میکند و شخص باجراتی است که از مدتی باینطرف فجایع اخلاقی و بشری رشید دوستم را افشاء کرده راهیست، رشید دوستم او را در حالیکه مریض و ناتوان بود، بدون موجب یا مر خود توقیف کرده بود. اما باثر عرایض و دادخواهی او بعد از پنج ماه حبس رها گردید. ولی رشید دوستم آن شخص مریض را در خانه اش تحت تعقیب و فشار قرار داده میرفت تا اینکه دیروز دوم فروری ۲۰۰۸ رشید دوستم یک تولی ملیشه مسلح خود را به خانه اکبربای سوق داده آن شخص مریض را از بسترش بیرون و همراه با خانم و زنهای داخل حریمسرای او، همراه بقصر مسلح خود انتقال داده، زن و مرد را چوبکاری و هم تجاوز و زوی ناموسی کرده، همه اسباب خانه اکبربای را چور و غصب نموده است. مردم ناحیه سکونت اکبربای از مشاهده این عمل خجالت آورد و دوستم بغیض آمده موضوع را بحکومت اطلاع دادند. آنگاه قوماندان امنیه کابل خانه رشید دوستم را در محاصره پولیس درآورده سه بارید دوستم اخطار دادند تا اکبربای و زنهای فامیل او را بدون قید و شرط رها سازد، اما رشید دوستم اعتنا نکرده بیک کندک عساکر گارد خود امر دفاع و مقابله را صادر کرده بود تا اینکه قرار مسموع شخص کرزی یک هیات را بعد از دوستم ارسال نمود و در اثر آن دوستم اکبربای و زنهای او را رها ساخت. پولیس کابل اکبربای را بشفاخانه انتقال داده اما وضع او را خراب دانسته است. چنین است وضع امنیت و قدرت جنگ سالاری در کابل که حامد کرزی یک شخص جنایتکار (رشید دوستم) را بحیث معاون نظامی خود مقرر کرده و او بحکم خود در کابل حکومت میکند. یک قسمت این ماجرا را یک هموطن مادر تلویزیون (شمشاد) دیده و بما خبر داده است. رویداد واقعی این ماجرا بعد از تفصیل باطلاع عامه رسانیده میشود.

گاو نیست بر آسمان قرین پروین ..... گاو نیست دگر، نهفته در زیر زمین
گر بینایی! چشم حقیقت بگشا ..... زیر و زبرد و گاو، مشتی خر بین! (خیام)

دو غزل انتخاب استاد پروانه (غافل)

از کمال خجندی

نقد جان چیست که در دامن جانان ریزم
گر بخواهد ز سر هر دو جهان برخیزم
بیگانه ار همه تیغم بزنند، یار عزیز
ادب آنست که گردن نیم و نستیزم
رسم باشد که گریزند غلامان ز جفا
من غلام تو چنانم که گوی نگریم
در رحمت بگشایند برویم فردا
گر بود سلسله زلف تو دست آویزم
مبیرد از شکر ناب به شیرینی دست
با حدیث لب او نکته درد، آمیزم
منکه خوار زم گرفتم بسخنیهای غریب
نبود میل عراق و هوس تبریزم
گر گناهست چنین روی بدیدن چو کمال
من نه آنم که از اینگونه گنه پرهیزم

از سلمان ساوجی

ز حمت مامیدهی زاهد، ترا با ما چکار؟
عقل و دین و زهد را با عاشق شیدا چکار؟
میخورد صوفی غم فردا و ما میخوریم
مرد امروزیم، ما را با غم فردا چکار
جای عیاران سرباز است کوی عاشقی
ای سلامتجو! برو بنشین ترا با ما چکار؟
رازل شاهدان بر زاهدان پوشیده است
مستقی را در میان مجلس صبا چکار
دین و دنیا هر دو باید باخت در بازار عشق
مردم کم مایه را خود با چنین سودا چکار؟
عشق اگر زیبا بود، معشوقه گو زیبا باش
عشق را با صورت زیبا و نازیبا چکار؟

یک صاحب، از یک ولسوالی، نیم علاقه داری و خلیفه خیاط! قد و اندام این آقاره گرفتگی؟

کشور تامین کند، سوء استفاده کردند و با بهره گیری از عقیده‌های فرهنگی، عده را بر ضد آن دموکراسی شوراندند و زمینه سقوط آنرا فراهم کردند.

اعلیحضرت محمد ظاهر شاه به این عقیده بود که ضرورت ایجاد احزاب آزاد و سالم در یک جامعه برای آنست تا افراد را برای اداره کارها پرورش دهد، نه اینکه مملکت را برای بیگانگان تقدیم کند. کسی این مسئله را به خوبی درک کرده میتواند که برای افغانستان عشق داشته باشد. زیرا عشق را تنها با عاشق شدن میتوان فهمید. تا قدر عشق را ندانیم به معنی زندگی پی نخواهیم برد.

در زمان ارتقای من به رتبه پوهندویی، مرحوم پوهاند دوکتور محمد عثمان انوری از کابل به جلال آباد آمد و هیأت ژوری عبارت بود از جناب شان و مرحوم پوهاند صدیقی و محترم دوکتور محمدناصر شینواری که فعلاً در امریکا تشریف دارند. هیأت ژوری سوالها را ترتیب و من دو سوال را گرفتم که یکی آن Hydatidiform Mole and Chorionepithelioma و دیگری آن Fibromyoma of the uterus بود و برای من ۲۴ ساعت وقت داده شد تا در روز بعد بالای هر دو موضوع مذکور پوره یک ساعت صحبت نمایم. کنفرانس در سالون مخصوص کنفرانسهای طب ننگرهار که در آن عده زیادی از استادان و شاگردان طب ننگرهار اجتماع کرده بودند برگزار شد و من صحبت کردم و موفق شدم.

خوانندگان عزیز! خود قضاوت کنید که وضع از چه قرار بود. برای رشد و ارتقای سطح علمی در کشور کار میشد و دانشمندی از کابل به یک ولایت میرفت تا سطح دانش استادی را که به رتبه بالاتری میرود، بیازماید. جامعه ما تا حدودی یک جامعه علمی بود و برای علم و دانش بهایی قایل شده بود. اما اکنون وضع از چه قرار است؟ پنجاه سال دیگر کار است، تا ما بار دیگر به همان موقعیتی برسیم که چهل پنجاه سال قبل قرار داشتیم و همه این بدبختی ها از دست همان به اصطلاح روشنفکران دروغینی برسر ما نازل شد که مدعی تغییر دادن جامعه در یک شب بودند، بی آنکه بدانند جامعه چنان سریع و پا در هوا تغییر نمی کند. آنها مردم را نادان تصور میکردند و حال معلوم شد که آنها خود به مراتب نادان تر از دیگران بوده اند.

در همان زمان آرامی و امنیت عام و تام زمان سلطنت محمد ظاهر شاه در یکی از روزهای تابستان با عده از استادان طب ننگرهار به دره الینگار لغمان رفتیم، نان شب را در خانه داکتر عارف غضنفری صرف نموده و ساعت نه شب به صوب الینگار روان شدیم. حدود یک بجه شب به منطقه تینگه وره رسیدیم، تعداد زیادی از اهالی منطقه تا همان ناوقت شب منتظر ما بیدار بودند و به مجرد رسیدن ما با ما بغل کشی نموده و به پشتو ما را خوش آمدید می گفتند. بعداً میخواستند نان بیاورند، گفتیم که نان خورده ایم و میخواهیم به بستر برویم، بسترهای ما را در چارپایی های یک نفره قبلاً آماده کرده بودند، چون خسته بودیم به خواب رفتیم. صبح زمانی که از خواب بیدار شدیم، اصلاً باور ما نمی آمد که ما شب را در چه جای زیبایی بسر برده ام. در کنار دریای الینگار و آب روان و شفاف آن، که طراوت و هوای خوشگوار آن باور کردنی نبود. با خود زمزمه کردم:

من لاله آزادم خود رویم و خود بویم

در دشت مکان دارم هم فطرت آهویم

آبم نم باران است فارغ زلب جویم

تنگ است محیط آنجا در باغ نمی رویم

در کنار رودبار خروشان الینگار احساس کردم که واقعاً ما چه آزادی و امنیتی داریم و چه مردم شریفی که از ما به عنوان استادان و داکتران جامعه، چه استقبال گرم و صمیمانه میکنند. اما حالا به داخل و خارج کشور نظر اندازید که وضع بر چه منوال است؟ در داخل برادر کشی را به راه انداخته اند و همان مردمی که تا دیروز برادر وار زندگی میکردند، اکنون به جان هم افتاده اند و در بیرون گروه عظیم مهاجرین افغان که از فشار کار و استرسهای بی شمار، زندگی به کام شان تلخ است.

در افغانستان کار جنبه تفریحی و خوشحالی داشت، در حالیکه درینجا زندگی توام با فشار های زیاد است، نگرانی از احوال خانواده های که در پاکستان و هندوستان و ایران بسر میبرند، نگرانی از دست دادن کار، نبودن پس انداز کافی، نگرانی از وضع تربیتی فرزندان، نگرانی از برهم خوردن شیرازه خانواده ودهها فشار و اختناق دیگر، روزگار را تار میسازد و حسرت گذشته را در ذهن بیدار میکند. خلاصه اینکه دنیای عجیب و غریبی است، که با تاسف باید گفت آن چیزهای را که در کشور بدست آورده بودیم، حالا چون حبابی ترکیده و نابود شده اند و فرزندان آن آب و خاک درحسرت یک لقمه نانی که مرگ شان را یک روز دیگر به تعویق اندازد، نفس میزنند.

یادداشت نویسنده: قابل توجه دوهفته نامه وزین زرنگار!

از لطف و همکاری مخلصانه تان تشکر، تا جایی که هموطنان عزیز با من تماس گرفته اند از مطالعه "خاطران دوران فاکولته" راضی به نظر میرسند. در آن مورد چند تن دوستان تماس گرفتند و اشاره های داشتند که از نظر خوانندگان باید بگذرد.

محترم ویس مهدوی فرمودند که پوهاند دوکتور رجبعلی طاهری در قید حیات بوده و در امریکا زندگی میکنند، در حالیکه در مضمون، مرحوم آمده است؛ ازین سهو پوزش میخواهم و خداوند وی را در دنیا و آخرت مورد شفقت خود قرار دهد. درینجا باید یادآور شوم که برادر کوچک پوهاند صاحب دوکتور رجبعلی طاهری، مرحوم داکتر رسول طاهری نام داشتند که ایشان در زمان کار من در طب ننگرهار، امر صحت عامه ننگرهار بودند که شخص لایق و مهربان و غریب پرور بودند.

در زمان کودتای کمونیستی که به حیث متخصص در قندهار اجرای وظیفه میکردند، در یکی از روزهای عید از قندهار با

خانمش روانه کابل بودند. در راه قندهار - کابل، مجاهدین پس را توقف دادند و در نتیجه تبادل آتش میان مجاهدین و خانمش هاری مسلحی که در پس بودند، عده بی مردم کشته و زخمی شدند و در جمله مرحوم داکتر رسول طاهری و خانمش به شهادت رسیدند، جنازه آنها را به کابل آوردند. اکنون فرزندان داکتر رسول طاهری در امریکا زندگی میکنند. محترم انجینیر فضل باقی برادرزاده مرحوم محمد هاشم مونیوال در تماس تلفونی گفتند زمانی که مرحوم مونیوال شهادتنامه فارغان طب کابل و سایر بورسیه ها را توزیع مینمودند شما تذکر اندازید که در کدام پست بودند. به جواب شان

گفتم که در مضمون نوشته بودم که مرحوم میوندوال در آن وقت صدراعظم وقت بودند، که در تایپ صدراعظم وقت، حذف شده است. به هر صورت مرحوم میوندوال در خزان ۱۳۴۵ هجری شمسی که شهادتنامه ها را توزیع می داشتند صدراعظم برحال بودند.

محترم فرید نورستانی گفتند که مرحوم سردار محمد داود خان در کدام زمان در مشرقی آمده بودند؟ به جواب شان گفته شد که مرحوم داود خان در آخر دلو یا اوایل حوت ۱۳۵۶ هجری شمسی به جلال آباد تشریف آوردند، به عباره دیگر در اخیر زمستان سال ۵۶ هجری شمسی تشریف فرما شده بودند و این آخرین سفر وی بود و حدود دو ماه بعد در ۷ ثور ۱۳۵۷ هجری شمسی به شهادت رسیدند.

عده دوستان دیگر از مضمون نشر شده مذکور ابراز رضایت کردند و آنرا جالب و خاطره انگیز خواندند و در حق من دعای خیر کردند که از لطف همه شان تشکر میکنم.

من نگویم که به درد دل من گوش کنید بهتر آنست که این قصه فراموش کنید

عاشقان را بگذارید که بنالند همی مصلحت نیست که این زمزمه خاموش کنید

در اخیر باید تذکر داد که فعلاً از برآمدن من از وطن عزیزم افغانستان ۲۶ سال میگذرد و تا جاییکه اطلاع حاصل کرده ام بعد از نشر این مضمون نیز یکعده از استادان فاکولته طب کابل و ننگرهار به رحمت حق پیوسته اند همچو پوهاند دوکتور سید احمد حسینی، پوهاند دوکتور عبدالرحیم رشیدی، پوهاند میر شرف الدین انصاری، پوهاند سید اسحق خان، پوهاند دوکتور محمد حسین نصرت، پوهاند دوکتور عبدالصمد سراج، پوهاند دوکتور نور احمد بریخ، پوهنوال دوکتور اختر محمد مستمندی، پوهنوال دوکتور عظیم لطفی، پوهاند دوکتور نصیر احمد وجوهات، دوکتور جان محمد فیضی سکندر، دوکتور لالا نبی صالح و پوهاند دوکتور بالمکنداس و شاید یکعده دیگر که بنده از آن اطلاع ندارم. در اختتام کلام باید یادآور شد که در پوهنوی طب کابل و ننگرهار یکعده از دوکتورانی که استاد من نبوده اما هم مسلک من بوده اند و در سنین جوانی در اثر بیماری که عاید حال شان شده داعی اجل را لبیک گفته اند مانند مرحومین داکتر عارف غضنفری، داکتر کرم شینواری، داکتر یعقوب بارکزی، داکتر پژمان و شاید یکعده دیگری که من خبر ندارم و هم یکعده از استادانیکه توسط دولت کمونیست گرفتار و از بین برده شدند خارج از بحث ما بوده و تنها به گرفتن اسما آنها اکتفا میکنیم که عبارتند از:

پوهاند دوکتور عبدالفتاح همراه (استاد بنده)، پوهاند دوکتور عبدالعظیم مجددی، پوهنوال دوکتور محمد هاشم مهربان، پوهندوی دوکتور ضامن علی غرجی، پوهندوی دوکتور عبدالغفار، پوهنمل دوکتور عبدالظاهر رزبان، پوهیالی سید کاظم دادگر، پوهیالی دوکتور عبدالاحد و هم یکتعداد استادانیکه در پشاور به شهادت رسیده اند مانند مرحوم دوکتور نسیم لودین که اسمای همه آنها درج تاریخ میباشند. خداوند متعال همه شانرا بیامرزد. به این جای شک نیست که انسان از مرگ گریخته نمی تواند. همه همین راه را دنبال خواهیم کرد. ختم

برخیز و مخورغم جهان گذران ..... خوش باش و دمی بشادمانی گذران
در طبع جهان اگر وفائی بودی ..... نوبت بتو خود نیامدی از دگران (سحر)

خاطره‌ای از پوهاند نوین بارتباط گپروی لیونی سردار

دردوره وزارت پوهاند نوین مجالس یادبودی به تجلیل از یکعده رجال ادبی افغانستان در کابل صورت گرفت، از قبیل مولانای رومی بلخی، سید جمال الدین افغانی، امیر خسرو دهلوی و امثالهم. پوهاند نوین بمشوره یکعده دوستان ادب پرور تصمیم گرفت نهصدمین سالگرد حلکیم ناصر خسرو قبادیانی بلخی را تجلیل نماید؛ کسانی باین کار مخالف بودند و بلیونی سردار رساندند که ناصر خسرو (قبادیانی) و ملحد بود، نباید از او تجلیل بعمل آید. وقتی پوهاند نوین ورقه عرض مربوط باین احتفال را بر رئیس جمهور پیش کرد، لیونی سردار بپهر گرفت: "من مسلمان هستم، این شخص قادیانی و ملحد بود، تجلیل او ضرورت ندارد..." پوهاند نوین و هیچ وزیر دیگر جرات استدلال بمقابل "رهبر" رانداشتند. وزیر اطلاعات و کلتور ورقه عرض خود را پس گرفت و هیچ نگفت و آن احتفال و تجلیل صورت نگرفت.

قابل تذکره میباشد که "قبادیان" ناحیه ایست در هرات و هم کوچه ای بنام (قبادیان) در بلخ وجود داشت که ادباء و مسلمانان زیاد ازین دوشهر افغانستان باستان بهنگام فتوحات سلطان محمود غزنوی و بعد از آن بهندوستان رفته و در چند جای هندوستان کوچه‌هایی بنام (قبادیان) بنا نهاده بودند که بمرو زمان باتغییر تلفظ (قادیان) شده است. بهنگام تسلط و استعمار انگلیسها در هندوستان، یک هدف عمده انگلیسها تضعیف اسلام بود و برای این منظور شخصی بنام (غلام احمد) را پول و منزلت دادند، برای او خانقا ساختند و او را تشویق کردند تا آیاتی از قران را بزعم خود طوری ترجمه و تعبیر کند که گویا حضرت محمد مصطفی (صلعم) آخرین پیغمبر نبوده در اسلام گنجایش ظهور پیغمبرهای دیگر نیز وجود دارد، و یکی ازین پیغمبرها خودش میباشد. این غلام محمد در شهر لاهور در کوچه‌ای بنام (قادیان) زندگی میکرد که تا حال وجود دارد و خانقای او نیز در آنجا بود و مذهب او در هندوستان قرن ۱۹ به (قادیانی) شهرت یافت و پیروان زیادی هم پیدا کرد تا اینکه بعد از تاسیس پاکستان بحیث یک دولت اسلامی، همه مدارس و مساجد و خانقاهای (قادیانی‌ها) ملغی قرار گرفته خودشان بکمک انگلیسها بانگلستان و آفریقای جنوبی رفتند و در آنجا

داکتر صاحب دانش و در یک صحبت تلفونی متذکر شدند که در خلال تحریر و نشر این مقاله چندین دیگر از دانشمندان افغان مجلعه پوهاندان را که بعد از نشر این مضمون تصحیح شاید نام بعضی از استادان را فراموش کرده باشند که بعد از نشر این مضمون تصحیح خواهند کرد. از داکتر صاحب دانش و بخاطر ارسال این مقاله، جالب تشکر میکنیم.

یک تصویر تاریخی

مدارس و خانقاه‌ها گشودند و حدود ۴۰ سال قبل یک معده، آنها را از آفرینش‌های جنینی با آمریکا آمده در پنج‌دهم مدارس بنام (الحمدیه) گشودند که یکی آن در آفرینش کوئین، دیگری در (چینو) و دیگری در (آلیندا) موجودیت دارد. کوه‌ها سخن اینکه لیونی سردار محمد آواد خان شخص کم معلومات و هم گریز بود. او ناصر خسرو قبادیانی بلخی را که در قرن پنجم هجری حدود ۱۷۰۰ سال قبل در قبادیان متولد و مدتی هم همایش‌ها زندگانی می‌کرد، با سایر روایات نادرست مغرضین، (قادیانی) تشخیص کرده بود، در حالیکه این مذهب حدود ۵۰۰ سال قبل توسط انگلیسی‌ها در پاکستان ایجاد شده بود. (داکتر هاشمیان)

سلطان محمود غازی

قهرمان دوش
۱۰۰ متره
وانداخت نیزه
و گلوله

محمد، یزید علی

قهرمان دوش
۱۰۰ متری

دین محمد نورستانی

قهرمان دوش
۱۰۰ متری

کبیر الله، راج

قهرمان دوش
۱۰۰ متری
و دوش ۴۰۰ متری

ایک سند تاریخی

ازبازدید اعلحضرت مرحوم

امان الله خان درپاریس

اعلیٰ حضرت امان اللہ خان پادشاہ

افغانستان، علیا حضرت ملکہ
افغانستان و جلالتماب

افغانستان و جلالتماب

GASTON DOUMERGUE رئیس جمہور

فرانسه بتاريخ ۲۵ جنوری ۱۹۲۸

ساعت ۱۶ به ساروالی پاریس

تشریف آوردند.

LOUIS DELSOL **آنها توسط ساغلی**

رئیس شورای ساروالی پاریس،

ساغلی PAUL ROUJU والی ایالت

(سن) و اعضای دفتر شورای ساروالی

پاریس استقبال شدند.

ذوات متذکره موافقتنامه ضمیمه

را امضاء نمودند.

موافقتنامه امضاء شده توسط

اعلحضرت پادشاہ وعلیاحضرت

ملکه افغانستان بیا د بود باز دید

شان از ساروالی یاریس .

درجملهء امضاهاى اعضاى هيات

معیتی اعلحضرت مرحوم، امضاء

مرحوم غلام نبی خان چرخي سفير

افغانستان نیز دیده میشود.

ارسالی سردار کبیر اللہ سراج

دردنہاں

از طبع سید عبدالقادر (جہاد)

عمریست غیرغم نبود، همشین ما
جزغصه نیست مونس قلب حزین ما
ما را شکایتی ز نشیب و فرازیست
صبر و راضاست مشرب و آئین و دین ما
پاداش دوستی بنگر در حرم دوست
باشدمدام سوء، ظنش در کرمین ما
بر آن سرم کد سریدهم در ره وفا
عشق تو خود کوا هست به عزم متین ما
در عشقت ای ستمگر بیگانه خو ز پا
نشسته دل بکوی وفا آفرین ما
(جاهد) حدیث درد نان میکند عیان
چینی که اوفشاده به لوح چین ما

109 Junco sociabilis

La Majesté Amanoullah Khan.
Roi d'Afghanistan

La Majeste la Reine d'Afghanistan.

et Monsieur Gaston Doumergu
Président de la République française

Il me a été remis par M. Louis Delcol, Président du Conseil Municipal
M. Paul Bouju, Préfet de la Seine, le Bureau et les Membres

du Conseil Municipal de Paris
à son agnir le présent procès-verbal

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525

Parchemin signé par Leurs Majestés le Roi & la Reine d'Afghanistan
en commémoration de Leur visite à l'Hôtel de Ville.

تنہائی

از طبع سید عبدالقادر (جاہد)

رفته اژدل شور وشوق فصل برنائی مرا
نیست درس آن جنون درویشدایی مرا
دروازان پیمان گسل دردامن شبای تار
راست اکریزی بدلی نبود شکبایی مرا
مژده، وصلی نمی بینم به چشم انتظار
اندرین غربت زیا فکنده تنهایی مرا
عاشق آن دلبر لیلی وش دیرینه ام
همچو مجنون نیست در سربیم رسوایی مرا
آفت نیسان پیری گرچه خاموش نمود
میدهد یادش به دل تعلیم گویایی مرا
گاهگاهی میزنم چنگی به گیسوی سخن
گرچه سستی میکند درینچه کبرائی مرا
تاج حرم عشق (جاهد) نیست ملجای دگر
زاده در دوزخه دوران دل آسای مرا

۶۴ از حافظه زمان تا حافظه تاریخ

استاد عبدالصمد وها بزا ده (فریار)

حافظه تاریخ را زمانه نگاه میکند، اما تاریخ زمانه هارا بهم می پیوندد

مبداء بعضی بدعتیانیکه تاکنون در بین مردم ماجاریست

آنچه را زمانه هادر سینه های خود حفظ و بگوش دل حمل آن خود میچکاند، سینه بسینه، زبان بزبان چقدر تروتازه و دست نخورده از دست زمانه بماند میرسد، اگر از قلم خود خواهان و کاذبان و مریضانیکه هر چه را باید یا خراب کنند و یا با ساس حب و بغض شخصی خود آنها را تحریف نمایند، در امان بمانند.

قوم لوط در زمان حضرت ابراهیم (ع) زندگی میکرد، آنحضرت یگانه پیغمبر وقت بود که در نسب و حسب و قومیت با امت خود اشتراک نداشت، همیشه خود را بیکیس و تنها احساس میکرد و تنها زوجه اش از آن مردم بود که همواره در آزار حضرت لوط (ع) با قوم خود بصورت سری همکاری داشت. اما بمرو زمان در بین قوم لوط زشتیها و قبیایح و اعمال و رسوم بسیار تار و آجاری گردید. مثلاً اعمال و اخلاق ذمیمه ذیل در زندگی روزمره شان بصورت عادی رواج یافته بود: (۱) مهره بازی چیزی شبیه با چکه پو (۲) پرتاب کردن سنگریزه ها بانوک انگشت بسریکدیگر (۳) جویدن یکنوع ساجق (۴) پوشیدن جامه های بسیار دراز که در آنوقت نشان بزرگی و تکبر بود (۵) باز ماندن تکه های یخن پیراهن و جلوه دادن پستانها (۶) این قوم استنجانمیکرد (۷) و در جنابت غسل نمیکرد (۸) در طعام و خوراک بسیار خسیس بودند (۹) بعمل لواطت آغشته بودند، حتی در مجالس عمومی (۱۰) قطع الطریق بودند. هر کس از شهرشان عبور میکرد مال و دارایی او را غصب و خودش را رنج میدادند (۱۱) اعمال زشت و منافق عفت را مانند حیوانات ربوروی یکدیگر و در بین جمعیت انجام میدادند (۱۲) از هیچ عمل بدشمنداشتند و پرهیز نمیکردند (۱۳) بیکدیگر پس گردنی میزدند (۱۴) یکدیگر را به قمچین میزدند (۱۵) قمار عادت شان بود (۱۶) سنگ پرانی یا سنگبازی میکردند (۱۷) ستر عورت را رعایت نمیکردند (۱۸) تار و تنبور میخواستند (۱۹) در ملای عام گوزمیزند، ...

آورده اند که قوم لوط در اول مردم بسیار شریف و نجیب بود که شیطان همیشه بر آنها حسد میبرد و فرصت مییافت تا آنها را گمراه سازد. آنها در یک شهر آباد، سرسبز و پر میوه و زندگی میکردند که هرگاه کاروانها و مسافران از این شهر عبور میکردند بمیوه ها و درختان مردم دست درازی می نمودند و مردم شهر از این عمل مسافران بسته آمده در صد چاره جویی بودند. آورده اند که وقتی شیطان این وضع را مشاهده کرد، خود را بشکل صورت پیر مرد نا صحیدر آورد به آنها گفت کاری را بشما نشان میدهم که اگر آنرا انجام دهید یکرمسافران بشهر شما نخواهد آمد. مردم پرسیدند چه کاری؟ شیطان هدایت داده رسافری که از اینجای عبور کند با او لواط کند و جامه هایش را برون آورد. آنگاه شیطان خود را بشکل پسر زیبایی در حال مسافرت از این شهر آورد و آنها بنا بدستور قبلی با او لواط کردند و از این کار خوش شان آمد و سپس در بین خود با پسران و مردان دیگر عین عمل را انجام دادند تا در اینجا این عمل نلار و در میان شان مثل خوردن غذا عادت شد. درین حال یکمده مردم بحضرت ابراهیم (ع) شکایت بردند و آنحضرت برای هدایت شان حضرت لوط (ع) را فرستاد، ولی آنها بحضرت لوط هیچ اعتنا نکردند، ایمان نیاوردند و توبه ننمودند. شیطان زنان این قوم را نیز مساحقه (یکدیگر را مالیدن و سائیدن و نرم کردن) آموخت که جنس بازی امروزینکه از همان تعلیمات شیطان بقوم لوط دارد که تا اینقرن در جوامع گمراه باقی مانده است.

قضاوت قاضی های قوم لوط:

عبدالوهاب نجار در قصص الانبیاء نوشته که: هنگامیکه بی بی ساره همسر حضرت ابراهیم (ع) شخصی بنام (عازر) را که رئیس غلامان حضرت ابراهیم بود بشهر (سدوم) مرکز قوم لوط فرستاد تا خبر سلامت حضرت لوط (ع) را برایش بیاورد، وقتی لوط داخل این شهر شد، مردی پیش رویش را گرفت و بدون مقدمه سنگی بر سر لوط زد که خون زیادی ضایع کرد؛ سپس همان مرد گریبان لوط را گرفته و مدعی اخذ مزد و پاداش شد و گفت: اگر این خون از بدن تو ضایع نمیشد برای زبان میرسید، حالاکه من این زبان را از بین بردم مستحق مزد و پاداش میباشم... بالاخره بعد از گفتگوی زیاد فیصله برین شد تا نزد قاضی شهر بروند. قاضی بعد از استماع چگونگی منازعه به نفع مرد ضارب قضاوت کرد و به لوط عذر گفت باید مزد این مرد را بدی چونکه زبان را از تو دور ساخته است. لوط در کسستم آن مرد و حکم قاضی را مشاهده کرد، عصبانی شده بلا درنگ سنگی برداشته و بر سر قاضی زد و بر سر قاضی را شکست که خونی جاری گردید، آنگاه بقاضی گفت: اکنون آن مزدی را که من بخاطر ریختن خون تان پاک از بدن تو مستحق میباشم، اثر ابراهیم مرد ضارب که از من اجرت میخواهد، بدهید تا حق بخدا برسد.

آنگاه قاضی مذکور حکم مسافری بدیتر شما بیاید او را بسنگ بزند، سنگ هر کسی بجان هر کسی خورد با او لواط کند زخم چهار درهم از او جریمه بگیرد. فتوای دیگر قضا این است که اگر کسی بقاضی شکایت میکرد که فلان کس گوش خرم را برید، قاضی میگفت خرت را با او بده تا نقد نگاه دارد که گوشش دوباره برود. اگر مردی شکایت میکرد که قاضی زن مرا نقد زده که بچه نقصان کرده، قاضی میگفت: زنت را با او بده تا نزد خود نگاه دارد و خرچش را تا زمانی بدیده که از آن مرد بچه دیگر بزیاید آن بچه از تو باشد...

می بینید که قضاوتهای زمان ما هم چندان تفاوت با قضاوتهای قاضی قوم لوط ندارد، چنانچه قضاوتهایی که درین

لوط (ع) با مرحضرت ابراهیم (ع) از شهر (الکده) بشهر (سدوم) برای هدایت این قوم رفت، اما زنش از همین قوم بود که همکار و خبر رسان قوم خود بود و احوالات لوط (ع) را بقوم خود میرساند. علایم مخابراتی این زن طوری بود که اگر کسی شب بخانه لوط میرفت در بام خود تاش روشن کند و اگر کسی روز بخانه اش میرفت در بام خود دو میگرد؛ قوم او این علایم تشخیص میداد که در خانه لوط کسی و قصه ای هست و خود را انجبار میسازند و مزاحمت میکردند. اما قوم او به محصورت پند و نصایح لوط (ع) را نپذیرفتند، همانا بود که خداوند متعال فرشتگان عذاب خود را، بعد از آنکه از اسلا متی حضرت لوط (ع) و خانواده (و انجیز از زنش) دید ابراهیم خلیه الله (ع) اطمینان داد، بشهر (سدوم) بشکل جوانهای زیبا فرستاد و لوط (ع) مشغول زراعت بود. وقتی این مهمانهای زیبا را دید تنش لرزید که از یکسو مجبور میمانند اربابید خانه بیرم و از سوی دیگر قوم گمراه من آبروی من و این مهمانهای نازنین مرا میریزند. چون دعای او برآید هلاک این قوم فزیدگار خداوند متعال قبول شد، همراهمان بود که فرشتگان (که جبرئیل علیه السلام در بین آنها بود) و فتیحه سه بار تفرین لوط (ع) و قصه تجاوز قوم او را بر خواندند، شبانه اهل لوط را تنهارشیر و نر ساخته اما زنش بخانه ماندند تا صبح صبح با سایر قومش یکسر با مر خداوند قهار هلاک گردیدند. نام لوط (ع) در ۱۴ سوره قرآن مجید ذکر شده، ازین قرار: سوره اعراف - هود - انعام - حج - شعراء - حجر - نمل - عنکبوت - ص - ق - قمر - تحریم - انبیاء - صافات. مراد از تحریر این داستان اینست که نیکی ها و بدی ها همه در صفحات سپید و سیاه زمان و تاریخ ریشه دارند و نمومیکند. حالا قضایات بشما که آیا: قوم لوط بیشتر متناقض، بخیل، آدم کش، متجاوز، سرکش، دروغگو، فاسق، جنگ انداز، لوطی و زنا بی و گنهگار و ستمگار بودند یا مخصوص مردم زمان ما که دم از دیموکراسی میزنند و درین دیموکراسی بیحد و حصر آزادی تمام مردم نانوان و تنوده ها و طبقات مستضعف و مفید و محصور است؟ و یا آنانیکه بنام اسلام اعمال بدتر از کفر را بر ضد اسلام خدا، بر ضد شریعت اسلام و بر ضد سنت و قرآن و بر ضد اخلاق و روش محمد رسول الله (صلعم) پیغمبر اولین و آخرین، متناقضه و بار کارانه امروز نکرده اند و شیطان و نفس اماره شده اند، یا مردم بی بند و بار و صدفی و صمدی پرست قرن و زمانه ما؟ ؟ ؟ و لم من یک نکته درین حالت از زبان عارف شیراز میگوید:

هرکه راجامه ز عشقی چاک شد..... اوز عیب و حرص کلی پاک شد
شادباش ای عشق خوش سودای ما..... ای طبیب جمله علت های ما

استاد عبد الصمد وهايزاده (فريار)

خُما گلدار خُما حُمکه خُما آسمان وطنه
نازو انا اومالی، میرپچه خان وطنه
(فریار) شپه اوورخ ستانام و نشان یادوی
افغان همت افغان عزت افغانستان یادوی
خُما دنگ او دعزت نام و نشان وطنه
دنگیالیو، قهرمانو سربازان وطنه...

ای د خوشحال اومولانا او درحمان وطنه
ای د انصار اوسنایی، شاه مردان وطنه
د عاشقان و عارفان او پیروشان وطنه
ای حمادین، حماعت خیمایان وطنه
د غازیان اوشیچدان، ای د لوی خان وطنه
افغانستان وطنه، افغانستان وطنه ....

نوی بهارنوی روزگار نه بیگانه پاته یم
ستاد غم او دفرق نه دیوانه پاته یم
نن مسافر په بل وطن لکه گداگرز مه
کوراته سوراوړ گرزیدلی په بید یا گرز مه
بر ما د خان نه هم گران وطنه، افغانستان وطنه. . .

هر چیرې گل وینم ستا باغ اوستا چمن می شی په یاد
د چلستون دارالامان سرو وسمن می شی په یاد
ستا پښتګان او عاشقان د انجمن می شی په یاد
تکنی جوانان اومستی پیغلید (شرن) می شی په یاد
حما جنت د گلوباغ او بوستان وطنه، افغانستان وطنه

مقاله آتی بتاریخ ۲۸ سپتامبر ۲۰۰۶، یعنی حدوداً چهار ماه پیش نوشته شده و در کنجی خزیده بود و اینک که آن را کشف کردم، به فحوائی اینکه «ماهی را هر وقت از آب بگیرى تازه است»، تقدیم خوانندگان عزیزش میکنم. برلین، ۱۸ جنه ۲۰۰۷.

یوهاند علامه مرحوم عبد الحی حبیبی

دیلوم انجنیر خلیل اللہ معروفی

آنچه می نویسم، در واقع برگرفته از یک لغت و یک کلمه است. دیربست که به سبایت یا تمکین (کابل ناتِه) سری از نزد بومد و با ابدانان امروز، ۲۸ سپتمبر بود که مرا به یاد این سبایت انداخت. صدر صفحه اول سبایت را تصویری از علامه مرحوم مغفور پوهاند عبدالحی حبیبي، به همراه یک مقاله‌ای از دانشوران وطن، که در باره این استاد کم نظیر، نوشته اند. مقالات بدو بالا از جناب دکتر محمد اکرم عثمان، جناب پوهاند رسول باوری، جناب استاد صباح و جناب محمد آصف آهنگ، به نظر می‌رسند. وقتی یکی از مقالات را کشودم، اولین سطرش چنین جلوه کرد: «علامه استاد عبدالحی حبیبي از اکابر دانشمندان افغانستان است» (۱)

کلیمه «اکابر» به تشریحات انداخت و به فکر اندر کرد، که مبادا چنین لغتی وجود داشته و این کمترین کتمان از آن بی‌خبر مانده. به برقرینه دریافتم که این لغت باید «اعظم» باشد که جمع «اعظم» و در معنای «بزرگترین» است. چنانکه «اکابر» جمع اکبر» نیز در همین معناست. همین کم اشتباه تابویی تشویق کرد، تا بدین بهانه دست به قلم ببرم، به اصل موضوع بروم، چیزی در مورد آن علامه بنگارم، تا از دین بزرگی که این شخصیت والا و کم نظیر وطن ما بر همه راهپایان علم و دانش افغانستان و منطقه دارد، انتک ادا گردد.

از قرآن پدیداست، که ساینه کابل نهاده از منتهای قبل بر آن شده بود، تا بزرگداشت و تبجیل شخصیت پرمقدار و چندین بعدی پوهانم حیایی، بپردازد. من در حالی که این اقدام پستنده و سیاسیگراانه ساینه «کابل تانی» را دیده بودم، میگویم، میخوانم میجوایم یک کج خود را در زمینه ادب، نایم، البته آنرا را پروگرام این ساینه یوازی به موقع اطلاع مییافتیم، به گفته ایرانیان «سر وقت» مقاله ای تقدیم میکردم. اما و ولی و مگر، بفعوای اینکه، «اداء کردن کج بزرگان»، وقت و زمان نمخواهد و هر وقت و هر کج به این مهم توسل جسته شود، بجاست، این چند سطر مختصر را عرضه میکنم.

در شرح زندگانی، شخصیت و آثار مرحوم پوهاند حبیبی گفته اند و از جمله نویسندگان یاد شده، در سائیت «کابل ناتِه» نوشته های مبتنی تقدیم کردند. آنچه بایده به صراحت گفته شود، بعد «پرکاری» پوهاند مرحوم است، که در حد ایشان کمتر کسی را در قلمرو و منطقه خود می یابیم و می شناسیم. اگر عمر استاد را که به مفیات و چهار رسید، به نظر گرفته و دوره دبستان و تعلم و ... او را از آن وضع کنیم، به حدودا چهل سال میرسیم، چهل سال پریار و ثمر آوری، که آن همه آثار را از نوک چاه ایشان بجا گذاشت.

فکر کنم در جریده امید خوانده بودم، که جناب دکتر عنايت الله شيراني، علامه حبيبي افغان را با علامه دهخداي ايراني مقايسه کرده و گفته بود، که آثار گرانوار علامه آبيشتر و سادگم تر است، از آنچه علامه افغان را خود با مناجد من قطف مين کتکه در را یکی از مقامات (۲) انعکاس داد، که باعث پرفروختگی کسی زیر نام «علی یاور» گردید. این هموطن مستعار، بخاطر همین مقایسه برحق، بر من مسکین تباخت و سخنان ناروا را بنام منعمود، بلی، فردی به مانند «علی یاور» کجا پذیرفته ميتواند، که یک دانشمند «افغان» برتر از دانشمند مشهور «ايراني» باشد، خصوصاً که این دانشمند افغان، «مستور» به مانند؟

وقتی است آثار بیشتر و گرانبار پوهاند حبیبی را از نظر میگزاتم و خصوصاً می‌بینم که این دانشمند نخبه منطقه و چقدر و چه آثار گرانقدر از خود جا گذاشته، بی‌محابا بیاد روزی می‌افتم که دست به سینه بر مزار شیخ رئیس بوعلی عسائی بلخی در شهر همدان، ایستاده بودم. هوازده سال پیش بود که بدین آرزوی بدین نخل شده و بخاطر زیارت مزار پور سینا، رهسپار همدان گشتم. باستانی عظمی، مرقد این آبروی دهر را در اغوش گرفته و در مقابلش "مدان بوعلی" قرار دارد؛ با تندیس پخته مرمین سفید و در نیش رباعی از خود بوعلی:

دل گرچه درین بادیه بسیار شتافت
اندر دل من هزار خورشید بتافت

یک موی ندانست ولی موی شگافت
آخر به کمال زدای را دینافیت (۳)

در محوطه آرامگاه، کتابخانه‌ای تعبیه کرده و آثار ابن سینا را به نمایش گذاشته‌اند. نوشته بودند، که بوعلی ۲۹۸ اثر خود در برگ‌های مختلف علوم و فلسفه تألیف و تدوین کرده بود. با توجه به عمر کمی که ابن سینا داشته و در سن ۵۸ سالگی رخ در قاف کشیده، این عدد بزرگ، واور کردنی به نظر می‌رسد. خصوصاً با در نظر گرفتن این که، بوعلی علاوه از پرداختن به علوم و فلسفه، شغلای رسمی هم داشته و خوشگزرانی هم بسیار می‌کردند است؛ ولی، چنین کار سترگ علمی فقط از توانغ و نوادر در ساخته است.

در درجینا قطعه در حدود مائاسه مرحوم بوعلی قید از بوعلی سینای بلی نیست. آنچه آمد در سبیل "آمد گپ" آمد آمد فقط می‌خواستم واضح بسانم، که تألیف این قدر آثار بیشمار، باعظمی که از علامه حبیبی باقی مانده، از هر نویسنده و دانشمند و مؤلف ساخته نیست. یکصد و پانزده اثر در ظرف چهل سال، یعنی سه اثر برجسته در هر سال، کار نیست نه آسان.

علامه بی نظیر ما و منطقه، پوهاند عبدالحی حبیبی، با وجودی که خود از قندهار و پشتون بود، اکثریت قاطع و بیشتر از دولت آثار گرانبار خود را به دری نوشت، و شاید بتوان گفت، که "خوب است که چنین کرد". چون همان چند اثر معدودی که این علامه پشتون به زبان پشتو نوشته، باعث برافروخته شدن و شبنم گرفتن بسا نویسندگان پشتون و شبنم "وطن ما" شده است.

از کتب معظمی که به تصحیح پوهاند حبیبی چاپ گردیده، یکی "زین الاخبار گریزی" یا "تاریخ گریزی"، اثر معروف ابوسعید عبدالحی بن ضحاک ابن محمود گریزی، مؤرخ نامدار قرن پنجم هجری وطن ما، یعنی دوره

به خلق خویش بدینم نسازی
خلل در دین و آیینم نسازی
رضای من رضا و خواسته، تست
لیکن خوارا بنم نسازی
(مرحوم شاه ولی-ولیتزاده ساری)

از طبع مرحوم استاد شاه ولی ولی

میشده است با کتابهای مشابه آن بسجند، چسته و گریخته آن سوی و آن سوی، چاپ کرده اند. چون این قسمتها برای چاپ اساتر و آماده تر بوده است. (صفحه ۹ "تاریخ گریزی" چاپ ۱۳۶۳ مرحوم پوهاند حبیبی) پوهاند مرحوم حبیبی در پرگراف های بعدی مقدمه خود بر چاپ "زین الاخبار"، چنین فرماید: «از نسخه های خطی این کتاب اکنون فقط دو نسخه مشکوف در انگلستان موجود است، که یکی نسخه کینگز کالج کمبریج محرره ۹۳۰ یا ۹۰۳ هـ. در هندوستان باشد، و دیگر نسخه کتابخانه بالیان در اکسفورد که به تاریخ ۱۱ ذیحجه ۱۱۹۶ هـ. در هند نوشته شده و این نسخه دوم، نقل همان نسخه نخستین باشد. ولی در برخی موارد اختلافی با اصل دارد و برای نسخه بدل مفید است.

این هر دو نسخه از آغاز ناقص بوده و چند صفحه ابتدای آن افتاده؛ و هم در بین کتاب اساطفی (۳) دارد و چون نسخه دیگر آن در دنیا مشکوف نیست، لابد همین دو نسخه را با وجود نواقص و اسقاط آن معتقم باید شمرد. راقم این سطور عبدالحی حبیبی چند سال قبل، عکس های هردو نسخه مذکور را در فلم بدست آورد، و حیف دانست که چنین کتاب سودمند طبع و نشر نشود، و بنابرین به ترتیب و تصحیح و تشویه و تطبیق و مقابله آن کمر بست و نسخه نخستین را که اصل تر بود، اساس کار قرار داد؛ و اختلافات نسخه دوم را در پاورقی آن بعلامت "ب" ضبط کرد، بر لغات و کلمات و مطالب آن شرح و تعلیق را از روی آثار دیگر و کتب مؤلفان متقدم و متأخر نوشت و اغلاط وارده را با ضبط اصل آن در پاورقی، باستناد کتب دگر و گاهی هم به حدس خود تصحیح نمود، و این مطالب را در پاورقی اشارت کرد. و تمام حصص مقطوعه کتب را که در هر دو نسخه فوت شده، نیز نشان داد، و آنچه برای تصحیح متن از کتب دیگر گرفت، همه آنرا در پاورقی معین کرد.

باین ترتیب نسخه حاضره جامع نخستین مشکوف کنونی است و شاید در آینده نسخه مکمل این کتاب بدست آید و دانشمندان مایع به تکمیل آن همت گمارند. (صفحات ۱۸ و ۱۹ "تاریخ گریزی") از گفته های مرحوم علامه حبیبی و استاد مرحوم سعید نفیسی به درستی درک میگرد، که ترتیب این کتاب با چه دشواریهایی توأم بوده و استاد بزرگوار ما، همه این زنجها و مشقت را به گردن گرفته و اثری بسیار نافع تاریخی را در دسترس اهل دانش و تتبع گذاشته است.

پیش از "مقدمه پوهاند حبیبی"، دو مقدمه دیگر نظر را بخود میکشاند، یکی بقلم مرحوم استاد سعید نفیسی و دیگری به قلم مرحوم علامه محمد قزوینی. استاد نفیسی مرحوم مقدمه خود را بر چند فصل کتاب که خود نشر کرد،

نوشته بود. و مقدمه ای را که مرحوم علامه قزوینی نوشت، بر "عکس نسخه خطی" نوشته شده، چنان که هر دو استاد موضوع را بصراحت هم میگویند. پس هیچ کدام ازین دو مقدمه بر کتاب "تاریخ گریزی" حاضر نوشته نشده و من حدس میزنم که دو خاتم ایرانی، یکی "زهره دلاوری" و دیگری "هما رضوانی"، که اهتمام کارهای تخنیکی و فنی کتاب را به عهده داشتند، درین کار غیرمجاز دست نداشته اند. چون استاد حبیبی صریحا میخوایسته، که این دو مقدمه در آخر کتاب جای داده شود. پوهاند علامه حبیبی ضمن "مقدمه مرتب" در صفحه ۲۳ کتاب (۵) چنین ارد: «مغنی نماند که هیچ مرحوم محمد قزوینی و مرحوم سعید نفیسی برین کتاب مقدمات بسیار نافع و سودمند نوشته اند، که در آغاز طبع تهران ۱۳۱۵ و طبع مرحوم سعید نفیسی ۱۳۳۳ چاپ شده است. چون هردو مقدمه مذکور، نهایت سودمند و دارای نکات مهم بود، من آنرا در پایان این کتاب در ضمن تعلیقات آورده ام، که، برای شناسایی کتاب خواندنی است.»

از نوشته پوهاند مرحوم و واضحا استراک می گردد، که مقدمه های مرحوم قزوینی و مرحوم نفیسی باید در آخر کتاب آورده میشدند. چون نه این دو مقدمه بر این کتاب نوشته شده اند و نه این دو دانشمند حین ترتیب کتاب (سال چاپ کتاب ۱۳۶۳ است) در قید حیات بودند، که بر کتاب مقدمه مینوشتند. پس کارمندان "دنیای کتاب" که ناشر این کتاب است و نیز دو خاتم سابق الذکر ایرانی - هر یک "زهره دلاوری" و "هما رضوانی" - بنو اجازات استاد حبیبی تصرفی در کتاب روا داشته و امتدادی را از یاد برده اند. تا جایی که بر من روشن گردیده، بعضی دانشمندان ایرانی میگوشتند، خود را از دیگران، یک سر و گردن بلند تر نشان بدهند، خصوصا که این "دیگران" دانشمندان افغان باشند.

شبه چنین کاری را در حق یکی از مؤلفات دیگر دانشمندان افغانی نیز روا داشته اند. چنانکه میدانیم، دانشمند معروف دیگر افغان، مرحوم داکتر عبدالحکیم طیبی، کتاب معنی و نافع در مورد تاریخ هرات در دوره تیموریان نوشت، که معنون بود به "تاریخ هرات در عهد تیموریان" و در سال ۱۳۶۸ در "انتشارات هیرمند - تهران" بچاپ رسید. در صدر صفحه مشخصات کتاب، یادآوری "انتشارات هیرمند" را بدینگونه میخوانیم:

یادآوری

اراء و نظریات مطرح شده در این کتاب صرفا نظر نویسنده آن بوده و چاپ و انتشار آن از سوی ناشر به منزله تأیید مطالب این کتاب نیست.

انتشارات هیرمند

من تاکنون در هیچ جایی ندیده و نخوانده ام، که ناشر یک کتاب در مورد کتابی که خود نشر میکند، چنین تبصره ای بکند. چنین تذکری اصلا بی مورد و بسیار زشت است، چون آراء و مطالب مطرحه در هر کتاب، خواهی نخواهی نظر مؤلف آن را باز مینمایاند و هر هیچ جایی کتابی را نخواهیم یافت، که مؤلفش خلاف نظریات خود را در آن مطرح نماید. اما آوردن چنین نکته و ذکر چنین جمله بر جبین کتاب، میرساند، که "انتشارات هیرمند" از خواندن متن کتاب دلگرم و حتی مودبانه گردیده، چه مرحوم داکتر طیبی خلیق را گفته و مطالب را برخلاف آنچه دانشمندان ایرانی نوشته اند، مطرح کرده است. و اگر منافع مادی مدنظر ننمود، شاید "ناشر" این کتاب را اصلا نشر نمیکرد.

هموطنان ایرانی را می رافرستاده و وثقا صرا داده: یکی اینکه بنبر شود، دیگر اینکه از افغانان افغان پرسیده شود و طبع شود و از خاتمه نمیشی بیرون، مه قربانت شوم ای پیشانیون ..... خداندان که قسمت میشود چون؟ اگر بیرون نشی کارت بگذارم

بیاضامی، عبدالرشید ابن مسعود غزوری (زین الاخبار)، چاپ ۱۳۶۱ مرحوم پوهاند حبیبی (صفحه ۸ "زین الاخبار" چاپ ۱۳۶۳) (بیاضان رسانده است. ....) (محمود محمد قزوینی در مقدمه ای که در زین الاخبار نوشته، طبع آنرا "محمود محمد قزوینی در مقدمه مرتب" در صفحه ۲۳ کتاب (۵) چنین ارد: «مغنی نماند که هیچ مرحوم محمد قزوینی و مرحوم سعید نفیسی برین کتاب مقدمات بسیار نافع و سودمند نوشته اند، که در آغاز طبع تهران ۱۳۱۵ و طبع مرحوم سعید نفیسی ۱۳۳۳ چاپ شده است. چون هردو مقدمه مذکور، نهایت سودمند و دارای نکات مهم بود، من آنرا در پایان این کتاب در ضمن تعلیقات آورده ام، که، برای شناسایی کتاب خواندنی است.» از نوشته پوهاند مرحوم و واضحا استراک می گردد، که مقدمه های مرحوم قزوینی و مرحوم نفیسی باید در آخر کتاب آورده میشدند. چون نه این دو مقدمه بر این کتاب نوشته شده اند و نه این دو دانشمند حین ترتیب کتاب (سال چاپ کتاب ۱۳۶۳ است) در قید حیات بودند، که بر کتاب مقدمه مینوشتند. پس کارمندان "دنیای کتاب" که ناشر این کتاب است و نیز دو خاتم سابق الذکر ایرانی - هر یک "زهره دلاوری" و "هما رضوانی" - بنو اجازات استاد حبیبی تصرفی در کتاب روا داشته و امتدادی را از یاد برده اند. تا جایی که بر من روشن گردیده، بعضی دانشمندان ایرانی میگوشتند، خود را از دیگران، یک سر و گردن بلند تر نشان بدهند، خصوصا که این "دیگران" دانشمندان افغان باشند. شبه چنین کاری را در حق یکی از مؤلفات دیگر دانشمندان افغانی نیز روا داشته اند. چنانکه میدانیم، دانشمند معروف دیگر افغان، مرحوم داکتر عبدالحکیم طیبی، کتاب معنی و نافع در مورد تاریخ هرات در دوره تیموریان نوشت، که معنون بود به "تاریخ هرات در عهد تیموریان" و در سال ۱۳۶۸ در "انتشارات هیرمند - تهران" بچاپ رسید. در صدر صفحه مشخصات کتاب، یادآوری "انتشارات هیرمند" را بدینگونه میخوانیم:

چنین فرماید:

۱۹۵۱م. و دول اسلامیہ ص ۴۵۴ تالیف خلیل ادهم طبع استانبول ۱۹۲۷م. و غیره). جای تعجب است که علامه محققى مانند قزوینی مرتکب چنین سهو شده و مرحوم نفیسی نیز آنرا پیروی کرده است!!! در حالی که در سلسله غزنویان شخص دیگری به نام عبدالرشید نیست، که جای التباس و اشتباه شده باشد.»

حسن ختام : دوستی خبیر که سالها در ایران بسر برده بود، یک سال پیش نکته ای را برایم گفت، که حسن ختام این مقالش میگردانم. به گفته وی، مقامات علمی ایران یک زمانی از استاد علامه حبیبی خواسته بودند، تا با دید گسترده و استواری که از تاریخ منطقه دارد، تاریخ متقن کشور ایران را بنگارد. به قرار فرموده وی، مقدمه چنین امری سترگ و در خور اهمیت فراهم هم شده بود، که با تأسف مسایلی چند مانع این کار گردید.

توضیحات :

- ۱ - اگر "اکاظم" را کلمه درست فرض کنیم، مفردش "اکظم" میشود، بر وزن "اجمل" و "اکرم"، که صیغه تفضیلی "کاظم" است و "کاظم" به کسی اطلاق گردد، که "خشم خود را فرو بخورد و بردبار باشد". به این حساب "اکظم" کیست، که از همه کس دگر "بردارتر" است. اما این لغت با چنین مدلولی در جمله بالا مفهوم نیست.
- ۲ - این نکته در بخش دوم مقاله "درد در کجا و باد و بخارش در کجا؟" - مؤرخ ۲۴ مارچ ۲۰۰۶ - آورده شده بود. (این مقاله در آرشیف بنده در پورتال "افغان - جرمن - آنلاین" قابل دریافت است.)
- ۳ - بنده شرحی مختصر بر این رباعی نوشت و زیر عنوان "شگافتن رباعی بوعلی سینای بلخی در ارتباط ذره و آفتاب" در سایتهای مختلف افغانان - و بدرجه اول در یگانه پورتال افغانان، یعنی "افغان - جرمن - آنلاین" - به نشر سپرد.
- ۴ - "اسقاط" به فتح اول، جمع "سَقَط"، یعنی "چیزهای بیهوده و سهو و خطا..." - فرهنگ عمید
- ۵ - "تاریخ گردیزی" اثر ابو سعید عبدالحی بن ضحاک ابن محمود گردیزی، به تصحیح و تحشیه و تعلیق عبدالحی حبیبی، چاپ دنیای کتاب، ۱۳۶۳ - تهران.

زینده و مرثوب

نعمت الله مختارزاده ۲۰۰۷/۱۰/۱۲ شهر اسن آلمان

ای تو محبوبتر از جمله محبوبترین

نام مادر به تو زینده و مرغوبترین

همچو برنامه فرهنگی بی بی مثل و مثیل

کس ندیده به خدا، بر همه مطلوبترین

مادر گیتی نزیاید و، نزیاید چون تو

به همه پیر و جوان، یکسره مصحوبترین

بخدا، لحن ملیحت دم عیسا دارد

قوت روح و روان و، دل منکوبترین

سخن از نغز کلامت دل سنگ آب و، زمن

ذره و، گرد و، هبا، از همه مجذوبترین

قدح و ساغر و پیمانه شکستن واجب

می باقی ز لب نوش تو مشروبترین

کی توان، حرفی زمستی بی نگاهت گفتن

قاره دل ز شکر خند تو منهوبترین

ای طبیب دل رنجور و ستمدیده ما

همدم و مونس، افسرده و معیوبترین

آنکه بودی، پی تخریب تو در مکر و فریب

حال رسوا شده، شرمنده و مکروبترین

گرچه خود باخبری از پسی هر پرده، چرا؟

خار دشمن به جگر خورده و محبوبترین

دست ما، دامن تزویر، دریدن باید

یخن مکر و ریا، پاره و مغضوبترین

پس ز سوران و ز طوفان حوادث نه هراس

رستم زال و سکندر، به تو مغلوبترین

با خدادادگان ستیزه مکن

از حلقه های کوه دامن شنیده میشود که یولیکه

بنام بنیاد (مسعود) جمع میشود، همه بخینب

عبدالله عبداللہ میرزادہ ۱۱۱

خس و خاشاک، ز دور و بر خود دور نما

زیور عشق و محبت، به تو منسوبترین

من و صدها و هزاران چو منی خسته و زار

جان و دلباخته وصل تو، محسوبترین

جشن یک ساله گی ات نیک و مبارک بادا

تا ابد، باقی و پاینده و از خوبترین

دفتر خاطره ها، عنبر و مشک افشان شد

زانکه از روز ازل، نام تو، مکتوبترین

«نعمت» اخلاص به تو دارد و، برنامه تو

زان سبب، از همه مستانه و، پاکوبترین

درشکایت از خط

ملک الشعراء استاد هاتف

از بس کساد رونق حسن است کارخط

تکرار میکنم بخدا زینهار خط

رویت زمن میپوش مکن روزمن سیاه

کز آه من مبادشوی سرد چارخط

پیچیده است بر رخ مبروی من چودود

چون روزمن سیاه شود روزگار خط

درما هتاب دست بغارتگری زند

حیران شدم ز رهزنی آشکارخط

فرعون پایمالی حسن بتان شده است

موسی کجا است دود کشد از دمارخط

یارب بده به استره جوهر که تا ابد

صیقل کند ز آیینهاش زنگبارخط

جانابنرخ بوسه مراعات مقتضیست

تابی بضاعتان نکشد انتظارخط

تنها ز دستبرد خط (هاتف) ملول بود

وای از غمی که زلف شود دستیارخط

هوای زندگی

از طبع استاد وها بزا ده (فریار)
 هوای جنب فردوس بتو خدا داده
 نشاط عشق تو، طبع جوان بما داده
 زیک نگاه تو دلای مرده زنده شود
 خدای عشق بتو اعجاز مسیحا داده
 شکسته آوازه، عشق تو باز ا رهوس
 زبس خدا بتو لطف خوش و صفاداده
 هزار شکر درین حشرگاه جور و جفا
 ترا چنین دل پر مهر و با وفا داده
 هوای عشق هنوز در سر زمان باقیست
 اگر چه خانه خرابان دل بهواداده
 بحیرتم که کنون تشنگان چشمه، نور
 به آب گنده، مرداب، دل چرا داده؟
 ز چار سوی ما، وهم و ظنون میبارد
 کدام سیاه دل این درس بر شما داده؟
 نه آفتاب بدو انگشت میشود پنهان
 نه شور عشق که بر هر ذره، خدا داده
 خیار ابرومه و باد و انجم و افلاک (۱)
 بما زمیمنت تاج کرمنه داده
 دلی کز عشق بسوزد جهان نمیسوزد
 هوای نفس، جهان را بصد بلا داده
 دلیکه عشق ندارد، دل دد و دام است
 چنین دلست که بریاد خانه ها داده!
 بشهر عشق خریدار تو کسیست (فریار)
 که دل بیار و فادار مثل ما داده

(۱) خیار = صاحب اختیار، اختیار دار

شراب جوانی

مژده اشعار محمد یوسف کهزاد

بیهوده رفت از کف من زندگانیم
 پیری بخاک ریخت شراب جوانیم
 هر جا دلی شکست صدایی ز من نخواست
 شرمندۀ حیای خود از بی زبانیم
 دامن آسمان نگرفته غبار من
 منت گذار زندگی از ناتوانیم
 آغوش آب صاف بر آئینه ماتم است
 نا مهربان شده ست دل از مهر بانیم
 شمع خمیش سایه ای از داغ محفلست
 گمگشته نشان خود از بی نشانیم
 دیگر بس است آمد و رفت نفس مرا
 ای زنده گی بگو به کجا می کشانیم

نمی گیرم زیار در سفر خط
 بودم مهرش در آن دیوان سر خط
 'مخط پر شد نگنجد بیشتر خط
 صبا نتوان گذارد بر حجر خط
 چو آید، می نخواند چشم تر خط
 نمود حسن و را افزون تر خط
 جفا فرماز من خواهد مگر خط
 سرم ناحق کشید آن بی خبر خط
 نیاید گپ شنو را در نظر خط
 کوانگشتی کشد دور قمر خط
 نه گپ دارم سپس نی شوق در خط
 که شرحش نی بلب گنجد نه در خط
 بیال مُر عیش و نی با نفر خط
 از آن رو خواهم از نامعتبر خط
 بیانداز ید از آهک زود تر خط
 بلا کردند هنر مندان در خط
 رقم کن تا توانی ای پسر خط
 بمکتب بود وی را درد سر خط
 بود اکسیر انوار بصیر خط
 سنانش خامه گر بود و سپر خط
 بدامنش بیافشانند گهر خط
 ' (برید) افزود اگر گردد بر (خط)
 'بهر در سر زند ز آن رهگذر خط
 جلایش را نماند بی ضرر خط
 و گرنه خد کجا و اینقدر خط
 ازینجامی رود بی بال و پر خط
 ندارد بر سر رضوان اثر خط
 بخورد از دست اینای بشر خط
 زمین پیچید در دور کمر خط
 میان دانی و اهل هنر خط
 فواصل کوتاه تر چون راست تر خط
 نوازش کس ندید آنگونه در خط
 به عینک دیده بیند خوبتر خط
 نباشد بند و از او پاش بر خط

من انشاء، گر چه کردم سر بسر خط
 پر است از شعر در وصفش دل من
 ز بس که زیر و ام عشق گورم
 به قلبش ناله بی تأثیر بوده ست
 بگریم تا که آید نامه از وی
 رخ صافش مۀ بدر تمام است
 نمیخواهم من از دلبر جدائی
 رقیب از من شکایت نزد او برد
 نه خواندن پرزه را نی پاره کردن!
 به گردش دائره گفتند علاج است
 شکستاندم قلم بستم دهن را
 خدا (ج) داناست از درد دل من
 ازین پس شرح حال مرا فرستم
 بقول مدعی نیست اعتبارم
 رسید هنگام حفر قبرم آخر
 به توقیع و رقاع و ثلث و ریحان
 اگر خواهی مقام خوش نویسان
 چرا شد طفل بازی گوش نا خوان
 سواد حاصل چو شد بینا شود کور
 گدا را هم بود فرمانروایی
 تهی از دولت است همیان کاغذ
 ز خویشان قطع الفت مستفاد ست
 تسلی می دهد چشم براه را
 خراش آئینه را معیوب سازد
 ز کلاک غم پر خسار ست آژنگ
 معاد نامه اعمال عقبی ست
 بهشتی را سفارش نیست در کار
 بسا مُحَرَف شد انجیل ای مسیحا
 دو نیم کمره را فرق استواء داد
 نمی بینم به ملک انصاف، یعنی
 هدف را کج روی ها دور سازد
 رسید هتفی ز هاتف نیک در گوش
 رفیق صاف دل را هم رهی کن
 ز مخلاف التزام پرهیز باید

Run for President of Afghanistan?

Zalmai, Zalmai Not.

Seems everyone is reacting to news reports about a campaign here. Everyone, that is, some folks at the United Nations, persistent chatter has it that **Zalmai Khalilzad**, our ambassador to the U.N., is also thinking of running for president... of Afghanistan.

The Afghan-born Khalilzad, a former Pentagon official, former ambassador to Afghanistan, then to Iraq and now to the U.N., is said to be in the mix for a run, which would probably be in the fall of 2009.

Honest. This is a real rumor. So real that we hear Afghan President Hamid Karzai asked Khalilzad about it when the two met in London back in October. But Khalilzad didn't give a Shermanesque response.

Another U.N. official asked him to say no more definitively, but Khalilzad declined, another official told our colleague Colum Lynch. On Dec. 12, a reporter asked Khalilzad about his "plans after your current job, if you have any."

"Well, I have no particular plan at this time," he replied, other than to leave at the end of the administration and "work in the United States in some job" in the private sector. "As to other plans," he said, "it is only plans in the United States after I finish this job." Which may have been his way of saying he isn't running.

But that apparently wasn't good enough. The rumors persist. Asked about this on Monday afternoon, Khalilzad said through spokesman **Richard Grenell**: "He is not a candidate for president of Afghanistan."

Of course he isn't. Not yet, anyway.

U.N. Ambassador Zalmay Khalilzad, left, is issuing nearly firm denials that he aspires to replace Hamid Karzai, right, as president of Afghanistan.

زلمی، نازلمی آیا کاندید ریاست جمهوری افغانستان میشود؟

چنین بنظر میرسد که هر کس درین کشور غرق اخبار و پورهای کامپین انتخابات ریاست جمهوری امریکا شده است. هر کس، باستانی یک عده ما مورین موسسه ملل متحد، که در آنجا از زبان پرتگو یا سخنهایی هر روز شنیده میشود که گویا زلمی خلیلزاد نما بنده ما در ملل متحد، هکذا در نظر دارد کاندید مقام ریاست جمهوری افغانستان گردد.

خلیلزاد افغان الاصل، سابق مامور عالی رتبه پنتاگون، سابق سفیر امریکا در افغانستان، بعدا سفیر امریکا در عراق و اکنون سفیر امریکا در موسسه ملل متحد، شنیده میشود که در نظر دارد کاندید مقام ریاست جمهوری افغانستان شود، و این کار شاید در خزان سال ۲۰۰۹ صورت بگیرد. صادقانه بگویم، این خبر محض یک شایعه است. چنان شایعه نزد یک باوقعتی که قرار مجموع حامد کرزی رئیس جمهور افغانستان هنگامیکه در ماه اکتوبر ۲۰۰۷ در لندن دیدار نمود از وی درین باره پرسیده بود. اما خلیلزاد یک جواب جوانمردانه نداده بود.

یک ما مورد یگر ملل متحد از خلیلزاد پرسید که در زمینه حتی قسم مجهول چیزی بگوید، اما خلیلزاد ابا ورزید، و ما مورد یگر ملل متحد به همکار میزای (Colum Lynch) گفت که بتاريخ ۱۲ دسامبر یک خبرنگار از آقای خلیلزاد درباره "پلان او بعد از انجام ماموریت فعلی اش، اگر کدام پلانی داشته باشد" سوال نمود و خلیلزاد چنین جواب داده بود: "در حال حاضر کدام پلان خاصی ندارم، غیر از آنکه در انجام ماموریتم بکدام کمپنی خصوصی بداخل امریکا کار کنم." و "درباره پلان های دیگر خود" گفته بود که "یگانه پلان من اینست که در انجام وظیفه فعلی بداخل امریکا مصروف کار خواهم شد." البته این نوع گفتار طبقه خاص خلیلزاد است تا کاندید شدن خود را در نموده باشد. اما این طریق رد کردن شایعه، چندان قابل باور نمیباشد، زیرا شایعات در زمینه ادامه دارد:

وقتی در عصر روز دوشنبه در زمینه از خلیلزاد پرسیده شد، اواز طریق سخنگوی خود آقای (Richard Grenell) توضیح داد که: "خلیلزاد برای مقام ریاست جمهوری افغانستان کاندید نمیشد." البته فعلا خلیلزاد کاندید نیست. اما هنوز پیش از وقت است درین باره تبصره شود. ۱۱

انتقادات شدید خلیلزاد بالای حکومت کرزی

آقای داکتر خلیلزاد عضو کابینه و نماینده امریکا ی قدرتمند در موسسه ملل متحد، پیوسته مورد توجه میدیای امریکا و جهان قرار داشته و بیانات او همیشه در صفحات اول روزنامه های مهم امریکا چاپ میشوند. یک روزنامه نگار موسوم به (پهلول لودی) که شاید پاکستانی یا هندی باشد، مقاله مبسوطی پیرامون بیانات داکتر خلیلزاد در کنفرانس سرمایه گزاران امریکائی و افغان که در ماه دسامبر در امریکا دایر شده بود، بدست نشر سپرده و در آن بتکرار بالای حکومت کابل و طرز کار حکومت کابل انتقاد نموده است. مادرینجا فقط به ترجمه و نشر یک قسمت از بیانات داکتر خلیلزاد کنفا میوریم:

"در افغانستان پرویم جدی قدرت و طرز العمل حکومت وجود دارد... فساد اداری غیر قابل قبول در سطح ملی قرار دارد... در سطح ولایات و محلات، خصوصاً در محلات حساس، حکومت و خاصا پولیس اکثر اوقات ضعیف، غیر موثر، و بعضی اوقات ناموجود و حتی بعضی اوقات غارتگر میباشد... و در بین رهبران سیاسی افغان نهایت دوری و اختلاف نظر وجود دارد... اقتصاد کشور مبتنی بر رشک و مصلحت است، بی کارگی شدید و بازسازی کند و لنگ میباشد... اصلاحات اساسی باید شامل نکات ذیل باشد: تقرر اهل کار به ادارات دولتی، مبارزه موثر با فساد اداری، طرح پروگرامهایی برای انفاذ قانون بداخل موسسات دولت، و کارسیستما تیک برای تمهید صلاحیت دولت و تدویر حکومت محبوب بسطوح

آيا ناتويه افغانستان کی د سولي دنده در لودلی شی ؟

يادايامي که ماهم روزگاري داشتيم درديارخویش امن وشرياري داشتيم ملل اندردور وپيش مابودند محکوم غير ليک مابوديم آزاد کافتخاري داشتيم پيرو آئين ودين خود بوديم در خاک خویش خاطرماجمع ونی ازکس هراسی داشتيم بوديم اندرگروه دول گيتی در حساب در میان مردم دنيا وقاري داشتيم اجنبیان را نبود حاکميت بالای ما نی چنين در شهر خود ما حال زاری داشتيم قلب ما آسوده از غم ، کلبه ما جای امن پر زلف و مهربانی قبله گاهی داشتيم بوداولوالامر ما افغان وهم از نسل ما هيچ گاهی نی به کابل وایسرائی داشتيم جام می دردست وجشم اندر تماشای نگار در کنار خود چه زیبا گلعلذاری داشتيم دست درازيهای اغيار قطع بود از خاک ما از شر بيگانگان مصئون کناری داشتيم نظم وقانون حکم فرما بود اندر مملکت وه چه باتدبير ودانش ملکداری داشتيم از تجاوز بود مصئون عزت و ناموس ما کج بادين فروشان کار وباری داشتيم در مقام اختيار بودند اهل علم وفن کارهای مملکت دردست اهل کاری داشتيم بودند منصوب بداخل کارگردانان ما نی گبی وارد زخارج زما ممداری داشتيم عزل ونصب مازخارج ميشود صورت پذير گاهی ، آيا وضع چنين شرمساری داشتيم ؟ علم ودانش رابجوئيدای مسلمانان همی تابازيا بيم آن کهنه اعتباری داشتيم می ندانستيم قدر عافيت تا آنکه ما بامصیبت های بی پایان دچاری داشتيم قدر آنروزهای روشن راندا نستيم (رقيب) ورنه کی ما اينچنين شبهای تاري داشتيم !

دا لمړی ځل دی چه لويديز پوری ترلی دی یو لوی هیواد د بهرنی سیاست یو مسؤل په افغانستان کی د ناتو نظامی حضور په اړوند د « اشغال » اصطلاح کاروی . اما اصلی خبره دا ده چه :

د اشغال تر شا او تر مخ همیشه جگړه مطرح ده . بنا نړیوال نظامی ائتلاف او ناتو افغانستان ته د تروریزم سره د جگړی په موخه راغلی دی او سوله درلودلای نشی . ناتو هیڅ وخت د م ، د سولې قواو خای نیولی نشی . په یو بل موضوع باندی چه د افغانستان په شرایطو کی د م ، د سولې قوا ، د سولې د یو انترنیشنل په حیث خومره اغیزمنتوب درلودلای شی ، په اوسنی لنډ بحث کی خبری نه کړو . « پای »

د می د میلشتی په 15 نیټه په ملگرو ملتونو [م ، م] کی د افغانستان لوی سفیر د آریانا د تلویزیون د خبر یال سره یوه مرکه درلوده . نوموړی د دغه سوال په ځواب کی چه په افغانستان کی د ناتو د ځواکونو خای د م ، د سولې قوا ونیسی ، د سولې د تامین په اړه اغیزمن واقع نشی ؟ وویل : افغانستان ته د ناتو قوا د امنیت شورا د پریکړی له مخی د [سولې د تحقق] په مقصد راغلی دی . بنا د سولې بل الترنیټیف ته چه م ، م په کی ښکیل وی اړتیا نه لیدل کیږی . د دعوت جریده دغه حیاتی سوال چه آيا واقعا ناتو په هیواد کی د سولې ماموریت درلودلای شی ؟ محترم دوکتور روستار تره کی ته راجع کړ . خوشاله یم چه د دعوت د جریدی مینه وال پام د ښاغلی تره کی دی ځواب ته چه په کی په موضوع باندی حقوقی اړخ ته اشاره شوی ، را اړوم : ځواب : د ناتو سازمان د سړی جگړی په بهیر کی د دفاع پر منطق باندی رامنځته شویدی . د سړی جگړی د پای ته رسیدو او د وارسا سازمان د لنگیدو نه وروسته باید د ناتو د سازمان دفاعی او جگړه ایزه دنده پای ته رسیدلی وی . اما دهغه په وړاندی نوی چلنجونه لکه تروریزم ، بنسټ پالنه ، په افغانستان او عراق کی جگړه ، د ایران ذروی دوسیه ، د روسی او چین سیاسی ، اقتصادی او نظامی تشخص د دی لامل وگرځید چه ناتو خپل شته والی وساتی . د سپتامبر د 11 پیښی نه وروسته په بروکسل کی د ناتو د غړیو هیوادونو په غونډه کی د ناتو د سازمان د 5 می مادی د اساسنامی له مخی پریکړه وشوه چه ناتو باید د تروریزم سره په « وقایوی جگړه » کی د امریکا تر څنگ ودریږی . 5 مه ماده څرگندوی : د ناتو هر غړی هیواد چه د یو ثالث لوری له خوا تر برید لاندی راشی نور غړی مکلف دی چه په دله ایزه توگه د برید کوونکی په وړاندی دفاعی [جنگی] غبرگون ونیسی . بنا ناتو د خپل اساسنامی د 5 مادی له مخی د جگړی په موخه د هغه څه په وړاندی چه تروریزم نوم ورباندی ایښودل شویدی ، افغانستان ته راغلی دی . « رابرت گیت » د امریکا د دفاع وزیر د فروری په 11 په هغه کاتفرانس کی چه د امنیت په موضوع باندی په مونیخ [آلمان] کی جوړ شوی وو ، وویل : « د افغانستان جگړه ناتو دپته اړ کړه چه د نوی گواښونود مقابلی په موخه چه د نړی په کچه رامنځته شوی وو ، د خپل دودیز د نفوذ د سیمی څخه چه د سړی جگړی په دوران کی مطرح وو ، د نړی په لری سیمو کی په ماجرأ لاس پوری کړی .

ناتو د دی په خاطر چه په افغانستان کی خپل نظامی حضور ته مشروعیت ورکړی د م ، د منشور په بنخت باندی چه اصلا د نړیوال حقوقی نظام یوه برخه جوړوی ، د امنیت شورا تجویز هم تر لاسه کړ .

دلته دوه ټکی د تبصری وړ گنل کیږی :

1 - نړیوالو قوانینو هیڅ کله په ملی قوانینو باندی بر لاسی نلری . کله چه د دواړو ترمنځ تکر رامنځته شی ، ملی یا کورنی قوانینو ته اعتبار ورکول کیږی .

همدغه شان د باندنی او کورنی مشروعیت د اصطکاک په صورت کی ، په کورنی مشروعیت باندی اتکا کیږی .

په افغانستان کی د نړیوال ائتلاف نظامی حضور د م ، د منشور څخه مشروعیت اخیستی دی . دغه حضور د ملی یا کورنی قوانینو او په ځانگړی توگه د اساسی قانون د حقوقی نظام څخه مشروعیت ندی تر لاسه کړی .

بنا بین المللی مشروعیت [د م ، د منشور په چوکات کی] د ملی یا کورنی مشروعیت د اساسی قانون په محدود کی [په غیاب کی ، حقوقی اغیز ایښودلی نشی .

2 - د ناتو سازمان دفاعی او جگړه ایزه بڼه لری چه د تروریزم سره د مقابلی په مقصد افغانستان ته راغلی دی . نوموړی سازمان دخپل شته والی په منطق باندی هیڅ کله د م ، د سولې قواوو په شا سوله ایزه دنده درلودلی نشی . و لو چه د امنیت شورا ورته د « تعصید غسل » ورکړی . اصولا دین د موافقه لیک له مخی په افغانستان کی باید د م ، د سولې قواوی مستقر شوی وی . په دغه موضوع باندی د بن موافقه لیک [لمړی ضمیمه ، 3 مه او 4 مه فقره] په کافی اندازه صراحت لری .

اما د هغه « شوک » تر تاثیر لاندی چه د نویارک د پیښی نه وروسته په لويديځو هیوادونو کی موجود وو له یو خوا او د لويديځ هیوادونو ټیو بولټیک اجندا چه پلی کول بی یو فوت ته اړتیا درلوده له بلی خوا د دی لامل وگرځید چه د تروریزم په وړاندی کلک ، قاطع او جگړه ایزه دریځ ونیول شی .

د یادونی وړ دی چه د م ، د سولې قوا چه د سولې تامین دنده په غاړه لری غالبا د جگړه مارو تر منځ د اوربند او متارکی د تینکیدو او ځارنی په مقصد اخلاقی او تشریفاتنی دنده سرته رسوی او په جگړه کی برخه نه اخلی . مگر دا چه د یو برید په وړاندی د خان دفاع ته اړ شی ، تجربه ښودلی چه د جگړی اړخونه په اکثر مواردو کی د م ، د سولې د قواوو سره د مقابلی څخه دده کوی او هغه ته د جگړی د یوه لوری په توگه نه گوري .

د لويديځو هیوادونو په تعبیر د نویارک د پیښی نه وروسته افغانستان نړی امنیت ته لوی گواښ رامنځته کړی وو . د دغه گواښ سره اغیزمنه مقابله د افغانستان اشغال او افغانی خاور د تروریزم پر ضد د یوه هدی په توگه کارول شمیرل شو .

« دوست بلازی » د فرانسې د بهرنیو چارو مخکنی وزیر د می په 10 نیټه د خبر یالانو په یوه غونډه کی په داگه وویل چه زموږ عسکر په « اشغال » شوی افغانستان کی د زیاتنی مودی د پاره پاته کیدلی نشی .

خوش بود گر محک تجربه آید بمیان --- تاسیه روشود آنکه در او غش باشد!

پوهاند داکتر محمد نادر عمر از فرانسه

ستره محکمه توطئه سلب اعتماد داکتر رنگین داد فرسپنتا وزیر امور خارجه را مغایر قانون اساسی دانسته آنرا فسخ نمود. دسیسه کشورهای همسایه که در صدد اخلال امنیت در افغانستان هستند و برای این منظور عده ای از نمایندگان شورای ملی را استخدا نموده اند، نقش بر آب گردیده و پرده از روی دسیسه کاران شورای مصالحه ضد ملی برداشته شد. داکتر سپنتا که بمنظور تصفیه نمایندگان گه های سیاسی از اشخاص بیکفایت شورای نظار و حزب جمعیت و جلوگیری از مصارف بیجا دست بکار گردید، در حقیقت بخانه زنبورسنگ انداخت، چونکه احمد دلی مسعود "مرد فروش" سفارت افغانستان در لندن و محراب الدین مستان "لاجورد فروش" سفارت افغانستان در کانادا (وقبلادرپاریس) را از وظایف شان سبکدوش ساخت.

محمد داود میر قیلا کاردار سفارت افغانستان در پاریس بود و بسلسله وی پول فروش زمرد و لاجوردیکه از افغانستان بفرانسه قاچاق میگردید، برای احمد دلی مسعود بلندن ارسال میگردید. چون داود میر فیصدی اضافه تر را برای خود وضع مینمود، از طرف احمد شاه مسعود که هنوز حیات داشت بر طرف گردید و در عوض وی محراب الدین مستان و طنادر دیگر خود را (که از سواد کافی هم بهره نداشت) در سفارت پاریس موظف ساخت. در روز فاتحه گیری شهادت احمد شاه مسعود که در سفارت افغانستان در پاریس برگزار گردیده بود، محراب الدین مستان بحاضرین گفت: "داود میر زمانی که از وظیفه بر طرف گردید، تمام دارائی سفارت را بحساب شخصی خود انتقال داده بکانادافرستاد و در آنجا یک قصر برای نشیمن خود خریداری کرد...". خود محراب الدین مستان که بعوض داود میر سفارت پاریس مقرر گردید، در اعمال قاچاق و اختلاس دست داود میر را از پشت سر بست.

بر طرفی تعداد یازین قبیل افراد از نمایندگان گه های سیاسی مسبب سلب اعتماد داکتر سپنتا گردید. با تاسف که هنوز هم تعدادی از این نوع افراد بیکفایت و استفاده جو در سفارتها و نمایندگی های افغانستان در کشورهای اروپائی و آسیایی وجود دارند که با انواع چاپلوسی و حیل بکار خویش ادامه میدهند.

مضحکتر این که شورای ملی بسفارتخانه های خارجی در کابل مکتوب فرستاد که از تاریخ ۲۲ ثور صلاحیت داکتر سپنتا منقضی و وزیر خارجه سلب گردیده و رسمیت ندارد، بدون اینکه بدانند ارتباط دولت با سفارتخانه های خارجی وظیفه قوای اجرائیه توسط وزارت امور خارجه میباشد. اما شورای (قانونی) با کمال دیده درایی از ضعف رئیس دولت سوء استفاده نموده خود را همه کاره دانسته با حکومت ضدیت و دراموران تشبث و مداخله مینماید.

درین فرصتیکه اوضاع افغانستان متشنج است ایجاب نمیکرد ما جراجویان گماشته ایران، روسیه و پاکستان بیشتر آتش را دامن زنند. قانونی و همکاریانش تصویب ستیره محکمه را نیز گرفته با آن مقابله میکنند. یک عده وکلای شورازمانیکه مامور دولت بودند مرتکب اختلاس گردیده اند و برای تامین مصئونیت برای خود کاندید شورای ملی گردیده با صرف سرمایه هائیکه اختلاس نموده بودند، زیر چتر مصئونیت پارلمان قرار گرفتند. اکنون یک عده آنها بجرم اختلاس زمان ماموریت شان از طرف لوی حارنوال جلب گردیده اند. دست اندرکاران شورابرای جلوگیری از اینکه خود آنها نیز در پنجه قانون نیفتند، اظهار داشته اند که ما این مسئله اختلاس را در خود شوراحل و فصل میکنیم. داکتر رمضان بشردوست نماینده صادق و یاکنفیس مردم در شورای ملی که مخالف ماجراجویی است، اظهار نمود که شورامحل محکمه نیست، متهمین باید بغرض محاکمه به لوی حارنوالی معرفی شوند.

شورای ملی که ناظر اعمال و اجراء کارمندان دولت است، در صورتیکه اعضای آن مرتکبین اختلاس و جنایت باشند، ملت از آنها چه انتظار خواهد داشت!

چو کفر از کعبه برخیزد، کجا ماند مسلمانی!

شورای ملی نه اجراءات حکومت را می پذیرد و نه بفیصله ستیره محکمه که مرجع مافوق و نهایی است واقعی میگذازد؛ باینصورت واضحابا قانون اساسی تعند میکنند. پس میتوان استنباط کرد که از مراجع اجنبی هدایت میگیرد! ختم

باستقبال از شهناب سخنور گرامی
جناب آقای سپید عبدالقادر (جاهد)

از طبع محمد اسمعیل (دژم) از کانادا
خانه عبرت

خانه غربت جو دوزخ گشت از بیچاره گئی
ناگزیر این خانه بر خود اشیان پنداشتیم
با خیالی، حرف مرآتعبیر دیگر می گفت
بی مروت را بخود ما هم زبان پنداشتیم
گر طبعی درد مارا کرد در زمان فی المثل
دست آمدادش بخود دست زیان پنداشتیم
دوری بگزین ای (دژم) از اشنایان دورنگ
زان جفا دیدیم گر چه مهربان پنداشتیم

آدم بیچاره را ما کاردان پنداشتیم
نیش گژدم را بخود آرام جان پنداشتیم
سر نوشت گوسفندان را بگراگان داده ایم
ظالم و خونخوار را جای شبان پنداشتیم
در رسیدن بر هدف در نیمه راه وامانده ایم
رهزنان سرقافل را راه جهان پنداشتیم

د «جبهه ملي افغانستان» د جوړېدو په باب په لندن کې د افغانانو د نني غونډې پریکړه لیک:

څو ورځې وړاندې چې په کابل کې د «جبهه ملي افغانستان» په نامه یو سیاسي جوړښت رامنځ ته شو د هغې مخکښې څیرې استاد برهان الدین رباني، مارشال محمد قسیم فهمیم، سید محمد گلابزوي، احمد ضياء مسعود، جنرال عبدالرشید دوستم، محمد یونس قانونی، جنرال نورالحق علومی، سید منصور نادري، محمد اسمعیل خان، مصطفی کاظمی، محمد اکبري او داسې نور دي.

ددې جبهې ځنې مهم هدفونه په پارلماني نظام باندې دریاستی نظام بدلون، د والیانو انتخابي کول، او د ګاونډیانو سره د سرحداتو د ټاکلو په هکله ځنې ناپاکی انګیرنې ګڼل شوي دي.

د «جبهې» مشران وايي چې دوی د سیاست کولو حق لري او د نوموړي جوړښت را منځ ته کول ئې د خپل همدې روا حق استعمال دي.

پدې کې هېڅ شک نشته چې دوی ته د سیاست کولو حق ورکړل شوی خو نه د افغانستان د تجزیه کولو او وړانولو. زموږ بې نصیبه ملت ته هغه حالت یو خوب بریښي چې کاشکې د نورو مذهبو ټولنو او نظامونو په څیر دا ډول څیرې د سیاست لپاره په دواړو لږځوونو قانوني او اخلاقي نااهل وبلل شي. خو ملت دا څرګند حق لري چې وپوښتي چې هغه ښاغلي څنګه کولای شي چې ناڅاپه د خوشحالي او ټیکمرغې په پریښتو واوړي چې په تیرو نږدې دریو لسیزو کې ئې سوچ او کړو وړو هیواد ته ویرونه راوړي درېڅو نه یې د جګړې، کرکې او ظلم پیغامونه وو. واک او صلاحیت یې د اختلاس، چپاول، زور، توطیې او مرګ نوم و، له څه شی سره چې ډیر نااشناو هغه د هیواد د سالمیت درناوی او د ملت له خور او بد ورځې نه حیا وه هغه چې تل ئې د هغو بهرنیانو د ګټو، اهدافو او ټیکرو د سپاهیانو په دود عمل کړي چې طمع ئې ورکړې ده. هغه چې د سیاست قبلي ئې هېڅکله ضمیر ونه، بلکې د وختونو شمالونو ټاکلي دي د هغو ښاغلو له خولو نه د انتخاباتي والیانو غږ، زموږ ملت ته له څرګندې سپین سترګې پرته بل څه ګڼلای شي چې په خپلو تنظیمونو، ګوندونو، او واکمنو کې ئې د زامنو، وروڼو او زومانو مغلي راج دي او امتیازات او شتمنۍ ئې ولېږي او پلرني میراث ګڼي. ایا د یوه منتخب والي تر غوښتنې د یوه منتخب ګوندې لیدل موضوع کم اهمیت ده؟

زموږ ملت له هغو خولو راوتلی د ټولنیز خدمتونو او رفاه د تامین خبره په خپل شعور پورې له خدا پرته بل څه بللای شي چې په کابل، پنجشیر، شبرغان، هرات، قندهار، دوبي، پاریس او داسې نورو ځایونو کې د خپل یوه، یوه بلوینګ د زرمې برخې د بېی حلال حساب نشي ورکولای.

د «جبهې» د ښاغلیو پر خلاف ملت پدې ښه پوهیږي چې د هیواد اساسي ستونزه یې نه د نظام ریاستي توب دی او نه د والیانو نا منتخبیت. اصلی تراژیدي یا ستونزه د یوه باکفایته، خوږ من او بیدار زعامت نشتوالی، د فساد، رشوت او بې مسولیتي راج، د پردیو د جفاوو، بې رحمیو او بې عدالتیو سیوري، او د ژغورنې د یوه هوښیار، زړور او

اختلاس او لوټ کړی شتمنی دپیسی، پیسی، دهر رواج کړی تعصب او کرکي د عذاب د لحظي، لحظي، او دهری کړی جفا او هر ضایع کړی فرصت د شیبی، شیبی، بښنه غوښتی وای

مونږ په داسی حال کی چی د نوموړی جبهی جوړیدل د رسوا لوبغاړو له یوی بلی رسوا لوبی پرتله بل شی نه بولو. نو له همدی امله د نننی غونډی گډون کونکو په یوه او از لاندی پریکړی وکړی

لومړی د گران افغانستان د ټولو بد بختیو او ورانیو عاملین ددی جبهی اوسنی غړی او دوی ورته کسان دی نو لدی کبله باید د دولت د عهدو څخه عزل شی

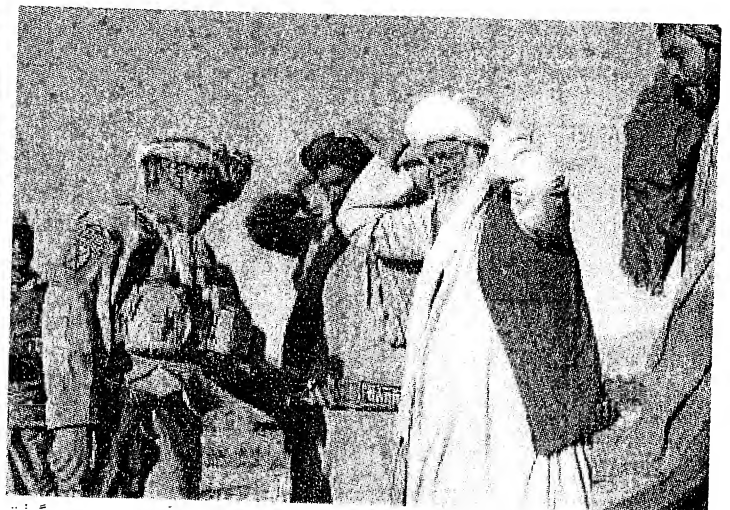
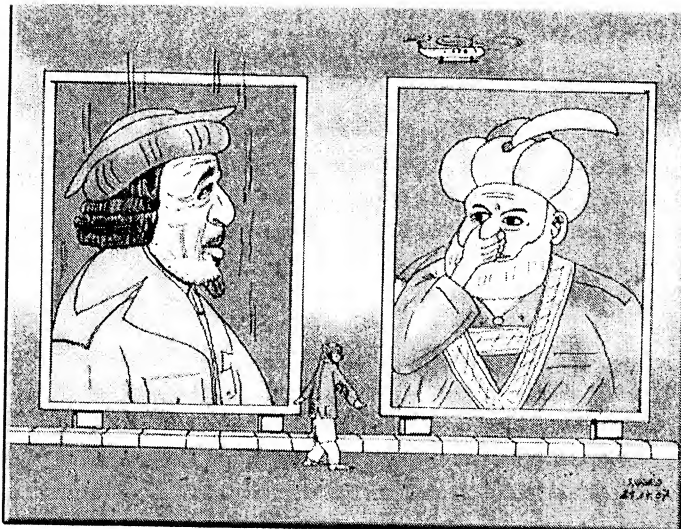
دوهم افغانستان د ټولو افغانانو شریک کوردی او هره برخه او گوډی د واحد افغانستان نه بیلیدونکی برخه ده. نو لدی کبله د جبهی داطرحه چی دوالیانو انتخابدل او په ولایتونو او زونونو باندی د اداری او اقتصادی واکونو ویشل او ورپوری تړل دی د یو پیاوړی مرکزی افغانستان د کمزوری کولو یوه ناکامه هڅه گڼوو او په کلکه ردوو.

دریم: د افغانستان د قومونو او ولسونو د ملی جوړښت او جغرافیوی حالت له کبله مونږ د افغانستان د سیاسی نظام د بدلولو طرحه د ریاستی نظام څخه پارلمانی نظام ته یو ضدی ملی او خایانه دسیسه گڼو او جدی ردوو.

څلورم: مونږ د بشر د حقوقو د ټولنو څخه جدی غوښتنه کوو چی ددی جبهی غړی چی په جنگی جرمونو او جنایتونو متهم دی د نورو جنگی جنایت کارانو سره یو ځای د مظلوم ملت په وړاندی محاکمه شی.

پنځم: موږ په دی عقیده او باور لرو او تجربو بوهم دا ثابتته کړی چی افغانستان د افغانانو په وژلو نه جوړیږی. نو دا اوسنی روان جنگ چی په مونږ افغانانو تپل شوی دی یوازی او یوازی د افغانانو د خپل منځی صادقانه او مخلصانه جرگو او مذاکراتو د لاری حل کیدای شی او لدی کبله په جگړه کی ښکیلو خواو باندی غږ کوو چی د جگړی په ځای د مذاکراتو لار غوره او خپله کړی او افغانانو ته د یو ارامه او سوکاله ژوند حق ورکړی

په اخیری کی د کابینا تر ب تبه د عاجزی لاسونه پورته کوو چی زموږ د گران وطن ځوان نسل ته د هغی ورځی د راوستو په لوری د فکر، تدبیر، ارادی او عمل ځواک ورکړی چی د خپل سوخیډلی وطن او محروم قوم تقدیر د نامردو، بی رحمو او بد کفایته وگړو و کړیو له یرغل او قبضی نه وژغوری. آمین په لندن کی د افغانانو د غونډی له خوا تاریخ: 2007/05/06

این تصویر افتخار تاریخی است

برای ((شورای نظار))

انجنیر فضل احمد افغان از واکوور - کانادا

کلمات داکتران - درمان - دردها و مادر وطن که در مجموع عنوان این چند سطر مختصر است بخاطر انتخاب گردیده که مادر وطن ما دردهای دارد که باید در میان آن توسط داکتران (دانشمندان) که از نگاه دانش صلاحیت تشخیص عوامل اصلی دردهای سه دهه اخیر را داشته و با قلوب پاکه آکنده از عشق و جنون به مادر آرژوی درمان واقعی آنرا داشته باشند.

قبل از اینکه به اصل مطلب بپردازم میخواهم توجه خوانندگان گرامی القدر را به حادثه 7 جولای سال جاری که قریب بود این بنده عاجز را از دنیا فانی به ابدی ببرد جلب و سپس با گرفتن درس از آن توضیحاتی لازم را به ارتباط عنوان فوق به عرض برسانم.

بلی قبل از ظهر 7 جولای بود که من و خانم طبق معمول به سوپرستور (مغازه بزرگ).

برای خرید مواد مورد ضرورت اولیه رفتیم بعد از نیم ساعت گشت وگذار در مغازه دفعتاً احساس کردم که کتف طرف چپ دهنم بیخس گردید به تعقیب آن احساس کردم که در فضا قدم میزنم و مغازه دور سرم میچرخد و پای چپم نیز وزنم را نمیتوانست بردارد درک کردم که ستروک (سکته) است فوری به کمک خانم با لای بوجیهایی بورد که در همان مجاورت قرار داشت نشستم و از خانم خواهش کردم که با یک بوتل آب یک قطعی اسپرین 325 ملیگرامه نیز بیاورد. در همین هفته آب و اسپرین را میگیرفتم یک خانم که نشن در حدود بین 75-80 بود نیز با کراچی شاپینگ از پیشروی ما میگذشت و با بسیار شفقت و مهربانی از من پرسید که اگر به کمک ضرورت داشته باشم.

من با اظهار تشکر برایش گفتم خانم با من هست اومکرراً برایم گفت سپری نیوتروگلیسرین را داری من برایش گفتم دارم اما فراموش کرده ام نزد نیست خانم مهر بان فوری از دستکول خود سپری را کشید برایم داد من نیز بدون ضیاع وقت آنرا زیر زبانت سپری کردم و در عین حال به تلفون 911 طالب کمک شدم لحظاتی نگذشته بود که امبولانس با پرامد یکل رسید و به تدای مقدماتی آغاز و من را در حالیکه خانم نیز با من بود به شفاخانه انتقال دادند.

در شفاخانه علرغم آنکه روز شنبه ورخصتی بود داکتر و نرسهای نوکریوال بدون ضیاع وقت به تشخیص مرضی و تدای من دست به اقدام شدند اولاً داکتر نوکریوال که عیسوی مذهب بود همزمان با تدای مقدماتی در تلاش بود که مرضی من را تشخیص نماید بعد از تکمیل معانیات خود ش- متخصص امراض قلبی را از منزلش خواست. متخصص قلب که مسلمان عرب بود نیز با رسیدنش به شفاخانه دست بکار و آخرین زحمات خود را کشید که مرضی مرا تشخیص نماید تا آنکه اطمینان حاصل کرد که تکلیف قلبی نیست فهدا او فوری داکتر عصبی را خواست. متخصص امراض عصبی که یک زن یهودی بود خود را نیز بدون ضیاع وقت به شفاخانه بالایی سرم رسانید و تمام معاینات لازم را انجام داد و بالاخره به نتیجه رسید که منی ستروک دماغی (سکته کوچکی) بود و به لطف خداوند بزرگ به دماغ و قلب صدمه نرسیده بود و بعد از دهالی و وارده ساعت تزریق کردن ادویه رفیق کردن خون و مسکن برای درد قلب مرا با دادن نسخه پلاکس (ادویه مخصوص رفیق کردن خون) مرا مرخص و گفتند گرفتن اسپرین و نیوتروگلیسرین در مغازه و سرعت در رسیدنم به شفاخانه مرا از عواقب ناگوار آن نجات داد. یعنی دوی صحیح در وقت مناسب و سرعت عمل داکتران بشردوست بود که به لطف خداوند متعال از مرگ نجات یافتیم.

مطلب من از درد سردادن هموطنان عزیز در موضوع شخصی اینست که در مرضی من از آغاز یعنی از لطف خانم پیچیده سفید- اعضای پرامد یکل و بالاخره در شفاخانه که داکتران عیسوی- مسلمان عرب و یهودی بودند الی آخر نزدشان موضوع ملیت- زبان- قوم- مذهب و رنگ من مطرح بحث نبود بلکه همه سبب داشتند که حیات مرا بحیث یک انسان نجات بدهند و حتی یکی هم از من نپرسید که من از کدام مملکت میباشم. فرض محال اگر چنین سوالی را که مغایر اخلاق طبی است داکتر بنا بر ملحوظات و یا اغراض شخصی از مرضی بکنند و بعداً ثابت شود داکتر محاکمه و به جزای اعمال خود می رسد یعنی داکتر بنا بر حاکمیت قانون نمیتواند مغایر و یا خارج هدایات قوانین اخلاق طبی حرفی بزند و یا علی را انجام نماید. حتی بنا بر حاکمیت قانون شخصی نمیتواند شخص دیگری را بشکل توهمین آمیز بنا- سفید- چاق- بنا- مذهب و غیره و غیره مخاطب سازد.

قبول میکنند؟ ویا هر روز برخلاف شعار وطن دوستی و وحدت ملی شان آتش اختلافات قومی

- نسائی و مذهبی ویا ادیولوژیکی و ارد شده را در گفتار و عمل خود در این میزنند و مادر وطن خود را بطرف بد بختی میکشاند آیا اینها نمی بینند و یا نمی شنوند که در جهان مرفعی و پیشرفته چون آمریکا - بریتانیا و فدراسیون کانادا که در سده های گذشته با دار و آذای میزند و میزند در کشورهای خود با حاکم نمون قانون همه چنین اختلافات را محو و نابود نموده اند و در صورت تخلف از پایتخت بین الی بلندی ترین مقام دینی یا غیر دینی بن الی تروتمند ترین شخص شد پیدا به جزای اعمال خود می رسند و بر عکس برای رسیدن اهداف شومشان که چوشین خون فرزندان مادر وطن ما و دیگر کشورها را بدست شان میدهند یا استقاده از چنین اشخاص خود را را دانشمند میگویند تیشه را بدست شان میدهند که با تفرقه اندازی ریشه های فرزندان هموطن خود را که به حرفی ریزی و زنها تشنه به مدارج عالی علمی و سرما به های زیاده رسیده اند قطع نمایند. آیا چنین اشخاص حق ندارند شانس سزاوارت نفرین نیستند. من از با رگه ایی از زو مندم که از صحر چنین فرزند ان ناخلف خود کش بیگانه پرست کاسته و به عقلمندان و وطن و ستمندان افزوده شود.

حال به اصل مطلب بر میگردد و آن اینست که اکثر ما در جوامع پیشرفته چون آمریکا و اور ویاژندگی میکنیم و همیشه با چنین واقع روبرو میشویم و لاف از دانش هم میزنیم با زهر ترس و پند و اندیشی آموزیم تا بحیث داکتران و یا معالجان دانشمندی که چشم امید فرزندان مظلوم - ستمدیده - گرسنه - بیچاره و بی لایس ما در وطن میباشیم صاف و قاطعانه و با وجدان پاک چون داکتران عیسوی- مسلمان و یهودی واقعی و طاعت از او مرخوانند (ج) شده و یا که با مرگ دست و پنجه نرم میکنند و در میان مسلمان درد ها پیش را رفع نمایند و آنجا که روح نیاکان انتظار دارند بطرف شگوفائی و سر بلندی سوق دهیم.

در این هیچ شک نیست که سر چشمه همه اختلافات و پیشرفتهای اجتماعی- اقتصادی- سیاسی و نظامی جهان مدیون ترقی و توسعه برقی اسام علم و معرفت است.

در اینجا سوالی وارد میشود که در کشورهای عقب مانده و یا رو به انحطاف که مادر وطن عزیز ما نیز یکی از این کشورها است تعداد زیادی از دانشمندان در خارج و داخل دارند چرا بعد از انگشتشمارشان که لاف از وطن و ستم و وحدت ملی می زنند نوکری اختیار را

هر چه زودتر دایر شدن یک کانفرانس بین‌المللی تحت ریاست شخص سرمنشی ملل متحد که اعضای آن مشتمل از کشورهای همسایه - هند - کشورهای ذیدخل چون (آی‌ساف) - (اعتلاف) و تعداد دانشمندان وطن‌دوست - پاکستان - صدیق - با تجربه و سابقه نیکوی هموطن ما باشند امر ضروریست تا بتواند برای جستجوی راهد حل ایجاد یک دولت ملی که دارای قوای نظامی مجهز ملی - قوای مجهز ملی امنیتی - آزادی و استقلالیت باشد تا بتواند با تطبیق قانون در تمام سکوت‌های دولتی جنگسالاران را خلع سلاح - درستان موءسسات نامشروع غیر دولتی خارجی (ان-جی-اوها) را قطع - کشت‌خاش‌ها را جی‌جی‌جی‌جی و دیموکراسی واقعی را بصورت درجی با بلند بردن شعور سیاسی درپرتو نور علم و معرفت در عمل پیاده نماید.

و همچنان برای برگشت آبر و مندانه مهاجرین افغانی از پاکستان و ایران بداخل افغانستان تصامیم جدی و موءثر گرفته شود. به این معنی که در صحراها و دشتهای دولتی مناطق گرمسیر کشور برای مهاجرین اجازت داده شود که الی برقراری صلح و امنیت سراسری در کشوری دو الی سه سال با ادامه کمکهای بشری بین المللی موجود در شان تحت پروگرام کار در مقابل مواد غذای جهان به ساختمان شهرکهای کوچک از مواد ساختمان محلی که دارای ادارات های کوچک امنیتی - مکاتب - مساجد - کلینیکها - مغازه ها - آب آشامیدنی - و غیره باشد اقامت نمایند البته با مساعد شدن شرایط کاریه تد ریح تحت پر و گرام منظم در شهرها جذب و مقیم شوند.

و همچنان در کا نفرانس تقّاضا شود که موء مسسات امدادی حق اولیت را به اساس معیار های علمی به متخصصین افغانی در اعما ر زیر بناهای ا قتصادی افغانستان بدهند.

و در عوض تأسیس پوهنتونها در هر ولایت عجلتاً به دو یا سه پوهنتون که پوهنژوهای همه شقوقی تربیه پر سوتل مور دضر ورت کشور را داشته باشند تقویه ودر لایات دیگر در چوکات پوهنتونها یشان صرف یک یا دوالمعلمین عالی برای تربیه معلمین خود و ولایت تاسیس وتوجه شود که معلمین باسویه تربیه نمایند چه کشور عزیز ما در شرایط کنونی به معلم- تعمیر مکتب - کتاب- چوکی و قراطسیه بیشتر ضرورت دارد نسبت به شقوقی دیگری که الی چند سال آینده برای استفاده آن زمینه کار مساعد نیست.

م. نسیم « اسیر » ۵ جولائی ۰۷ فرانکفورت

یاد باد آنکه در قلمرو شوق
خاطر م شادمان و خرم بود
در نوا یا به بی نوائی ها
نغمه پرداز دوستی ها بود
فیضیاب از کمال صدق و صفا
بود پیوند دوستداری ما
من ز سر تا به پا اسیر ، اسیر
دست گردون ازو جدایم کرد
من ندیدم ازو به غیر ادب
حیف صدحیف کان حیا مشرب

نیست تنها « اسیر » ، یاران هم

همه دارند های . های حیا

جلی اهداف عالی فوق و قتی عملی شد و مبتواند که خنایپرستی و انسانی و سستی را شعار خود سازیم - شخصیت پرستی و توپرستی را کنار زنیم و افغانیستان آزاد - مستقل و یکپارچه داشته باشیم چه در غلامی آزادی نیست فی لنه! اگر آزاد نباشیم دیمو کراسی واقعی نیست و اگر دیمو کراسی واقعی با در نظر داشت شر ایط اجتماعی ما نباید شد که در نتیجه نمیتوانیم قائلیم که جلوی خود سربهای دولتی را گرفته بتواند و حق و داشته نمیتواند که در نتیجه نمیتوانیم قائلیم که نمیتواند را حاکم و دردهای ما در وطن را مداوا کنیم و من یقین دارم که هم میتوان عزت و آزادی را بدست آورد و دیگر فریب و شمنان را نخورد و دانشمندان گرامی القربا با واز بلند صدای برجی فرزند ان غمد یه و بلا کشیده ما در وطن ما را به گوشهای جهانیان خوانی ما درد اخل و خارج افغانیستان عزیز است که بخاطر خداوند (ج) که تکیه بر وحدت میکند بحیث مشعلداران واقعی و ظالیم نهادهای مهم خود را در قبال ما در وطن نهاده عزت و آزادی را بدست آورد و صدای انجمن و همدان باشد که روح پران و نیایان ما باشد و نزد نسلهای امروز و فردا سرافراز باشند و من الله توفیق. تاریخ 29 نوامبر 2007

قیامت کبری

از استاد عبد الصمد و هابزاده فریار
و قتیکه حرص حکم کند دل سیاه شود
بنیاد مهر و عاطفه یکسر تباه شود
و قتیکه سقف بشکند و در جدا شود
آواره اهل خانه ازین ماجرا شود
و قتیکه گم شود سر رشته ز مردمان
نفس اماره حاکم خلق خدا شود
و قتیکه صدق سکه قلب زمان شود
روز سپید آدمی چون شب سیاه شود
و قتیکه کذب شود هنر مردم زمان
حقا که جمله بنده روی و ریا شود
و قتیکه آدمی ز خودش بیخبر شود
در گیرد ردب بندگی پی خدا شود
و قتیکه مادر و پسر از همه جدا شوند
یر و زیر زمین و زمان و سما شود
و قتیکه عاشقان وطن بابانه ای
محکوم دیو ظالم انسان نما شود
و قتیکه رشته هابیرند آدمی زهم
(فریار) گو قیامت کبری بیا شود

اگر شورای امنیت مداخله نکند، افغانستان بطرف تجزیه میرود 76

انجنیر فضل احمد افغان از کانادا

تهاجم مسلحانه جنرال عبدالرشید دوستم (گلیمجم) به منزل اکبرای که به شب مورخ 3 فبروری رخداد حادثه ساده و بی اهمیت نیست در واقعیت امر نه تنها عمل گستاخانه و وحشیانه در مقابل شخص رئیس جمهور حامد کرزی و دولتش - قوای نظامی ایتلاف نامقدس امریکا و انگلیس - قوای آیساف و بصورت مجموع در مقابل جهان که امروز مصروف انواع مختلفی سرمایه گذاری در افغانستان اند بلکه توطیه دیگری برای زورنمای دوستم و ضعف دولت کرزی - فراهم آوری امکانات کاندید شدن زلمی خلیلزاد برای ریاست جمهوری آینده افغانستان - شناسای خط سیاه دیورند بر ملت ستمدیده افغانستان و بالاخره تجزیه ویا ریختن خون هزاران برادران و خواهران مظلوم و بیچاره افغان ما میباشد که شب و روز را به عالم یأس و ناامیدی در فقر - غذا - سرپنا - لباس - صحت - تعلیم و تربیه سالم در یخبندان زمستان با شکم گرسنه - فقدان لباس - در مریضی و بی سرپناهی سپری مینمایند میباشد فی الہذا در این مقطع زمان خطیر و وظیفه سازمان جهانی چون سازمان ملل متحد است که به حمایت شورای امنیت قدم تاریخی را برای حیثیت و پرستیج خود - حفظ یکپارچگی افغانستان - وحدت ملی افغانها - حاکمیت ملی - برقراری صلح - حاکمیت قانون و امنیت سرتاسری در افغانستان بردارد.

به این معنی که با دایر نمودن جلسه فوق العاده شورای امنیت ملل متحد و توافق نظراً کنار زدن دیموکراسی قلابی فعلی عجالتاً با اعلان حالت اضطراری در افغانستان شورای ملی (ولسی جرگه) را منحل و دولت مطلق نظامی را که از پشتیبانی قوای بین المللی برخوردار باشد با استحکامات نظامی قوای افغانی و بین المللی در سراسر افغانستان مخصوصاً سرحدات برقرار نمایند. چه در شرایط کنونی داخلی و حالات در پاکستان مهمترین دیموکراسی قلابی و خونریزی در مادر وطن عزیز ما مبارزه علیه بی عدالتی - بی امنیتی - انارشی و خودسریها برای ایجاد حاکمیت قانون بخاطر نجات مادر وطن ما از تجزیه ویا خونریزی است و بس.

لهذا همزمان با اعلان حالت اضطراری در افغانستان شورای عالی نظامی که متشکل از جنرالان و ژنرالان افغانی و بین المللی - کمیسیون بررسی برای تفکیک جنایتکاران و ناقضین حقوق بشر در سه دهه اخیر و سپردن آنها به محاکم عالی افغانی و بین المللی - تعیین کمیسیون بین المللی برای بررسی ادعاهای دولت افغانستان و فدراسیون روسیه به ارتباط تثبیت غرامات جنگی بالای روسیه و قروض روسیه بر دولت افغانستان از 1978 م - 1992 م میباشد با کابینه که متشکل از اشخاص وطن دوست - پاک - صادق و دانشمند با تجربه باشند با پیروی از سیاست بیطرفی عنعنوی افغانستان و دوستی بدون قید و شرط با جهان باشد اعلان گردد.

همچنان از طرف ملل متحد کمکهای انسانی و بشری مواد غذای - لباس - خیمه ها - کمپلها و ادویه جات بصورت عاجل به مردم مظلوم و ستمدیده افغان چاره سازی شود.

پښتو ژبه او د لیکوالانو مسئولیتونه

د ډاکټرنبي مصداق لیکنه

ډیر د خوشالې ځای دی چې اوس تر هر بل پخواني وخت څخه د پښتو ژبې لپاره ډیرو د خدمت متې را پورته کړې دي. یواځې په همدې تیره لسیزه کې دعوت، ټول افغان، بینوا، لږ او برابو ډیر شمیر نور ادبي، کلتوري او تاریخي ویب پاڼې خلاصې شویدی چه هر څوک کولای شي د نړۍ له هرې برخې نه خپل مضمونونه او تبصرې په کې نشر ته ور ولیري. په همدې تیره لسیزه کې ملي خدمت گار، امام الدین صافي په خپل مصرف په پېښور کې د پښتو ژبې د کتابونو د چاپیدو لپاره دفتر خلاص کړی او تر 250 کتابونو پورې تر اوسه چاپ کړيدي. په همدې تیره لسیزه کې ما او نورو د پښتو ژبې مینه والو، وروسته له یو څو کنفرانسونو په جرمني کې، هلته کلتوري ټولنه جوړه کړه او وتلی لیکوال زرین انځور باندې مو لاس کېښود چې هغه برسیره په زیاتو مالي کړاونو، ددې ټولنې لخوا د صافي صاحب د مرکز په اندازه کتابونه په نشر رسولی دي. ددې تر څنګ زیاتو لیکوالو په خپل مصرف په پاکستان، افغانستان او نورو ملکونو کې په پښتو ژبه کتابونه نشر ته سپارلي دي. په بل عبارت، په تیرو 600 کالو کې دوه مره په پښتو ژبه کتابونه نه وو نشر شوي لکه چې پدې تیره لسیزه کې چاپ شوي دي.

در انجیر میخوام به هموطنان عزیز خود احترامات عرض کنم که از نبشته فوق چنین استنباط میشود که من دیکتاتور و مخالف دیموکراسی میباشم نخبه عریض من اینست در حالت و شرایط موجوده که در افغانستان با موجودیت جنگسالاران و تفنگسالاران خود فروخته شده هنوز هم در عوض یک دولت مرکزی قوی نظام ملوک الطوائفی در افغانستان حکمفرما است و امکانات عواقب ناگوار را برای مادر وطن ما میبینم دیکتاتوری متمرکز را بهتر نسبت به دیموکراسی قلابی میدانم. خاوند (ج) حافظ ونگهیان مادر وطن عزیز ما افغانستان نیست و نابود باد تجزیه طلبان و دشمنان افغانستان

دېلې خوا هم نن په زياتو ملکو کې پښتانه په خپله ژبه جريدې او مجلې نشروي او هم په دا خل د افغانستان او خارج کې په پښتو ژبه بهيرونه پيل شوي دي. د پښتو ژبې ددې ټول رنسانس (علمي، ادبي، او کلتوري بيا رغونې) دليلونه سياسي او تاريخي دي. په سياسي لحاظ په کابل کې داسې حکومت نشته چې اکثريت، او يا د هغو ژبه، ورته مهمه وي. په ټول کال کې د طلاعات او کلتور وزارت شل جلده کتاب هم ندې نشر کړې. د پوهنې وزارت ددې جرئت نلري چې د پښتنو لپاره په خپلو سيمو کې، په پښتو ژبه تدريسي مواد چاپ کړي او ښونځي پرانيځي. په تاريخي لحاظ د افغانستان دواړو خواؤ ته دوې لوې ژبې پر تې دي چې فارسي او اردو دي. دواړه د فارسيانو او مغلو په در بار کې د خپل اردو د ضرورت د رفع لپاره جوړې شوې خو ددې امپراتوريو د پيړيو په مرستې سره هغو عموميت پيدا کړ او پياوړې شوې. پښتو چې له دواړونه زړه او اصلي ژبه ده هيڅکله هم داسې يو قدرت يي تر شا ندی دريدلی او يواځې د پښتنو مينې او خپل گرامري پياوړتوب ژوندې ساتلې ده.

هغه پوښتنه چې ددې پسمنظر په ارتباط غواړم وړاندې کړم دادی چې: د پښتو ژبې ددې رنسانس په دوره کې زمونږ د ليکوالانو مسئوليت څه شی دی؟ نن هر ځوان چې يو کتاب ژباړي او يايي ليکي نو له خپل ځان نه داسې لغتونه جوړوي چې نه هغه عام فهمه دي او نه هم ورته ضرورت شته. کتاب يا مضمون بايد په داسې ژبه وليکل شي چې خلک وربا ندې پوه شي او د کلي او اولس ژبه وي. زه دا څلور کاته کيږي چې د پښتو لمرنې لويه (پښتو نه انگرېزي ته) قاموس باندې کار کوم چې انشالله ډير ژر به ستاسو خدمت ته وړاندې شي. زه په انگليسي کې ډير کم لغات او اصطلاحات وښم چې د پښتو معادل ونلري. زمونږ ژبه ډيره غني ده، نامانوسو او بې ربطه لغاتو اختراع ته ډير لږ ضرورت ليدل کيږي. بيا داسې لغات چې د هيڅ گرامري قانون په اساس نوي طرحه شوي. د کابل پښتو ټولنې، د عربي ژبې د (ريښې) په اصول لغتونه جوړول او وروسته له څو اوښو جر او بحثه، به په کابل مجله کې اعلانيدل. د مثال په ډول د (پوهه) لغت چې اسم، صفت، مفرد او مؤنث دی ورڅخه: پوهنه، پوهنځی، پوهنتون او علمي رتبه يي، د پوهنې وزارت او ډير نور جوړ شول چې نن يي مونږ ټول استعمالو. په همدې ډول نور لغتونه او اصطلاحات چې، د کابل پښتو ټولنې له خوا ژبې ته ور علاوه شول. د ژبې بحثونه اوږده او پيچلي دي او زه نه غواړم چې ور پورې وښلم. زه فقط دوه وړانديزه وړاندې کوم. لمړی، هرڅوک چې يو کتاب يا مضمون ليکي بايد حتی المقدور زيار وباسي چې د پښتو رسم الخط پنځه (ی) گانې، درې (و) ڼه او دوه (ه) گانې په کې مراعات کړي، لکه چې زه يي په دې مضمون کې مراعتوم. دويم، بايد زيار وباسي چې د انټرنټ له لارې او يا د پوستې له لارې داسې يو چاته، مخکې له چاپه وروليږي چې د هغه يا هغی د ژبې فهم ورته څرگند وي. ځکه ليکلي مواد د نړۍ ميراث دی او تر ابده پاتې کيدای شي.

د نو لغتونو او اصطلاحاتو د تصحيح لپاره ډير پښتانه ليکوال په دې نظر دي چې بايد ويب پاڼی، خپلې يوه برخه د (لغتونو او اصطلاحاتو د تصحيح) تر عنوان لاندې خلاصه کړي چې هلته هرڅوک د خپل يا بل د مضمون يا کتاب لغتونه بحث ته وړاندې کړي. په دې ډول به په اوسني وخت کې چه مونږ د يو مرکز د نه لرلو نه محروم يو، د ژبې يو مرکزيت پيدا کړو او هم به نوي لغتونه او اصطلاحات مروج وگرځي. زه هيله لرم چې نور ليکوالان هم زما سره هملاسه شي او په خپلو ليکنو کې د عربي يا فارسي ژبې ځينې توري چې د پيړیونه را په ديخوا ژبې ته را ننوتلې، (لکه چې زمونږ د ژبې لغات د هغه ژبو ته ورننوتلي) او عام فهمه دي، دهغو په لرې کولو کې خپل وخت ضايع نکړي او نه هم په دې لاره کې هټلر، مصطفی کمال، د ايران شاه او نور کامياب شويدي. يو ځل چې د پښتو د استفادې وړ د کتابونو ذخيرې زياتې شي، لوستونکي او ليکونکي به د وخت د مقتضياتو او خپلو سيمه ايزو لغتونو او اصطلاح گانو په مروجولو سره ژبه پخپله د تکامل په مسير برابره کړي ډاکټر نبي مصداق

ترجمه فارسی جلد دوم تاریخ موهن لال کشمیری در ۴۵۰ صفحه

بقیمت ۳۰ دالر از دفتر مجله دستیاب شده میتواند.

کتاب جالب و خواندنی "از جنبش مشروطه تا دولت مشروطه در افغانستان"

تالیف داکتر حشمت بقیمت ۳۰ دالر از دفتر مجله دستیاب شده میتواند.

شماره مسلسل ۱۰۹

(ناز پرورد تعجب نبرد راه بد و سبت عا شیقی شیوه ای رند آن بلا کش باشد)

صفت اندر پس :- مؤرخین اتفاق دارند که خداوند سعی عظیمه برادرش نازل کرد (ابوذر غفاری)
بیز از رسول الله (صلی علی آله و سلم) روایت کرده که صحف اندر پس (سی صحیفه بوده است)
و عبد الوهاب نجار کلمات حکمت آمیز و مواعظی را از آنحضرت نقل کرده و از آن جمله است
۱ :- احدی نمیتواند شکر نعمت های خدا را مانده اگر امانت بختی بخلق وی بجای آورد.
۲ :- خوبی دنیا موجب حسرت یعنی (که چرا تا جان داشته اند خوبی نکرده اند) و بدی آن موجب
پشیمان نیست) یعنی که اگر می فهمیدند نیکی ها چه پاداش و بدیها عذاب مائی دارند اصلاً در پی
بدی نمی گشتند.

۳ :- از کسب های پست بپرهیزید. (آنچه حرص و هوس و ظلم و خودخواهی و خود فروشی و
کبر و کین و بخل و ریای بی عدالتی و شهرت خواهی از هر یک میکنند مثلیکه مردم امر و نه آن دچارند)
۴ :- زنده گی و حیات چنان به حکمت و دانش و فزانه گیسست.

۵ :- کسیکه قناعت نداشته باشد و از حد کفاف بگذرد هیچ چیز او را بی نیاز و سیر نخواهد کرد.
(چنانچه پرورده گارد در قرآن کریم هم میفرماید: (انما یخشی الله من عباده العلماء) اما علماء
راستین که دانش و بینش داشته باشند نه علماء نیکه علم شان بر سرشان زده و از آنها شیطان های
(مريد) ساخته است. بلی، حرص بلاست، جهل است، خود خواهیست، خسیست است،
خود فر و شیطست، ظلم است، بی عدالتیست، ناجور اتمردیست، پستی است، زنا است،
سرگردانیست، آخر نیستیست، و پشیمان نیست.

آتش شراب

از استاد یوسف کمزاد

پکشب بجام تازه اندیشه های من
جان مرا بشوق خیالت گداختی
روح اسیر و رنج کشم رابیک نگاه
باعطرهای وحشی عشقت نواختی

آنشب بیاد چشم تو نوشیده ام شراب
تصویر تو بجام شرابم فتاده بود
از آتش شراب دوچشمان مست تو
در من هزار نغمه زیبا گشاده بود

برداشتیم بخاطر حسن توجام را
نقش ترابه صفحه شعرم صدازدم
از شوق آن لبان هوس خیز و دلفریب
آتش بخانه فلک بی وفازدم

زلفان تو پریش چه بیخود فتاده بود
برشانه های نیمه لچ مرمین تو
آن جاکت سپید بدل شعله می فشاند
یاسایه های پیرهن یاسمین تو

اما چه سود، دامن شب زودپاره شد
عکس تو هم نبود بجام شراب من
دامان عیش من چقدر زود چیده گشت
تنها گذاشت عشق مرا آفتاب من

روزی اگر بعاشق خود مهربان شدی
آواز بلند تیر لغافل رها میکنی
آواز دل کمانه گرچه معنی دریغ کرد
آن دل کمانه داد تو در زیر پامکن

جدا شدی جانم
جدا شدی جانم
جدا شدی جانم
جدا شدی جانم
جدا شدی جانم
جدا شدی جانم
جدا شدی جانم
جدا شدی جانم
جدا شدی جانم
جدا شدی جانم

خاطره آن شب

از استاد محمد یوسف کمزاد

دیشب ز پشت پیرهن سبز تو هنوز
آن پیکر لطیف تو چون موج می تپید
من جمله چشم گشتم و دزدیده دیدم
یک دیدنت بقیمت جان، دیده می خرید

بودی میان جمع تو سرتاج دختران
کس مثل تو به بردن دل دلستان نبود
تا میرسید ساز قدم های تو بگوش
در پرده وجود من یک ذره جان نبود

سالون اگر ز حسن بتان شیشه خانه بود
غیر از تو کس بشیشه من جلوه گر نشد
در هر طرف چو کبک دری داشتی خرام
شکر خدا که نرگس مستت نظر نشد

شب تا سحر بیاد تو بیدار مانده ام
چشمم شراب حسن ترا، نوش کرده بود
در تار تار زلف پریشان تو دلم
دنیا و هر چه هست فراموش کرده بود

شماره مسلسل ۱۰۹

که خاندان رحمت این درد را در آید
و السلام من الفیج العبدی

چشم گشتم و دزدیده دیدم
چشم گشتم و دزدیده دیدم
چشم گشتم و دزدیده دیدم
چشم گشتم و دزدیده دیدم

ولایتی و محلی... رئیس جمهور کرسی خود را مکلف به تأمین این اهداف میداند، او تعهد نموده که حکومت خود را بسوی تکمیل اهداف فوق سوق دهد. ما انتظار داریم اقدامات جدی او را برای تحقق این مرام ببینیم... همه سیاستمداران داخل در سیستم حکومت افغانستان هر چه میخواستند بدست آوردند، پول، پول بسیار فراوان، خداوند خودش شمار و حد و ثروت شان را میداند. بانکهای جهان پر شده از سرمایه های سیاستمداران افغان. قصرهای مجلل با اعضای حکومت و پارلمان تعلق دارند، نه تنها در کابل بلکه اینجا و آنجا (مقصود خلیل زاد در کشورهای خارجی میباشد). هر کدام شان سه یا چهار قصر در کشورهای مختلف دارند... در اتر حمایت و کمک جامعه بین المللی - پول، طیاره و سپاه بین المللی - توام با علاقمندی کامل ملت افغان، سیاستمداران افغان توانستند دوباره بوطن شان برگردند. اما بدیختانه من اکنون می بینم که آنها از گذشته درس عبرت نگرفتند. آنها باید بدانند که ملت افغان بمقابل شان قیام خواهد کرد. و در آنوقت هیچ جایی برای فرار آنها وجود نخواهد داشت...

نویسنده مقاله آقای (لودی) بالای هر قسمت از بیانات فوق داکتر خلیل زاد تبصره نموده میگوید: همه نکات در بیانات فوق داکتر خلیل زاد حقیقت دارد، اما جای تعجب است که فورمول دولت فعلی افغانستان متشکل از جنگ سالاران و کرسی تحت قیادت امریکارا خود داکتر خلیل زاد ساخته و برای مدت سه سال آنرا در کابل تطبیق کرده بود، پس حالا بالای فورمول خود چرا انتقاد میکند...؟؟؟

تبصره اداره: تبصره واشنگتن پوست، یعنی شایعه مربوط به کاندید شدن داکتر خلیل زاد را برای مقام ریاست جمهوری افغانستان، وهم بار اول انتقادات شدید داکتر خلیل زاد بالای سیستم حکومت در افغانستان را در بالا خواندید، اینکه چرا داکتر خلیل زاد باین نوع انتقادات بالای رفیق دست نشانده خود و همکاران او وارد نموده، دلیل و سبب آنرا خودتان تحلیل و جستجو نمائید.

هکذا متوجه شوید که تلویزیون آریانا - نبیل انتقادات خود را بالای حکومت کرسی تشدید نموده - ولی از سیاست امریکایی یعنی اشغال افغانستان توسط قوای خارجی حمایت و دوام آنرا تقاضا میکند و بالای روش سیاست امریکادار افغانستان یک ذره انتقاد نکرده بلکه نمیتواند زیر امعاشش قطع خواهد شد. پلان تاسیس تلویزیون آریانا حدود دو سال قبل در خانه نواسه سید کیان واقع در نیوجرسی بین نبیل و خلیل زاد طرح و تصویب شد. نبیل با تهدایت داکتر خلیل زاد پیوسته بالای حکومت کرسی انتقاد میکند و حزب (حرکت ملی اصلاح) متشکل از نه نفر (اصلاح سالار) نیز با اشاره داکتر خلیل زاد به جله روی کار آمده، این حزب و تلویزیون آریانا از یک طرف و شخص داکتر خلیل زاد از طرف دیگر، به تبلیغات و انتقادات دو جانبه پرداخته، هدف هر دو یک چیز یعنی تعویض کرسی و حکومت او توسط حزب اصلاح سالاران میباشد.

آمدن داکتر خلیل زاد در اوایل ماه دسامبر به لاس انجلس و دیدارهای خصوصی او با افغانها، بشمول نبیل و چند تن اصلاح سالار دیگر، در هتل انتر کانتی نانتل و تقاضا و سفارش داکتر خلیل زاد برای متشکل شدن افغانها جهت روی کار آوردن یک تحول در افغانستان، نیز باید غایه و هدفی داشته باشد، زیرا او سفیر امریکادار ملل متحد میباشد، نه مسئول امور افغانستان! لهذا خبر واشنگتن پوست پیرامون کاندید شدن داکتر خلیل زاد برای مقام ریاست جمهوری افغانستان را از خلال اوضاع جاریه نمیتوان نادیده گرفت!

علامه دیگر راجع به کاندید شدن خلیل زاد

بتاریخ ۲۹ جنوری یک نفر پشتو زبان بنام عبدالرحمن اوریاکه خود را مدیر مسئول جریدهء (اراده) معرفی میکرد (که قربان نام پشتو و پشتونولی و مسلک شریف ژورنالیسم شود) در تلویزیون (پیام افغان) از کابل مصاحبه تلفونی داشت. اوریاکه برای مدت ۳۰ دقیقه به تعریف و توصیف داکتر زلمی خلیل زاد پرداخته و او را بهترین و مناسب ترین کاندید برای مقام ریاست جمهوری افغانستان خواند. اوریاکه معلوم میشد باید در استخدام سفارت امریکا بوده باشد، آنقدر بحماییت از سیاستهای امریکادار افغانستان سخن گفت که سفیر امریکادار کابل تا حال اینقدر صفت اعمال حکومت خود را نکرده است. از طرز گفتار او نمایان بود که بمنظور تبلیغات برای کامپین انتخاباتی داکتر خلیل زاد پول هنگفت برای خود و جریدهء (اراده) بدست آورده است. اوریاکه تکرار می گفت که خلیل زاد مورد حمایت امریکا و جامعه بین المللی بوده و اشخاص بانفوذ در افغانستان نیز او را میخواهند، وی علاوه می کرد که انتخاب یک شخص برای ریاست جمهوری افغانستان باید بموافقت امریکا و کشورهای ناتو صورت بگیرد و همه این امکانات در وجود خلیل زاد نهفته است. وقتی یک بیننده بالای او انتقاد کرد و داکتر خلیل زاد را بارتباط فجایع افغانستان قابل محاکمه خواند، اوریاکه تلفون را قطع کرد و تا اخیر پروگرام دیگر رخ نشد تا بسوالات سایر انتقاد کنندگان جواب بدهد. ازین روش او همه فهمیدند که شخص اجیر و فروخته شده میباشد.

بتاریخ ۳۰ جنوری ۲۰۰۸ در پروگرام (نگاه) تلویزیون نبیل مسکینیار هنگامیکه کاندید شدن داکتر خلیل زاد توسط یک بیننده مطرح بحث قرار گرفت، نبیل مسکینیار نیز داکتر خلیل زاد را بهترین و مناسب ترین کاندید برای مقام ریاست جمهوری افغانستان خواند. مناسبات نزدیک بین داکتر خلیل زاد و نبیل مسکینیار اقدامات ۸ ساله داشته و بعد از آنکه هر دو برای مقاصد مختلف بنزد پادشاه افغانستان بروم می رفتند، بیشتر بهم نزدیک شدند. طرح تاسیس تلویزیون آریانا بمشوره و حمایت داکتر خلیل زاد در مجلسی بخانه نواسه سید کیان در نیوجرسی منظور گردید که بعد از آن کمکهای مورد نیاز از مراجع مختلف امریکایی بطور مرتب و مسلسل برای نبیل مسکینیار میرسد. اما از زبان خود خلیل زاد تا حال چیزی شنیده نشده!

شهادت یک افغان عالم، مجاهد و متدین

حضرت محمد هاشم مجددی - ضایعه بزرگ برای افغانستان و عالم اسلام

باتاثر عمیق از شهادت دانشمند کرام، حضرت محمد هاشم مجددی، بسن ۸۷ سالگی، بتاریخ ششم ذی الحجه ۱۴۲۸ مطابق ۱۵ دسامبر ۲۰۰۷ در یک حادثه، ترا فیکې درمدينه منوره مطلع گرديديم. نماز جنازه، مرحومي باشتراک حدود یک میلیون مسلمان در مدينه منوره ادا و در جنت البقيع دفن شدند. انا لله وانا اليه راجعون

مرحوم مغفور استاد محمد هاشم مجددی تحصیلات ثانوی را در کشور مصر و تحصیلات عالی را در جامعه الازهر تادرجه تخصص در الهیات تکمیل نموده برای خدمت بوطن رهسپار افغانستان گردیدند و در مکاتب کابل (حبیبیه، استقلال، نجات و دارالمعلمین) مضامین دینیات و زبان عربی را درس میدادند و مدتی هم مدیر لیسه حبیبیه بودند. بعد از پوهنهی حقوق مضمون فقه و در پوهنهی شرعیات مضامین فقه و حدود و قصاص را اسلام و تدریس میکردند و چندی سالی هم رئیس پوهنهی حقوق و علوم سیاسی بودند، ولی با ترم مخالفت با وزیر معارف وقت که سیر علمی محصلین صنف چهارم را اجازه نمیداد، اما استاد مجددی محصلین را به مسئولیت خود بسیر علمی برد، و در موضوع انتخاب رئیس پوهنتون نیز با وزیر معارف مخالفت بروز کرد، استاد مجددی از وظیفه ریاست پوهنهی حقوق استعفی نمود و چندی سالی بطور خصوصی به تحقیق و مطالعه پرداخت.

بعد از ترقی فضای وزارت معارف بحیث عضو موسسه تعلیم و تربیه و مسئول مکاتب دینی مقرر شدند، مدتی هم رئیس تدریسات مسلکی وزارت معارف بودند و آخرین وظیفه شان در وزارت معارف ریاست تالیف و ترجمه بود که درین دوره خدمات شایان قدر برای تالیف کتب دینیات و قواعد تدریس زبان عربی برای مکاتب معارف افغانستان انجام دادند، و بعدا با اساس لزوم دید دولت بقاعد سق یافتند.

مرحوم استاد محمد هاشم مجددی در تسوید قانون اساسی (۱۹۶۴) سهیم و هم عضو لویه جرگه دوره شاهی بودند و بعد از بحیث سناتور و رئیس انجمن قوانین مشرانو جرگه تا وقوع کودتای محمد داود خان خدمت کردند. در دوره جمهوریّت که کمونستها بقدرت رسیده بودند، استاد مجددی مجبوره ترک وطن گردیده و مدت ۱۵ سال در پوهنتون ملک عبدالعزیز در مدينه منوره تدریس مینمودند و هم عضویت موسسات بزرگ علمی و فقهی اسلامی، از قبیل (موتمر قدس)، (شورای مساجد رابطه عالم اسلامی)، و (هیأت موتمر اسلامی در کراچی) را داشتند. از مرحوم استاد مجددی آثار زیاد بجا مانده که امید است روزی همه بچاپ برسند.

مرحوم استاد محمد هاشم مجددی یکتن از موسسین (شورای ثقافتی جهاد افغانستان در اسلام آباد) و هم تامین کننده هزینه تاسیس آن بودند که از طریق اعانه های دولت و مردم عربستان سعودی بدست آمده بود. مرحوم استاد مجددی هکذا مبالغ هنگفت را بدفعات متعدد شخصا بکمپهای مهاجرین افغان در پاکستان توزیع نموده و منظور کمک بجهاد

و همکاري و مشوره په تنظيميهاي جهادي سايلان متمادی در شهر لوا هراقامت گزیدند و در دوره حکومت تنظیمی ربانی بمنظور ایجاد صلح و تفاهم بین تنظیمیهای کابل رفته مساعی جمیله بخرج دادند که متأسفانه نتیجه نداد. لهذا متباقی حیات خود را مانند سایر مهاجرین افغان تا زمان شهادت در مدینه منوره گذشتاند.

از لحاظ خلق و اخلاق، معروفست که مرحوم استاد مجددی شخصاً خدمت والدین خود را میکرده و دعای آنها را گرفته است. شناخت من از استاد مرحوم یک شخصیت بسیار حلیم، نرم صحبت، کم صحبت و خوش صحبت میباشد که هرگاه در موضوعی صحبت میکردند بسیار درگردد، منطقی و مستدل سخن میگفتند و در اظهار حقایق غیر از خد، از بندگان اوتعالی، ولو زیر پایاد شاه، نمیترسیدند. غیبت و مجامله در شأن استاد مرحوم وجود نداشت و در عمر طولی ضرابیکس نرسیده است. وصول بدرجه شهادت آنها پس ۸۷ سالگی و در مجاورت حرم پیغمبر اسلام (صلعم) که سرایانوراست و دفن شدن در جنت البقیه، شواهد بخشایش خداوند متعال است برای بنده مومن مسلمان، یعنی حضرت استاد محمد هاشم مجددی.

مراسم فاتحه مرحوم استاد مجددی توسط برادرزاده شان جناب فضل غنی مجددی بتاریخ .. دسامبر ۲۰۰۷ در شمال کلفورنیای برگزار گردید که در آن علاوه بر اعضای خانواده محترم مجددی حدود چهار صد نفر، اعم از زن و مرد، در ختم قران مجید و اتحاد دعا شرکت نموده بودند. محفل دیگری بمنظور یادبود، بزرگداشت و قدردانی از شخصیت بزرگ و خدمات علمی، اسلامی و ملی شهید استاد محمد هاشم مجددی، از جانب علماء اسلام، دوستان، شاگردان، ارادتمندان و عمو زاده شان جناب حضرت عزت الله مجددی بتاریخ یکشنبه ۱۳ جنوری ۲۰۰۸ برای مدت ساعت در تلویزیون پیام افغان (در کلفورنیای جنوبی) دایر گردیده بود که حدود ۱۵۰ نفر علمای شهر افغان از شمال و جنوب کلفورنیاداران **دا ولایت** سهم گرفته پیرامون شخصیت نیک، خدمات عرفانی، افکار و آثار مرحوم استاد محمد هاشم مجددی صحبت نمودند و بنده بگریز تلفونی ابراز اخلاص و تسلیت کردند و این اجتماع که از یرکت روحانیت استاد مجددی میسر شده بود، فال نیکی برای اتحاد افغانها پنداشته شد. این پروگرام را هزاره افغان در امریکا و اروپا تماشا کردند. وفات حضرت استاد محمد هاشم مجددی واقعا یک ضایعه بزرگ علمی، اسلامی و ملی برای ملت خدا پرست افغان بشمار میرود. روح استاد را شاد میخوایم و بخوانده محترم مجددی عرض تسلیت میرسانیم. انالله وانا الیه راجعون. سیدخلیل الله هاشمیان

هنرمند محبوب استاد شاه ولی (ترانه ساز) بر حمت حق پیوست

باتشرف فراوان از وفات استاد ترانه ساز در اثر مرضی طولانی بسن ۸۱ سالگی بتاریخ ۱۱ دسامبر ۲۰۰۷ در شمال کلفورنیای مطلع گردیدیم. جنازه مرحومی با شتراک جمع غفیری از ارادتمندانش در حظیره گلشن، رحمت واقع در شهر هیوارد کلفورنیای شمالی بخاک سپرده شد. انالله وانا الیه راجعون.

استاد شاه ولی یکسال از من مستنبر بود و او را از آن زمان می شناسم که بار اول از قبودات اسارت رها شده و اجازه گشت و گذار به بیرون از از خانه را حاصل کرده بود و بار اول در یکی از کمپهای جشن که مرحوم رحیم شیدامیخواند تصادفاً دور یک میز قرار گرفته بودیم. از آن به بعد در کافیها و هم در خانه یکدیگر میدیدیم و وجه مشترک این بود که پدران هر دو میاز خدمتگاران صادق اعلحضرت امان الله خان بودند و در حالیکه پدر نامدار او را نادر خان شهید ساخته بود پدر من مغضوب سلطنت نادر خان - هاشم خان و چند سال هم در توقیف منزل بسر میبرد. شاه ولیچنان چنان روحیات بلند و چهره بشاش داشت که کسیکه از پس منظر ندنگی حسرت بار او خبر نمیداشت، قطعا تصور نمیتوانست که او از طفولیت تا صباوت در زندان مهلک بسر برده است. استاد ترانه ساز استاد در شان داشت که اگر ۱۷ سال اول عمر او در زندان نمیکششت و از نعمت تحصیل در مکتب برخوردار میگردید یک نابغه باری می آمد. تمایل او به موسیقی در ابتدا جنبه روحیاتی داشت که ازین طریق رنج عظیم دور زندان را بر خود خوانده خود تحمل یا قسمافراموش میتوانست. ولی بعدا که بمبادی موسیقی آشنانش، استعداد او درین رشته طغیان کرد، بنحویکه خودش آهنگ

ساز ترانه ساز گردید و ابداعات فراوانی از خود بیادگار گذاشته که هر کدام آن صفحه نوی در تاریخ متلاطم موسیقی اصیل افغانی افزوده است. استاد ترانه ساز طبع شعر نیز داشت و کامپوزرها و آهنگهای مقبولی باشعرو آواز خود، خصوصاً بارتباط دوره اشغال و مظلومیت ملت افغان، و هم برای تمجید و استقبال مجاهدین افغان، سروده است. استاد شاه ولی (ترانه ساز) شخص مودب، خوش صحبت، خوش برخورد، رفیق دوست و مهمان نواز بود و هر که او را دیده بود مجدوب او میگردید. شاه ولیچنان محبوب القلوب همه بود. خداوند متعال روحش را شاد و رحمت خود را بر او مستولی گرداند. برای خانمش ماری جان که خدمت شوهر را بسیار کرده و برای سایر اعضای فامیل شان تسلیت میرسانیم. انالله وانا الیه راجعون. سیدخلیل الله هاشمیان.

کتاب "از خاطراتم" یا صفحه‌ای از تاریخ وحشت در افغانستان

82

تألیف: خالد صدیق

مولف کتاب درپشتی اثر خود میگوید: "هدف از افشاگری این داستانهاس حزین و غم انگیز، و روشنی انداختن در گوشه‌های بسیار تاریک و نهفته، رویدادهای خونین گذشته که یک انسان سالم العقل آتراهرگز تصور کرده نمیتواند، آگاه ساختن آنده از مردم ماست که یک عمر طولانی از حقایق و واقعیت هایدور مانده اند... این مولف، پسر مرحوم محمد صدیق خان چرخ، که پس شش سالگی بزدان رفت، کاملاً واقعیت های چشم دید خود را نوشته که چطور یک خانواده معظم، متشکل از نایب سالارها، جنرالها، سیاستمداران و خوانین، بشمول جوان بچه ها و جوان دخترها، اطفال خورده سال و زنهار که تعدادشان بحدود صد نفر میرسید، بخاطر قتل پادشاه وقت محمد نادر خان توسط عبدالخالق، یکمده اعدام و متباقی مدت ۱۴ سال بزدانهای مختلف، بحالت رقتبار و منافای کرامت انسانی، سپری نموده اند. مردم افغانستان شمه ای از مظالم حکومت استبدادی خانواده حکمران رادمورد خانواده چرخ شنیده اند، اما مردم از صحنه های عجیب و تکان دهنده ای که آقای خالد صدیق از دوره اقامت خود در زندانهای زنانه (تاسن ۱۵ سالگی) و بعد از آن دزدان دهمزنگ درین کتاب رقم نموده، قطعاً خبر نداشتند، و باید از آقای خالد صدیق تقدیر نمود که بانشر این کتاب این رویداد وحشتناک را بتاریخ افغانستان سپردند.

این کتاب در ۴۱۰ صفحه بزبان روان و سلیس، ولی بانشاء و املاء ادبی، رویدادهای هر دوره زندان و طرز معامله حکومت استبدادی را بیان زندانین تصویر نموده، ولی قابل تمجید است که مولف در سراسر کتاب خود یک کلمه یایک جمله زشت، مستهجن و توهین آمیز باشخاص قدرتمند خانواده حکمران مستبد حواله نکرده است. عکسها و تصاویر بسیار جالب بارزش و اهمیت این کتاب منحیت یک سند تاریخی افزوده و از چند عکسی که در ذیل نشر میشود

افغانهای قرن ۲۱ نمودی از مظالم اوایل قرن ۲۰ را در کشورشان می بینند. آقای خالد صدیق از سن شش سالگی تا ۲۰ سالگی مدت ۱۴ سال در زندانهای مختلف پسر برده، ولی بحیث یک شخص باسواد و با معلومات از زندان برون شده است. او میگوید که زنهای این خاندان با اطفال شان سواد آموزی و تعلیمات دینی رامی آموختند، آنهم در مشکلاترین شرایط زندان که بالای زمین بدون فرش و نمناک و مملو از حشرات می خوابیدند و از سنگ و چوب برای نوشتن حروف بالای زمین کاری می گرفتند. اطفال این خاندان هر کدام بقدر استعداد خود یکی دوزبان خارجی را در زندانهای زنانه آموخته بودند. شناخت و تماس خالد صدیق و چند نفر از جوانان دیگر این خاندان بامنورین افغان در زندان دهمزنگ و آمیزش شان باشیخ بهلول و تلمذ از وی، جوانان این خانواده در زندان با مسایل فقهی، تاریخی، منطق و فلسفه آشنا ساخته بود، و این جهانی بینی وسیع در اسلوب نگارش آقای خالد صدیق مشهود است. درس عبرتی که ازین کتاب می آموزیم مفهوم کلمه "عدالت" است که در مدت بیست سال اول سلطنت نادر خان - هاشم خان یکلی در افغانستان وجود نداشت. درست است که عبدالخالق قاتل بود و بحکم شریعت باید قصاص میشد. اما پدر و مادر و کاکاها و ماماها و عمو زاده های عبدالخالق، و همه اعضای خاندان معظم چرخ، از طفل وزن گرفته تا جوان و پیر، به زندانهای مخوف مرگ سپرده شدند و هدف حکمران مستبد این بود تا همه اعضای این خاندان نابود شوند. در اواسط قرن ۲۰ در کشور اسلامی عربستان سعودی امیر فیصل پادشاه آن کشور توسط برادر زاده اش کشته شد، ولی ما دیدیم که تنها قاتل قصاص شد، در حالیکه برادرهای قاتل هر کدام بمشاعل مهم دولتی باقی ماندند، پسران و زوجه قاتل کاملاً مصئون و با حفظ امتیازات خانواده سلطنتی زندگی کردند. اما تنها در افغانستان بخاطر قتل یک نفره و انفرادی و صددگریم منظور مرگ در درجهی در زندان سپرده شدند. ملت افغان باید ازین نوع ظلم و ناروادارینده جلوگیری کند. من نمیتوانم مزایای این اثر روزین را در چند سطر خلاصه کنم. سفارش من بمهو طرانتان اینست که این کتاب را مطالعه کنند. دکتر سیدخلیل الله هاشمان

نویسنده کتاب، خالد صدیق (بعد از زندان) خالد صدیق (نویسنده کتاب) که در سن

سپهسالار غلام حیدر خان چرخى

عبدالغزیز خان چرخى

غلام صدیق خان چرخى

از راست: اسحق، عبدالخالق و عبدالله

فرقه مشر شیر محمد خان چرخى

غلام گیلانی خان چرخى

شهید عبدالخالق

زنان افغان زیر فشار ۸۴ عننه و تجدد

مولف: دکتور سید عبدالله کاظم، سابق استاد پوهنتون کابل
نقاد: دکتور سید خلیل الله هاشمیان سابق استاد پوهنتون کابل

خواننده باساس عنوان فوق کتاب درآغاز تصویر مینماید اثریست درباره سیر وتحول درزندگی ونهضت زنان افغان درچند دهه اخیر؛ اما زمرور سراسری این کتاب ششصد صفحه ای، هر خواننده ملتفت میشود که این اثر مطالعه وسیع، تحلیل عمیق وتوضیح علمی مسایل مختلف جامعه افغانی است ازنگاه علوم جامعه شناسی (SOCIOLOGY)، سیاست واقتصاد، وهم تاریخ مستند تحولات سیاسی ودگرگونیهای اجتماعی افغانستان رادردن پرماجرای بیستم، باروش آفاقی، دربردارد.

مولف دانشمند به تعقیب هدف اساسی این کتاب که همانا بررسی وتحلیل موقف زن افغان (اعم ازدهانی وشهری)، علل وموجبات تفوق مرد بر زن دوروی عنعنات مختلف جامعه مردسالاری ازیکطرف و قیودات یاریفورمهای دولتی ازجانب دیگر، میباشد؛ بیک جریان بسیار حساس درافغانستان متوجه گردیده وآن برخورد متواتر بین "عننه" و "تجدد" میباشد که همه مساعی وتلاشها رابرای بهبود وپیشرفت نهضت زنان کشوردر صدسال اخیر خنثی ساخته، بلکه بنظر مولف "دراین صدسال که اغلب کشورهای جهان راه ترقی واعلا راپیموده اند، برعکس افغانستان ازبساجهات به وضع صدسال قبل برگشت کرده است."

مولف دانشمند این عنعنات رادر جوامع روستائی، کوچی وشهری بطور وسیع واقع بینانه تشخیص ویرای تعریف وتشریح آنها اصطلاحات، عناوین وعبارات خاص، اکثریامثالها، ارائه نموده است. این اصطلاحات، عناوین وعبارات شامل یکدهه ضرب المثلهای عامیانه وافاده های کنایه آمیز وعبرت انگیز است که برای توضیح حالات ورویدادهای مختلف، بارتباط عنعنات افغانی، درین کتاب فراهم شده، و همانند یک قاموس جامعه شناسی هرکدام بیانگر یک عننه یا پدیده (کهنه یا نو) اجتماعی است که من آنها را کارآمد وآموخته تشخیص داده، بایک تعریف نسبی ومختصر ازمتن کتاب، شامل این نقد ساخته ام، تاکسینیک حوصله خواندن متن کامل کتاب رانداشته باشند، باخواندن این نقد ازمحتویات بیست فصل کتاب ومباحث بشمارآن بارتباط رویدادهای صدسال اخیر افغانستان، استفاده کافی نموده بتوانند، بقراذیل:

"اصالت ناشی از نسب": امتیازاتی که اهالی قریه را ازهم متمایز میسازد؛
"شب شش" و "قیچی گردان": محافل سرور برای تولد پسر در قریه؛
"پسر زنده نگهدارنده اصل ونسب پدر": مقوله خاص جامعه مردسالاری افغانی؛
"بدون بیخ وریشه": پدری که پسر ندارد، مقوله خاص جامعه افغانی؛
"دربین قبیله بی قوم، دربین قوم بی برادر ودرین برادران بی پسر نباشی": مقوله خاص جامعه افغانی؛
"اگر در دنیا سجده کردن بکسی مجاز باشد، آنکس مادر است": مقوله خاص کشورهای مسلمان؛
"مادر دختران": کنایه ایست برای زنی که پسر ندارد، مخصوص جامعه افغانی؛
"زن در خانه وزیر داخله است": اختراع مولوی خالص بزبان پشتو، مقوله بنیاد گرایان افغان؛
"معتقداتی از قبیل اینکه "زن ناقص عقل است"، "زن عاجزه وضعیفه است"، "زن منبع فتنه وفساد است": مقوله های مروج در کشورهای اسلامی؛
"دختر مال مردم است": مقوله خاص جامعه افغانی؛
"طویانه، ولور، وشیربها": مطالبات پدر در خربحیث پیش شرط ازدواج در جامعه افغانی؛
"عبدترین عامل استحکام مردسالاری در جامعه روستائی، محروم بودن زن از حاصل کار خودش، عاید وپول ودارائی میباشد که استقلال خود را از دست داده ومجبورا مطیع شوهر میگردد": عقیده مولف کتاب، ص ۵۲؛
"ار صلاحیت هائیکه دین اسلام به زن داده است، آنرا عننه مردسالاری از زن سلب مینماید": عقیده مولف کتاب؛
"زن مجبور است بهمه حالات "پسوزد وپسازد": مقوله ایکه مولف کتاب پیرامون موقف زن در جامعه افغانی بکار برده؛
"خشو، نتو، ایور، خسر، خسرکلان، امباق": القابیکه در جامعه دری زبان افغان مروج اند؛

ترجمه فارسی جلد دوم تاریخ موهن لال کشمیری در ۴۵۰ صفحه

بقیمت ۳۰ دالر از دفتر مجله دستیاب شده میتواند.

" ازدواج بازخود": در روستاها برای زن تسلیات و انکاء بارمی آورد و چانس آمدن امیاق را تقبیل میدهد؛ عقیده و تحلیل مولف کتاب ؛

" ازدواج به بیگانه": در روستاها، اگر شوهر بمیرد زن مجبور به "بیوه داری" و نگهداشت اولاد باز ازدواج با برادر شوهر میشود و چانس "امیاق" نیز بیشتر است: تشخیص مولف کتاب ؛

در صورت پرداخت طویانه و ولور، زن جوان بمثابه کتیز خانواده و یک فرد بدون صلاحیت و پايدو میباشد : عقیده و تشخیص مولف کتاب ؛

"پورت" خیمه کم رنگ و مدور کوچی ها که استوار بر چندین پایه چوبی و دارای (خرگاه) یاسقف نیم دایره میباشد: مخصوص زندگی فامیل کوچی ؛

"دوروگری" و "خرمن کوبی": مشاغل دهاقین و کوچی ها (زن و مرد)؛

"زن شهری زیر بار چادری دولاق" که بعقیده مولف بعد از تهاجم انگلیس و بسفارش انگلیسها در وسط قرن ۱۹ رایج گردید؛

"عرفچین": کلاه ظریف و نازک که زنان افغان بسمیکردند؛

"چادری" مرکب از کلگی یا کلاه، روبند و دامن چین دار؛

"رپوت و رپوتچی": القاب مخصوص استخدام زن برای جاسوسی در دوره امیر عبدالرحمن خان ؛

مولف حق بین از یک سلسله اقدامات مفید امیر عبدالرحمن خان به نفع حقوق نسوان گزارش میدهد، از قبیل فسخ نکاح دختر نابالغ، تعیین مهر و طویانه با اساس توان مرد، ثبت و درج عقد نکاح در محاکم، منع خرید و فروش برده (غلام و کتیز) (ص ۸۵-۹۹)؛

جدال و برخورد بین عقاید "محافظه کار" و "لیبرال"؛

برخورد انکار "ارتجاعی" و "مترقی" گروههای "عنعنه گرا" و "عقبگرا" و اندازه "فقر" و "غنا" و اندازه "آزادی" و "استبداد" اصطلاحاتیست که برای تشخیص عناصر و پدیده های اجتماعی در جوامع روستائی و شهری بکار رفته و در مقدمه و فصل اول کتاب توضیح شده اند.

"جامعه مردسالار" یا "پدرشاهی" که در آن زن بحیث "مایملک"، "ناموس" و "نگ" شناخته میشود؛

"زورمنشاه مردسالاری" در همه جوامع عقب مانده و مرد سالار تطبیق میشود؛

"زمین، زر و زن" (مقوله معروف سه زر) مخصوص عنعنات جامعه افغانی است ؛

"مسئله طلاق و حق تقاضای طلاق" که در جامعه افغان طلاق حق مرد بوده ولی حق تقاضای طلاق برای زن مشکل است؛

"سراجه": برای تجمع مردان و "حرمسرا" برای زندگی زنان، خاصه جامعه افغان؛

زن در خانه بنام فرزند بزرگش، در بیرون سیاه سر، عیال و کوچ خوانده میشود؛

"زنچه": مردانی که با زنان خود بیشتر محشور باشند؛

"زن مردانه صفت یا شیرزن": زن باوقار، مدبر و خیرسان و طرف احترام مردان؛

"زن وسیله استحکام قدرت سیاسی و مصلحت های قومی": استفاده از زن بحیث متاع قابل تبادل برای اهداف سیاسی، مصلحت های قومی یا رفع اختلافات؛

"صورتی یا سیرتی و کتیز": زن بدون نکاح شرعی در حرم مرد؛

"بد": تبادل، یک یا چند دختر برای رفع خصومت و مصالحه، مخصوص جامعه افغانی؛

"سنگ ماندن": برای ختم دشمنی و آغاز آشتی، مخصوص جامعه افغانی؛

"پشتونوالی" عرف و عادات و روایچهایی در بین اقوام و قبایل پشتون بشکل یک مقرر یا "قانون غیر مکتوب" شناخته شده و رعایت میشوند، مثلاً زن پشتون از مرد طالب صفت "نگ" میباشد، بطوریکه مرد بی غیرت را تحمل نمیتواند؛

احمد شاه بابا در وصیت نامه ۱۱ فقره ای که به پسرش تیمورشاه درانی سپرد، در فقره دهم و یازدهم چنین توصیه کرد:

فقره دهم "زن بیوه را باید ورثه میت نکاح کند و نه بیگانه."

فقره یازدهم "طلاق دادن زن را امر قبیح بشمار و مگذار که افغانها زن را طلاق دهند، زیرا طلاق دادن زن به بی نیگی و بی حیثیتی و پستی همت خاندان شوهر تمام میشود." (ص ۲۹)

نسوانی: بخشیدن زن بطرف مقابل برای رفع خصومت ناشی از تعرض، گناه یا تقصیر یک مرد؛

پادشاه سایه خدا (ج) در روی زمین و هم مرجع تقلید پنداشته میشود؛

مشر، قریه دار و افسقال: مقامات و شخصیت های بانفوذ و در قریه ؛

"مردانگی": صفات برجسته و زور بازو و دردمرد؛

کوچه کنچنی ها: واقع در محله خرابات کابل که بموجب فرمان امیر حبیب الله خان مجبور به ترک این عادت و آن عمل شدند؛

برقع زرد: که بموجب فرمان امیر حبیب الله خان مخصوص زنان اهل هند شده بود؛

زن جلب: مردی که به چارزن شرعی قناعت نداشته و دارای حرم باشد؛

دلال: زن یا مردیکه وصلت نامشروع بین زن و مرد بیگانه را فراهم میسازد؛

کنیز زاده و کنیز پرست: کنایه ای که علیاحضرت سرور سلطان، مادر امان الله خان، در موردی بشوهر خود امیر حبیب الله خان حواله کرد؛

اصول غازی: کتاب درسی که اعلحضرت امان الله خان برای تدریس زبان دری ساخته بود؛

مکتب عصمت در قلعه باقرخان: اولین مکتب دخترانه واقع در جوار شفاخانه مستورات کابل توسط اعلحضرت امان الله خان افتتاح شد. بی بی خاور والدۀ داکترهاشمیان ابتدا معلمه و بعدا سر معلمه این مکتب بود؛

مکتب مستورات: دومین مکتب دختران واقع در سرای علیا، کمی دورتر از شهر، که توسط اعلحضرت امان الله خان افتتاح گردید؛

مکتب مستورات: مکتب وسیع واقع در گلستان سرای که اطافهای فراوان برای ۸۰۰ شاگرد داشت و هر دو مکتب فوق الذکر درینجا مدغم گردیدند؛

ارشاد النسوان: جریده هفنگی و اولین نشریه اختصاصی برای طبقه نسوان که در ماه حوت (۱۷ مارچ) ۱۹۲۰م نشر گردید؛

سراج الاخبار: جریده رسمی دوره سلطنت امیر حبیب الله خان، بمدیریت علامه محمود طرزی که اولین نشریه علمی و اجتماعی و سرآغاز تحولات فکری و سیاسی در افغانستان شناخته شده است؛

در فصل ششم کتاب از خدمات علامه محمود طرزی بحیث پایه گذار ژورنالیزم در افغانستان و القاح افکار جدید تجدیدگرائی، بخصوص برای بیداری زنان افغان و تحرک آنها در جامعه، و همکاری خانم دانشمندش (اسماء رسمیه) در نهضت زن افغان گزارش شده است. مولف کنجکا و مثالهای تاریخی و واقعی پیرامون نفی تمدن اروپائی ارائه نموده و آنرا عمدتاً نتیجه منفی استعمار انگلیس خوانده است؛ مولف از حرم وسیع امیر حبیب الله خان و تلون مزاج او بحث جالبی دارد و این دو مثال از آن اقتباس میشود:

روزی امیر بر شاغاسی ملکی (وزیر دیار) علی احمد خان پسر لویناب خوشدل خان قهر شد و او را در دیار عام دشنام پدید داد. شاغاسی مجبور در جواب گفت: "امیر صاحب درست میفرمایند. و روز دیگر امیر بر محمد نادر خان قهر شد و امر کرد که "رسمان یک پیسه گی خریده در پاهایش انداخته مثل سگ او را کش کنید." نادر خان خود را بپای مستوفی الممالک انداخت و مستوفی بپای امیر و تضرع عفو کرد. (ص ۱۱۱)؛

نظامنامه نکاح و عروسی: نظامنامه مترقی که اعلحضرت امان الله خان در رابطه با حقوق نسوان کشور تدوین کرده و در لویه جرگه ۱۳۲۲هش مورد انتقاد و عکس العملهای شدید بنیادگرایان قرار گرفت؛ این نظامنامه پرداخت های پولی بنام های شیربها، طویانه و ولور را منسوخ قرار داده بود؛

امان افغان: جریده رسمی دوره سلطنت امان الله خان که منعکس کننده موقف حکومت بود؛

شریک السلطنه: کسانی که میخواستند در دوره امانی در دستگاه دولت اعمال نفوذ کنند؛

ملکه ثریا: خانم اعلحضرت امان الله خان، دختر محمود طرزی، حامی و پیش آهنگ نهضت زنان افغان؛

شیر و خرس: انگلیس و روس، دو قدرت رقیب در دولت و سیاست امیر عبدالرحمن خان؛

حکومت های خاندانی: حکومت های دوره محمد هاشم خان، شاه محمود خان و محمد داود خان در سلطنت ظاهر شاه؛

حکومت های غیر خاندانی: حکومت های داکتر محمد یوسف، محمد هاشم میوندوال، نور احمد اعتمادی، داکتر عبدالظاهر و محمد موسی شفیق در دوره سلطنت ظاهر شاه؛

باغ عمومی زنانه: باغی در شهر آراء کابل که برای اجتماع زنان و اطفال شان در دوره سلطنت ظاهر شاه ایجاد شده بود؛

فیشن و اعجاز عاشقی زیر چادری: برون شدن زنها با چادریهای دارای چشمکهای بزرگ و آخرین مود و فیشن اروپائی و بعضا پاهای بدون جراب و دامن کوتاه، بوتهای کروی بلند نوک تیز، و هنگام راه رفتن چادری را باز رها کردن، نظر هربیننده را بدون چون و چرا بخود جلب میکرد و در کابل پسران مکتبی دختران مکتبی را خپ

”وداع ازچادري“: درزيراین عنوان خاطرات زناني درج شده که باراول بدون چادري درمراسم جشن استقلال سال ۱۹۵۹م شرکت نمودند؛ ملکه حميرا وخانم محمداودخان صدراعظم نيز باراول بدون چادري دررسم گذشت عسکري ومعارف دیده شدند؛ (ص ۲۶۸)

”گسترش اشتغال زنان در بيرون خانه“: در تحت این عنوان ارقام واحصائيه زناني ارائه شده که در ادارات مختلف دولتي استخدام شده بودند (ص ۲۸۳)؛

”زن وسياست“: در تحت این عنوان از اشتراک و فعاليت زنان افغان باراول درلويه جرگه، پارلمان وکابينه وغيره معلومات ارائه شده است (ص ۲۸۹)؛

”نقش زن در ساحه هنرو فرهنگ“: تحت این عنوان از اشتراک و فعاليت زنان در راديو، تياتر، جرايد وسرايندگي معلومات ارائه شده است؛

”جمهوري سلطنتي درميان دو کودتا“: در تحت این عنوان از کودتای ۲۶ سرطان ۱۳۵۲هـ ش (۱۹۷۳م) وسقوط سلطنت، اجراءات عمده دوره جمهوري، لويه جرگه وقانون اساسي، انتخاب ۱۱ نفر زن درلويه جرگه وچگونگي انتخاب رئيس جمهور با ذکر فقره مشهور”بيک شرط، بیک شرط“ به تفصيل صحبت شده ومولف حق بين ميگويد که ”درين فصل چندان ذکرى از موضوع زنان نيت.“ (ص ۳۰۵)؛

”دموکراتيک“ این اصطلاح باراول در قانون اساسي دولت جمهوري محمداودخان درج گرديده است؛ کودتای ۷ ثور ۱۳۵۷- سقوط جمهوريت ”تحت این عنوان از بازی مغلقي بين محمداودخان رئيس جمهور ودولت شوروي، فعاليت احزاب خلق وپرچم برای برانداختن نظام جمهوري واقدمات پشت پرده شوروي بعد از ملاقات محمداود با برژنف در ماسکو، بحث ومعلومات آموزنده ارائه شده است (ص ۳۲۱)؛

”موقف زنان در دوره خلقی- پرچمی“ تحت این عنوان معلومات بسيار جالب ومستند از فعاليتهاي آزاد زنان حزبي در جامعه عنعنوي افغانستان، اقدامات حکومت کمونستي ودولت شوروي برای روسي ساختن اطوار وعنعات افغانی وحزبي ساختن زنان افغان ارائه شده است (ص ۳۲۶-۳۵۲)؛

”پروستاريکا“: فورمول گورباچف زعيم شوروي برای آشکار ساختن حقايق؛

”جنگ افغان با افغان“: خروج قواي شوروي از افغانستان بمنظور چاق ساختن جنگ بين افغانها؛

”ملت ها“ اصطلاح کمونستهای افغان به تقليد از اصطلاحات روسي برای بوجود آوردن نقاضت وبدبیني بين اقوام برادر افغانستان؛

”مليشه“: اصطلاح کمونستهای افغان به تقليد از شورويها برای تاسيس قطعات نظامي قومي در خدمت رژيم؛

”زخم خونبار“: اصطلاحی که گورباچف برای اشغال افغانستان استعمال کرد؛

”انفلاق ثور- آغاز مصيبتها“ کودتای کمونستي ۷ ثور ۱۳۵۷ (۲۷ اپريل ۱۹۷۸) که بهدايت وزمينه سازی مقامات شوروي عملي گرديد؛

”شورای انقلابی“: بلندترین ومقتدرترین موسسه در تشکيلات دولتي کمونستهای افغان؛

”جناح پرچم“: حزب پرچم در تحت زعامت ببرک کارمل، عمدتا متشکل از تاجکها وديگراقليتهاي افغان؛

”جناح خلق“: حزب خلق تحت زعامت تره کی- امين، عمدتا متشکل از پشتونهای افغانستان؛

”اناهيتا“: زنی بدعمل و بدنام که موظف به حزبي ساختن دختران وزنان افغان وشامل ساختن آنها در حزب پرچم بود؛

”ثريا پرليکا“: معروف بکمونست دودردريدف بالای حزب پرچم که برای حزبي ساختن دختران وزنان افغان وشامل ساختن آنها در حزب پرچم بسيار فعال بود؛ این زن اکنون نيز از طريق جناح پرچم در دولت کرزي رخنه کرده وظاهرا بر تباط حقوق زن بسيار فعال است. ميگويند کسی از او معنی پرليکا را پرسيد و او آنرا (پريزاد) معنی کرد و گفت پرليکا نام یک پری است؛ اما قواره او بيشتر بيمادرال ميماند؛ (تبصره داکتر هاشميان)؛

”سازمان خلق زنان افغان“: بعد از برطرفي اناهيتا، نام ”سازمان دموکراتيک زنان افغان“ به ”سازمان خلق زنان افغان“ تبديل و در راس آن زنی بنام (دل آرامحک) مقرر گرديد و در دوره حکومت خلقی ساحه فعاليت و جلب وجذب خلقيها بيشتر در بيرون شهرها متمرکز بود؛

”سازمان جوانان“: نمونه رنگ باخته سازمان جوانان شوروي بنام (کميسمول) که در دوره خلقی قصد ارتباط بسيار نزديک بين ”سازمان خلق زنان“ و این سازمان برقرار گرديد و در اثر آن ساحه فعاليتهاي حزبي وتماس دختران وزنان با پسران ومردان بسرعت توسعه يافت؛

”پروژه“: کار دسته جمعی: در دوره خلقی بمنظور مختلط ساختن بيشتر زنان ومردان که بعقيده مولف به ”آشيانهای فساد“ تبديل شده، و در بين مردم یک عمل غير اسلامي وغير افغانی تلقی شده بود؛

”حوزه های حزبي“: تشکيلات سياسي حکومت کمونستي برای جلب وجذب زنان ومردان که بعقيده مولف

کتاب جالب وخواندنی ”از جنبش مشروطه تا دولت مشروطه در افغانستان“

بقيه دست ۳۰ دالر از دفتر مجله دستياب شده ميتواند.

“علامت تولدن”؛ رئیس‌ه کودکستانهاویکی از سرپرندگان رژیم خلقی که درجمله چهارزن عضویت کمیسیون تسویدقانون اساسی مقرر شده بود؛

“برو شوهردیگر بگیرا”؛ جمله ایست که حفیظالله امین درذیل عرایض زنانی مینوشت که شوهران شان مفقودالاثر شده بودند؛

“خاک اولیاء”؛ نام کتابیست بقلم رادسیکورسکی وترجمه عبدالعلی نوراحراری که رویدادهای چشم دید خودرا ازواقعات مبارزه وجهاد مردم هرات بشمول قیام بزرگ (۲۳حوت ۱۳۵۷هش - ۱۹۷۹م) مردم هرات شرح داده است؛

“قیام مردم هرات”؛ دراثرمداخله ارگانهای حزب خلق برسوم وعننات مردم، مثلاً پختن غذا درمراسم عروسی وفاتحه گیری وچپه کردن دیگهای غذا، داخل شدن اعضای حزب بابوتهادرمساجد، تدریس اساسات کمونستی مارکس ولینن برای مردم دهات وتقاضای ازدواج جبری بادختران قریه وغیره، مردم هرات مجبوربقیام شدند. سپاه شوروی این قیام رابااستعمال طیاره وتانک خاموش ساخت وحدود ۲۴ هزارمسلمان بیگناه شهیدشدند؛

“زن سال”؛ درجمله پروگرامهای تنویراذهان (مغزشوئی) بمنظوربلندبردن “شعورسیاسی؟” زنان افغان ولی درواقع حزبی ساختن زنان- لقب و مدال زن سال نیز درین دوره اختراع شد که برای زنان باصطلاح “مترقی” داده میشد وآنهارا “فعالان وسازمان دهندگان مبارزات سیاسی، اجتماعی وفرهنگی زنان افغان” می نامیدند. سلطانعلی کشتمندریادداشتهای خودازیک عده این زنهانام یرده است: جمیله پلوشه، ثریا پرلیکا، جمیله بدخشی، کریمه کشتمند، مومنه رنجبر، کبراعلی، زرغونه ناهید، نجیبه آرش، نپتون نجیمی، سیماکیهانی، مینا یوسفی، نجیبه هوتکی، محبوبه هوتکی، سلطانه امید، ذکیه هوتکی، دلجان آرش، نفیسه شیردل، نسیمه غیائی، داکترسهیلا صدیق، داکترعایشه امیر، شفیقه رزمنده، سهیلا شیرزی، راحله راسخ، عقیقه، کامله حبیب، عادلہ بابا، جمیله رسته. ملالی تره کی، زینب واحدی، مستوره دهنشین، نسیمه سنگین، نجیبه مجیدزاده، هاجره مجیدزاده، نفیسه پیکارگر، امیلیا اسپارتنک، سهیلا نجیمی: شهلا نجیمی، رخشانه نجیمی، جمیله محتشم، راحله، بلقیس تابش، فهیمه امیریار، زینب غروال، مرضیه جهش، لیلا حبیب، سارانبی، باصره رویگر، ظاهره دادمل، فاضله دلزاده، عالمه، سیمین، صالحه، صفیه حسابی، محبوبه کارمل، ملیحه صادقی، لیلا معلم، سائره سرخابی، ملیحه سرخابی، خیریه جیلانی، فریده رصیف، شکریه بارک، ماری شهبال، تورپیکی کشتکار، بلقیس، عصمت رادمهر، ساجده کاوش، مینه بکتاش، وحیده ولی، فهیمه کشوری، مرغلی سرمند، بشیره کریمزاده، ماری علیم، فخریه صمیمی، نورجهان، شیوا، نفیسه، پروین ودیگران (ص ۳۵۹)؛

“قیام ناهیدها”؛ قیام مارش عظیم دختران لیسه‌های عیشه درانی، آریانا“ ملالی” رابعه بلخی، زرغونه، سورییاوغیره درتقبیح دومین سالگردکودتای منحوس ثور: ناهیدازمیان صف دختران بیرون جهید وبافریادبلندشعارهای ضدروسی سرداد... دخترها سنگ وچوب راروی عساکررژیم وسپاهیان روسی پرتاب کردند؛ دراین حادثه ۷۰ نفر بخاک وخون غلتیدندکه ازآنجمله ۱۳ دخترجوان بشمول ناهیدبود- روح شان شاد؛ (ص ۳۶۱)

“زنگ وجامن”؛ محافل عیاشی کمونستهاکه دهه‌ادخترجوان برای ساعتها بزرگ وجامن درمیدان رقص هنرنمائی میکردند... (ص ۳۶۲)؛

“شورای سرتاسری زنان”؛ ازبس “سازمان دموکراتیک زنان” نزد مردم بدنام وبمرکزفساد زنان شهرت یافته بود، رژیم مجبورشد نام سازمان رابه “شورای سرتاسری زنان” تبدیل کند. وقتی نجیب درراس قدرت قرارگرفت، اناهیثارا ازریاست شورای سرتاسری زنان برطرف کردوبعض او معصومه عصمتی راکه ازحامیان قدیم رژیم بود، بریاست این شورای سرتاسری مقرر نمود. (ص ۳۶۳)؛

“تاسیس کندک زنان”؛ دستگاه آدم کشی واستخباراتی رژیم نجیب یعنی “خاد” تعدادی از زنان تاپه خورده رادر موسسه جدیدالتشکیل بنام “کندک زنان” شامل واداره وبودجه‌ه انرا جزء وزارت امنیت دولتی ساخت. برای اولین بار زنان افغان شامل خدمات نظامی شده وبه جبهات جنگ اعزام گردیدند (ص ۳۶۳)؛

“خاد”؛ مخفف (خدمات امنیت دولتی)، موسسه استخباراتی رژیم ببرک ونجیب که هزاران افغان مسلمان وبیگناه راشهیدساخت. دردوره ببرک نجیب معروف به “گاو” ودر دوره نجیب یک کمونست سفاک بنام یعقوبی رئیس این موسسه بودند؛

“افکار مترقی”، “سنت شکنی” و “عنعنه زدائی”؛ شعارها واصطلاحاتی بودند که کمونستها برای اغوای

دختران و پسران جوان اختراع نموده بودند. محاکل باصطلاح هنری دخترها و بچه‌های جوان مکاتب در تحت این سه شعار دایر میشد و پایی نسل جوان، از جمله دختران رابسوی بی بندوباری‌های اخلاقی، میکشانند و در قبال همچو آزادیها از جوانان کم تجربه بهره‌سیاسی میگرفتند؛

“غازی”: شخصیکه در جهاد فی سبیل الله موفق و زنده بر میگردد؛

“شهید”: شخصیکه در جهاد فی سبیل الله بقتل میرسد؛

ISI: موسسه استخبارات دولتی پاکستان که صلاحیت توزیع سلاح امدادی به تنظیمهای مجاهدین افغان را بدست داشت؛ از جمله سلاح امدادی سلاح مدرن و خوب را دستبرد می‌کرد و بجای آن اسلحه‌کهنه و مستعمل پاکستانی را به تنظیمها میداد. بعداً یک قسمت این سلاح توسط معتمدان رهبران تنظیمها در بازار بفروش میرسید (ص ۳۵۷)؛

تنظیمهای افراطی: تنظیمهای دارای افکار اسلام گرایی افراطی (انقلابی) نظیر اخوان المسلمین و طرفدار شدت عمل برای نیل بمقاصدشان از قبیل حزب اسلامی حکمتیار، جمعیت اسلامی ربانی واتحاد اسلامی سیاف؛

تنظیمهای معتدل: بعقیده مولف، این تنظیمها دارای میلان معتدل اسلامی و ملی، بیشتر شبیه افکار طریقت‌های تصوفی میباشند، از قبیل (جبهه نجات ملی) مجددی و (محاذ ملی اسلامی) گیلانی؛

تنظیمهای محافظه کار: دارای خصوصیات عنعنوی و محافظه کارانه اسلامی (بیشتر تحت تاثیر دستان دیوبندی) از قبیل احزاب اسلامی مولوی خالص و (حرکت اسلامی) مولوی محمد نبی؛

اسلام در خطر است: شعار تنظیمهای بنیادگرا که گویا ملت افغان محض بخاطر دفاع از اسلام بمقابل شوروی قیام کرد، نه بخاطر حب وطن و اشغال وطن شان؛

فردای افغانستان اسلامی: عنوان سیمینارهاییست که از طرف شورای ثقافتی جهاد در پاکستان دایر شد و نظریات مختلف راجع به حقوق و طرز معامله با زن در آن ارائه گردید. از آنجمله یک خانم افغان بنام (فاطمه یاسر) که بحیث رئیسه تنظیم اسلامی زنان افغانستان در پشاور مقرر گردیده بود، در یکی از این سیمینارها پیشنهادات ۱۱ فقره ای ارائه نمود که چند فقره آن ازین قرار است:

فقره پنجم: سیستم تعمیرات و شهرسازی با ایجابات اسلامی عیار شود... که از اختلاط زن و مرد جلوگیری گردد و در طرح تعمیرات رهایش اصول پرده در نظر گرفته شود؛

فقره هفتم: در تلویزیون از ظاهر شدن زنان بی حجاب روی پرده جلوگیری شود؛

فقره نهم: از استخدام زنان به نیث سکرتر و یاستیور دس جلوگیری شود؛

بنیادگرای دیگری بنام محمد صدیق راشد سلجوقی در مقاله خود به تطبیق چند اصل اشاره کرد، از آنجمله:

-- اصل در مورد زن اینست که مادر و سرپرست خانه باشد...

-- اصل اینست که مردان از زنان جدا باشند... باهم مخلوط نشوند. اما این مقلد بنیادگرایی، بعداً بحیث یک شخص مترقی تغییر قیافه داد و با قبول اشغال امریکا توسط سپاه‌های غیر اسلامی، بحیث مشاور حامد کرزی بامعاش چاق دالری استخدام گردید- گویا اصل هائیکه او در دوران جهاد پیشنهاد کرده بود، در مبادله بمعاش چاق دالری، به بدل های سیاست اشغال تبدیل گردید. البته جای خوشی است که اکثر مولوی صاحبان خصلت سیال داشته در هر قالب برابر می آیند (تبصرهء داکترهاشمیان)؛

کابل جان در گرفت دودش را آمد: این مصراع جزء بیتی است که مردم سروده، زیرا در نتیجه جنگ‌های بین تنظیمهای پشاور و شهر کابل تخریب و هزاران نفر اعم از زن و طفل شهید شده، هزاران دیگر از کابل و حتی از افغانستان فرار کردند؛

قتل عام افشار: در ماه فروری ۱۹۹۳ قوای مشترک مسعود- سیاف بمنظور مضمحل ساختن حزب وحدت بالای قریهء افشار از هوا و زمین حمله کردند. این جنگ به تعقیب جنگ ماه جون ۱۹۹۲ شکل برخورد قومی، زبانی و مذهبی را بخود گرفته، حوادثی را بار آورد که تفصیل آنرا مورخ سیستمی در اثر خود بنام (مقدمه ای بر کودتای ثور و پیامدهای آن در افغانستان) درج نموده و ماشمهء آنرا ذیلا اقتباس میکنیم (ص ۴۱۷):

بریدن گوش و بینی و کشیدن چشم و دندان و بریدن پستان زنان و دختران و تجاوز بر آنان، هم قفس کردن اسیران با شیر و پلنگ در باغ وحش... مردان را گردن میزدند و از حرکات جسدهای بدون سر احساس لذت و شادمانی میکردند (این صحنه بنام رقص مرده یاد میشد). درده بوری مردان را سرمی‌زدند و از یکپامثل گوسگند بدرخت می آویختند و برخی را شکم می دریدند- زنان را صلیب میزدند و از خون شان بالای سرشان شعار و دشنام بطرف مقابل می نوشتند- برای اسیران گوشت انسانهای مقتول را جوش داده می‌خوراندند، و اسیری که از فرط تشنگی آب میخواست، از طریق گذاشتن قیف بدهنش ادرار خود را می‌کردند- برای

ترجمهء فارسی جلد دوم تاریخ موهن لال کشمیری در ۴۵۰ صفحه

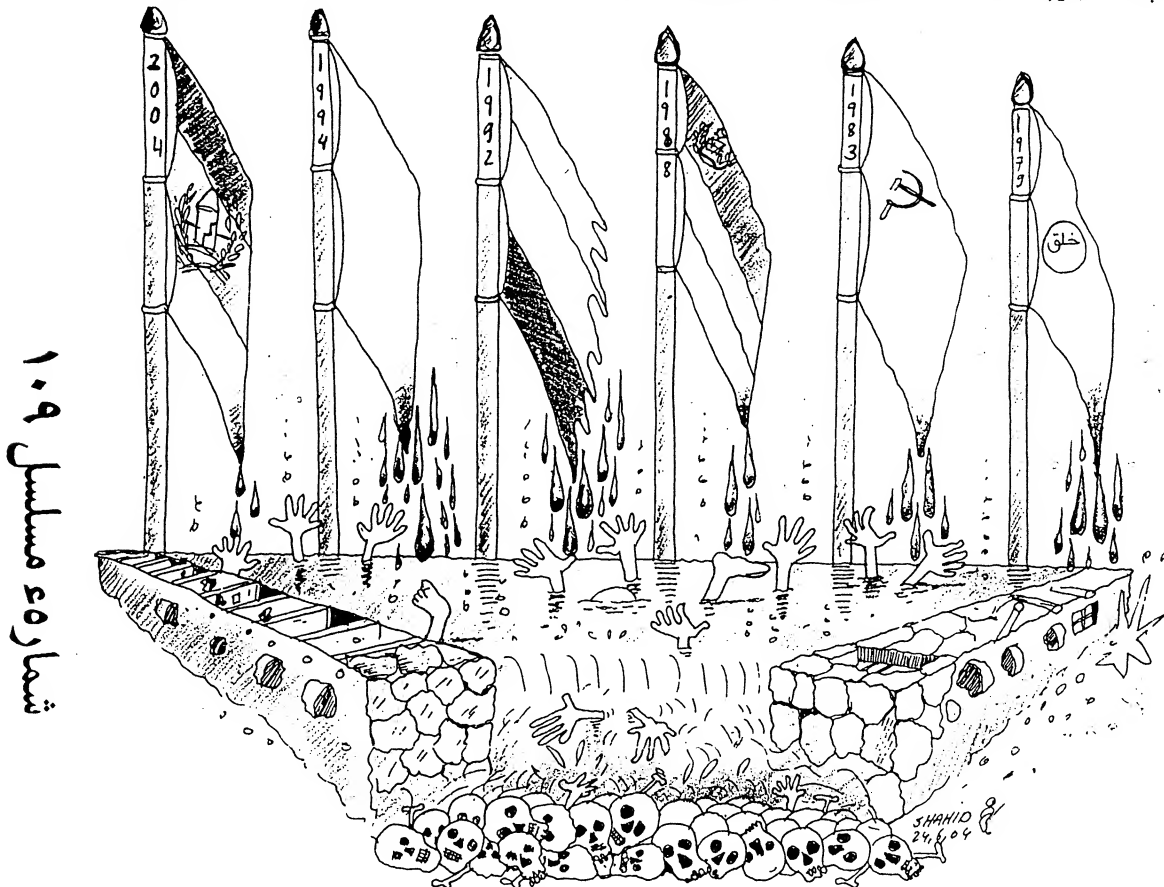
بقیهء ۳۰ دالر از دفتر مجله دستیاب شده میتواند.

تقاضای حفاظت مردم ملکی ۸

“شرایط امنیتی افغانستان در یکسال گذشته روبخامت گذاشته و تشدید خشونت و گسترش درگیری نظامی در نقاط مختلف، این کشور بمردم ملی و غیرنظامی به شدت آسیب رسانده است. در حالیکه هزاران سرباز خارجی در افغانستان مستقر شده و هر ساله ملیاردها دلار کمک مالی راهی این کشور میشود. شرایط زندگی شهروندان عادی نه تنها بهبود نیافته، بلکه بدتر هم شده است.!!!! (بی بی سی)

صلیب سرخ بین المللی نسبت بوضع ابتر مردمان غیرنظامی در افغانستان ابراز نگرانی کرده است. صلیب سرخ با ابراز نگرانی از گسترش ناامنی و خشونت در افغانستان بخاطر وسعت آسیب بمردم غیرنظامی هشدار داده است. این مطالب در اعلامیه ای توسط کمیته بین المللی صلیب سرخ صادر شده است. “ “ “ “ “ درین اعلامیه تنها اقدامات گروه های شورشی از قبیل استفاده از وسایل انفجاری در جاده ها و انفجارهای انتحاری مورد سرزنش قرار نگرفته، بلکه بمباران وسیع هوایی نیروهای ناتو نیز بخاطر تلفات شدیدیکه بمردم غیرنظامی وارد گردیده، شدیداً انتقاد شده است. “ “ “ “

“آقای کراهنبو هل مدیر عملیاتی صلیب سرخ گفت : علاوه بر کشته شدگان و زخمیهای عملیات دو طرف درگیر، هزاران نفر نیز بدلیل ادامه خشونت و بمباردمان از محل سکونت خود در مناطق جنوبی و شرقی افغانستان فرار کرده و صلیب سرخ برای مداوای تعداد روز افزون زخمیها ناچار شده بکمکهای طبی خود افزایش چشمگیر بدهد. “ “ (خبر فوق عیناً از میدیای جهانی اقتباس شده است - اداره).

چنین است افتخارات ملل متحد و حقوق بشر در افغانستان !

ترجمه فارسی جلد دوم تاریخ موهن لال کشمیری در ۴۵۰ صفحه

بقیمت ۳۰ دالر از دفتر مجله دستیاب شده میتواند.

کتاب جالب و خواندنی "از جنبش مشروطه تا دولت مشروطه در افغانستان"

تالیف داکتر حشمت بقیمت ۳۰ دالر از دفتر مجله دستیاب شده میتواند.

اسیرتشنه چای فراوان میدادند. اورا بدرخت یاستون بسته، مجرای ادرار اورا بانخ محکم می بستند که در ظرف یکی دوساعت مثانه اسیرمی تکی دو بمرگ پراز عذاب می انجامید..."

"پروژه دادخواهی افغانستان": حزب اتحاد وحدت و حزب وحدت مزاری مردم غیرنظامی را خانه بخانه هدف گرفتند، پشتونها بر زنان هزاره و هزاره بر زنان پشتون وحشیانه تجاوز نمودند و درین جنگها از تجاوز جنسی بحیث سلاح جنگی استفاده شد. (ص ۴۲۵). یک خانم خبرنگار انگلیسی در منطقه تحت تصرف حزب وحدت دستگیر و توسط هشت نفر مرد مورد تجاوز دسته جمعی قرار گرفت (ص ۴۱۹)؛

"فتوای شرعی سترو حجاب": ریاست (دارالفتاء و مطالعات ستره محکمه دولت اسلامی افغانستان در دروها حکومت ربانی بتاریخ ۵ سنبله ۱۳۷۲ هـ - دسمبر ۱۹۹۳ فتوی ذیل را صادر و تطبیق آنرا بدولت سفارش نمود: "بیرون شدن زنان بمکاتب، بهانه علم دین، امریست بسیار قبیح و منکر... برای زنان اسلام مکتب ساختن و برون رفتن آنها گله گله بمکاتب روانیست... خواندن علوم جدید برای کودکان خصوصاً دختران در مکاتب، پیش از تعلیم و خیراندن علم دین، ممنوع است... تعلم کتابت در بسیار اوقات سبب فتنه و ذریعه فساد میگردد... کار زنان بامردان در دفاتر و شهرها و تعلیم و تعلم آنان در مکاتب عصری خلاف مشروع و پیروی از غرب و نظامهای لادینی بوده و شرعاً حرام قطعی است... دولت باید مانع گشت و گذار آنها در بازارها و مانع کار آنها در رادیو و تلویزیون شود و مکاتب زنهارا که در حقیقت مراکز زنا و فحشاء است، مسدود نمایند... (ص ۴۲۵)؛

نظریه "پان اسلامستی": پیروان این طرز تفکر فقط اصل "امت مسلمة" یعنی همه امور و همه چیز اسلام و اسلامی را قبول داشته به اصل "ملت یا وطن" اعتنا ندارند و هر آنچه پسوند "ملی" داشته باشد مردود میدانند. اینها بسرحداث ملی نیز علاقه مند نبوده با اساس آیه (مومن برادر مومن است) همه جهان اسلام را تحت یک حکومت اسلامی میخواهند. پیروان این عقیده در حالیکه می بینند دولتهای عربی (مصر، سعودی، اردن، عراق، سوریه و لبنان) نه تنها اتحاد بداخل یک امت مسلمة را قبول ندارند، بلکه امکانات بوجود آمدن چنین اتحاد و امت مسلمة در آینده نیزه میسرنمیباشد، چونکه همه کشورهای عربی بمفکوره حدیث (حب الوطن من الایمان) گرائیده اند، ولی بنیادگرایان افغان در منطقه آسیای مرکزی خواهان رویکار آوردن (امت مسلمة) میباشند!

"امیرالمومنین طالبان": ملا عمر زعیم طالبان که با اساس رایگیری یکعده ملاها برای خود لقب امیرالمومنین را پذیرفته بود، در یک مصاحبه با خبرنگار (دویچه پرس) مطالبی اظهار داشته که شمه آن ازینقرار است: "رژیم شاهی با اسلام مطابقت نداشت بلکه یک رژیم ملحد بود... خداوند زن و مرد را از هم مختلف خلق کرده تا وظایف از هم جدا و متفرق در روی زمین انجام دهند. کار داخل خانه و وظیفه زن است و دنیای خارج خانه بامردان جنگجو تعلق دارد... زن بصورت طبیعی یک مخلوق ضعیف بوده و در مقابل تحریکات و اغواگری نفس اماره شکننده است و اگر آنها بدون همراه یا پدر و برادر و یا کاکا و شوهر خود از خانه خارج شود، مردان از آنها کام گرفته و بعد رهای شدن میکنند، مانند زنهای جهان غرب که بامردان بیگانه همکار میشوند و این اولین قدم در راه فحشاء میباشد... ما به زنان که در خانه میمانند از طرف حکومت تنخواه مقرر میکنیم، آیا این یکی از بهترین سیاست های انسانی نیست؟... (ص ۴۴۳) - تفصیل مزید درباره فجایع دوره طالبان بارتباط حقوق زن و طرز معامله غیر انسانی بازنها، خصوصاً در شهر کابل، را در فصل هفدهم این کتاب (ص ۴۳۱-۴۷۰) بخوانید؛

"بکابل جان نظر داری، نداری؟" شهر کابل برای بسیاری افغانها همچو مادر است، مادری که ترکش نمیتوان کرد... مادری که در دود و دود و دود درخت و باروت زندگی میکرد؛ آری، وجود کابل با گلوله هاسوراخ سوراخ است، دستها و پاهایش شکسته، کمرش خمیده و رنگ و رخسارش پریده... آری، شکسته باد دستانی که ترابچنین روزگاری کشانیده و کور باد چشمانی که ترابا گلوله های بیگانه نشانه گرفته است... کابل اکنون بشهرگداها مبدل شده، اکثر دفاتر دولتی بخانه ارواح شباهت پیدا کرده، نه مامور دولت در آن دیده میشود و نه کاری وجود دارد که انجام شود. بازار کساد است و کار و کسب بیرنگ و بی رونق، زیر مردم پول ندارند که بجز نان خشک، دنبال چیز دیگری برونند...

بعد از بررسی اثر جنگها بر زنان و اثرات قیود بر زندگی روزمره زنان افغان که بحث بسیار جالب این کتاب

میباشد، فصل هجدهم کتاب بعنوان "مهاجرتها و تاثیر آن بر زنان افغان"، علل و چگونگی مهاجرتها را دقیق و عالمانه بررسی و اثرات آنرا بر زنان افغان به تفصیل برشمرده است. بماهیت تحقیقی و تحلیلی این فصل از عناوین ذیل میتوان پی برد: "مهاجرت از ده به شهر و مشکلات زنان"، "مشکلات زنان مهاجر در شهرهای پاکستان"، "حیات زنان افغان در کمپهای مهاجرت"، "سازماندهی امور زنان مهاجر در پاکستان"، "راوا- سازمان انقلابی زنان افغانستان"، "انجمن زنان افغان"، "زنان مهاجر در ایران"، "زنان مهاجر در کشورهای پیشرفته - (زنان مسن، زنان جوان و نیمه سال، نسل جوان)". هریک از عناوین فوق با ذکر مثالها و اسناد همه وجوه زندگی زن افغان را در مهاجرت، چه در داخل کشور، چه در پاکستان و چه در اروپا و امریکا تشخیص و توضیح کرده است.

فصل نهم کتاب "تبارز هویت سیاسی زنان افغان" را بعد از سقوط طالبان، دروای شرایط موافقتنامه (بُن) بررسی میکند، زیرا موافقتنامه مذکور ماهیت حکومت آینده را "اناث پذیر" خوانده که معنی سهمگیری طبقه اناث را در حکومت در بر میدارد؛ علاوه بر این موافقتنامه سهمگیری تعداد قابل ملاحظه زنان را در لویه جرگه اضطراری نشان نموده. مولف دانشمند پیرامون "نقش زنان در لویه جرگه اضطراری" و "نقش زنان در لویه جرگه قانون اساسی" و هم "نقش زنان در انتخابات ریاست جمهوری" و "سهم زنان در انتخابات پارلمانی و شوراهای ولایتی" مطالعه و تحلیل واقعینانه و آموزنده فراهم نموده است (ص ۵۱۶-۵۵۷).

فصل بیستم کتاب بموضوع مغلق ولی جالب، یعنی مشکلات کنونی زنان افغان و "نشانه های بارز کشمکش بین عنعنه و تجدد" دقت و تحقیق نموده و بیک سلسله اقداماتی اشاره می نماید که بیشتر آن بعقیده مولف ناشی از برخورد بین عنعنه و تجدد بوده و رفع و علاج آن بیک بارگی میسر نمیشد. این فصل نه تنها نمودار مطالعه و تسبیح و همه جانبه مشکلات زنان شهری و دهاتی میباشد بلکه بصیرت و جهان بینی آفاقی مولف دانشمند را در خلال وصایا و پیشنهاداتی نمایان میسازد که با شناخت عمیق جامعه افغانی و باساس معیارهای علمی برای اصلاح و بهبود زندگی زنان کشور ارائه مینماید، و مایک قسمت ملاحظات او را ذیلا گزارش میدهیم:

"در جامعه ای که زور و پیدانشی حاکم باشد، فرورفتن در فقر گمراهی و صدها مصیبت دیگر یک امر مسلم و یک پدیده حتمی است. در یک جامعه مردسالار که عنعنه و محافظه کاری در عمق آن خانه کرده و باساس آن زن در کنج خانه اسیر و قاطعانه تابع دستور مرد میباشد، امکان تحرک و تبارز زنان در قدم اول مربوط به سست شدن بنیاد مردسالاری و بیرون شدن تدریجی مردان از محصوره عنعنه گرائی است که مردان برای حفظ این امتیاز دیرینه کوشیده اند تا به آن مشروعیت دینی و مذهبی دهند... تعلیم و تربیه مردان و تنویر آذهان شان، بخصوص در رابطه با احترام بحقوق زنان، باید مورد توجه جدی قرار گیرد..."

"بعضی ها می پرسند که از دو اجهال باسنین خورد، موضوع "امباق داری" و فشارهای وارده از هر جهت بر زنان افغان، یک موضوع تازه و جدید نیست، سالهای سال زنان افغان با همچو مشکلات مواجه بودند، ولی کمتر به انتحار و حتی هیچگاه به خودکشی دست نمی زدند، چرا حالا این موضوع حادث شده و روی گسترش دارد؟ جواب این سوال در تغییر شرایط و بیداری افکار عمومی است که اکنون در اثر تعلیم و تربیه و نزدیک شدن جهان از طریق انکشاف و سایل ارتباط جمعی و باز شدن راه های نو در زندگی، حالت سکوت و جمودیت جای خود را بحالت تحرک و دفاع از حق داده است؛ هرگاه این تحرک راه و مجرای عملی شدن پیدا نکند، در آن صورت انسان از منتهای فشار مجبور به عکس العمل غیر منطقی و درد آور میشود. این حالت باز هم در مجموع زاده جدال رویتزاید بین عنعنه و تجدد است... وقتی انسان از نتیجه مجادله منطقی و معقول ناامید شود، برای تظاهر این درد با اقدامات تشدد آمیز و منطققا ناسنجیده دست میزند که خود سوزی و انتحار یکی از آنها است..."

"اگر بدقت دیده شود، اعمالی که امروز زیر نام تروریزم عنوان میشود، در حقیقت عین مفهوم راحتوا میکند، تنها با تفاوت این که خود سوزی یک عکس العمل منفرد در برابر مظالم وارده بر یک شخص بوده و نتیجه آن نیز به آن شخص و حلقه فامیل او منحصر میگردد. ولی تروریزم عکس العملی است که در برابر مظالم بر یک کتله فراتر از یک موضوع شخصی مطرح میشود و نتیجه آن نیز از حلقه شخصی و خصوصی فراتر رفته به اشخاص دیگر که حتی هیچ در اجرای مظالم نقش ندارند، صدمه میرساند. این اشتباه بزرگ است که تروریزم را تنها یک

عمل دانست، نه عکس العمل! در بساموار در ریشه‌های اصلی توسل بیک عمل تروریستی در انواع مظالمی نهفته است که بر یک کتله بیدفاع از طرف یک قدرت مسلط بصورت مستقیم یا غیرمستقیم صورت میگیرد؛ چون طرف ضعیف توان مبارزه و بیدفاع مستقیم را ندارد، با اقدامات انتقام گیرانه و در عین زمان ظالمانه میادرت میورزد که قربانی آن اشخاص بیگناه و غیرذیدخل در مظالم وارده میباشند. از آنرو مسلماتروریزم یک عمل غیرانسانی و غیراخلاقی محسوب میشود. راه جلوگیری از اینکار تشدد مزید نیست، بلکه تغییر در روش مستبدانه قدرت مندان از یکطرف و دوری جستن از انواع مظالم برضعفا و رعایت حقوق حقه آنها از جانب دیگر، میباشد. خلاصه اینکه خودسوزی و همچنان اعمال تروریستی در واقع انعکاس مظلومیت یک انسان درمانده است که باتمام قدرت میکوشد خود را از نتیجه ظلم رها بسازد، ولی موفق نمیشود و بالاخره مجبوراً تصمیم میگیرد خود را از بین ببرد و همچنان بدیگران اعلام خطر نماید تا از اجرای همچو مظالم پرهیزند...

"فقرو غنا در همه جا وجود دارد، ولی شرایط ناهنجار چند دهه جنگ در وطن ما، فاصله بین فقر و غنا را آنقدر وسیع ساخته که یکی پوا، برای خرید یک قرص نان ندارد و دیگری نمیداند با پولهای بادآورده چه کند. با همچو افراط و تفریط روزافزود، چهره شهر و دیار روزندگی مردم نیز با همین شدت از هم متفاوت و تاثر انگیز میشود. بایک نگاه سطحی بشهر کابل میتوان به عمق این خصلت دو گونه آن شهر پی برد... در محراق این نابرابریها متأسفانه اکثریت زنان افغان قرار دارند که بحالت نگبت باردست بهر کار شاقه میزنند و اگر کاری نباشد، ناچار دست بگدائی دراز میکنند... دولت افغانستان در این سه سال اخیر خود را بیشتر مصروف امور بزرگ سیاسی و قسم امنیتی ساخته تا حال چندان توجه لازم با امور اجتماعی و اقتصادی شهر و مردم بیچاره آن، بخصوص به تعداد بیش از ۷۰۰ هزار بیوه‌های جنگ و آنهائیکه شوهران معیوب دارند، مبذول نکرده است... دولت باز هم در فکر ترمیم و اعمار پروژه‌های بزرگ اقتصادی، خاصتاً ترمیم شهرها، میباشد، آنهم با استفاده مزید از تکنالوژی مدرن (حتی تورید ماشین آلات ثقیل بوسیله ترانسپورت هوایی، مثلاً برای ترمیم شاهراه کابل - قندهار) و استخدام زیاد ترکارگران خارجی (اغلب پاکستانی و ترکی)، در اینحال که کارگران افغان بیکار و فامیلش دست بگدائی است، نمیدانم پرنسپ "اقتصاد آزاد" برای مردم ماکه باید از عاید همچو سرمایه گذاریها مستقیم استفاده شوند، به چه درد مردم خواهد خورد؟"

"اکثریت قاطع زنان اکنون بیش از نصف نفوس کشور را میسازند، نیاز عاجل به نان، دوا و مسکن دارند. این ضرورت را نمیتوان برای همیشه بدر شده نمیتواند. باید برای مردم کار مولد پیدا کرد... در اطراف و ولایات افغانستان نیز وضع بشکل دیگر در حال تحول است که بعضاً بطور مستقیم بر سرنوشت زنان اثر میگذارد... یک نمونه جدید بدبختی که ناشی از "قاچاق سالاری" است، فروش دختران خردسال توسط پدران شان میباشد که بععلل مختلف بارتباط فقر اقتصادی مجبور به این عمل زشت میشوند..."

"بمقایسه هر کشور دیگر، در اطراف و اکناف افغانستان زنان بیشتر حین ولادت می میرند و طفل شان نیز تلف میگردد. قرار احصائیه‌های دست داشته در هر صد هزار ولادت بیش از ۶۵۰۰ مادر در ساحات شمال شرق افغانستان جان خود را از دست میدهند. در شهر قندهار ۲۲۰۰ مادر و در شهر کابل این تعداد به ۴۰۰ مادر میرسد، در حالیکه در اضلاع متحده آمریکا این رقم از ۱۲ تجاوز نمیکند. باین اساس افغانستان یکی از بدترین کشورها برای بارداری است. میزان مرگ و میر اطفال و مادران در کشور ما بطور متوسط از هر صد هزار به اندازه ۱۶۰۰ نفر است که دوچند بیشتر از کشور آفریقائی نایجیریا، ۱۲ چند بیشتر از ایران و ۱۳۰ چند بیشتر از آمریکا میباشد... (ص ۵۷۴-۵۷۸)

من این نقد را بمنظور معرفی این کتاب مفید و آموزنده بهمین جا خاتمه میدهم. خریداری این کتاب ۶۰۰ صفحه ای بقیمت ۲۰ دالر در آمریکا، مثل خریدن پله در کابل، ارزان است؛ اینکه مولف چند سال و چند پول برای تهیه اسناد و ارقام صرف کرده و چه مقدار پول برای طبع کتاب داده، بنظر هر سوطنان من که معروف به "افغان کم خوان مفت خوان است" میباشد، نمی آید، ولی من فتوای فرهنگی صادر میکنم که هر شهرویکه علاقمند بحقوق خانم خود، و در مجموع بحقوق زن، میباشد، و هر افغانیکه میخواهد از تمام جریانات سیاسی و تحولات اجتماعی افغانستان در مدت یک قرن گذشته، با داشتن اسناد و ارقام، مطلع گردد، باید این کتاب را مطالعه کند، چونکه نه تنها تاریخیچه جالبی از طرز زندگی مردم و عنعنات افغانی و

مبارزه و نهضت زن میباشد، بلکه تاریخ آموزنده وقایع سیاسی و اجتماعی یک قرن کشورپسمانده و رنج‌دیده افغانستان عزیز را دربردارد.

جناب داکتر صاحب سید عبدالله کاظم از ده سال باینطرف رساله های متعددی پیرامون اوضاع اقتصادی و اجتماعی افغانستان تالیف کرده اند. این کتاب اخیرشان یک شاهکار علمی بشمار میرود که همه رویدادها را تصویر و هم راه علاج آنها را تجویز نموده اند. البته از استادی مانند داکتر صاحب کاظم توقع چنین اثر تحقیقی و آموزنده میرفت که هر آئینه خدمت بزرگست برای مردم افغانستان. خداوند متعال به صحت خوب و عمرایشان بافزاید که یک غنیمت بزرگ علمی و فرهنگی برای افغانستان میباشد.

آدرس مولف برای دستیابی کتاب شان ازیینقرار است:

Dr. S.A. KAZEM

688 RANSON DRIVE - SAN JOSE, CA 95133

TEL : (408) 9923 - 2486

خدمتگاران افغانستان - دکتور سید خلیل الله هاشمیان

مانکلیر، کلفورنیا - ماه می ۲۰۰۷

نقد کتاب داکتر صاحب کاظم در ماه می ۲۰۰۷ نوشته شده بود، اما نشر آن با رعایت نوبت نقدهای دیگر که قبلاً نوشته شده بود، اینک در ماه جنوری ۲۰۰۸ صورت میگیرد. امیدواریم هموطنان این کتاب را بخواهند و بخوانند.

احترام و ارادت من بجناب داکتر صاحب کاظم بحیث یک دانشمند افغان مثل سابق پابرجاست. ولی متاثر شدم که این دانشمند بخاطر دستیابی بیک دستگاه نشراتی (تلویزیون آریانا) روزه مقدس دیرین خود را بقورمه گندیده مسکینین افطار کردند. گندیده بخاطری که این دستگاه بسفارش و رهنمایی و کمک های واشنگتن رویکار آمده و نبیل مسکینین را که از سویه صنف دهم لیسه بمیدان سیاست درآمده البته ضرورت بیک اکادمیسین داشت و ایکاش این زاغ طالع بسر شخص دیگری غیر از داکتر صاحب کاظم می نشست. اگر چه اخلاق حمیده داکتر صاحب کاظم در گذشته ها بمصدق دانش و تجارب اکادمیک شان و مبتنی بر شناخت ذهنیت مردم افغانستان، از "اصلاح" مردم دوری می جست، ولی حالا که در جمله "اصلاح سالاران" حزب نبیل، آنهم بطوریکه رسماً بتکرار از زبان نبیل شنیده شد، برای تعویض حکومت کابل، و "باهمکاری به روشها و سیاست امریکا" قدم برداشته اند، خوشبختانه من با چنین اهدافی انطباق نمیتوانم، و در طریقی که سرکلا و بدست اجنبی باشد خیر، بهبود و اصلاحی هم برای مردم رنج‌دیده افغانستان نمی بینم. خداوند ملت شریف و ستم‌دیده افغان را بهمت اولاد راستین آن از مصیبت عظیم اشغال نجات بدهد. آمین یارب العالمین. بنده خدا - خدمتگاران افغانستان - سید خلیل الله هاشمیان

الحاج خلیل الله ناظم باختری

صلاح طبیعت

در آزمون چرخ فلک این جهان نبود
آمد و رفت و قافله و کاروان نبود
ظلم و ستم به مردم بی خانمان نبود
پیری نبود و درد کمر بی گمان نبود
فکر دوا و داکتر و ترس جان نبود
خشم و نفاق عالم هستی عیان نبود
خصم و عدوی جان من و دیگران نبود
مظلوم نبود و ناله و آه و فغان نبود
قتل و قتل و مردن پیر و جوان نبود
معشوق و بیوفایی و نیاز بتان نبود
دیدم که مهر و آفت خرد و کلان نبود
یکسو بهار تازه و یکسو خزان نبود؟
دیدم که در صلاح طبیعت امان نبود
کردم بیان و مغفرت امتحان نبود

ایکاش اگر بنای زمین و زمان نبود
آدم نبود و حکمت تکثیر آدمی
انسان نبود و فلسفه شاه و پاگدا
طفلی نبود و فصل جوانی و عیش و نوش
بیمار بی بضاعت و تکلیف دم‌بدم
قوم و زبان و سرخ و سپید و سیاه و سبز
ما و شما و فتنه و وفیر این و آن
ظالم نبود و رسم شقاوت درین جهان
درد فراق و سلسله‌ی مرگ و زنده‌گی
عاشق نبود و سوز دل و عشق آتشین
دربین دوستان و عزیزان و اقربان
رنگ رنگ زنده گانی و صد لیل و صد نهار
دزد و عس و شریک هم اندودرین میان
«ناظم» سخن به محضر ارباب معرفت

Was the price worth it? She was asked. "Yes, I think the price is worth it," she answered. For the record the price was the agonizing deaths of 450,000 people, a majority of whom were children. Other Democratic contenders have shown brief flirtations with an anti-war orientation but are so inconsistent as one may assume they represent the *status quo*.

On the Republican side there is but one sane voice, Congressman Ron Paul of Texas. Paul is an avowed antiwar candidate that has been all but silenced by the media as a non-conformist, isolationist, or put another way, anti foreign entanglements. But by contrast, Senator John McCain, Rudy Giuliani, Mitt Romney, Fred Thompson and Arkansas Governor Huckabee to the man are unapologetic advocates of (Pax Americana), to wit, American military and economic dominance through preemptive warfare, a nuclear option in Iran and continued support for two illegal and boundless wars. Of note are Rudy Giuliani's foreign policy advisers, Norman Podhoritz and Daniel Pipes both unabashed Muslim haters who have called for the preemptive, unilateral bombing of Iran and have stated that Islam is a religion of violence. The fallout from a Giuliani victory therefore requires no further elaboration.

Deserving of the doppelganger moniker as well is the religious community known collectively as the Evangelicals, Christian Zionists, Conservative Christians, Christians United for Israel, Dispensationalists and others who openly call for the ethnic cleansing of Arabs from Palestine in order to satisfy their medieval religious orientation/analysis and apocalyptic dogma in which Christ will return only when Palestine is cleansed of Arabs. But to be dismissive of Christian fundamentalist organizations due to their apparent zealotry would be a serious mistake. Christian organizations wield enormous political power through massive economic support for like-minded politicians. Illustrative of this power saw TV fundamentalist Jerry Falwell the recipient of a multi-million dollar commuter jet aircraft as a gift from Israeli Prime Minister Ariel Sharon for his missionary work in shaping U.S./Israeli policy.

Corporate America is also worthy of consideration for induction into the infamous collection of doppelgangers. There can be no logical argument as to their influence on and in war making. Hundreds of billions of dollars are funneled into their collective coffers through arms acquisition approved by a cooperative Congress that in return receive untold millions in lobbying dollars and assorted perks from the contractors for their respective reelection efforts and entertainment. And too, due deference must be afforded the print and broadcast media for induction as well, which are in some cases owned by the defense contractors whose benefit from war is inarguably tangible.

We allege then that Osama bin Laden and others that resist our occupation and aggression are terrorists. But then, it is time for introspection, who and what are we. Our chilling disregard for the lives, culture and traditions of non-Americans convey that we are the doppelgangers, for we have become what we despise and what we fear.

Bruce G. Richardson

عقیده اند که ازین اقدامات و مذاکرات چندان خطری متصور نیست، اما آقای احدی بطور مداوم وجدی با اعضای پارلمان افغانستان (البته به تشویق و حمایت روسیه) در تماس بوده و سفارش نموده تا از موضوع تقاضای غرامات جنگ از روسیه منصرف شوند. آنگاه این نکته نیز بر میگان معلوم و قابل تامل است که داکتر احدی وزیر مالیة افغانستان آرزو مند اشغال مقام ریاست جمهوری افغانستان میباشد، و از منابع روسیه و افغانستان شنیده شده که درین مامول از حمایت کامل روسیه برخوردار میباید. آیا از احتمال بعید است که وزیر مالیة افغانستان، مانند ربانی، حق مسلم غرامات جنگ افغانستان را با امتیازات سیاسی معاوضه کرده باشد؟ این موضوعیست که مستلزم تحقیقات جدی از جانب حکومت کرزی میباشد. منتظر انکشافات بعدی باشید. بروس ریچاردسن - مورخ هفتم جولای ۲۰۰۷. ختم

ادامه ص ۲۹

The Doppelgangers

Those who make you believe absurdities can make you commit atrocities...Voltaire

Webster's New World College Dictionary, defines "doppelganger" as 'the supposed ghostly double or wraith of a living person.' Within the foreign policy establishment, *inter alia*, American, Israeli, British and other architects of social engineering who view problem solving primarily in terms of military projection and or political subversion, be themselves cast as doppelgangers? As in "the ghostly double" of Osama bin Laden and others they condemn and define as terrorists? In rendering the proper definition, the overarching question for consideration must be who and what defines terrorism?

Is resistance to foreign aggression and occupation terrorism? When a suicide bomber takes innocent life is it resistance to occupation or terrorism? Are bombing missions conducted from 30,000 feet that take the lives of innocent men, women, and children an act of terror? Does the razing of a village by helicopter gun ships constitute an act of terror? Is the chance that a number of terrorists may be present in the target area justification for the destruction of an entire village with little or no regard for innocent life? Is relegating rule of a sovereign state to the criminal element through force of arms and bribery an act of terror, an element where rape, extortion, corruption and murder have become sanctioned acts of a government insulated from prosecution by the occupying power?

Is the delegation of power as and to a head of state, appointed by, and subservient to an occupying power an act of terror? What defines a unilateral act that destroys a country that poses no threat to the aggressive party? How should we view the desolation of a country and attendant policy that awards rebuilding contracts to those who visited the destruction upon the innocent? How should one define/consider a superpower that has slaughtered more than 1.5 million under the rubric of emancipation and democracy? Can the mere utterance of the holy writ of democracy and or freedom alter the fact that we are practitioners of terrorism and or separate us from those we deem terrorists? How should we respond when resistance to occupation is defined by a subservient media as Islamic terrorism, and to gratuitous violence and apartheid-style occupation by the armies of the Christian/Judaic cabal are deemed as justified in fighting the war on terror?

To address and attempt to understand the aforementioned, and with a view to the upcoming presidential election in 2008 with the altruistic hope for real change comes a new amalgam of doppelgangers, yet their message and actions appear as George W. Bush on steroids. Consider, for example, the lofty phrases and pontificating by hopeful candidates. "The war in Iraq is a mistake. Based on manipulated intelligence, a war of choice not necessity," and so on. But rhetoric aside, a somnolent Congress continues to fund Bush's wars, refuses to convene special prosecutors to investigate CIA torture practices, practices incidentally for which we prosecuted as war criminals members of the Japanese armed forces during World War II, and then there is the unspoken, the unassailable Congressional catechism, above all else refrain from any public criticism of Israeli' brutality and the illegal occupation of Palestinian land.

On the campaign trail candidate Hillary Clinton constantly avers her "experience" as First Lady, witness and counsel to President William Jefferson Clinton. But the historical record of that sage counsel emphatically illustrates a doppelganger persona. Lest we forget it was the Clinton White House that chose not to intervene during the slaughter of nearly one million Tutsis in Rwanda, choosing rather to hide behind legalisms and definitions as to what constitutes genocide, a determinant that would then require U.S.

actions as a signatory to the Genocide Convention. And it was the Clinton White House that proscribed weapons acquisition by the Bosnian Muslims as they tried to protect themselves from extermination during overt Serbian "ethnic cleansing." But perhaps most egregious were the U.N. sanctions imposed against Iraq during Hillary's tenure as First Lady and sage adviser to the president. As long as they live, many Iraqis and other around the world will recall the words of Clinton's secretary of state, Madeleine Albright, who, when asked about the horrible human toll of the sanctions, refused to back down.

We first fought ... in the name of religion, then Communism, and now in the name of drugs and terrorism. Our excuses for global domination always change... Serj Tankian

Moscow has adapted to the times. Coming to the realization that their Soviet-era allies in the United Front are under scrutiny, ideologically spent and bankrupt, the Russian Federation it seems have adopted a new subversive Afghanistan strategy. The pretext (debt) and substance of this new policy centers on Afghanistan's alleged Soviet-era financial obligations to the Russian Federation. The debt, as cited by Moscow, amounts to ten billion dollars, seventy-percent of which was for military expenditures accrued during the occupational (1979-1989) period. On its face, Moscow's specious accounting practice seeking repayment for weapons deployed against and to destroy the Afghan people and the Afghan nation is ludicrous. Reason to propaganda clearly articulates contracts drafted between the various communist regimes and the Soviet Union and enforced through force of arms are illegal (and constitute war crimes) under international law. It would be unprecedented for any *[impartial]* court to adjudicate on Moscow's behalf in any demand for repayment. Moscow understands that contracts signed with and by their puppets are without currency. In addition, such contracts are illegal and only enforceable by resorting to unjustified military action. Military action by Moscow in pursuit of debt settlement at this time of US presence in Afghanistan remains impossible.

So what is Moscow up to? When former Afghan President Burhanuddin Rabbani trekked to Moscow and attempted to trade away Afghanistan's right to sue for war reparations in exchange for Russia's support against would-be contenders to the throne, the issue of war reparations became an international issue. Moscow, however, was not willing to accept or address any claim for reparations, claiming that this was not the responsibility of the Russian Federation as successor state, but the debt of the USSR, itself dissolved into bankruptcy and the dustbin of history. As Rabbani's historic sellout of the Afghan people was viewed as transparent and unenforceable, Moscow strategy shifted to ignore international inquiry, and vigorously refute responsibility. To stifle debate, and mitigate criticism, Moscow has endeavored to shift responsibility back to Afghanistan.

At the Paris Club in 2005, Afghanistan's Finance Minister, Anwar ul-Haq Ahadi held discussions with Russia's Finance Minister, Alexi Kudrin. As the summit concluded, Afghanistan had gained no concessions from Russia in regards to the question of war reparations but an agreement from which to consider several repayment schemes to settle the purported debt to Russia. Under normal circumstances this might not seem unusual. As history warrants, relations between Russia and Afghanistan have been anything but normal.

A cloud of suspicion now hovers over these and other deliberations many of which have transpired in secret, and as Lord Acton maintained centuries ago, "everything in secret degenerates." The finance minister, Dr. Ahadi, has been observed meeting secretly with the Russians in Moscow, Europe and the United States. He has been holding clandestine discussions with certain members (Qanooni) of the so-called United Front, Russia's back channel in Afghanistan. To some, perhaps the meetings seem benign, but Members of Parliament have been continually and aggressively lobbied (with Russian encouragement) by Mr. Ahadi to forego the issue of war reparations with Russia. Then too, it is well known that Dr. Ahadi, Afghanistan's Finance Minister, has covetous designs on the presidency of Afghanistan, and sources in Russia and Afghanistan have indicated that in this endeavor he has the full support of Russia. Could it be that Afghanistan's Finance Minister, has, like Rabbani, exchanged Afghanistan's right to war reparations for political gain? This is a question that demands an investigation by the Karzai government. Stay tuned.

Bruce G. Richardson

The aforementioned conventions to include *Geneva*, are as drafted, the conscience of the world. But given smaller and less powerful nations and often rich in natural resources, terms such as “never again” are nothing more than an imperialist cliché.

As Bush and Cheney attempt to convince the world about the danger Iran poses, their argument comes up short. They say Iran is developing nuclear weapons, but Muhammad El Baradei (IAEA) says there is “no evidence of this.” They say Iran is sending deadly (IED) weapons into Iraq and Afghanistan to kill U.S. troops, but Afghanistan is awash in weapons from all over the world (China, U.S., Russia, Eastern Europe, Egypt, Britain, Pakistan, Yugoslavia, Iran as well as others), a result of being immersed in over two decades of war and at the core of world-power rivalry. The IED and EFP bombs can be fabricated in any machine shop in countries where there exists large stockpiles of explosives. With all the saber rattling over alleged Iranian meddling one would think U.S. hands are clean. But consider that as this is written the U.S. is financing the armed forces of Ethiopia who are engaged in the invasion of neighboring Somalia in order to destabilize the Islamic Court Union, a government elected by the people that had rid the country of warlord rule. In the Middle East, the U.S. has inserted and instructed paramilitary (CIA and restive minority) operatives to target Iranian officials in order to foment regime change.

The misuse of historical analogies in politics, are legion. For example, the tireless suggestion by U.S. politicians that Iran’s military capability and aggression is equal to that of Hitler’s Germany is absurd. Germany at the start of World War II was the most powerful, aggressive and militarized nation in the center of Europe. Iran on the other hand has not attacked any country for about 2000 years. Perhaps a more honest analogy might compare and contrast the military records of Israel and the United States to that of Iran.

One cannot but ponder as to what higher authority has deputized Israel and or the United States to oversee who has the right to build nuclear weapons. Again, history is helpful. The U.S. is the world’s sole nuclear power that has used these horrific weapons offensively during a time of war, some say this decision was unjustifiable as Japan had sued for peace. In the case of Israel, they now command some 300-400 nuclear weapons. During the “73 War”, Israel’s Prime Minister, Golda Meier, embarked on a suicidal nuclear mission to incinerate the entire Arab Middle East, an act of desperation halted only at the last moment with the threatening of economic and political sanctions by President Richard Nixon and threats by Soviet Premier Leonid Brezhnev to provide nuclear weapons to Egypt.

International conventions and proscriptions aside, the Bush strategy of reducing violence in the world is by making deals with dominant local powers which leads to the creation in Afghanistan and Iraq of a warlord state with power devoted to local militias, gangs, tribes, and power brokers, with a purely nominal central authority. To mitigate criticism, the administration has awarded a 800 million dollar contract to the Lincoln Group, a public relations firm based in Washington. As an adjunct, the firm writes position papers for administration officials to deflect international criticism and justify violation of existing international treaties ratified by previous administrations.

In a sad twist of irony the United States under George W. Bush has shredded, violated or absented international law. He has refused to ratify the Kyoto Protocol, backed out of the Anti-Ballistic Missile Treaty, tried to kill the International Criminal Court, walked out on negotiations on chemical and biological weapons and defied Geneva Conventions and human rights law in the treatment of detainees while ignoring atrocities committed by

Washington, like Tei Aviv, believe they are God’s instrument on earth, here to fight the infidel Muslims, to chastise and vanquish all who would not see the light and submit to the teachings of the Christian/Zionist cabal

Bruce G. Richardson.

U.S. forces. Most egregious, he launched 2 illegal wars in Iraq and Afghanistan based on fabricated evidence we now know has been discredited even before it was made public. He seeks to do the same in Iran. Bush’s bellicosity will undo five decades of international cooperation and thrust the world into an imperial nightmare. As long as the powerful of the world ignore codified human rights conventions in pursuit of imperial designs of grandeur, what can be the prognosis for civilization?

Politics is the womb in which war grows
...Carl P.G. von Clausewitz

The haunting, graphic imagery surrounding the Nazi death camps witnessed the world's revulsion and mobilization against the crime of genocide. World leaders, educators, authors and human rights organizations from the world at large said "never again," and in the wake of that pathological horror, the *Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide* (General Assembly resolution 260A (III) of 9 December 1948) Entered into force 12 January 1951, in Accordance with Article XIII. But "never again" has not meant 'never again.' (The United States ratified the treaty in 1988).

Since that auspicious date 12 January 1951, the crime of genocide has not abated. In recent history industrial-style slaughters in Afghanistan, Balkans, Bangladesh, Cambodia, Chechnya, East Timor, Haiti, Iraq, Kurdistan, Palestine, Rwanda, Somalia, and Sudan have cost the lives of untold millions. When one considers the ongoing worldwide carnage and coupled with the fact that the legislative bodies of the Russian Federation and the United States have ratified decrees providing prosecutorial insulation for their respective armed force members, the will and or enforcement capabilities of this otherwise laudable document seem rather benign.

In 1979 the USSR invaded Afghanistan. The cost of that aggression: two million lives, and hundreds of billions of dollars in economic desolation. Currently, the invasion and occupation by the armed forces of the United States can be directly assessed or attributable to the Russian incursion in 1979. One result of which was the recruitment of proxy forces from the Middle East by the CIA who have since become the nemesis for their respective homelands as well as for the U.S.

The hollowness of the *Convention* becomes evident when one takes into consideration that virtually no prosecutions have resulted following ratification. The Russian Duma passed legislation to the effect that Russian soldiers serving in Afghanistan shall be held blameless for war crimes committed while serving on active duty. But one could argue that the individual soldier engaged in criminal acts were operating as an agent or representative of a government that committed the most heinous crime under the *Nuremberg Standard*, "war of aggression." Yet not a single Russian official has been held accountable for their crimes. The United States is currently prosecuting two wars (Afghanistan and Iraq) that have met the international criteria for "wars of aggression." Two British research organizations have shown that Iraqi deaths since the American invasion have reached a staggering 1.2 million. While in Afghanistan the number has been placed at 100,000. The research organizations (Just Foreign Policy and Opinion Research Business) in concert with John Hopkins University, Blomberg School of Medicine compiled the alarming statistics. However, as in the Russian example, no member of the Bush administration will likely stand trial for what can only be construed as genocide and wars of aggression. While it is true that Saddam Hussein was remanded before the court and subsequently hung for his criminal acts, the military and economic power of the United States and the Russian Federation will certainly impede, or even proscribe, as history demonstrates, any semblance of justice in the case of Afghanistan and Iraq.

rendition," secretly snatching terrorism suspects and sending them to countries known for their expertise in torturing people in their custody. The new treaty also forbids holding suspects in secret prisons, a continuing CIA specialty, or otherwise making people disappear. Though invited to sign the treaty, the United States of America declined, without any discernible embarrassment at being, after all, the world's most expert and efficient producer of secret prisons and the "disappeared." In 1998, the United States Senate refused to ratify the International Criminal Court (ICC). An instrument implemented to bring to justice those guilty of war crimes.

To underscore a widely held concept that international law has teeth only for the world's most powerful, consider that human rights history was made on 7 February of this year when in Paris 57 nations signed an unprecedented new international treaty prohibiting any of these countries from engaging in what the CIA refers to as "extraordinary

The special relationship that existed between Ahmad Shah Massoud and his protégés Dostum, Fahim, Atta and others with the Soviet government has been well documented. But germane to this discussion by virtue of holding a ministerial portfolio in the Karzai government, is the discovery that Ismael Khan, as had Massoud, signed agreements with the Soviet Fortieth Army. In an interview held on 10 August 1988, Major-General Lev Serebrov told British journalist, Mark Urban, **"Soviet generals openly admitted that they had agreed with Ismael Khan, the successful local ISA commander, that there would be a truce to allow safe withdrawal of Soviet formations."** (Source: Mark Urban, *War in Afghanistan*, McMillan Press, Ltd., London, 1990, p253). Ismael Khan is, of course, but one of many of Russia's "friends in the Northern Alliance" that hold important positions in the Karzai government, and as such, in a position to support Russian interests. It is difficult if not impossible to imagine a scenario whereby Afghan interests would be subordinated to Russian interests and penetration of Afghan governmental institutions under the rubric of military aid, as took place during the 1970s. But given the fabric of the existing Russian-friendly government it appears that once again, history is about to repeat itself.

Another facet worthy of consideration is the prospect that Russia may be supplying both the government and the Taliban. Given the competition between Russia and the United States for energy domination in and access to the Caspian Basin and Central Asia energy fields, it is of enormous benefit to Russia for Afghanistan to remain mired in continual warfare. And war serves to preclude potential high-risk investment and construction by U.S. corporations for the proposed (TAP) Trans Afghan Pipeline, which if undertaken successfully, would undermine exclusive Russian investment and development in regions heretofore considered within their "sphere of influence."

Bruce G. Richardson

Continued from Page 1

the basics of a civil war just as in Iraq. If democracy is going to work, it must be home grown and it must be inclusive of all the people in a country such as Afghanistan where the Pushtuns comprise 62 % of the people and yet have been disenfranchised from the beginning and as a result of their opposition have been subjected to continuous attacks by the US led coalition and some members of NATO.

Neither of these conditions are met in Afghanistan. We strongly recommend a new set of US policies that would incorporate these views, establish broader acceptance of the elected government, lead to peace and genuine reconstruction in the country.

We also appreciate your views on the spurious debt claimed by Russia on the part of Afghanistan amounting to \$9.8 billion for the war that Russia fought in Afghanistan. This claim has the apparent approval of the Bush Administration because it has not raised any objections to the Russian claim since it was announced on January 30, 2006 by the Russian finance minister. Thank you.

With best wishes for your campaign,

Siddieq Noorzoy
831-233-4758

Members of the Afghan Research Society

M. Siddieq Noorzoy, Ph.D., Professor of Economics, Emeritus

Siddieq@afghan.com

Said Khalilollah Hashemyan, Ph.D. (Linguistics), former Professor Kabul University,
Editor, Afghanistan Mirror, bi-monthly publication in English, Pushto and Dari, Clairmont.

Bruce G. Richardson, author, *Afghanistan: Ending the Reign of Soviet Terror*
Maverick Publications, Oregon, 1996
Farid Ahmad, M.S. Civil Engineer, San Jose.

زور یهود در امریکا

بحواله لاس انجلس تایمز مورخ ۲۵ جنوری: نواسه مها تما گاندی، رهبر فقید هندوستان، از (موسسه صلح) در شهر راجسترا خودش تاسیس کرده بود، استعفی داد. علت استعفی او این بود که دریانیه ای گفته بود که: "اسرائیل و یهود هادر کلتور جبر و تندروی که بشریت را به برپادی رهنمون خواهد شد، دست عمده دارند..." این بیانیه او مورد انتقاد جهان صیغونیزم قرار گرفت. هارون گاندی پنجمین نواسه گاندی صلحخواه اظهار داشت که هدف او از بیانیه اش که در یک چنل (آن لین) نشر شده بود، این بود تا منجر به بحث مفیدی برای جلوگیری از تکیس و تشدید جبر و تندروی گردد. اما برخلاف متاسفانه کلمات من خلاف اراده ام سبب رنجش، ناراحتی، قهر و غضب، سراسیمگی و مزاحمت شده است، که از نتایج آن عمیقاً معذرت میخواهم.

یادداشت اداره: در امریکا هیچکسی بظلم، وحشت و انسان کشی یهود سخن گفته نمیتواند. جرات نواسه گاندی قابل ستایش است.

پرویز مشرف باردیگر تقاضای امریکار برای اعزام سپاه پاکستان رد کرد:

لاس انجلس تایمز ۲۵ جنوری: اردوی پاکستان مواضع ستروا خفای طالبان را که یک لاری اسلحه را رپوده بودند بمبارد مان کرده و تعداد ۳۰ نفر مظنون را بقتل رسانیده است. در عملیات نظامی که در دره آدم خیل، معبر استراتژی یک بطرف وزیرستان، انجام یافت دو نفر سپاهی مقتول و ۱۰ نفر مجروح گردیده است. این معبر که شهر پشاور مرکز قوماندانی عملیات نظامی پاکستان را با وزیرستان وصل میکند، موضع مهم طالبان و القاعده شناخته شده است. رئیس جمهور پرویز مشرف که مصروف دیدار از کشورهای اروپائی میباشد، تقاضای امریکار برای ارسال سپاه امریکا پاکستان یکبار دیگر رد نمود.

که این رشد تولیدی رابطه ای مستقیم با اشغال افغانستان توسط نیروهای ناتو دارد. این اتحادیه همچنین معتقد است که اشغال ناتو موجب مقاومت همگانی گسترده ای شده است که جز گسترش کشته شدن هزاران تن از غیر نظامیان و سربازان، نتیجه ای به بار نخواهد آورد. راهپیمایی در تورنتو در روز ۲۷ اکتبر از ساعت ۱ بعد از ظهر و روبروی کنسولگری آمریکا (۲۶۰ University Avenue) شروع خواهد شد. راهپیمایی های مشابه در سراسر کانادا و آمریکا نیز برپا خواهند شد.

افزایش تلفات غیر نظامیان در افغانستان را مورد اعتراض قرار داده و از عدم فعالیت آژانس بین المللی توسعه کانادا در فراهم کردن بازسازی در افغانستان نیز انتقاد کرده است. اتحادیه صلح کانادا همچنین به تحقیقاتی اشاره کرده است که توسط اداره مواد مخدر و جرائم سازمان ملل متحد انجام شده و حاکی رشد ۳۵ درصدی تولید تریاک در افغانستان است. اتحادیه صلح، با اشاره به این که تولید تریاک در این کشور در سال ۲۰۰۱ ریشه کن شده بود، خاطر نشان میکند

27 SHAWRYLAND No. 1149, 25 October, 2007

راهپیمایی های ضد جنگ گسترده، ۲۷ اکتبر در سراسر آمریکای شمالی

اتحادیه صلح کانادا (Canadian Peace Alliance) و شعبه آن در کبک خواستار خروج فوری سربازان کانادایی در افغانستان شده و مردم کانادا را به شرکت در تظاهرات ضد جنگ در روز شنبه ۲۷ اکتبر فراخوانده اند. این اتحادیه

خوش باوری

م. نسیم «اسیر» ۱۲ دسمبر ۰۷ فرانکفورت

به سلسله یشاعره از غزل ناب جناب سید عبدالقادر جاهد، منتشره صفحه ۶ شماره ۱۰۸ مجله ی وزین آئینه ی افغانستان

دزد را در خانه عمری میهمان پنداشتیم
تیغ بر کف خون مامی ریخت، از خوش باوری
با صفای دل به هری میایه کردیم اقتدا
زهد ما یکسریا و عجز و تقوا هم دروغ
جاهلی بر مسند قدرت شد و کاری نکرد
حسرتا بازیچه ی تاریخ ما را ساختند
دیگران هم پیشکام جهل و نادانی شدند
سعی می بانیست کردن در عمل نی در کلام
زین گذرگاه بلا با جهد می باید گذشت
کامیابی نیست در غربت سرای زندگی

با قبول درد خود را میزبان پنداشتیم
قاتلی را پیشوای مهربان پنداشتیم
زره نا چیز را بر آسمان پنداشتیم
حاصل تفسیر قرآن را، قرآن پنداشتیم
عاطل بی کاره ای را کاردان پنداشتیم
خود شنیدیم و خود آن را داستان پنداشتیم
پر غلط بود آنچه تنها طالبان پنداشتیم
بس کلام خام را از پختگان پنداشتیم
گر کشود این گره را با زبان پنداشتیم
این گذرگه را سرای امتحان پنداشتیم

داغ پیری برجبین مانشت آخر «اسیر»

غافل از این دامگه، خود را جوان پنداشتیم

دل خونین

بابر داشت از غزل ناب شاعر و هنرمند
والا مقام استاد یوسف کهزاد
از طبع سید عبدالقادر (جاهد)

ساغر سرشار از جوشن فغانم داده اند
در حریم عشق ازمستی نشانم داده اند
عمرها شد میخروشیم همچو ابر نوبهار
رعند آساره بسیر آسمانم داده اند
یک بیار و صد چمن گل نیست منظور نظر
وعده دیدار در باغ جنانم داده اند
همچو مجنون می تیم اندر پی لیلی وشی
چون جرس صد ناله اندر کاروانم داده اند
در تلاش عافیت، از هرزه گردی چاره نیست
در تپش خامیبت ریگ روانم داده اند
از دل خونین من رنگین بهاری جلوه کرد
اندرین گلشن چو بلبل آشیانم داده اند
(جاهد)، جز سوختن از ما نخواه مشق دگر
از گسدا دل چو شمع سوز بیانم داده اند

آینه افغانستان

**AFGHANISTAN
MIRROR**

Afghanistan Mirror

P.O. Box: 418

Montclair, CA 91763

USA

Prices of this Issue:

USA - \$10

Canada - \$15

Europe - \$20

قیمت فروش این مجله:

امریکا - ۱۰ - دالر

کانا - ۱۵ - دالر

اروپا - ۲۰ - دالر

۲۶ دلو (۱۵ فروری) آغاز بدبختی افغانستان است

که قوای شوروی کشور ما را تحت اشغال در آورد،

اما شرمسار بر آمد. اکنون در انتظار آن روز هستیم که

اشغالگران غربی خجالتبار بر آیند!

پاکستان پذیرفتن قوای امریکارادار امتداد سرحدات، بشرط برسمیت شناختن
خط دیورند، قبول کرده است. اکنون انگلیس و امریکای مقصد
یک دلیل دایر ساختن لویه جرگه برای این منظور است.
کار میکنند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آینه افغانستان

ماښامه مستقل، غیر حزبی، ملی و اسلامي

مجله آینه افغانستان یک نشریه غیر انتفاعی است.

اعازو و مساعدت با کمال اتمان پذیرفته میشود.

مؤسس و ناشر:

دکتور سید خلیل الله هاشیمان

وجه اشتراک

در امریکا معیاد اروپا آسیا

۶۰ دالر	سالانه	۱۲۰ دالر
۳۰ دالر	ششماهه	۶۰ دالر

آدرس:

P. O. Box: 418
Montclair, CA 91763
USA

تلفون: 8051 - 625 (909)

* مقالات وارده باید هویت مکمل نویسنده دارا باشد؛ مقاله ایکه نشر نشود مسترد نمیشود.
* مقالات منتشره از نظریات ناشر و هیأت تحریر نمایندگی نمیکند.

عنوان تاریخ تسلیمی به مطبعه
۱۳ فروری ۲۰۰۸
نمبر صفحه

1	عرض حال و عرض معذرت مدیر مسئول
2	تبلیغات نبیل مسکینیا برای تعویض حکومت کابل
2	مصاحبه وکیل پارلمان میرمن صفیه صدیق
3	پالیسی جدید امریکا برای مسلح ساختن قبایل
4	تقسیمات قوای خارجی در افغانستان
5	تعرض علنی دوستم بر خانه و ناموس اکبر برای
6	اخبار راجع بکاندید شدن داکتر زلمی خلیلزاد
7	علامه دیگر راجع بکاندید شدن داکتر خلیلزاد
8	تقاضای حفاظت مردم ملکی
9	زوریهود در امریکا
9	رد تقاضای امریکا توسط جنرال پرویز مشرف
9	راه پیمایی های ضد جنگ در کانادا
10	پیرامون حرکت نبیل مسکینیا -- محمدایاز نوری از هالیند
11	صحبتی با تماشا چیان تلویزیونها -- موسوی از کانادا
15	استغفی استاد دکتور عبدالستار سیرت از (حرکت ملی اصلاح)
16	نامه تشویق امیر پروفسر عبدالحمید غضنفر
17	تائید پیشنهاد برای انتقال تابوت اعلحضرت امان الله خان بکابل - کبیر الله سراج
18	پیرامون حزب سازی نبیل مسکینیا - همایون زرداد
19	تائید از انتقال تابوت اعلحضرت امان الله خان بکابل - محمدایاز نوری
20	پیرامون گذر ملا عمر -- استاد قدرت الله حداد
20	امید در طغیان ناامیدی - حضرت عنایت الله مجددی
21	روسیه و معضله تاذیه غرامات جنگ با افغانستان - دکتور روستار تره کی
25	تجلیل از خدمات و شخصیت پروفسر دکتور عبدالقیوم خان
27	فتویٰ بنرخ روزیا از بی علمی در تلویزیونها - عبدالعلی نوراحراری
28	دولسمشر کرزی سره مرکه - استاد کاظم بیمار الکوزی
29	استاد نجیب محفوظ و داستان شهریار - داکتر عنایت الله صورتگر لیوال
35	په دندرو و خلوک مشرکیدای نشی - عبدالوکیل پکتیا وال
36	شخصیت گرانقدر ملی جناب داکتر عبدالصمد حامد - محمد داود مومند
39	افغانستان: استقلال اقتصادی ناقص و غلط - بروس ریچارد سن
40	تخم ایران در مرز عه افغانستان - دکتور نثار احمد صمد
43	جنگ موسی قلعه: قرینه ترس از صلح - دکتور روستار تره کی
44	مولف گدی پرانبا زوجدان فروش است - دکتور یار محمد
45	موسی قلعه: بقلم فضل غنی مجددی
47	مسعود بمراتب بیشتر از طالبان کمک دریافت میگرد - حکیم نعیم
48	یادی از "کابل سوز" - عرفان
49	احمد شاه مسعود: کابل گیرک ثانی - دپلوم انجنیر خلیل الله معروفی
50	جنایتکاران و جانبازان جنگی باید محاکمه شوند - انجنیر عبدالواسع وزیری
50	اوضاع دولت خداداد افغانستان در سال ۲۰۰۸ - دکتور محمد نادر عمر
53	پاسخ به پرچمهای مقیم هالیند - دکتور محمد نادر عمر
55	رد یک اتهام - محمد معصوم هوتک از کانادا - توضیح مدیر مسئول

دلو ۱۳۸۶ - شماره مسلسل (۱۰۹) - سال (۲۰) - فروری ۲۰۰۸

February 2008 - Serial No. 109 - Volume 20 - Dalwa 1386